FERHANGA KHURDÎ - TÎRKÎ

KÜRTÇE - TÜRKÇE SÖZLÜK

yazan MUSA ANTER

FONDS
K. BÉDIR KHAN

FERHENGA KHURDÎ — TİRKÎ

Nivîsar
MÛSA ANTER

Nêzîkî 11 000 peyvan

Elfebeya zimanê **Khurdî** û rêberya xwendina ferhengê, li talya **ferhengê bi kurti hatiye çapkirin.**

Ez vê Ferhengê, hevalê min î go par li ruhayê hat şehîdkirin, FAİK BUCAK, ra çîyarî dikim.

Bu sözlüğü, geçen sene Urfa'da şehid olan aziz arkadaşım FAİK BUCAK'a armağan ediyorum.

MUSA ANTER

YENİ MATBAA
İstanbul — 1967

Bp. Lc. Zur. 1201

KÜRDÇE - TÜRKÇE SÖZLÜK

Yazan:

MUSA ANTER

YAKLAŞIK OLARAK 11.000 KELİME

Kürdçe alfabe ile sözlüğün okunması için gerekli bilgi, sözlüğün sonuna alınmıştır.

İstanbul — 1967

PÊŞGOTİN

Min ev ferheng di sala 1963 yanda, li Enqarê, di bendexana mamakê î leşkeri da, di khunca «İ» da nivîsî.

Di rêzkirna ferhengê da, hevalê minî bendexanê xorte hêja xwendevarê avairaza bilind ji hevlêrê (Erbilê) Cemal Alemdar, pir arîkarya min kir. Ez aşikare spazî wî dikim.

Gelekî di zorî, ne xweşî û tuneye da min ev ferheng nivîsî. Li ber ça va ferhengek kevn nînbû û bi serda jî ez de bendexanê, qul û qulêra da bûm. Ji ber vê yekê, wê kêmaî û ne li rêyê min hebin. Ji xwe ferheng, bi jînêra dighin û distewin. Ev ferhengêd xelkê î pêşda, 10 - 15 caran hatine çapkirin û de her carê da kêmaî û ne li rêzî û ne li rêyên wan, rast kirine.

Go ez mam sax, yan xwedyêddin, hey bi caran ji nûda emê vê ferhengê çap bikin.

Wekîdin jî ez bahwer dikim ku ev ferheng, ji welatyên min î Tirkiyê ra sûde (fêdeye). Ji nêzîk va zanim go bi milyona velatî ji ber go ji zimanêhev nizanın, bir kulin.

Bi vê ferhengê û bi pey vê da a go ezê çap bikim (Ferhenga Tirkî — Khurdî) go piçkokî kulêd wan sivik bibin, ezê pir baxtiyar bibim.

Zanînekî vekirîye go mirov bi zarê hev nizanibin, hînî hev nabin.

4.7.1967
Stambol - Sûadîyê

MÛSA ANTER

ÖNSÖZ

Bu sözlüğü, 1963 senesinde, Ankara Mamak Askerî Hapishanesinin «İ» hücresinde mevkufken yazdım. Eserin hazırlanmasında bana yardım eden genç hapishane arkadaşım Hevlerli «Erbilli» yüksek mimarlık talebesi Cemal Alemdar'a teşekkür etmeyi borç bilirim.

Çok zor ve kıt imkânlarla bu sözlük hazırlandı. Elimde bir mehaz yoktu, üstelik hapishane ve hücrelerde.

Bu bakımdan hata ve eksiklerim olacaktır. Zaten sözlük, hayatla birlikte tekâmül eden bir sorundur. Bugün başka dillerdeki ileri sözlükler, 10 - 15 inci baskılariyle bu duruma ulaşmışlardır.

Sağ kalırsam ben veya diğer ilgililer elbette yeni yeni ve daha mütekâmil baskılarını yapacağız.

Ayrıca bu sözlüğün, yurdum olan Türkiye halklarına faydalı olacağına da inanıyorum. Milyonlarca yekdiğerinin dilinden anlamayan vatandaşların ıstırabını yakından biliyorum. Bu sözlük ve bundan sonra çıkaracağım «Türkçe — Kürtçe» sözlükle vatandaşların bu ihtiyaçlarını kısmen de olsa, önleyebilirsek, mutlu olurum.

Yekdiğerini anlayamayan insanlar, anlaşamazlar kanısındayım.

4.7.1967
İstanbul - Suadiye

MUSA ANTER

A

A — Latin, Kürd alfabesinin ilk harfı.
A — Şaşkınlık ifadesi, Olan.
Abe — Kalın kumaş, Maşlah.
Abor — Geçim, idare, dayanma, tehamül.
Aborbûn — İdare olmak.
Aborî — İdarî, ekonomik, iktisadî.
Aborkirin — İdare etmek, geçinmek.
Aciz — Sıkılma.
Acizbûn — Sıkılmak.
Acizkirin — Sıkmak.
Aciztî — Rahatsızlık, sıkılganlık.
Acûr — Acur, kelek.
Adar — Mart.
Adet — Huy, tıynet, usul.
Adetî — Usulen, bayağı.
Adetkirin — Alışmak.
Adin — Diğeri.
Adilcewaz — Adilcevaz (Bitlis'te bir kaza).
Adiyan — Siirt (Pervare'de bir Kürd aşireti).
Adiyeman — Adıyaman vilâyeti.
Aferê — Nüsaybin'de Koçekan aşiret merkezi.
Aferîn — Aferin.
Afir — Hayvanların su içme yeri.
Afirandin — Kabaca içmek, hayvanca içmek.
Afrîqa — Afrika.
Aga — Haber, malûmat.
Agadan — Haber vermek.
Agadar — Haberci, muhbir.
Agadarî — Dikkatlilik.
Agir — Ateş.
Agirberdan — Ateşlemek.
Agirdadan — Ateş yakmak.
Agırgurkirin — Ateş yakmak.
Agırê — Ağrı vilâyeti.
AgrêDocehê — Cehennem ateşi.
Agirê Cina — Uçuk.
Agirê Dila — Kalp ateşi.
Agirê Evînê — Aşk ateşi.
Agrê Nava — İç Ateşi.
Agrê Sot — Yangın ateşi.
Agrê Şevê — Gece ateşi, Uçuk.
Agirî — Ateşten.
Agirkir — Ateşçi.
Agirkirin — Ateş yakmak.
Agirkuj — Ateş söndüren, barışçı.
Agir Peres — Ateş perest.
Agir Peresî — Ateşperestlik.
Agirpêxistin — Ateşi yakmak, alevlendirmek.
Agirpêketen — Yangın.
Agir Pêvedan — Kundaklamak, ateş dokundurmak.
Agirvemirandin — Ateş söndürmek.
Ah — Taaccüp edatı.
Aha — Aha.

Ahenk — Beste.
Ahenkdar — Bestekâr.
Ahû — Amma da ha.
Ahû — Ceylân.
Ahûra — Ateş.
Ahura mazda — Ateş İlâhı.
Ajik — Yabanî badem.
Ajo — Sürücü.
Ajotber — Önüne sürdü.
Ajotbin — Altına sürdü.
Ajotderva — Dışarıya sürdü.
Ajotdû — Arkasını kovaladı.
Ajotgeh — Sürülebilen yer.
Ajothindirû — İçeriye hücum etmek.
Ajotin — Sürmek.
Ajotî — Sürülmüş.
Ajotkar — Sürücü.
Ajotkarî — Sürücülük.
Ajotnav — İçine girme.
Ajotpey — Arkasını takip.
Ajotrex — Yanına sürme.
Ajotser — Üzerine hücum.
Al — Taş, kaya.
Al — Bayrak.
Aladar — Bayraktar, sancaktar.
Alal — Güzel kokulu bir ot.
Alastin — Yalamak.
Albar — Arnavut.
Albanya — Arnavutluk.
Albanyayî — Arnavutca, Arnavutvarî.
Alif — Hayvan yemliği.
Alifandin — Hayvan yemini tüketmek.
Alifkirin — Hayvanı yemlemek.
Alik — Daima — **Zayıf bir kuş.**
Alikan — Aslen Bohtanlı, Hizan'da yaşıyan bir aşiret.
Aliyan — Nusaybin Cizre arasında aslen Bohti aşireti.
Ali — Yan, parça, taraf.
Alîalî — Yer, yer.
Alîdeçûn — Yaklaşmak.
Alik — Bir yan.
Alikar — Yardımcı, ensari.
Alikirin — Yardımı etmek.
Alikîbûn — Bir yanlı olmak.
Alikîva — Bir yana.
Alikîvabûn — Bertaraf olmak.
Alikivekirin — Bertaraf etmek.
Alisor — Bir cins armut.
Aliyedin — Diğer yan.
Alman — Muş'ta bir Kürd aşireti (Alman).
Alo — Telefonda hitap, Kürtçede Ali.
Aloz — Dolaşık.
Alozbûn — Dolaşmak.
Alozî — Dolaşma.
Alozkirin — Dolaştırmak.
Altax — Muhbir.
Altaxi — İhbar.
Altaxîkirin — İhbar etmek.
Alûca — Mardin'de bir köy.
Alûce — Bir cins erik.
Alûle — Sokak.
Am — Amca.
Amade — Hazır.
Amadebûn — Hazır olmak.
Amadekirin — Hazırlamak.
Amadetî — Hazırlık.
Amane — Gaye, ideal.
Amanedar — İdealist.
Amasya — Amasya vilâyeti.
Amazon — Amerika'da dünyanın en uzun nehri.
Ambar — Ambar, Mardin'de bir köy.
Amber — Amber.
Ambor — Kara sapan.
Amin — Amin, olsun.

Amoza — Amcazade.
Amojin — Amca karısı.
Amonyaq — Amonyak.
Amraz — Edat, ek.
Amrazî aşyanî — Tarif edatı.
Amrazî naşnayî — Nefi edatı.
Amtîtik — Çerez, lüks yiyecek.
An — Yahut, ya.
Analiz — Analiz, tahlil.
Analizkirin — Analiz etmek.
Ancax — Ancak.
Andiiwer — Suriye Elcezire'sinde bir nahiye.
Anaka — Şimdi.
Aniha — Şimdi.
Ani — Alın.
Anîbîr — Muhtıra, nota.
Anîcîn — İnfaz etmek, yerine getirmek.
Anîn — Getirmek.
Anînber — Önüne getirmek.
Anîncîh — Yerine getirmek.
Anîndest — Ele geçirmek.
Anînxware — Aşağıya getirmek, indirmek.
Anîşk — Dirsek.
ANKARA — Ankara.
Antabê — Gaziantep.
Antalya — Antalya.
Antîka — Antika.
Ap — Amca.
Apansid — Kör bağırsak.
Apenîn — Fransa, İspanya arasında bir dağ.
Apo — Amcaya hitap, Amca.
Aqasî — Akasya.
Aqçekale — Akçekale.
Aqil — Akıl, us.
Aqilî — Akıllılık.
Aqilmend — Akıllı.
Aqilsivik — Manyak kimse.
Aqilsivikî — Manyaklık.
Aqit — Tavan, kemer.
Aqres — Mardin'in Surgıçi aşiretinin bir köyü.
Ar — Ateş, un.
Aram — Sakin, sükûnet.
Aramîdar — Müsekkin, uyusturucu.
Araq — Rakı.
Araqxur — Ayyaş.
Arav — Çamaşır suyu, bulaşık suyu.
Aravî — Bulanık.
Aravkirin — Bulandırmak.
Aravtin — Sıkmak, süzmek.
Ard — Un.
Ardik — İrmik.
Ardikê birxur — Bulgur unu.
Ardikêdara — Ağaç talaşı.
Ardikê niska — Mercimek unu.
Ardû — Yakacak, yakıt.
Arî — Kül.
Arî — Kürdlerin de mensup olduğu ırk.
Arî — Yardım.
Arîkar — Muavin, yardımcı.
Arîkarî — Yardım.
Arîkarya pêşî — İlkyardım.
Arîkarya zû — Acil yardım.
Arîkirin — Yardım etmek.
Aristo — Yunan filozofu, Aristo.
Aristoqrat — Soylu, asil.
Aristoqratî — Soyluluk, asalet.
Arîtî — Küllüce, iane, bağış.
Arjantin — Arjantin.
Armanç — Hedef, gaye.
Armanc girtin — Hedef tutmak.
Arnawid — Arnavud.
Arnawidistan — Arnavutluk.
Armûş — Üzüm çöpleri.
Arrim — Bir nevi hayvan nezlesi.

Arsim — Yasemin, bir koyun hastalığı.
Artiwin — Artvin.
Arî — Hıyar, salatalık.
Arvan — Unluk, un çuvalı.
Arvas — Mukus mıntıkasında bir köy.
Arzan — Ucuz.
Arzanbûn — Ucuzlamak.
Arzankirin — Ucuzlatmak.
Arzanî — Ucuzluk.
Arzantî — Ucuzluk, ucuzluk vakti.
Arzu — İstek.
Asan — Kolay.
Asanbûn — Kolaylaşmak.
Asankirin — Kolaylaştırmak.
Asanî — Kolaylık.
Asansor — Asansör.
Asaw — Vücutta şişkinlik, ur.
Asawbûn — Şişmek.
Asawkirin — Şişirmek.
Asawî — Şişkinlik.
Asê — Motke'de bir köy.
Asê — Sarp, mazbut.
Asêbûn — Mukavemet etmek, isyan etmek.
Asêgeh — Hisarkale.
Asêkirin — Tahkim etmek.
Asik — Ceylân, Gazal.
Asin — Demir.
Asinker — Demirci.
Asinkerî — Demircilik.
Askinc — Beze şişkinliği.
Asman — Gök, Sema.
Asmanî — Göksel.
Aspanax — Ispanak.
Astêronomi — Yıldız bilgisi.
Asûde — Tenha, yalnız.
Asûdebûn — Yalnızlaşmak.
Asûdekirin — Tenhalaştırmak.
Asûdeyî — Yalnızlık.
Asûr — Asur.
Asûr banîpal — Asur Kralı.
Asuan — Mısır'da bir bölge ve baraj.
Asya — Hazreti Musa'nın annesi ve Asya kıt'ası.
Asyayî — Asya'ya ait, Asyavarî.
Aş — Yemek.
Aş — Değirmen.
Aşav — Su değirmeni.
Aşbûn — Barışmak.
Aşê bê — Yel değirmeni.
Aşêv — Ekindeki yabanî otlar.
Aşêvkirin — Yabanî otlarla mücadele.
Aşevvanî — Yabanî otlarla mücadele işçisi.
Aşîkar — Açık.
Aşîkarbûn — Açık olmak.
Aşikarkirin — Açıklamak.
Aşikarî — Açıklık.
Aşîta — Suriye'de bir kürt aşireti.
Aşît' — Aşitalı.
Aşkere — Açık.
Aşkirin — Barıştırmak.
Aşna — Alışkın.
Aşnabûn — Alışmak, anlaşmak.
Aşnakirin — Alıştırmak.
Aşnayî — Alışkanlık.
Aşpêj — Aşçı.
Aşpêjxane — Mutfak, lokanta.
Aştî — Barış, sulh.
Aştbûn — Barışmak.
Aştker — Barıştıran, aracı.
Aştkirin — Barıştırmak.
Aşvan — Değirmene un götüren.
A, talî — Netice.
Atîna — Eski kürdlerde erkek adı, Atina.
Atom — Atom.
Atûn — Kireç ocağı.

Av — Su.
Ava — Ay, güneş, yıldız batması.
Ava — Mamur.
Ava bacana — Salça.
Ava baranê — Yağmur suyu.
Avabûn — Kendi kendine meydana gelmek.
Ava ceh — Arpa suyu, bira.
Ava dew — Ayran suyu.
Ava germ — Sıcak su.
Ava giravî — Bulanık su.
Ava goşt — Et suyu.
Avaker — Mimar, inşaatçı.
Avakirin — İnşa etmek.
Avani — Bina.
Avareş — Kara su.
Av berdan — Su bırakmak.
Av berdan bin — Altına su salmak.
Av berdan ser — Suyu üstüne bırakmak.
Avbir — Su kesen.
Avkirin — Su serpmek, sulamak.
Avkirî — Su serpilmiş.
Avlêkirin — Sulamak.
Av li xwe kirin — Duş almak, gusül abdesti almak.
Avdan — Sulamak.
Avdankirin — Arazi sulamak.
Avdayî — Su verilmiş arazi.
Avdest — Abdest.
Avdestxane — Abdestane.
Avdir — Haliç.
Ave — Mamur.
Avêne — Ayna.
Avêtin — Atmak.
Avêtin — Atmak.
Avêtin ser — Öğmek veya yermek suretiyle türkü düzmek.
Avêtî — Atılmış, metrûk.
Avger — Girdab.
Avgerm — Kaplıca.
Avgermi — Ilık, normal sıcaklık.
Avgermkirin — Su ısıtmak.
Avgil — Necis, pis.
Avik — Meni.
Avilke — Sulu adam.
Aving — Havan.
Avis — Gebe.
Avisbûn — Gebe olmak.
Aviskirin — Gebe etmek.
Avî — Sulu.
Avî — Şebnem.
Avor — Dağ keçisi.
Avpaş — Su kabı.
Avkêş — Su çeken, saka.
Avraz — Sel yolu.
Avrê — Su yolu.
Avrêjin — Sath-ı mail.
Avrîşim — İpek.
Avru — Haya, utanma.
Avsark — Su soğutucu.
Avsîrk — Sarımsaklı papara.
Avşêle — Bulanık su.
Avtavê — İbrik.
Avtîsk — Bir Hayvan hastalığı.
Avzê — Su kaynağı, sızıntı.
Avzêm — Yazın kuruyan çeşme.
Avzêr — Altın suyu, yaldız.
Avzêrkirin — Yaldızlamak.
Avzêrkirî — Yaldızlı.
Avzîv — Gümüş suyu.
Avzûn — Kayış tokası.
Awa — Makam, adet.
Awal — Bohtan'da bir köy
Aware — Başıboş, işsiz.
Awat — İstek, temenni.
Awaz — Beste.
Awazsaz — Bestekâr.
Awiq — Gecikme.
Awiqandin — Geciktirmek.
Awir — Dik bakış.
Awirtêvedan — Dik, sert bakmak.

Awqas — O kadar.
Avqas — Bu kadar.
Awrûpa — Avrupa.
Awrûpayî — Avrupalı.
Ax — Toprak.
Axa — Ağa, Bay.
Axavtin — Konuşmak.
Axçik — Ermenilerde kız adı
Axiv — Söz, konuşmak.
Axiv — Yaranın azması.
Axivandin — Konuşturmak, azdırmak.
Axtirman — Van gölünün içinde bir adacık ve manastır.
Axtirme — Yığın, devrilme.
Axînî — Topraktan, seramik
Axkolk — Toprağın kazıldığı yer.
Axor — Ahır.
Axpîn — Antre, giriş.
Axtî — Meşhur bir Kürt şairi.
Axûeman — Yalvarma.
Axûemankirin — Yalvarmak.
Aya — Acaba, meğer.
Ayar — Deri.
Ayarkirin — Kaplamak, derilemek.
Ayarî — Deriden, maroken.
Ayarşîrk — Oğlak derisinden tulum.
Ayarxav — Dabaksız deri.
Ayil — Haksız.
Ayiltî — Haksızlık.
Ayîn — Din.
Ayînde — Fütur.
Az — Sağlam, sarp.
Azad — Hür.
Azadbûn — Hür olmak.
Azadkirin — Serbest bırakmak.
Azadî — Hürriyet.
Azar — Ağrı, acı.
Azer — Azerbaycanlı.
Azerbaycan — Azerbaycan.
Azib — Bekâr, evlenmemiş.
Azibî — Bekârlık.
Azman — Gök.
Azmanê Bilind — Yüksek gök.
Azmani — Göksel, semavî.
Azmanê şîn — Mavi gök.
Azmanê hefta — Yedi kat gök.

B

B — Kürt alfabesinin ikinci harfi.
Ba — Hava, yel, şehvet.
Bab — Baba.
Baban — Kuzey Irak'ta eski bir devlet ve devletin kurucu ailesinin adı.
Babelisk — Hava hortumu.
Babet — Lâyık, göre, denk.
Bablisok — Kuvvetli rüzgâr.
Babir — Rüzgâr kesen.
Bac — Vergi, haraç, rüsum.
Bacguzar — Vergi mükellefi.
Bacanê reş — Patlıcan.
Bacanê sor — Domates.
Bacdar — Mükellef.
Baçik — Koyu kahverengi makbul olmayan bir cins dari.
Bad — Farkin'de ilk Kürd devletinin kurucusu (Marvan oğulların dedeleri).
Badan — Bükmek, çevirmek.
Badek — Matkap.

Badihewa — Boşu boşuna, heba.
Badok — Döndürmeye mahsus ucu çatal bir alet, matkap.
Baêjêr — Meltem, cenup, lodos rüzgârı.
Baêkur — Poyraz, şimal rüzgârı.
Baêreş — Doğudan esen sert kara rüzgârı.
Baêsor — Bir nevi kanser.
Bafon — Alüminyum.
Bafik — Bahane, sebep.
Bager — Poyraz, bora, fırtına
Bagirdan — Loğ taşı, silindir.
Bahar — Bahar, (Baharat).
Bahoz — Kasırga.
Bajar — Şehir, pazar.
Bajarî — Şehirli, burjuvazi.
Bajartî — Şehirvarî.
Bajarvanî — Şehirciler, şehre gidip gelenler.
Bajiri — Bir cins ekşi nar.
Baken — Gevaş'ta bir köy.
Bakirin — Çağırma.
Bakur — Şimal, kuzey.
Bakurî — Şimalli kimse.
Bal — Nezd, yan.
Bal — Hatıra, vicdan.
Bal — Kanat.
Bal — Dikkat.
Bala — Dağınık, yüksek.
Balabûn — Dağılmak.
Balakirin — Dağıtmak.
Balçermek — Yarasa.
Balafir — Uçak.
Balafirge — Uçak meydanı.
Balafirşken — Uçaksavar.
Balafirvan — Pilot.
Baldar — Kanatlı hayvanlar.
Bale — Aptal.
Balê — Öyle ise.
Balgeh — Yastık.
Balif — Yastık.
Balore — Misal.
Bamerd — Rojkan'da bir nahiye.
Bamidê — Nuseybin'de bir köy.
Ban — Dam.
Banandin — Alıştırmak, Barıştırmak.
Baneyî — Muvakkat ikametgâh.
Banê ezîza — Bohtan'da bir yayla.
Baneşan — Nida, çağırı.
Baneji — Yabancılık, sıla, gurbet.
Banemer — Nisan.
Banî — Yukarı.
Banîn — Alışmak, barışmak.
Bang — Ezan, çağırı.
Bangbêj — Müezzin.
Bangdan — Ezan okumak.
Bangkirin — Çağırmak.
Bangor — Silindir, log taşı.
Banz — Koşu.
Banzdan — Koşmak.
Banzdanber — Önüne koşmak.
Banzdanser — Üzerine koşmak.
Baperest — Seks, şehvetperest.
Bapeşk — Serpinti.
Bapêvan — Rasathane.
Bapîr — Dede.
Baq — Demet, Buket.
Baqal — Bakkal.
Baqkirin — Demetlemek.
Baqil — Bakla, kuyruk.
Baqlawe — Baklava.
Bar — Yük.
Bar — Yağış.
Baran — Yağmur, Kürtlerde erkek adı.
Barandin — Yağdırmak.
Baranî — Yağmurluk.
Barbir — Nakil, taşıyan.
Barbirin — Yük götürmek, taşımak.

Bardar — Taşıyabilen.
Barger — Hamal.
Bargir — Beygir.
Bargiran — Ağır mesulivetli, yüklü.
Barisil — Bışeri'de bir köy.
Barik — Narin.
Barîn — Yağmak, melemek.
Barkeş — Yüklük, marşandiz.
Barkeşî — Nakliyecilik.
Barkirin — Yüklemek.
Barûd — Barut.
Barûdpij — Barutçu, barut yapan.
Barşewala — Donsuz.
Barxane — Yol hazırlığı, ambar, kiler.
Barzan — Kuzey Irak'ta bir bölge ve aşiretin adı.
Barzanî — Bu bölge ve aşirete mensup kimse.
Barzanî — Kürtlerde erkek adı.
Basan — Bohtan'da bir köy.
Bask — Kanat, taraf, yan, cihet.
Baskokkirin — Yolmak.
Bastêq — Pestil.
Basyatê — Değirmen taşlarıyla meşhur Raman'da bir köy.
Baş — İyi.
Başbûn — İyi olmak.
Başkirin — İyileştirmek.
Başitî — İyilik.
Başqe — Ayrı
Başqebûn — Ayrılmak.
Başqekirin — Ayırmak.
Başqe Başqe — Ayrı ayrı.
Başqetî — Ayrılık.
Başûr — Kızıl.
Batik — Tahtacı, Yörük.
Batik — Çukur tahta kaşık.
Batman — Batman.
Bav — Baba.
Bavûbapîr — Ecdat.
Bavêxûnt — Gelinin bir hafta sonra babasının evini ziyareti.
Bavik — Aile, soy.
Bavî — Babadan kalma.
Bavkuj — Düşman, baba katili.
Bavo — Adam sen de.
Bavobavo — Yalvarmak, telâşlanmak.
Bavpîr — Dede.
Bawer — İnanç, güven, iman.
Bawerandin — İnandırmak.
Baweranî — İnanma, güvenme, iman etme.
Bawername — Diploma.
Bawerî — Güvenlik, emniyet.
Baerkirin — İnanmak, güvenmek.
Baweş — İnanmamak, emin olmamak, güvenmemek.
Baeşîn — Yelpaze.
Baweşkandin — Esnetmek.
Baweşkîn — Esnemek.
Bawirnê — Nusaybin'e yakın bir köy.
Bawişik — Esneme.
Bawişkandin — Esnetmek.
Bawî — Romatizmalı, yel hastalığına müptelâ.
Bawîbûn — Romatizmaya yakalanmak.
Bawîkirin — Romatizmaya yakalatmak.
Bavik — Baba.
Baxçe — Bahçe.
Baxçevan — Bahçivan.
Baxems — Raman'da bir bölge.
Baxşîş — Bahşiş.
Baxuşuk — Beşiri'de bir köy.
Bayloz — Elçi, sefir.
Baylozxane — Sefarethane.
Baz — Koşu, şahîn.
Bazar — Pazarlık.

Bazarî — Çarşı işi.
Bazbend — Kola bağlanan muska.
Bazdan — Koşmak, atlamak.
Bazin — Bilezik, inşaatta kemer.
Bazinê Avanya — İnşaat kemeri.
Bazinê Devê bîra — Kuyu ağzı bileziği.
Bazinê Devê çala — Sarnıç ağzı bileziği.
Bazinê pira — Köprüler kemeri.
Bazinê stû — Boyun köprücük kemiği.
Bazinê zaroka — Çocuk bileziği.
Bazinê zêr — Altın bilezik.
Bazinê zîv — Gümüş bilezik
Bazirgan — Bezirgân.
Bebele — Göz bebeği.
Bed — Fena.
Bedaxewe — Maatteessüf.
Bedbext — Bedbaht.
Bedbextî — Betbahtlık.
Bedbîn — Fena görme, karamsar.
Beden — Boy bos, gövde.
Beden — Sur, hisar.
Bedew — Şuh.
Bedew — Kadın ismi.
Bedewbûn — Güzelleşmek.
Bedewkirin — Güzelleştirmek.
Bedewtî — Güzellik.
Bedirxan — Kürdlerde erkek ismi.
Bedgeh — Çıkıntı.
Bedgehaguh — Kulak çıkıntısı.
Bednav — Fena şöhret, kötü ad.
Beg — Bey.
Begayetî — Beylik.
Behane — Bahane.
Behdilandın — Perişan etmek.
Behdilî — Perişan, berbat.
Behdîna — Şimali Irak'da bir bölge adı.
Behe — Ayva.
Beheşt — Cennet.
Behîf — Badem.
Behîfterk — Çağla.
Behr — Hisse.
Behr — Şirvan'da bir nahiye.
Behrêz — Pehriz.
Behrhencê — Bohtan'da bir köy.
Behrkirin — Taksim etmek.
Bej — Susuz arazi.
Bejî — Kıymetsiz, zavıf arazi.
Bejn — Boy, pos.
Bejnbal — Boy, bos, kamet.
Bejn bilind — Uzun boylu.
Bejin dirêj — Uzun boylu.
Bejin kin — Kısa boylu.
Bejin Nizm — Alçak boy.
Bejn Zirav — İnce boy.
Bejna — Bilind — Yüksek boy.
Bejna Direj — Uzun boy.
Bejna Kin — Kısa boy.
Bejna Kurt — Bodur boy.
Bejna Nizm — Alçak boy.
Bejna Zirav — İnce, uzun boy.
Bekçî — Bekçi.
Bekçitî — Bekçilik.
Beko — Kürdlerde erkek adı.
Belagêr — Sadaka, kurban.
Belagêrkirin — Sadaka vermek.
Belalûk — Yabanî kiraz.
Belalûk — Siyil, bir nevi cilt hastalığı.
Belaş — Bedava.
Belav — Dağınık.
Belawbûn — Dağılmak.
Belawela — Darmadağınık.
Belavker — Dağıtıcı.
Belavkirin — Güzelleştirmek.
Belbelîtanîk — Kelebek.
Belçîka — Belçika.
Beleban — Afacan.
Belek — Alaca.

Belekan — Sason'da bir Kürd aşireti.

Belekanik — Bir kuş ismi.

Belekbirdîn — Karışık renkte elbise, kuş, v..s

Belekbûn — Alaca olmak.

Belekî — Bir çeşit battaniye.

Belekmer — Bamert'te bir köy.

Belekotik — Alacalı.

Belem — Sandal, kayık.

Belengaz — Zavallı.

Belengazbûn — Zavallılaşmak.

Belengazî — Zavallılık.

Belengazkirin — Zavallılaştırmak.

Belg — Yaprak.

Belgê Çixara — Sigara kâğıdı.

Belgêdara — Ağaç yaprağı.

Belgê tûtinê — Tütün yaprağı.

Belge ketin — Yaprak dökümü.

Belgirad — Belgrad.

Belik — Mardin — Omeryan'da bir köy.

Beliqbûn — Sıyrılmak.

Belikkirin — Sıyırmak, göstermek.

Beliq — Fışkırma.

Beliqandin — Fışkırtmak.

Beliqîn — Fışkırmak.

Bell — Kabarık.

Bellik — Aykırı, usulsuz.

Belloq — Firapan, göze çarpan.

Belqit — Geberme.

Belqitandin — Gebertmek.

Belqitbûn — Gebermek.

Beltîtk — Ağaç güvesi.

Ben — Sur, hisar.

Ben — Örgü, kemer.

Benav — Dişbudak ağacı.

Benareş — Kara sur (Hind'de bir şehir).

Benarez — Bağ çiti, bağ duvarı.

Benc — Yabanî haşhaş.

Bend — Parti, bağ.

Bendeke — Denge.

Bendege — Su değirmeninin mili.

Bender — Liman.

Bendik — İpten bağ, fermuar.

Bendî — Partizanlık, tutuk, mevkuf.

Bendî — Bekleyen.

Bendîtî — Partizanca.

Bendkirin — Bağlamak.

Bendewar — Bekliyen.

Bendewarî — Bekleyiş.

Bendexane — Hapishane.

Benefşe — Menekşe.

Beng — Kewn, durum.

Bengî — Formunda.

Benk — Sakız ağacı.

Benî — Dizi, bandırma.

Benîşt — Sakız.

Benîştî — Elestikî.

Benîştok — Zamk, kola.

Bennîr — Boyunduruk ipi.

Benq — Banka.

Benzîn — Benzin.

Beq — Kurbağa.

Beqal — Bakkal.

Beqalî — Bakkaliye.

Beqalîkirin — Bakkallık etmek.

Baqaltî — Bakkallık.

Beqbeqok — Kabarık.

Beqlawe — Baklava.

Ber — Parti, fırka.

Ber — Mermi.

Ber — En, ön.

Ber — Taş.

Ber — Meyve, döl, mahsul.

Bera — Olsun.

Beradan — Bırakmak, boşamak.

Beradayî — Bırakılmış.

Berade — Perde.

Beradûdan — Arkasını kovalamak.
Beramber — Deng, karşılık.
Berambera — Beraber.
Beramberbûn — Eşit olmak.
Beramberkirin — Denkleştirmek.
Berambertî — Eşitlik.
Beran — Koç.
Beraştin — Isgara olarak pişirmek.
Berate — Nişan, işaret.
Berav — Su önü.
Beravî — Çaylı, nehir kenarlı.
Beravêtî — Yavru düşürmek.
Beragî — İlk, turfanda.
Beraz — Domuz.
Berazan — Suriye - Türkiye'de bir Kürd aşireti.
Beraze — Manivela.
Berba — Rüzgâr önü.
Berbabûn — Cereyana kapılmak.
Berbaketî — Cereyana kapılmış.
Berbakirin — Cereyana kaptırmak, savurmak.
Berbarî — Hayvanın yük taşıma çağına gelişi.
Berbarbûn — Yük kaldırabilmeye gelmek (hayvanlarda)
Berbarkirin — Yük altına vermek.
Berbat — Çok kötü, berbat
Berbatbûn — Berbat olmak.
Berbatkirin — Berbat etmek.
Berbatîn — Berbat olma.
Berbatî — Berbat olan.
Berbayî — Havai.
Berbejin — Muska.
Berber — Berber, rakip, karşı.
Berbekanî — Sapan ipi.
Berberî — Mücadele.
Berberoşk — Güneşleme yeri.
Berberûk — Araba atlarının korkuluğu.
Berbiçav — Alımlı, gösterişli.
Berbiro — Çınar'da bir köy, ayçiçeği.
Berbisk — Saç tokası.
Berbor — Geçit.
Berborbûn — Geçmek.
Berborkirin — Geçirmek
Berbortî — Geçiş.
Berbû — Gelin alayı.
Berça — Kahvealtı.
Berçav — Nezaret, gözönü, tahayyül etmek.
Berçavk — Gözlük.
Berçeq — Kabza.
Berçiçekq — Kuyruk altı.
Berçiçeq — Balon, kursak.
Berçem — Yarasa.
Berdolabî — Kürtçede bir şarkı makamı.
Berdan — Boşamak.
Berdan — Salıvermek.
Berdan — Bırakmak.
Berder — Kapı önü, basamak.
Berder — Gelip götürülürken kapıda alınan hediye.
Berder — Eşik.
Berderî — Ayakbastı bahşişi
Berdest — Hazır.
Berdestk — Kol manşeti, bilezik kilidi.
Berdesti — Öksüzlük, kimsesiz kalıp el altında kalma.
Berdevk — (Müşavir) el altındaki harçlık.
Berdilk — Gümüşten mamul bir nevi gerdanlık, kolye, önlük
Berdilîk — İki kardeşin evlenmek için, yek diğeriyle kız kardeş değiştirmeleri.
Berdiwar — Öksüz, kimsesiz.

Berdûv — Koyun kuyruğunun iç derisi.
Beredayî — Serseri.
Bereh — Büyük tabiî mağara, Mer'a.
Berela — Serbest, kontrolsuz.
Berelakirin — Serbest bırakmak.
Berete — Vaktinden önce yetişen meyva, ilk turfanda.
Berevaj — Apaş yan, yan sakat.
Berê — (Önce eskiden) yersiz, zamansız.
Bêreweber — Müdür.
Berêweberi — Müdiriyet.
Berêpêşî — İlk doğan.
Berf — Kar.
Berfapuk — İlk kar, gevşek kar.
Berfasor — Kırmızı kar (Doğuda adeta bir tarih başlangıcı olan 1327 deki kar).
Berfavej — Kar küreği.
Berfbar — Kar yağışı.
Berfbavandîn — Kar yağdırmak.
Berfbarîn — Kar yağması.
Berdimsk — Kar helvası.
Berfgirtî — Kar tutan yer.
Berfmal — Kar temizleme.
Berg — Cild, libas, elbise, yaprak.
Bergdirû — Terzi.
Bergdirûn — Dikiş dikmek, elbise dikmek.
Bergdirûtî — Terzilik.
Bergeh — Ön, manzara.
Bergeh — Meydan.
Bergehî — Açıklık, düzlük.
Bergekaxez — Mektup zarfı.
Berger — Yalvarma.
Bergerandin — Yalvartmak.
Bergir — Meyve tutan ağaç.
Bergirtin — Meyve tutmak, döl tutmak.
Bergirtin — Önünü almak, tutmak.
Bergîl — Beygir.
Berhemîn — Sujerlâtif.
Berhev — Toplu, yanyana.
Berhevda — Comperatif.
Berhevdan — Toplatmak.
Berhevkirin — Toplamak.
Berhevrabûn — Rekabet etmek.
Berhingev — Karşılaşma.
Bergûhk — Kulaklık.
Berkêr — Kesime gelen hayvanlar.
Berkêrkirin — Bıçak önüne vermek.
Berizandin — Azıtmak.
Berizî — Azgın.
Berizî — Azmak.
Berî — Yabanî, önce.
Berî — Çöl.
Berî — Eski, atik.
Berîş — Sakallı.
Berjêr — Aşağı.
Berjêrbûn — Aşağı inmek.
Berjêrkirin — Aşağıya indirmek.
Berjor — Yukarı.
Berjorbûn — Yukarı çıkmak yükselmek.
Berjorkirin — Yükseltmek.
Berjortî — Yukarısı.
Berkanî — Taş atan sapan.
Berkaş — Rampa, yokuş.
Berkaşbûn — Şaşırmak.
Berkaşkirin — Delirtmek.
Berkoz — Süt kuzusu.
Berpaş — Ters yüz.
Berpaşbûn — Geri dönmek.
Berpaşkirin — Yüz üstü çevirmek.
Bermal — Sofa, salon.
Bermalî — Ev hanımı.
Bermalk — Peştemal, önlük.
Bermilk — Omuzluk.
Berok — Yaka.
Berstêrik — Ateş böceği.

Berpêş — İleri gelen.
Berpêşbûn — İleri gelmek.
Berpêşkirin — İleri getirmek.
Ber — Kilim.
Berradan — Sipariş vermek.
Beriberdan — Yağma.
Berroj — Güneş gören yamaç.
Berrû — Bahane, vesile.
Berrûk — Yüz peçesi.
Berûk — Kara sapanda bir tahta parçası.
Bersêng — Kucak.
Bersengkirin — Kucaklamak
Bersiv — Cevap.
Bersivdan — Cevap vermek.
Bersivî — Cevabî.
Berstuk — Yaka.
Berşir — Emzikli.
Berşîvk — Aperatif yiyecek.
Berşo — Çamaşırhane.
Berşoşkî — Miğde ekşimesi.
Berû — Palamut.
Berteng — Hayvan kolanı.
Bervanek — Deride etek kısımları.
Berwar — Yamaç.
Berwarê — Pervare ilçesi.
Berwarkirin — Yokuşa koşma.
Berqef — Tabiî mağara.
Berx — Kuzu.
Berxbir — Kuzunun sütten kesilmesi.
Berxê — Kürtlerde kız ismi.
Berxêberên — Koçluk kuzu.
Berxêçê — İyi kuzu.
Berxêmer — Erkek kuzu.
Berxêeserkoz — En iyi kuzu.
Berxik — Kuzucuk.
Berxo — Kürtlerde erkek adı.
Berxxistin — Koyunun kuzu düşürmesi.
Berxwedar — Bağışlanmış.
Berxweş — Doluya yakın.
Berz — Yüksek.
Berzayî — Yükseklik.
Berzewaç — Evlenme çağında.
Berzîn — Binek çağına gelen tay.
Bes — Yeter.
Besaî — Yeterlik.
Besîre — Koruk.
Beseyî — Yeterlik.
Besê — Kürdlerde kız adı.
Best — Dere.
Beş — Sakar, pay, hisse.
Beşan — Bohtan'da bir köy.
Beşbûn — Parça parça olmak.
Beşdar — Ortak.
Beşdarî — Ortaklık, şirket.
Beşek — Bir pay.
Beşer — Yüz, çehre.
Beşerxweş — İyi çehreli.
Beşişandin — Tebessüm ettirmek.
Beşişîn — Tebessüm etmek
Beşiş — Mütebessim.
Beşt — Kalın direk.
Bet — Yabanî kaz.
Betal — İşsiz.
Betan — Astar.
Betarseta — Kaybolma.
Betlane — Tatil.
Betkirin — Kötüleştirmek.
Bevşik — Hayvanlarda süt dişlerinden sonra gelen dişler.
Bexçe — Dokuma tezgâhında kullanılan ağaç.
Bexşî — Kıskanç.
Bexşî — Müsamahalı.
Bexşîn — Müsamaha etmek.
Bexşan — Kürtçe kız ismi.
Bexşîş — Bahşiş.
Bexşker — Müsamahakâr, af eden.

Bexşkirin — Bağışlamak.
Bext — Söz, eman, aht, vicdan.
Bextiyarî — Saadet.
Bextiyarî — İran'da bir Kürt aşireti.
Beyanî — Sabah.
Beyar — Ekilmeyen arazi.
Beybûn — Zerin çiçeği.
Beydar — Baytar.
Bez — İç yağı.
Bez — Koşu.
Beza — Koşucu.
Bezan — Koşmak.
Bextreş — Talihsiz.
Bextreşbûn — Talihsiz olmak.
Bextreşkirin — Bedbaht etmek.
Bextreşî — Talihsizlik.
Bezanî — İç yağından yapılma.
Bezekê — Nusaybin'de bir köy.
Bezayî — Koşmak.
Bezî — Mağlûp olmuş, kaçmış kimse.
Bezîn — Mağlûp olmak.
Bezm — Eğlence.
Bezmijk — Kenc.
Bezeyî — Acımak.
Bezrik — Sivilce.
Bê — Siz, olmayan, avva.
Bêar — Utanmaz.
Bêav — Susuz.
Bêavbûn — Susuzluk, susamak.
Bâavkirin — Susuz bırakmak.
Bêavtî — Susamış.
Bêavrû — Hayasız, utanmaz.
Bêayin — Dinsiz.
Bêba — Şehvetsiz.
Bêbav — Soysuz, nankör.
Bêbawerî — İmansız, itikatsız, inançsız.
Bêbazar — Pazarlıksız.
Bêbês — Hissesiz.
Bêbêhn — Kokusuz.
Bêcge — Maada, müstesna.
Bêcgeyetî — İstisna.
Bêcirman — Gercüş'te bir köy (Tütünü ile meşhur).
Bêcûdayî — Farksız.
Bêcûda — Farksızlık.
Bê cûle — Hareketsiz.
Bê çav — Basîretsiz.
Bê çavî — Gözlüksüz.
Bê cavdêrî — Kontrolsuz.
Bê co — Yolsuz, mecrasız.
Bê deng — Sessiz.
Bê dengî — Sükûtî, sessizlik.
Bê dengkirin — Sükût ettirmek, susturmak.
Bê derew — Yalansız, hakikat.
Bê deselat — Nüfuzsuz, sözü geçmez.
Bê destûpê — Cılız, çelimsiz, elsiz, ayaksız (mecazî).
Bê destûpêbûn — Çelimsiz.
Bê destpêkirin — Başlatmamak.
Bê destûpêtî — Mecalsizlik.
Bê dewbûn — Ayransızlık.
Bê dewkirin — Başlatmamak.
Bê dew — Mecalsizlik.
Bê dil — Aşık olmıyan, gönülsüz.
Bê dilî — İsteksizlik.
Bê dûmayî — Muvakkat, geçici.
Bê dûm — Devamsız, muvakkat.
Bê dûnde — Evlâtsız.
Bê fedî — Utanmaz.
Bê fedîtî — Utanmazlık
Bêfesal — Biçimsiz.
Befesalî — Biçimsizlik.
Bêgane — Yabancı.
Bêgane — Garip, aynı cinsten olmayan.
Bê gana — Yabancılar.
Bê ganeyî — Yabancılık.

Bê cîyan — Cansız, ruhsuz, yersiz.
Bê gûman — Şüphesiz.
Bê gûmanî — Şüphe edilemeyen hal.
Bê gunah — Günahsız.
Bê handan — Tahriksiz.
Bê hêz — Kuvvetsiz.
Bê hendan — Kıyafetsiz.
Bê hemberî — Rakipsizlik.
Bêhêzbûn — Kuvvetsiz olmak.
Bê hêzkirin — Kuvvetten düşürmek.
Bê hêztî — Kuvvetsizlik.
Bê hiş — Hafızasız.
Bê hişbûn — Kendinden geçmek, bayılmak.
Bê hişî — Baygınlık.
Bê hişkirin — Bayıltmak.
Bê hîm — Temelsiz.
Bêhn — Koku.
Bêhn — Nefes.
Bêhnok — İtriyat ve kokulu bazı otlar.
Bêhntengî — Asabiyet.
Bêj — Söyleyen, tavanda iki direk arası.
Bêjehr — Zehirsiz.
Bêjink — Elek.
Bêjî — Piç.
Bêjik — Bazı hayvanlarda yele.
Bê kar — İşsiz.
Bê karî — İşsizlik.
Bêkat — Vakitsiz.
Bê kêr — Yaramaz, değersiz.
Bê kelk — Faydasız.
Bê kes — Kimsesiz, öksüz.
Bêkesbûn — Kimsesiz olmak.
Bêkeskirin — Kimsesiz bulunmak.
Bêkesman — Kimsesiz kalmak.
Bêkestî — Yalnızlık, kimsesizlik.
Bêkêmî — Kusursuzluk.
Bêkâmanî — Tam olarak.
Bêkotayî — Nihayetsizlik.
Bêkul — Gamsız.
Bêkulbûn — Gamsız olmak.
Bêkulkirin — Gamsız bırakmak.
Bêkulî — Yarasızlık, gamsızlık.
Bêlan — İki dere arasındaki yüksek arazi.
Bêleq — Hareketsiz.
Bêlêv — Dudaksız.
Bêlewt — Lekesiz.
Bêlewtî — Lekesizlik.
Bêmafî — Haksız.
Bêmirov — Haksızlık.
Bêmirovî — İnsaniyetsizlik.
Bêmirwet — İnsafsız.
Bênanûwê — Nankör.
Bênat — Bir nevi iyi incir.
Bênatî — Bohtan'da incirleriyle meşhur bir köy.
Bênder — Harman.
Bênerx — Fiatsız.
Bê pere — Parasız.
Bêpej — Issız.
Bêpejî — Issızlık.
Bêjikan — Hizan'da bir köy.
Bênext — Başlıksız, drahomasız peşinatsız.
Bênûk — Uçsuz, bucaksız.
Bêoxir — Uğursuz.
Bêpek — Uğursuzluk.
Bêpekbûn — Önemsiz olmak.
Bêpekirin — Önemsiz hale getirmek.
Bêpekî — Umursamamak, önem vermemek.
Bêpêş — Önsüz.
Bêr — Kürek.
Bêrastî — Hileli, doğru olmıyarak.
Bêreq — Bayrak.
Bêrex — Kenarsız.

Bêreng — Renksiz.
Bêrê — Yolsuz.
Bêrêz — Sırasız, saygısız.
Bêrî — Özleyiş, muayyen zamanlarda sağım.
Bêpeywendî — Bağımsız.
Bêpît — Mahsulsüz.
Bêpîvan — Ölçüsüz.
Bêrîkirin — Özlemek.
Bêrîvan — Sağım yapan kadın.
Bêrîvan — Kürdlerde kız adı.
Bêriş — Sakalsız.
Bêrm — Göl.
Bêrtî — Bertan kürt aşiretine mensup kimse.
Bêrû — Yüzsüz.
Bêrûdê — Beyrut.
Bê rûyî — Yüzsüzlük.
Bêsemax — Dayanıksız.
Bêser — Başsız.
Bêserinç — Mülahazasız.
Bêserî — Başsız, kafasız.
Bêsînor — Hudutsuz.
Bêş — Bergi, hisse, kısım.
Bêş — Eteklere konan verev.
Bêşerm — Hayasız.
Bêşermbûn — Hayasız olmak.
Bêşermî — Hayasızca.
Bêşermkirin — Hayasızlaşmak.
Bêtalî — Sonsuz.
Bêtam — Tatsız.
Bêtaqî — Tecrübesiz.
Bêtaqetî — Kuvvetsizlik.
Bêtêl — Telsiz.
Bêterz — Şekilsiz.
Bêtîr — Daha çok.
Bêtirs — Korkusuz.
Bêtore — Terbiyesiz.
Bêtorebûn — Terbiyesiz olmak.
Bêtorekirin — Terbiyesizleştirmek.
Bêtoretî — Terbiyesizlik.
Bêtuwane — Takatsiz.
Bêtuwaneyî — Takatsizlik.
Bêvil — Burun.
Bêwe — Dul, yalnız.
Bêwejin — Dul kadın.
Bêwemêr — Dul erkek.
Bêwêne — Suretsiz.
Bêxew — Uykusuz.
Bêxewî — Uykusuzluk.
Bêxwestin — İstemiyerek.
Bêxweyî — Sahipsiz.
Bêxwê — Tussuz.
Bêxwînî — Kansızlık.
Bêzanayî — Bilgisizlik.
Bêzar — Dilsiz.
Bêzar — Bıkan (bıkmaktan).
Bêzarbûn — Bıkmak.
Bêzarê — Kürtlerde kadın ismi.
Bêzarî — Adi bez, bıkmak.
Bêzarkirin — Bıktırmak.
Bêzê — Kürtlerde kadın ismi.
Biabrû — Hayali.
Biabrûyî — Hayalilik.
Biaşnayî — Anlaşma ile.
Biav — Sulu.
Bibaran — Yağmurlu.
Bibask — Kanatl.
Bibazar — Pazarlıklı, çarşılı, muameleli.
Bibejn — Boylu.
Biberf — Karlı.
Biberan — Koçlu, koyunun istekli zamanı.
Bibeniştok — Reçineli.
Bibuğur — Molozlu.
Bibelalûk — Siyilli, Nasırlı.
Bibîranîn — Hatırlatmak.
Bibirîndarî — Yaralı olarak.

Bibizmik — Sütten kesilmek istenen oğlak ve kuzuların ağızna konulan gem.
Bicarekê — Toptan, hepsi.
Bicarkê — Bir defa ile.
Bicewher — Cevherli.
Biceftî — Palamutun Dabağat için kullanılan olmamış hali.
Bicî — Sahi, yerinde, doğru.
Bicîbûn — Yerleşmek.
Bicîkirin — Yerleştirmek.
Bicîtî — Sahicc.
Biçek — Silâhlı, elbiseli.
Biçewtî — Eğrilikle, doğru olmayarak.
Biçêl — Kırklı (loğsalık hali).
Biçêlbûn — Loğsalık olmak.
Biçiçik — Memeli.
Biçilm — Sümüklü, kirli.
Biçik — Becerikli.
Biçûk — Küçük.
Biçûkbûn — Küçülmek.
Biçûcik — Küçücük.
Biçûkkirin — Küçültmek.
Biçkûtî — Küçüklük.
Bidax — Üzüntülü, kederli.
Bidek — Hileli, desiseli, kurnaz.
Biderbaskirin — İdare etmekle, geçinmekle.
Biderew — Yalanla.
Bidestik — Kollu, gövdeli.
Bidest bihavtî — Nazı geçecek, desturlu.
Bidestxwe — Müstakil.
Bidev — Şifahi, ağızla.
Bidew — Ayranlı.
Bidil — Aşık, gönüllü.
Bidirêjayî — Uzunlukla, tafsilâtlı.
Bidirûn — Dikişli, biçkili.
Bidox — Saplı.
Bidû — Dumanlı.
Bidûm — Devamlı.
Bîdûv — Kuyruklu.
Biencam — Neticeli.
Biêrîş — Hücumla.
Bifis — Fesadlıkla.
Bifîno — Fesli.
Biga — İnegin fala —isteğe— gelmesi hali.
Bigotin — Lafla.
Bigazin — Sitemle.
Bigeft — Hınçla.
Bigilî — Şikâyetle.
Bi girink — Ehemmiyetli.
Bigirıvekirin — Ağlatarak.
Bigiştî — Tamamiyle, genel olarak.
Bixur — Moloz.
Bih — Ayva.
Bihok — Ayva.
Bilhatin — Gelirli, akarlı.
Bihele — Yanlışlıkla.
Bihejmar — Sayı ile.
Bihendan — Kıyafetli.
Biherî — Çamurlu.
Bilıesp — Atlı.
Bihevçûn — Kavga etmek.
Bihevdan — Toplamak.
Bihevre — Beraber.
Bihêwan — Eyvanlı.
Bihingiv — Ballı.
Bihiş — Hafızalı.
Bilıim — Taşlı.
Bihîstin — Duymak.
Bihener — Hünerli, kuvvetli, sanatkâr.
Bihuşt — Cennet.
Bijahr — Zehirli.
Bijank — Kirpik.
Bijar — Pişme.
Bijarkâr — Pişiren.
Bijartin — Pişirmek.

Bijarvan — Pişiren.
Bijare — Yeşil mahsulün tarlada iken otlardan temizlenmesi.
Bizaştîr — İki doğum yapmış keçi.
Bikat — Vakitli, erken.
Biker — Eşşekli.
Bikevir — Taşlı.
Bikevî — Kenarlı.
Bikewî — Dağlı.
Bikêmanî — Kusurlu, asgari, enaz.
Bikêr — Yararlı, değerli.
Bikêranîn — Yararlı hale getirmek.
Bikêrne hatin — Yararlı olmamak.
Bikul — Dertli, kederli, mağdur.
Bikurti — Kısaca, özetle, hülâsaten.
Bila — Olsun.
Bila — Taraflı, tarafsız olmıyan.
Bilalûk — Yabanî kiraz, sül, deri hastalığı.
Bilandin — Uğraşmak.
Bilatînî — Latince.
Bilavlav — Yalvararak.
Bilavker — Naşir.
Bilaw — Erkek çocuklu.
Belavkirin — Dağıtmak.
Bilbal — Yabanî bir ot.
Bilbil — Bülbül.
Bilbizêq — Yabanî lâle.
Bilcone — Bohtan'da bir köy.
Bile — Kürtçede İbrahim adının telâffuzu.
Bilek — Kinayeli, manalı, imalı.
Bilez — Çabucak.
Bilind — Yüksek.
Bilindayî — Yükseklik.
Bilindbûn — Yükselmek.
Bilindî — Yükseklik.
Bilindkirin — Yükselmek, yukarı kaldırmak, kaldırmak.
Bilîk — Sümüklü, yapışkan.
Bilîn — Uğraşmak.
Bilis — Bitlis vilâyetinin Kürtçedeki deyimi.
Bilûr — Kaval.
Bimalatî — Hayvanca.
Bimeraq — Meraklı.
Bimerdî — Mertçe, erkekçe, erce.
Bimêr — Kocalı, evli kadın.
Bimij — Sisli.
Bimohr — Damgalı, mühürlü.
Bin — Alt.
Binanî — Aşağısı.
Binas — Tandıklı, alametli, belli, tanınan kimse.
Binasdan — Tanıtmak.
Binasî — Dostça.
Binaşe — İz, çok az.
Binax — Temel.
Binav — Su altı.
Binav çêkirin — Merkezileştirmek.
Binavbûn — Suya dalmak.
Binavkırın — Suya daldırmak.
Binavûdeng — Meşhur.
Binawbang — Meşhur, şöhretli.
Binçeng — Koltuk altı.
Bin çine — Kavat, fena cins tütün, esas.
Bindar — Ağaç altı, döküntü meyve.
Bindar — Esir.
Bindarî — Esaret.
Binden — Küp altı, tortu, çöküntü.
Bindeq — Fındık.
Bindest — El altında esir.
Bine — Taban, kaide.
Binefş — Menekşe.
Binefşabelek — Hercayi menekşe.
Binerd — Yer altı.
Binerdî — Yer altına mensup.
Bi nerx — Kıymetli, pahalı.

Bi nexweşî — Hastalıklı, iyi olmıyarak söylemek.
Binga — Taban, kaide.
Binî — Alt, temel.
Binîbûn — Alta gelmek.
Binîdanin — Temel atmak, başlamak.
Binîkirin — Alt vurmak, yamamak.
Binos — Sebep.
Binstûın — Sütun altı.
Bintût — Esas kök, temel.
Binva — Alttan gizli, inlegal.
Binvabûn — Alta düşmek, kıvrılmak.
Binvaçûn — Alta gitmek.
Biqal û qîl — Dedikodulu.
Biqaşil — Kabuklu.
Biqazî — Kasten.
Biqelsî — Mağlûbiyetle.
Biqelz — Eğilerek.
Biqencî — İyilikle.
Biqer — Vaz geç, bırak.
Biqeramûşk — Dikenli.
Biqerf — Alaylı, mizahlı.
Biqesem — Yeminle.
Biqevz — Sıçrayarak.
Biqiram — Kuvvetli, enerjili.
Biqiramî — Enerjik.
Biqise — Konuşkan.
Biqitûtî — Hasislikle.
Biqîr — Bağrıltılı, asfaltlı.
Biqul — Delikli.
Biqur — Çamurlu.
Bigurç — Yudumla.
Biqutî — Kısaca.
Bir — Grup, kısım.
Bira — Kardeş.
Bira — Doğru.
Birabirdû — Geçmişli, sabıkalı.
Birajin — Kayınbirader.
Birajtin — Izgara pişirmek.
Birak — Arkadaş.
Birakti — Arkadaşlık.
Biramak — Süt kardeş.
Birast — Doğru.
Birastî — Doğrusu.
Biraştin — Izgara olarak pişirmek.
Biraştî — Izgara olarak pişen şey.
Biratî — Kardeşlik.
Biraxuh — İki gencin yek diğerinin kardeşiyle evlenmesi.
Birazî — Erkek kardeşten veğen (kız).
Birazî — Erkek kardeşten veğen.
Birç — Burç.
Binaşe — Çok az.
Bircabelek — Cizre'de meşhur benekli burç sarayı.
Birçî — Aç.
Birçîbûn — Acımak.
Birçîkirin — Acıktırmak.
Birçîtî — Açlık.
Birdî — Bir nevî döşemelik ot.
Biregez — Soylu.
Bireh — Köklü.
Birek — Bölge, kesim.
Birek — Testere, bıçkı.
Birev — Koşarak.
Birêkirin — Yolcu etmek, yollamak, teşyî etmek.
Birêz — Sıra.
Birik — Sıralı, düzgün.
Birin — Götürmek.
Birinç — Pirinç.
Biriqandin — Parlamak.
Birî — Kesik Makta.
Birîh — Sakallı.
Birîn — Yara.
Birîna reş — Kara yara.
Birîndar — Yaralı.
Birîndar kirin — Yaralamak.
Birîndarsaz — Cerrah, operatör.

Birk — Kara sapanda, üç parçadan ortancası.
Birk — Küçük havuz.
Birkirin — Ayırmak.
Biro — Gündüzleyin.
Bironkayî — Nurlu, ışıklı (gece basmadan aydınlık hali).
Biroqankî — Parlak.
Bir — Parça, kısım.
Birrin — Kesmek.
Birçî — Aç.
Birûmet — Tevcihli, şerefli, akyüzlü.
Birûn — Yağlı.
Birûsk — Şimşek, sancı.
Birwa — İnanç.
Bi samanî — Malla, mülkle.
Bisbisak — Bir nevi tırtıl.
Bist — Şiş, karış.
Bisere — Mükellef, üst tabaka.
Biserketin — Öğrenmek, üstün gelmek, tevlik.
Biservebûn — Rastlamak, keşf etmek, bulmak.
Bi serxwe — Müstakil.
Biserxwebûn — Uyanık.
Bi serxwehatin — Kendine gelmek.
Bi seywan — Şemsiyeli.
Bi sivkayî — Çabucak, hafifçe.
Bisk — Züll, kâkül..
Bismar — Çivi.
Bismila — Mismillahın Kürtçedeki telâffuzu.
Bistran — Şarkılı, nağmeli.
Bistraw — Bağlanmış.
Bistrawî — Bağlılık.
Bistirî — Dikenli.
Bi şad — Mesut, neşeli.
Bişar — Büyük testere.
Bişar — Kürtlerde erkek ismi.
Bişaristanî — Medenî.
Bişawşaw — Gürültülü, patırtılı, hengâmeli.
Bi şerm — Utangaç, hayalı, arlı.
Bi şev — Geceleyin.
Bi şewat — Acıklı, yanık.
Bi şewatî — Dokunaklı.
Bi şewen — Matemli.
Bişêrî — Siirt'te bir bölge ve bir kaza merkezi.
Bi şirik — Oluklu.
Bi şirşirk — Pullu.
Bi şiv — Yemekli (akşamı yemekli).
Bi şiv — Çubuklu.
Bi şîn — Matemli.
Bi şîr — Sütlü.
Bi şîretî — Nasihatça.
Bişkoj — Konca.
Bişkoj — Düğme.
Bişkivîn — Açılınak, zahir.
Bişkivî — Açılmış.
Bitên — Takatlı, dayanıklı, hareketli.
Bitir — Fıyakalı, küstah, görmemişlik, şımarık.
Bitirbûn — Küstah olmak.
Bitirkirin — Küstah etmek.
Bitirkî — Türkçe.
Bi tirs — Korkulu.
Bi ûtî — Ütülü.
Biwene — Resimli.
Bivênevê — İster istemez.
Bivir — Yalanla.
Bivir — Balta, kazma.
Biwej — Şair.
Bi wejî — Şairlik.
Bixwendindan — Okutmak.
Bi xerç — Vergili.
Bixêrî — Şömine.
Bixur — Kaşıntılı.
Bixweşî — İyilikle, hoşlukla.

Bixwe — Bizzat.
Bixwê — Tuzlu.
Biyanî — Sabah erken.
Biyertê — Mardin'de bir köy.
Bizaneyî — Bilerek.
Bizar — Ağızlı, dillle, dilli.
Bizd — Korku.
Bizdandin — Korkutmak.
Bizdîn — Korkmak.
Bizdok — Korkak.
Bizîlan — Rezerveli.
Bizin — Keçi.
Bizinî — Keçiye mensup.
Bizirav — Cesur.
Bizikirin — Kayıp etmek.
Bizîx — Kumlu.
Bi zîzî — Küserekten.
Bizmar — Çivi.
Bizmarkirin — Çivliemek.
Bizmik — Düğme, süs raptiyesi.
Bizot — Ateş közü.
Bizûz — Güve.
Bizozin — Çuvaldız.
Bî — Söğüt ağacı.
Bîbik — Göz bebeği.
Biboq — Kristal.
Bîh — Dul.
Bîjik — Nohut, mercimek gibi baklivatın pişmiyen kısmı.
Bîn — Koku, nefes.
Bînayi — Görme.
Bîr — Anı, batıra, kuyu.
Bîradizîn — Artezyen kuyusu.
Bîrweranî — Reşit olma.
Bîr û bawerî — Hatıralar.
Bîr werî — Anlama.
Bîst — Yirmi (20)
Bîstan — Bostan.
Bîstik — Lahza.
Bîstin — İş, alâka duymak.
Bîş — İş, alâka.
Bîşî — Püskül.
Bîstkadin — Demin, biraz önce.
Bîzan — Bizans.
Bo — İçin.
Boçi — Ne için.
Boçik — Kuyruk sokumu.
Bohta — Bohtan'da bir dağ (Bohto) da denir.
Bohtan — Bohtanlı kimse, büyük bir Kürt taifesi.
Bohtî — Bohtanlı, Kiirmanci şivesinde bir lehçe.
Bolvirî — Savruk, kalender.
Bomaweyek — Muvakkat.
Bomelerze — Zelzele.
Boq — Soğan ve sair soğanlı bitkilerin erkeği.
Boqil — Bacak.
Borêqer — Kürt mitolojik masallarında bir at.
Borsa — Borsa.
Boranî — Etli bir Kürt yemeği.
Borî — Boru (Su ve sair için olan boru).
Borî — Boru (çalınan boru) Nefesli sazlardan.
Borîn — Boğaların kükremesi.
Borya berdest — Dili geçmiş.
Borya çîrokî — Mişli geçmiş.
Borya dûdar — Geniş zaman hikâyesi.
Borîzan — Boru çalan.
Bost — Karış.
Boş — Çok.
Boşbûn — Çoğalmak.
Boşkirin — Çoğaltmak
Botav — Kahverengi boyıyan bir ot.
Boz — Boz, beyaz.
Boza — Boza.
Buha — Pahalı, fiat.

Buhabûn — Pahalılaşmak.
Buhakirin — Pahalılaştırmak.
Buhar — İlkbahar.
Buharê — Kürdlerde kız adı.
Bu hartin — Geçirmek, idare etmek, eyvallah etmek.
Buhust — Karış.
Buhuşt — Cennet.
Buhiştî — Cennetlik.
Buxçik — Bohça.
Buxûr — Buhur.
Buxûrandin — Tütsülemek.
Buxûrdan — Buhuru yakmak için kullanılan hususî kap.
Bulgar — Bulgar.
Bursa — Bursa.
Burxe — Vida.
Bûda — Buda.
Bûdist — Buda dinine mensup kimse, budist.
Bûk — Gelin.
Bûk — Gözden çıkacak arpacık karpuzun ortası.
Bûka zaroka — Çocuk bebeği oyuncağı.
Bûrîn — Geçmek..
Bûse — Öpüciik.

C

Ca — Ne (Ama ne).
Cacik — Cacık.
Cacim — Kilim.
Cacî — Cacık.
Caduker — Sihirbaz.
Cax — Parmaklık.
Cahferi — Bir cins kılıç demiri.
Cahter — Kimyon otu.
Calcaloke — Örümcek.
Cam — Bardak, cam.
Cam — Züccaciye.
Camêr — Mert olan erkek.
Camfiroş — Züccaciyeci.
Cami — Cami.
Camker — Camcı.
Can — Can, ruh.
Canbaz — Canbaz.
Candir — Hîzan ve Bışerî'de bir köy.
Canfes — Bir cins ipekli kumaş.
Cani — Tay.
Canqus — Zangoç.
Car — Defa, kerre, sefer.
Caradîn — Geçen defa.
Carcarna — Bazen, bazen.
Cardin — Bir daha.
Cardikirin — Tekrarlamak.
Carkê — Bir defa.
Carkêjicara — Defalardan bir defa (bir varmış bir yokmuş).
Carna — Bazen.
Caw — El dokumasıyla dokunan bez.
Caw — Silâh.
Caw — Testi.
Cawker — Testici.
Cebar — Allahın adı, yapıştırıcı.
Ceban — Mezarlık.
Cedew — Binek hayvanların sırtında iyi olmayan yara.

Cedewî — Bu yaraya müptelâ olmak.
Cedewbûn — Böyle (bu yarayla yaralı) olan hayvan.
Cedewkirin — Hayvanın sırtını bu yaraya getirmek.
Ceft — Küçük olmamış palamut, meşe tohumu.
Ceger — Ciğer.
Ceh — Arpa.
Cegerxwîn — Bir Kürt aşiretinin lâkabı.
Celıdasi — Yabanî arpa, yulaf.
Cehgenim — Arpanın beyaz ve altı sıralı cinsi.
Cehî — Arpadan olan.
Cehş — Şıpa.
Cehwer — Cevher.
Cehzera — Arpanın sarardığı mevsim.
Cejı — Bayram.
Cejnabûn — Noel bayramı, idi milâdî, yıl başı.
Celali — Doğu beyazit havalisinde büyük bir Kürt aşireti.
Celaqî — Kaynatılarak akideleştirilen peknez.
Celdekan — Garzan'da bir köy.
Celx — Susuzluktan toprağın çatlaması, yarık.
Calxalcelğa — Çatlak, çatlak.
Celxbûn — Çatlama.
Celxkirin — Çatlatmak.
Cembeli — İyi bir cins tütün.
Cembeli — Kürtlerde erkek adı, Hakkari'de geçen bir hikâyenin kahramanı.
Cemedanî — Kürtlerin başlarına sardıkları hususî bir poşi.
Cendek — Ceset.
Cendirme — Jandarma.
Ceneskir — Beşirî'de bir köy.
Cenew — Cenevre.
Ceng — Savaş.
Cengawer — Savaşçı.
Cengene — Çingene.
Cengiz — Cengiz Han.
Cengkirin — Savaşmak.
Cenq — Ürkme.
Ceniqin — Ürkmek.
Ceqceq — Nusaybin suyunun adı.
Cegin — Yerin kayması.
Cer — Büyük su testisi.
Cerbeze — Mahir, becerikli.
Cerbezayî — Maharet.
Cercere — Döven, harman makinası.
Cerd — Av.
Cerg — Ciğer.
Cergebez — Ciğer sarması.
Ces — Alçı, bir nevi kireç.
Cew — Yün kırpmak.
Cewahir — Kürtlerde kadın ismi, pırlanta.
Cewdik — Oğlak derisinden yapma küçük tulum.
Cewê — Kürtlerde kız ismi.
Cewherker — Cevahirci.
Cewrik — Enik, (köpek yavrusu).
Cewsek — İkiz.
Cexiz — Daire.
Cxeizî — Dairevi.
Ceynik — Şakak.
Cezayir — Cezayir.
Cezîre — Cizre.
Ceznik — Garzan'da bir köy.
Cê — Yer, saha.
Cêgah — Mahal, makam, yer.
Cênîk — Şakak.
Cênîş — Veliaht.
Cêr — Büyük su testisi.
Cêwî — İkiz.

Cêz — Yığın.
Cêzbûn — Yığılmak.
Cêzkirin — Yığmak.
Cibilgirawê — Nusaybin'in İstilil nahiyesinde bir köy (Ömeriyanda).
Cibiltînê — Nusaybin'de bir köy.
Cibo — Cebrail'in Kürtçe deyimi.
Cibran — Roşkan ve Muş havalisinde büyük bir Kürt aşireti.
Ciciin — Kilim.
Cih — Yer.
Cihangîr — Cihangir.
Cihangîrî — Cihangirlik.
Cihê — Ayrı.
Cihêbun — Ayrılmak.
Cihêcihê — Ayrı ayrı.
Cihêl — Genç, toy.
Cihêkirin — Ayırmak.
Cihû — Yahudi.
Ciidok — Kokulu bir ot.
Cil — Elbise, çul.
Cil — Sütun (Sercil — Sütün başlığı).
Cilbişuştindan — Çamaşır yıkatmak.
Cildürü — Terzi.
Cilşo — Çamaşırcı.
Cilşok — Çamaşırhane.
Cilşuştin — Çamaşır yıkama.
Cimke — İkiz.
Cimsarib — Garzan'da bir köy.
Cimzerq Beşiri'de bir köy.
Cin — Cin.
Cinatahiso — Ömeryan'da bir köy.
Cinatamiho — Ömeryan'da bir köy.
Cinawir — Canavar.
Cincilandin — Süzdürmek.
Cincilbûn — Süzülmek.
Cincilkirin — Süzmek.
Cindî — Alâ, iyi.
Cinê — Tarladan pamuk toplamak.
Cinêker — Tarladan pamuk toplayan.
Cinêkirin — Tarladan pamuk toplamak.
Cinnî — Çarpılmış, deli, manyak.
Cinnîkirin — Deli etmek.
Cir — Huy.
Circıp — Ceylânpınar'da bir bölge.
Cirîd — Cirit, atkoşusu.
Civ — Toplantı, içtima.
Civan — Randevu.
Civandan — Randevu vermek, randevucu.
Civandin — Toplatmak.
Civanek — Meclis, toplantı.
Civanî — İçtimaî, toplumsal.
Civat — Meclis.
Civatî — Meclisi, içtimaî, açık oturum.
Civîn — Toplantı.
Ciwân — Güzel, genç.
Ciwanbun — Gençleşmek.
Ciwange — Dana.
Ciwanî — Gençlik.
Ciwankirin — Gençleştirmek
Ciyan — Ruh.
Ciyanî — Ruhanî.
Ciyar — Dağ.
Ciyari — Hediye.
Ciyaker — Musannif, tasnifçi.
Ciyarketin — Buluşmak.
Ciyarîkirin — Hediye etmek.
Ciyawaz — Ayrı.
Ciyawazî — Ayrılık.
Cî — Yer, nahiye, mevki.
Cî — Saha, alan.
Cicî — Mevzii, yeryer.
Cih — Yatacak yer, yatak.
Cil — Silgi.
Cîyawazî — Ayrılık.

Cîyazava — Kuşkonmaz otu.
Co — Arpa.
Co — Ark.
Cobar — Çiftçilik.
Col — Karışık.
Col — Sürü.
Colane — Salıncak.
Colbûn — Ayrılmak.
Colkirin — Ayırmak, bozmak, karıştırmak.
Colik — Bir sürü, bir kitle.
Cok — Şarkı.
Cokcokî — Yollu, yollu.
Cokcokirin — Yollu, yollu yapmak.
Comal — Ark temizlemek.
Comaq — Yapışkan, batak, killi.
Comerd — Cömert.
Comerdî — Cömertlik.
Conî — Tay.
Cor — Nevi, cins.
Cot — Çift (iki).
Cot — Çift, dönüm.
Cotik — Mertek direk, bir çift.
Cotkar — Çiftçi.
Cotkarî — Çiftçilik.
Cokirin — Çift sürmek.
Cotûcobaî — Çift çubuk.
Cotyar — Çiftçi.
Cozan — Ustura.
Cuda — Ayrı.
Cudabun — Ayrılmak.
Cudakirin — Ayırmak.
Cudayî — Ayrılık.
Caher — Binek hayvanlarının yem torbası.
Culhe — Dokumacı.
Cuwan — Genç.
Cuzdan — Cüzdan.
Cû — Dokuma tezgâhındaki yer çukuru.
Cû — Yahudî.
Cûlanewe — Hareket etmek.
Cûle — Hareket.
Cûm — Bir çiğnemlik sakız.
Cûm — Dokuma tezgâhında'ki yer çukuru.
Cûmelaq — Yapışıklılık, yapışıklımsı.
Cûmelaqî — Sakızımsı olmak.
Cûmelaqîbun — Sakızımsı olmak.
Cûmelaqîkirin — Sakızımsı yapmak.
Cûmelaqtî — Yapışkan, çiğ, sırnaşık kimse.
Cûmcûm — Lokma, dokma, parça parça.
Cûmik — Dokuma tezgâhı.
Cûmikî — El dokuması kumaşlar.
Cûn — Bed.
Cûnayî — Grilik.
Cûnbûn — Grileşmek.
Cûtin — Çiğnemek.

Ç

Ça — Çay
Çabox — Durgun, düz, ziraat arazisi.
Çadir — Çadır.
Çak — İyi, centilmen.
Çakbûn — İyi olmak.
Çakkirin — İyi olan.
Çakker — İyileştiren.

Çakî — İyilik.
Çakûç — Çekiç.
Çakûçkirin — Çekiçlemek.
Çal — Kuyu.
Çalaavê — Su kuyusu, sarnıç.
Çaladimsê — Pekmez kuyusu.
Çalazêd — Ekin kuyusu.
Çalik — Kuyucuk, çukur.
Çalik çalik — Çukur, çukur.
Çalak — Faal.
Çalakî — Faaliyet.
Çalav — Su sarnıcı.
Çalê — Nusaybin'in Ömeryan bölgesinde bir köy.
Çalî — Sarnıca ait, veya yer altında gömülen hububat.
Çal — Alnı ve ayakları beyaz hayvan.
Çalkirin — Ekini toprağa gömmek.
Çam — Çam.
Çandin — Ekmek.
Çandin — Ufalamak.
Çandinî — Ziraat.
Çap — Hububat ölçeği.
Çap — Ağaçtan yapılmış yoğurt mayalamak için kap.
Çapik — Ağaçtan kap.
Çapkirin — Tab etmek, basmak.
Çapxane — Matbaa.
Çaq — Hayvan bacağı.
Çaqir — Şarab.
Çaqo — Bıçak.
Çar — Dört (4).
Çarali — Dört yan.
Çar — Eski Rus hükümdarlarının ünvanı.
Çarçav — Açıkgöz.
Çarçik — Murabba, kare.
Çarçikî — Murabbî.
Çarçikkirin — Kare yapmak.
Çardar — Sedye.
Çarde — On dört (14).
Çarder — Dört yol ağzı.
Çare — Çare, ilâç, imkân.
Çarem — Dördüncü.
Çargoşe — Dörtgen.
Çarmêerkî — Çömelerek.
Çarmix — Haç, (SALİP) istavroz.
Çarparsû — Dört köşe.
Çarpê — Dört ayaklı (koyun, keçi, sığır manasına).
Çarpîya — Emeklemek.
Çarpıyayî — Hamle vaziyeti.
Çarpîme — Bir Kürt oyunu.
Çarsed — Dört yüz (400).
Çarşem — Çarşamba.
Çartaq — Dört kat.
Çarqorzî — Dört köşe.
Çarqorzîbûn — Dört köşe olmak.
Çarqorzikirin — Tenha bir köşe, dört yol.
Çaryek — Dörtte bir.
Çat — Bohtan'da bir köy.
Çatir — Geniş, lçka, bozuk (bir cins tere ot).
Çav — Göz.
Çavbeloq — Patlak gözlü, bir cins diken.
Çavbirçî — Açgözlü.
Çavgirtî — Gözü kapalı, cahil, bilgisiz.
Çavik — Gözlük, (Dokuma ve kumaşta ajor).
Çavî — Yara, zahire dolabı ve su değirmeninde göz.
Çavîn — Nazar.
Çavînî — Nazara duçar olan.
Çavînkirin — Nazar değdirmek.
Çavinok — Nazarı değen kimse, kem gözlü.
Çavlê — Gözü onda, göz koyan.

Çavlêkirin — Nezaret etmek.
Çavlirê — İntizar eden, bekliyen gözetleyen.
Çavlirêkirin — İntizar ettirmek.
Çavlirêman — Bekliye kalan, intitizarda kalan.
Çavpahn — Yassı gözlü, bön adam, aşağıya bakan.
Çavpêketîn — Göze değen, göze balen.
Çavpêketî — Göze değen, göze gelen.
Çevreşî — Düşmanlık, kin, garaz.
Çavtêr — Tok gözlü.
Çavtije — Gani.
Çavvekirî — Açıkgöz.
Çav zerdoq — Fosfor gözlü.
Çaw — Çamaşır ipe, yük ipi. yük ipi.
Çawan — Nasıl.
Çawayî — Durum, vaziyet.
ÇawÇaw — Halk arasında vuku bulan panik, gürültü.
Çawdêr — Riayet.
Çawderî — Riayetkâr.
Çawnedêrî — Riayet etmeyen.
Çax — Vakit.
Çaxirbazar — Mezopotamya'da eski bir şehir (şimdi Suriye'de).
Çaxşûr — Turşuluk yabanî bir ot.
Çaxûbax — Tam zamanı, mevsimi, kıvamı.
Çay — Çay.
Çaydan — Çaydanlık.
Çayxane — Çayhane.
Çeçe — Hece.
Çejtin — Tadmak, tadına bakmak.
Çek — Elbise, silâh, teçhizat, giyim kuşam.
Çekband — Kürtlere mahsus bir nevi çepken.
Çekşo — Çamaşırcı.
Çekşok — Çamaşırhane.
Çekşuştin — Çamaşır yıkama.
Çel — Kırk (40).
Çelak — Ağaç dallarından meyveyi toplamak için kullanılan çatal uçlu bir ağaç.
Çele — Kaya.
Çeleng — Çevik, atik.
Çelitandin — Kabuğunu soymak.
Çelpandin — Patlatmak, sıvatmak.
Çelpçep — Şapırtı.
Çelpçelpkirin — Şapırdatmak.
Çelpîn — Patlamak.
Çelpya — Patladı, tetikten düştü.
Çelo — Dalga.
Çelgandin — Sıçratmak.
Çelte — Çanta.
Çelitîn — Soyulmak.
Çeltûk — Pirinç çeltiği.
Çelxem — Büyük sepet, merkep
Çelûz — Geveze.
Çem — Sopa, atlayış.
Çem — Nehir.
Çeman — Motke'de bir köy.
Çembil — Kulp.
Çembilkirin — Kulp takmak.
Çembûn — Sıçramak.
Çemçelaq — Anormal uzunluk.
Çemçelaqî — Anormal uzunlukta.
Çemçik — Ağaçtan yapılma ayran kaşıkları.
Çemento — Çimento.
Çemik — Şirvan'da bir köy.
Çemkirin — Sıçratmak.
Çempira — Bohtan'da bir köy.

Çemûçem — Nehir boyunca.
Çemuçemçun — Dönmemek üzere gitmek, arkasına bakmadan gitmek.
Çemçur — Üzümü bozan bir sinek.
Çen — Çene.
Çena bideq — Döğmeli çene.
Çenakort — Gamzeli çene.
Çena lihev — Düzgün çene.
Çena şimşatî — Mütenasib çene.
Çena tûj — Sivri çene.
Çenbivir — Balta çeneli.
Çenboz — Ak sakallı.
Çend — Kaç tane.
Çendan — Kaç tane.
Çend caran — Bir kaç kere.
Çendik — Birkaç.
Çendka — Birkaç.
Çend ûçend — Kaç ve kaç.
Çeng — Avuç.
Çengel — Çengel.
Çen Gik — Bir avuç.
Çep — Sol.
Çepbûn — Solcu olmak.
Çepel — Murdar, pis, sur.
Çepelbûn — Pis olmak.
Çepelkirin — Pisletmek.
Çepelî — Pislik, uyuzluk.
Çeper — Siper, sur.
Çeper — Poligon.
Çeper — P.T.T.
Çeperker — Postacı.
Çeperkirin — Postalamak, sur çekmek.
Çeperxane — Postahane.
Çepil — Kol.
Çepik — Alkış.
Çepikdan — Alkışlamak.
Çepî — Solculuk.
Çeqçeq — Çakırtı, su değirmeninde bir alet (Şakşak).
Çeqçeq — Dikenli bir ot.
Çeqçeqok — Çocuk oyuncağı.
Çeqeçeq — Patırtı.
Çeqene — Bir nevi çam.
Çeqilmast — Yağlı ayran.
Çeqmaq — Çakmak.
Çeqûber — Dokuz taş oyununda bir usul.
Çerm — Deri.
Çermik — Sun'î deri.
Çermikî — Sun'î deriden yapılan.
Çermiqandin — Buruşturmak.
Çermiqîn — Buruşmak.
Çermî — Deriden.
Çermikirin — Deri geçirmek.
Çermûhestî — Bir deri bir kemik.
Çermûkê — Çermik ilkesi.
Çermûreh — Deri ve damar, zayıf, bir deri bir kemik.
Çert — Kuş pisliği.
Çerx — Torna, Çark.
Çerxî — Eski beş kuruşluklar, dörtte bir.
Çerxker — Tornacı.
Çerxkirin — Tornalamak.
Çeşim — Göz.
Çeşme — Helâ, ayak yolu.
Çeşmik — Bir nevi göz ilâcı.
Çeşt — Yemek.
Çeştker — Aşçı.
Çeştxane — Lokanta.
Çet — Vadimsi, ziraat arazisi.
Çete — Gerillacı.
Çeto — Kürtlerde erkek adı.
Çewal — Çuval.
Çewalêbûka — Gelin çuvalı
Çewalêêrd — Uun çuvalı.
Çewalê rengî — Renkli çuval.
Çewalî — Çuvalımsı.
Çewênder — Şeker pancarı.
Çewt — Eğri.

Çewtbû — Eğrildi.
Çewtbûn — Eğilmek.
Çewtetî — Eğrilik.
Çewtê — Eğri olan (dişilerde)
Çewtik — Eğrimti.
Çewtî — Eğrilik.
Çewtkirin — Eğmek.
Çewto — Eğri (Erkekler için).
Çê — İyi.
Çêb — İyi oi.
Çêbû — Oldu.
Çêbûn — Olmak.
Çêk — Yap.
Çêkirin — Yapmak.
Çêkirî — Yapılmış, mamûl.
Çêker — Yapıcı, usta.
Çêl — Loğsa, doğumundan sonra kırk gün.
Çêle — Kış (Erbiin — 11 Kanunîevvelden itibaren 40 gün).
Çêlek — İnek.
Çêlî — Yavru.
Çelkê Elyê Remo — Dicle — Bohtan suyu bölgesinde bir yer.
Çêl Pêketin — Loğsa hastalığı.
Çêlpêketi — Çarpılan.
Çênebû — Olmadı.
Çênebûn — Olmamak.
Çênî — Tavuk yemi, parça, kırık.
Çêr — Hayvan yiyeceği.
Çêran — Otlanmak.
Çêrandin — Otlatmak.
Çêrangeh — Mera, otlak.
Çêrî — Küfür, sövmek.
Çêrîn — Sövdürmek.
Çêrt — Sövdü.
Çêrtir — Daha iyi.
Çi — Ne? Hangisi?.
Çiçi — Ne, ne?
Çibû — Ne oldu? Ne idi?
Çibûye — Ne olmuş?
Çiççe — Keçiye hitap.
Çiçik — Meme.
Çiçikciçik — Memememe, çıkıntılı.
Çiçikê bêcemkê — Yarasa memesi.
Çiçikê çava — Arpacık.
Çiçikê dê — Ana memesi.
Çiçikê keçka — Kız memesi
çiçikê guha — Kulak memesi.
Çiçike keçka — Kız memesi, ağaç kavunu.
Çiçikî — Memeli.
Çiçikkirin — Memememelek, çıkıntılı yapmak.
Çift — Uğursuz, bet mendebur.
Çik — Uyanık.
Çikal — Zayıf hayvan.
Çikandin — Dikmek, soylamak.
Çikare — Sigara ağızlığı, çubuk.
Çikîn — Kurumak, suyu bitmek.
Çikû — Neki.
Çikyayî — Suyu kurumuş.
Çikçikî — Giyimli kuşamlı, hazır.
Çikçikandin — Hazırlamak.
Çil — Nefessiz, boğazına düşkün.
Çil — Kırk (40).
Çilçilî — Yarasa.
Çilekbûn — Nefissiz olmak.
Çilekî — Abur cubur, Nefissizlik.
Çilekkirin — Nefissizliştirmek.
Çille — Kış.
Çilek — Nefissiz.
Çilk — Suyun kıtlığı.
Çilo — Nasıl?
Çilo — Meşe yaprağı, dalları.
Çilobir — Meşe dallarını kesen işçi.
Çilobirîn — Meşe dallarını kesmek (Doğuda temmuzun ortasına rastlayan bir vakit).
Çilobûn — Nasıl olmak.
Çilperek — Beyaz çiçek açan yabanî bir ot.

Çim — Uç, köşe.
Çima — Neden?
Çiman — Kırılmak.
Çimçir — Salıncak.
Çingarîn — Çınlamak.
Çingîn — Çınlamak.
Çini — Biçilmiş.
Çinin — Biçmek.
Çiqas — Ne kadar, kaç?
Çiqaçiqkirin — Çıtırdatmak.
Çiqiçiq — Çıtırdatmak.
Çiqîn — Kurumak.
Çiqulî — Çatal ağaç, (Kürtlerde erkek ismi, uzun bacaklı manasına gelen).
Çir — Bir damla, yaş odun, hasis insan, cimri.
Çira — Ne için, neden?
Çira — Çıra.
Çirandank — Çıralı bir ot.
Çirandin — Yırtmak, palavra atmak.
Çirav — Batak.
Çiravê — Bohtan'da bir köy.
Çirçire — Yalancı, mübalâğacı.
Çirçirk — Güve böceği.
Çiş — Amma da ha, şuna bak.
Çire — Gurzan'da bir köy.
Çirê — Kürtlerde bir oyun.
Çirik — Çıkrık, çırçır tezgâhı.
Çirikandin — Çırçırlamak, pamuğu tanesinden ayırmak, yok etmek, yemek.
Çirikîn — Tanesinden ayrılmış pamuk.
Çirisandin — Parlatmak.
Çirisîn — Parlamak.
Çirî — Kürtlerde erkek ismi.
Çirîn — Yırtmak.
Çirkeçirk — Gıcırdama.
Çirkeçikkirin — Gıcırdamak.
Çirkeçirkdan — Gıcırdamak.
Çirte — Saniye.
Çirtûn — Suyun değirmenin gözünden püskürtü ile çıkması.
Çirûsk — Kıvılcım.
Çirûski — Parlaklık.
Çirxet — Değirmen suyunu kesmek için kullanılan ağaç.
Çiryayî — Yırtık.
Çiryayi diryayi — Berbat.
Çit — Dik, kazık.
Çitare — Bir cins ipekli kumaş.
Çitarê girs — İri çubuklu kumaş.
Çitarê heft reng — Yedi renkli kumaş.
Çitarê hûr — İnce desenli kumaş.
Çitarêşin — Mavi kumaş.
Çit bûn — Dikleşmek.
Çitê — Sopa ile bir oyun.
Çitkirin — Dikleştirmek.
Çititî — Diklik.
Çiv — Dönemeç, kat, büküm, viraj.
Çivandin — Bükmek.
Çivanek — Dönemeççe.
Çivanok — Dönek.
Çivlok — Kırışık bükük.
Çivok — Dönek, hilebaz.
Çiv û çiv — Dönemeç, dönemeç.
Çivyayî — Kırışmış, bükülmüş.
Çix — Hayvanı kesme ifadesi.
Çixaçix — Cıvıldama.
Çixarê — Sigara.
Çixare çêkirin — Sigara yapmak.
Çixare kişandin — Sigara içmek.
Çiçik — Civciv.
Çîkh — Şey.
Çîk — Kıvılcım.
Çîk — Kabiliyet.
Çîk — Göz akı.
Çîl — Semer yapılan bir ot.

Çîlan - hûçik — Uzun kol ağzı.
Çîm — Bacak.
Çîm — Çimen.
Çîmen — Çimen.
Çîmenî — Çayırlık.
Çîn — Sınıf, tabaka, kısım, Çin.
Çînî — Çinli, Çinli kimse.
Çînûmaçîn — Hindiçini.
Çînûmaçînî — Hind tavuğu, Hindiçinili.
Çîq — Hayvan bacağı
Çîq — Darı ve pirinç sapı.
Çîr — Yalan.
Çîrek — Yalancı.
Çîrik — Elma, armut, kayısı, kavun kurusu.
Çîrok — Hikâye.
Çîrokvan — Tahkiye, hikâyeyi.
Çit — Basma kumaş, (Keklik avunda kullanılan paravan).
Çît — Çadırlarda perde ve bölme vazifesini gören çit.
Çîvanok — Masal.
Çivga — Dönemeç.
Çîvir — Zayıf insan.
Çiya — Dağ.
Çîyabir — Dağ kestirmesi.
Çiyayî — Dağlı.
Çiyayê agrê — Ağrı dağlı.
Çiyayê cûdî — Cudi dağı.
Çiyayê Dêrsimê — Dersim dağı.
Çiyâyê khurda — Kürd dağı.
Çiyeyêmava — Mava dağı.
Çiyayênazî — Mazi dağı.
Çiyayênemrûdê — Nemrut dağı.
Çiyayêomerya — Ömerli dağı.
Çiyayêrema — Reman dağı.
Çiyayê Şingalê — Sincar dağı.
Çîye — Ne? Ne var?
Çîz — Eman dileme, pes deme, dize gelme.
Çîz — At sineği.
Ço — Sopa.
Ço — Eşşeğe hitap.
Çoğan — Baston.
Çol — Çöl.
Çolax — Çalışkan.
Çolax — Kuyumculuk yapmakla meşhur bir Kürt taifesi (Kızları ile meşhurdur).
Çolbir — Kestirme yol, gece dışarda kalmak.
Çolîk — Küçü, düzlük.
Çolî — Ovalı.
Çolo — Kürtlerde erkek ismi.
Çomer — Kürtlerde erkek ismi.
Çomera — Nusaybin'de kilisesi ile meşhur bir kale.
Çop — Cop.
Çox — Çuha, kalı nyünlü kumaş.
Çûk — Kuş.
Çûkênavmalî — Serçe kuşu.
Çûbe — Komik.
Çûn — Gitmek, gittiler.
Çûn — Sefer, gidiş.
Çûnejur — Duhuliye.
Çûneyî — Gidiş, giriş.
Çûr — Sebze ve meyvelere musallat olan bir küf hastalığı.
Çûr — Kaçırmak.
Çûrkirin — Kaçırmak.
Çûva — Nusaybin'de bir köy.
Çûye — Gitmiş.
Çûyî — Oyunda ütülmüş, oyun kaybetmiş.

D

Da — Ana, Verdi.
Dabaş — Bahis, konu.
Dabaşdanîn — Bahis açmak.
Dabaşkirin — Mevzu bahis etmek.
Dabaşî — Mevzuya ait .
Daberizandin — Çıkışmak.
Dabûn — Batmak.
Dad — Adalet.
Dadan — Kapatmak, örtmek.
Dadan — Ateş yakmak, fırın, tandır, ocak yakmak.
Dadê — Anneye hitap.
Dadgah — Mahkeme.
Dadistên — Savcı, müddei umumi.
Dadî — Adlî.
Dadka — Hukuk.
Dadpirs — Hâkim.
Dadpirsîn — Muhakeme.
Dadûbidad — Feryad u figan.
Daf — Saç ve sakaldan bir kıl.
Dafik — At kuyruğundan yapılmış, ilmikli tuzak.
Dagirtîn — Doldurmak.
Dagirîn — Doldurmak.
Dagirtî — Dolu.
Dahbe — Korkunç hayvan (Bazı kürt lehçelerinde aslan manasında kullanılır).
Dahbelork — Safça.
Dahêlandin — Asmak.
Dahêner — Yaradan.
Dahênan — Yaratmak.
Dahl — Bahçe.
Dahol — Davul.
Daîkûbav — Ebevey.
Daketin — İnmek, inzal.
Dakirin — Daldırmak.
Dakirî — Dikili.
Dal — Zayıf.
Dalan — Dehliz.
Delgoşt — Zayıf hayvan.
Dalqandin — Asmak.
Daliqyayî — Asılı.
Damak — Damak.
Daman — Kefil.
Daman — Dalgın, düşünceli.
Damandin — Düşünmek.
Damanî — Kefalet.
Damar — Damar.
Damar — Üvey anne.
Damarî — Üvey annelik.
Damezrah — Müessese.
Damezran — Tesis etmek.
Damezrandin — Tesis etitrmek.
Damezrîn — Tesis.
Dan — Vermek, ita.
Dan — Dövülmüş aşurelik buğday.
Dana — Kurum, müessese.
Dane — Sayı, tek, yalnız.
Daner — Müellif.
Danhev — Toplamak, birbirine vermek.
Danhev — Ağız münakaşası.
Daniştewan — Sekene, yerli halk.
Danıştgeh — Karargâh.
Daniştû — Muhakeme.
Danîn — Bırakmak.
Danîn— Yüksek bir şeyi veya başını indirmek.

Danîn — Vermek.
Danînî — Bırakılmış.
Danînûhildan — Med cezir.
Danû — Diş buğday (buğday bulgura hazırlanırken kaynatılmış hali).
Danok — Buğday, nohut ve naneden mamul bir kürt yemeği.
Dao — Kürtlerde Davut'un deyim şekli.
Dapaçin — Örtbas.
Dapaçîn — (—) eksi işareti.
Dar — Sopa, odun.
Dar — Yeşil ağaç.
Dara, Daryüs — Daryus.
Darabenav — Dış budak ağacı.
Daragwîz — Ceviz ağacı.
Dara hejir — İncir ağacı.
Daraş — Kartal.
Daratû — Dut ağacı.
Darbest — Sedve.
Darbir — Aslan eniği.
Darçîn — Tarçın.
Darê — Eski med hükümdarlarına izafe edilen bir şehir. Mardin - Nusaybin arasında bir köy.
Dargeronk — Sarmaşık,
Dargoşt — Zayıf hayvan, et tutmayan insan veya hayvan.
Darik — Sigara çubuğu.
Daristan — Ormanlı.
Darî — Kürt kadınlarının giydikleri bir nevi üç etek.
Darî — Ahşap, ağaçtan yapılmış.
Darpuç — Mantar.
Dartaş — Marangoz.
Dartewên — Ağacın yüksek dallarını ele getirmek için kullanılan demir.
Darvekirin — İpe dizmek.
Daryûs — Dara.
Das — Orak.
Dasadara — Odun orağı.
Dasapaleyê — Ekin biçmeğe mahsus orak.
Dasik — Örakcık.
Dasuk — Hilâl biçiminde orak (ve zayıf mahsule de denir).
Daw — Etek.
Daw — Koyun, koç kuyruğu.
Dawdar — Davacı.
Dawenî — Eteklik.
Dawdê du mikil — Tavus kuşu.
Dawido — Kürtçede Davud demektir.
Dawidko — Kürtçede Davutcuk demektir.
Dawîdan — İntaç, netice vermek.
Daweşîn — Silkinmek.
Dawşek — Döküntü.
Daxistin — İndirmek, kapamak.
Daxistin — Muglak, karışık.
Darxraw — Acaba.
Daxwe, Marxwe — Yoksa.
Dayik — Anne.
Dayin — Süt annesi.
Dayî — Atiye, verme.
Deban — Bir nevi kılıç demiri, çelik.
Debeng — Ahmak.
Debengî — Ahmaklık.
Debestraw — Mustakil, bağlı, bitişik.
Debûqan — Bir kuş tuzağı.
Degale — Siirt'te bir köy.
Degel — Şaka.
Degel — Alışkanlık, musallat.
Deh — On (10).
Dehdeh — Onaronar.
Dehdeh — Atı koğmak için hitab.
Dehem — Onuncu.

Dehik — Onluk.
Dehik — Bir sene içinde malûm on günler.
Dehyek — Onda bir.
Dek — Hile.
Dekbûz — Takla.
Deklûk — Olmamış, dabağatlık palamut.
Dekûdolab — Desise, kurnazlık.
Del — Oyun.
Delâl — Nazlı, güzel.
Delalê — Kürtlerde kız adı.
Delal — Nazlı.
Delalo — Kürtlerde erkek adı.
Delav — Yalak.
Delê — Haydın be (argo, kadın için).
Delik — Sıva, perdah.
Delikan — Sıvamak.
Delikandin — Sıvamak.
Delikî — Bu aşirete mensub, perdahlı.
Delikker — Sıvacı.
Deliq — Hayasızlık.
Deliqandin — Hayasızlaştırmak.
Deliqîn — Hayasız olmak.
Delo — Erkek için haydi ulan (argo deyim).
Delo — Hayasızlık.
Delû — Oyuncu, artist.
Dem — Çağ, zaman.
Dem — Kuruma, suyu çekilme.
Demalnik — Peynir süzmeğe mahsus tülbent.
Deman — Götürü.
Demançe — Tabanca.
Demandar — Götürü alan adam.
Demanî — Götürülük.
Demankirin — Götürü almak
Demîn — Alışma.
Demîngirtin — Alışmak.
Demûş — Tatlı yapışkanlığı.
Demûştî — Doğuda kürtler arasında yaşıyan meşhur bir çingene ailesi.
Demûş — Mecazi olarak tatlı meyveler manasına.
Den — Küp.
Dendik — Çekirdek.
Deng — Ses.
Deng — 1963 de İstanbul'da çıkan Kürtçe - Türkçe aylık derginin adı.
Denga denga — Arasıra.
Dengbêj — Solis, şarkıcı.
Dengbêjî — Şarkıcılık.
Dengbilind — Yüksek.
Dengig — Bir ses.
Dengjar — Yanık sesli.
Dengkalind — Tenor.
Denglêkirin — Seslenmek.
Dengşêrîn — Tatlı sesli.
Dengxeş — Hoş sesli.
Dengzirav — İnce, tiz sesli.
Dengûbas — Ajans.
Denglêkirin — Seslenmek.
Dengûbas — Ajans.
Denik — Küpçük.
Denik — Ağaç dallarından örülmüş sepet.
Deniş — Tecrübe.
Denişandin — Tecrübe ettirmek.
Denişkirin — Tecrübe etmek.
Dep — Kolas.
Depik — Tahta.
Depsêng — Geniş göğüslü adam.
Deq — As, her hangi bir şeyde birinci.
Deq — Puan.
Deq — Döğme (iğne ile boyayı vücuda hak etmek).

Deqdeqî — Puan puan.
Deqel — Sert arazi, sapan demirinin işlemediği yerler.
Deqilqan — Siyah üzerinde beyaz puanlı Kürtlerce makbul bir kadın kumaşı.
Deqmirî — Aciz.
Deqor — İyi cins koyun.
Deqorî — Suriye'nin Amuda nahiyesinde yerleşen bir Kürt aşireti.
Der — Kapı.
Derabe — Parmaklık.
Derabdan — Parmaklıklatmak, bir şeyi iri iri diktirmek.
Derabekirin — Parmaklıklamak, bir şeyi iri iri dikmek.
Deran — İhracat.
Derankirin — İhraç etmek.
Deranîn — Çıkarmak.
Derav — Sahil, su kenarı.
Deraw — Su mecrası.
Derb — Darb.
Derbad — Boynuz.
Derbas — Kürtlerde erkek adı.
Derbasbûn — Geçmek.
Derbasî — Geçim.
Derbaskirin — Geçirmek.
Derbdan — Darb vurmak, ticarette parti vurmak.
Derbeder — Perişanlık, dağınıklık.
Derben — Çuval ve sairenin ağzını bağlamak için kullanılan ip.
Derbend — Kapı kapağı.
Derbik — Kibrit.
Derbik — Bir atımlık barut ve saire.
Derbûn — Açılmak, yaranın veya mayi bir deponun delinmesi, patlaması.
Dercaw — Yerli dokuma bezlerini dokunamıyan son bir kaç santimi.
Derçik — Haliç.
Derd — Derd.
Derdanik — Kapak.
Derek — Bir yer.
Derêjayî — Uzunluk.
Dereng — Geç yakit.
Derengniştin — Geç bırakmak.
Derengî — Geçlik.
Derengî — Geçlik.
Derenngman — Geç kalmak.
Dereng mayî — Son turfan.
Derew — Yalan
Derewîn — Yalancı.
Derewkirin — Yalan söylemek.
Dergeh — Kapı, dergâh.
Dergedhaha — Sur, Hisar.
Dergevan — Kapıcı.
Dergevanî — Kapıcılık.
Dergevanîkirin — Kapıcılık yapmak.
Dergîl — Çarçöpten kapı.
Dergîst — Nişanlı.
Dergîstin — Nişanlanmak.
Dergûş — Beşik.
Dergûşkî — İki kişinin beraber yan düşmesi.
Derz — Yar, çatlak.
Derizandin — Çatlatmak, yarmak.
Derizî — Çatlak, yarık.
Derî — Kapı.
Derî — Kaftan, üçetek.
Derîgirtin — Kapı kapamak.
Derîvekirin — Kapı açmak.
Derketin — Çıkmak, zuhur etmek.
Derketî — Çıkmış, göçmen.
Derkirin — Koğmak.
Derling — Kilot, don.
Dermale — Evde besiye alınan hayvan.

Dermalekirin — Besiye almak.
Derman — İlâç.
Dermanê germ — Karabiber.
Dermanfiroş — Eczacı.
Dermanker — İlâçlayan, tedavi eden.
Dermanxane — Eczane.
Dernexistin — Çıkarmamak.
Dernexûn — Ters üstü.
Dernexûnbûn — Yüzüstü düşmek.
Dernexûnkirin — Yüzüstü düşürmek.
Deroze — Dilenme.
Derozeker — Dilenci.
Derozekirin — Dilenmek.
Derozî — Dilencilik.
Derperandin — Fırlatmak.
Derperî — Fırlayan.
Derpeîn — Fırlamak.
Derpê — Don.
Derpîkêdîk — Bir çiçek adı. (Horoz donu).
Dergîl — Kapak.
Derşehr — Varoş, banliyö.
Derşo — Lavabo.
Derve — Dış, hariç.
Dervekirin — İhraç etmek.
Derveyî — Harici.
Dervêş — Derviş.
Derwêşxane — Tekke.
Derxistin — Çıkarmak.
Derxwîn — Tencere kapağı.
Derya — Deniz.
Derya bakurîtezî — Kuzey buz denizi.
Derya Baltiqê — Baltık buz denizi.
Derya Çîn — Çin denizi.
Derya Egê — Ege denizi.i
Derya Hetimî bakurî — Kuzey kutub denizi.
Derya Hetimî Weştî — Güney kutub denizi.
Derya Hezar — Hazer denizi.
Derya Hindê — Hind denizi.
Derya Manşê — Manş denizi.
Derya Mermerê — Marmara denizi.
Derya Reş — Kara deniz.
Derya Sipî Mawencî — Ak deniz.
Derya Sor — Kızıl deniz.
Derya Zer — Sarı deniz.
Derz — Sıra (bir sıra dikiş).
Derzban — Çatlamak.
Derzî — İğne.
Derzîdank — İğnelik.
Derzîya ber — Broş, süs iğnesi.
Derzîya dirûnê — Dikiş iğnesi.
Derzîya lêxistinê — Şırınga iğnesi.
Derzîka pîrê — Yabanî bir ot.
Derzîylo — Toplu iğne.
Desmal — Mendil.
Dest — El.
Destan — Destan.
Destar — El değirmeni.
Destar hêrdin — El değirmeni ile öğütmek.
Destarî — Yuvarlak.
Destav — Aptest.
Destavkirin — Apdest almak.
Destavxane — Abdesthane.
Destavêtin — Kadına tecavüz etmek, el uzatmak.
Destbelav — Müsrif.
Destbirak — Arkadaş.
Destbiraktî — Arkadaşlık.
Destbuhart — Nazlı.
Destbuhartin — Naz geçmesi
Destbuhartî — Yabancı olmayarak.
Destdan — Destan.
Destdirêj — Uzun elli, hırsız.
Destdirêjî — Hırsızlıklik.
Destdirêjkîrin — Hırsızlık etmek.

Destdizî — Gizli el, gizli polis, casusluk.
Desdizîkirin — Casusluk yapmak.
Destvedizîn — Dikişte acemilik.
Deste — Herhangi bir şeyden on tane.
Destek — Destek yapmak, takviye etmek.
Destesir — Mendil, havlu.
Destgah — Tezgâh.
Destgiran — Eli ağır, kuvvetli vuran.
Dest girani — Ağır ellilik, ağır çalışma.
Desthilanîn — Karşı gelmek.
Destik — Tutamak.
Destikkirin — Sap takmak.
Dest kar — El işi.
Dest keş — Eldiven.
Destlepik — Eldiven.
Destlêbuhartin — Nazı geçmek.
Destlêbuhartî — Nazı geçen.
Destlêdan — El vurmak.
Destlêneburtî — Nazı geçmemek
Destli serdanîn — El koymak.
Destmal — Mendil.
Destmaye — Sermaye, kapital, rasülmal.
Destnêj — Abdest.
Destpêkirin — Başlamak.
Destpêne kirin — Başlamamak.
Destqale — Fakir.
Dest vala — Eli boş, yoksul.
Destûpê — El ayak, güç kuvvet.
Destûr — Kanunî, izin, kural.
Destûrî — Kanunî.
Dest vekirî — Eli açık, mert.
Deşt — Ova.
Deşta beraza — Baraza ovası.
Deşta dîyarbekrê — Diyarbekir ovası.
Deşta Heranê — Haran ovası.
Deşta Muşê — Muş ovası.
Deşta Rihayê — Urfa ovası.
Deşta Silopya — Silopi ovası.
Deşta Siwêrekê — Siverek ovası.
Deştatu — Sirvan'da bir köy.
Deştik — Hizan'da bir köy.
Dev — Ağız.
Deve — Deve.
Devavetin — Alay etmek.
Develink — Paça.
Dever — Yer, gedik.
Deverder — Yer, yer, gedik, gedik.
Devgerm — Sıcak ağızlı, ateşli konuşan.
Devî — Meşe ağaçlarının çalı halindeki vaziyeti.
Devjêberdan — Bırakmak.
Devtêhev — Ağzı açık ahmak.
Devlok — Isıran.
Devnizim — Yavaş konuşan, sesi çıkmayan.
Devpahn — Mendebu, yassı ağızlı.
Devpîs — Küfürbaz.
Devtiving — Tüfek namlusu.
Devxar — Eğik ağızlı.
Devxwarbûn — Ağız eğmek.
Devxwarî — Ağız etme, muhtaç olma.
Dew — Ayran.
Dewdemeda — Bu an için.
Dewkis — Kese ayranı.
Deik — Yağ eritilirken üste çıkar ayranlı köpük.
Dewqandin — Zamanından önce, hile ile meyveyi olgunlaştırmak.
Dewigî — Zamansız olarak geliştirilen meyva.
Dewil — Kova.

Dewlet — Devlet.
Dewsgirtin — Yerini tutmak, izinden gitmek, yerini culûs etmek.
Dewrûber — Etraf.
Dexel — Alamet, nişan, işaret.
Dexil — Hububat.
Dexis — Kıskançlık.
Dexisandin — Kıskandırmak.
Dexistin — Kıskanmak.
Dexmeh — Az olmuş tturfanda.
Deydik — Beşik salıncak.
Deyekanî — Aşar, 10/1.
Deykirin — Seslenmek, cevap vermek.
Deyz — Odun yığını.
Dezî — İplik.
Dezî — Ekmeğin küflenmesi
Dezu — İplik.
Dê — Anne.
Dêhn — Dikkat.
Dêhnbun — Delirmek.
Dâlmdan — Dikkat etmek.
Dêhin — Deli.
Dehinkirin — Deli etmek.
Dêl — Dişi kurt.
Dêlik — Dişi köpek.
Dêlî — Üzüm asması.
Dêm — Susuz tarla.
Dêmî — Kuraklık.
Dêr — Kilise.
Dêren — Rahibe, kilise insanı.
Dêren — Savurmak.
Dêrân — Harap.
Dêrankirin — Harap etmek.
Dêrandin — Savurmak.
Dêra Axtermanê — Anterman kilisesi (Van gölü içindeki küçük bir adada kilise).
Dêra batê Bate kilisesi.
Dêra Çomeru — Çomera kilisesi.
Dêra Çengelî — Çengelli kilisesi.
Dêra dadmeyremê — Meryem Ana kilisesi.
Dêra Emerê — Ömer kilisesi.
Dêra êwertê — Aynt vert kilisesi.
Dêra Mêr aqûp — Mar yakup kilisesi.
Dêda Selhê — Selhe kilisesi.
Dêra Sor — Kırmızı kilise.
Dêra Zorê — Deyrezor, Suriye'de Bir vilâyet.
Dêra Zahreferanê — Zahferan kilisesi.
Dêrê — Nusaybin'de bir köy.
Derka çiyaye mazî — Derik ilçesi.
Dida — Veriyordu.
Dide — Veriyor.
Didize — Çalışıyor.
Didizî — Çalışıyordu.
Didû — İki (2).
Difin — Burun.
Difnê — Mardin'de bir köy.
Difre — Fiyaka, kibar.
Difreyî — Kibarlık.
Diqadiq — Taktak sesi.
Diqıneh — İplik.
Dih — Bohtan'da bir köy.
Dihok — Irah'ta bir kaza.
Dihokê — Şirvan'da bir köy.
Dijwar — Sert, keskin.
Dijwar — Kürtlerde erkek ismi.
Dijwarbun — Sert olmak.
Dijwarî — Sertlik.
Dijwartir — Daha sert.
Dik — Seki.
Dik — Divan, oturmak için sedir.
Dikan — Dükkân.
Dike — Yapıyor, ediyor.
Diknîn — Çıkmayan leke, sabit.
Dil — Yürek.
Dilaxêw — Kıtlık.
Dilaxivandin — Mide bulandırmak.

Dilaxivtî — Bulantı.
Dilbaz — Çok bilen.
Dilbî — Bir cins dut.
Dildan — Gönül vermek.
Dildar — Gönül veren.
Dildari — Aşki.
Dilêş — Kalp hastalığı.
Dilêşandin — Bayıltmak, narkozlamak.
Dilêşî — Kalp hastası.
Dilêşîkirin — Üzmek.
Dilgîr — Sevgili.
Dilhiştin — Kalp kırmak.
Dilhiştî — Dargın.
Diljar — Fakir gönüllü.
Diljarî — Tevazu.
Dilketîn — Aşık olmak.
Dilketî — Sevdalı.
Dillêvebûn — Müştehi olmak.
Dilkovan — Aşık kalp.
Dilkul — Yaralı gönüllü.
Dilkulî — Teessür.
Dilmanî — Dargınlık.
Dilmezin — Geniş yürekli, sabırlı.
Dilmazintî — Geniş yüreklilik.
Dilme — İyi pişmemiş yumurta, çiğ.
Dilnerm — Yufka yürekli.
Dilnermbûn — Merhamete gelmek.
Dilnerkirin — İkna etmek.
Dilnermî — Yumuşaklık, uysallık.
Dilnizm — Alçak gönüllü.
Dilnizmî — Alçak gönüllülük.
Dilodîn — Kararsız.
Dilop — Damla.
Dilopdan — Damlamak.
Dilope — Damlalık.
Dilopî — Mukadder.
Dilovan — Alçak gönüllü.
Dilovan — Kürtlerde kız ismi.
Dilpêşewat — Acıma.
Dilpeşewitandin — Acımak.
Dilreş — Fena kalpli, fesat.
Dilreşî — Fesatlık, düşmanlık.
Dilxerab — Fena kalpli.
Dilxerabûn — Şüphelenmek.
Dilxerabi — Şüphe.
Dilxişûş — Karışık kalpli, şüpheci.
Dilxurt — Cesur, yürekli.
Dilxaz — Dost.
Dilxazî — İltimaz.
Dilxweş — İyi kalpli.
Dilxweşbûn — Razı olmak.
Dilxweşkirin — İkna etmek, razı etmek.
Dilxweşî — Rıza.
Dilşewatin — Merhamet.
Dilşewatî — Merhametli.
Dil Şikênandin — Kalb kırmak.
Dil şikestî — Kırık kalbli, müteessir, hüzünlü.
Dilşikestin — Küskünlük, dargınlık.
Dilvin — Gönül sevgisi, Kürtlerde kız ismi.
Dilxerab — Vesveseli, kıskanç.
Dilxerabî — Kıskançlık.
Dilxweşbûn — Sevinmek, ferahlamak.
Dimir — Ölüyordu.
Dimri — Ölüyor.
Dims — Pekmez.
Dinan — Diş.
Dir — Yırtık.
Diran — Diş.
Dirandin — Yırtmak.
Dirankiroks — Kürdan.
Dirankolk — Kürdan.
Dirav — Para.
Diraxe — Ekin yığını, harman.
Diraxebûn — Yığılmak.
Diraxekirin — Toplatmak, yığmak,

bir çok kişiyi üst üste öldürmek.
Diraxetî — Yığınlık, topluluk.
Dirext — Direk.
Dirêj — Uzun.
Dirêjayî — Uzunluk.
Dirêjbûn — Uzamak.
Direjkirin — Uzatmak.
Dirêjtî — Uzunluk.
Dirêşe — Biz.
Dirêşt — Biz.
Dirî — Diken.
Dirk — Ahır ve ağıllarda kuruyan büyük gübre parçaları.
Dirne — Hayvan derisinde bir kurt ve deri tuluk olunca meydana çıkan bir delik.
Dirov — Alâmeti farika.
Dirûn — Dikiş.
Dirûnker — Mahsul, ot gibi şeyleri biçen, terzi.
Dirûtin — Dikmek ve biçmek.
Dirûyî — Biçilmiş ot. ekin.
Diş — Baldız.
Diwyê — Sonradan.
Dixwerdîn — Göze almak, üşünmemek.
Diyar — Yer, yurt.
Diyarî — Hediye.
Diyarî — çav — Manzaralı, görürünüşlü.
Diyarîketin — Karşılaşmak.
Diyarî kirin — Hediye etmek.
Diz — Hırsız.
Dizî — Hırsızlık.
Dizî kirin — Hırsızlık yapmak.
Dî — Gördü.
Dîbê — Domateslerde bir parazit.
Dîcle — Dicle nehri (Dî kel - Bulanık geldi).
Dicle — Kürtlerde erkek ismi.
Dîde — Göz.
Dîdeban — Tarsut, yerî gözetleme kuleleri.
Dîdebanxane — Rasathane, gözetleme kuleleri.
Dîk — Horoz.
Dik — Tektek kalan başaklı mahsul.
Dîktator — Diktatör.
Dîran — Ermenilerde erkek ismi.
Dîlok — Türkü, ağıt.
Dîlokî — Ağıtça.
Dîlokvan — Türkü söyleyen, ozan.
Dîlan — Düğün, piknik, şenlik.
Dîlankirin — Düğün dernek, alem yapmak, tertiplemek.
Dîlani — Düğün derneğe ait.
Dîlek — İstek.
Dîmati — Mutavatın, yerli halk.
Dîmen — Manzara.
Dîn — Deli.
Dînayî — Delilik.
Dînbûn — Delirmek.
Dîneti — Delilik.
Dînê — Sevdalı kız (Kürtlerde kız ismi).
Dîngeh — Akıl hastahanesi.
Dînkirin — Delirtmek, deli etmek.
Dînxane — Akıl hastahanesi (Tımarhane).
Dîq — Çocuklar için (cı) deyimi.
Diq — Dik dik bakmak, dona kalmak.
Dîsan — Yine.
Dîtin — Görmek.
Ditin — Görgü.
Dîtin — Bulmak.
Dîtî — Örülmüş, lukata.
Dîw — Yan, taraf.
Dîwanxane — Meclis binası.
Dîwan — Meclis.

Diwar — Duvar.
Diwarker — Duvarcı.
Diyan — Hristiyan, isevi.
Diyar — Bölge, dağ.
Diyarî — Hediye.
Diyarîkirin — Hediye etmek.
Do — (2) iki.
Do — Nota.
Doceh — Değirmen gözü.
Doh — Dün.
Dohn — Yağ, petrol.
Dohnapêr — Cehennem.
Dojehî — Su değirmeninde suyu fırlatan dışarı çıkaran şey.
Dojehî — Cehennemî.
Dojehîr — Değirmenden çıkan su.
Dol — Sov, tohum.
Dolap — Dolap, çıkrık.
Dolap — Gardrop.
Dolap — Nehirden suyu çıkaran trübün.
Dolar — Dolar, Amerikan para vahidi birimi.
Dolmend — Zengin.
Dolmendbûn — Zengin olmak.
Dolmendî — Zenginlik.
Dolmenkirin — Zenginleştirmek.
Dom — Çingene.
Domê — Zirkan'da bir köy.
Doran — Hayvanlarda kalın bağırsak etrafında toplanan iç yağı.
Dorbidor — Sıra ile, münavebe.
Dorgirtin — Etrafını çevirmek, tutmak.
Dorgirtî — Etrafı surlu.
Dorvekirî — Etrafı açık.
Dorvekivin — Etrafını açmak, bellemek, çapalamak.
Dost — Dost, erkek sevgili.
Dostayi — Dostluk.
Dostik — Dost, kadın sevgili.
Dostî — Dostluk, ahbablık.
Doş — Kürtlerde erkek ismi.
Doşanî — Sağılmak üzere bir mevsimine verilen hayvanlar.
Doşek — Döşek.
Dot — Kız çocuğu.
Dotmam — Amca kızı.
Dotmîr — Prenses, şehzade.
Dotşah — Şahkızı.
Dox — Şap.
Doxîn — Uçkur.
Doxînsist — Zampara kimse, uçkuru gevşek.
Doxînşil — Zampara kimse, uçkuru ıslak.
Doz — Dava.
Dozdar — Davacı.
Dozker — Davacı, dava eden.
Dozkirin — Dava eden.
Dubare — Tekrarlama.
Duble — Çift.
Ducan — Hamile kadın.
Ducanbûn — Hamile olmak.
Ducankirin — Hamile kılmak.
Ducar — İkişer defa.
Ducarî — İki defa.
Dudududu — İkişer, ikişer.
Duem — Ikinci.
Duhêl — İp haline getirilmiş deri (elek vesaire için).
Duhelbadan — Deriyi ip halinde bükmek.
Duhêlduhêl — Lime lime.
Duhêlî — Şerit halinde.
Duhêlîbûn — Şerit haline gelmek.
Duhêlkirin — Deriyi ip şerit haline getirme.
Dujîn — Dövme.
Dujîn — Kirletme, yıkanma zamanını geçirme.
Dujmin — Düşman.

Dujminayî — Düşmanlık.
Dujminayîkirin — Düşmanlık etmek.
Dukel — İki defa kaynatılmış (Boya ve sabun imalinde kullanılan bir deyim).
Dureh — Melez.
Durehbûn — Melez olmak, melezleşmek.
Durehî — Melezlik.
Durehkirin — Melez yapmak, aşı yapmak.
Duruv — Şekil, nişan, benzeme.
Duşem — Pazartesi.
Dustan — Üç ayak.
Dû — Duman, iki.
Dû — Koyun, kuyruğu.
Dûberan — Koç kuyruğu.
Dûberan — Kuyruk bırakmak.
Dûblîn — İrlanda'nın baş şehri ve bir nevi pamuklu kumaş.
Dûçar — Maruz kalmak, hedef olmak.
Dûçık — Kuyruk sokumu ve armut, incir gibi meyvelerin sapları.
Dûdema — Gerici.
Dûdemayî — Geri kalan.
Dûdemayîkirin — Geri bırakmak.
Dûdemayîn — Geri kalmak.
Dûhem — İkinci.
Dûkel — Duman.
Dûkelawî — Dumanlı.
Dûmaqesk — Kırlangıç.
Dupişk — Akrep.
Dûr — Uzak.
Dûra — Sonra.
Dûrayî — Uzaklık.
Dûrbîn — Dürbin.
Durbînayî — Uzağı görme, basiretli olma.
Dûrbûn — Uzaklaşmak.
Dûve — Sonradan.
Dûremerwe — Hizan'da bir köy.
Dûrewî — Gerilik.
Dûrik — Melodi.
Dûri — Uzaklık.
Dûrkêmirya — Mersiye.
Dûrketin — Uzaklaşmak.
Dûrkirin — Uzaklaştırmak.
Dûrûnêzîk — Uzaktan - yakında (uzak - yakın).
Dûrva — Uzaktan.
Dûrvaxistin — Uzaklaştırmak.
Dûwan — Konuşmak.

E

Ebrû — Kaş.
Ebrûkevan — Yay kaşlı.
Ebrû Kevan — Çekik kaşlı.
Ebrû Reş — Kara kaşlı.
Edirne — Edirne vilâyetimiz.
Efare — Ziraî mahsulün sonu, döküntüsü.
Efarekirin — Son mahsulü toplamak.
Efariyi — Döküntü mahsul.
Efser — Subay.
Efser — Subay.
Efsusu — Diyarbakır Licc arasında eski bir şehir harabesi.

Eg — Gri renkteki keçi cinsi.
Eger — Eğer.
Eğer her nebi — Hiç olmasa.
Egerniye — Yoksa.
Egît — Kahraman.
Egît — Kürtlerde erkek ismi.
Ejnu — Diz.
Elazgir — Ağrı'nın bir ilçesi.
Elatrîk — Elektrik.
Elcarî — Nümayiş.
Eleq — Elâzığ.
Elîbarde — Bulgurdan ve soğandan yapılan ekmek.
Elîfbê — Alfabe.
Elîh — Kartal.
Elmas — Elmas.
Elmedîna — Bişeri'de bir köy.
Elaşkîr — Eleşkirt (Ağrı'nın kazası).
Elo — Telefonda hitap.
Elo — Kürtlerde Ali.
Elal — Her şeyin en ufağı.
Elwan — Motkê'de bir köy.
Elyêçîpê — Doğu Beyazıt'ta bir köy.
Elyê kurda — Eleşkir'de bir köy.
Em — Biz.
Emanç — Gaye.
Emereş — Zilan bölgesinde bir köy.
Emin — Biziz.
Emo — Kürtlerde kız ismi (Emine demektir).
Empirme — Empirme.
Emrika — Amerika.
Emrîkayî — Amerikalı, Amerikanvari.
Emro — Bugün.
Encûmen — Meclis.
Endam — Uzuv.
Endeko — Kokulu bir nevi yonca.
Endilûsê — Endlüs.
Endaze — Hendese.
Endilusî — Arap müziğinde bir makam.
Endilusî — Eski Endülüs, İspanya kâri işler.
Engustîle — Yüzük.
Enirandin — Kızdırmak.
Enirîn — Kızmak.
Enî — Alın.
Entaqya — Antakya.
Antalya — Antalya.
Enter — Kahraman, yiğit, şair.
Enteryê — El Cezire'de bir köy.
Eraf — Cennet ve Cehennem arasında tasavvur edilen orta menzil.
Eraq — Tecrübe.
Erak — Rakı.
Erbane — Def.
Erd — Yer, tarla.
Erdî — Örtü.
Erdîş — Van'ın bir ilçesi (Erciş).
Ereb — Arap.
Erebane — Arabu.
Erebistan — Arabistan.
Erebî — Arapça.
Erebi — Arap tarzı.
Erefat — Arafat (Hicaz'da mukaddes bir bölge).
Erefat — Yabanî tere otu.
Erefe — Dinî bayramlarda bir gün önce.
Eretanu buçuk — Kars'ın Aralık ilçesinde bir köy.
Eretana Mezin — Kars'ın Aralık ilçesinde bir köy.
Erez — Aras nehri.
Erê — Evet.
Erêkirin — Kabul etmek, anlaşmak.
Ernoq — Batak.
Ernoqtî — Çamurî bal.

Erinandin — Sinirlendirmek.
Erinîn — Sinirlenmek.
Ern — Sinir.
Erqairq — Sulu bir şeyi lok lok içmek.
Erwaz — Tepecik, Tümsek.
Erwêz — Şirvan'da bir köy.
Erwîst — Bir nevi çalı, makî.
Erzan — Ucuz.
Erzanbûn — Ucuzlamak.
Erzanî — Ucuzluk.
Erzankirin — Ucuzlatmak.
Erzen — Çene kısmı.
Erzo — Kürdlerde kız ismi.
Eşît — Ekmeği yağda kavurup üstüne pekmez dökerek yapılan tatlı.
Eskîf — Mardin'de tarihî bir nahiye.
Eskudar — Kürd kadınlarının bir nevi başlığı.
Esmer — Esmer.
Esmerbûn — Esmerleşmek.
Esmerê — Kürdlerde kız ismi.
Esmerî — Esmerlik.
Espenaq — İspanak.
Esmerkirin — Esmerleştirmek.
Eseh — Ciddî, hakikat.
Eseh — Mutlaka, muhakkak.
Esta — Şimdi.
Estêr — Yıldız.
Estûrî — Kalınlık.
Eşvekt — Mağara.
Eşkere — Açık, aleni.
Eşkerebûn — Meydana çıkmak.
Eşkerekirin — Meydana çıkarmak.
Etif — Ufak üzüm salkımı.
Ether — Eter.
Etles — Atlas.
Etûn — Kireç ocağı.
Ev — Bu
Evan — Bunlar.
Evdal — Perişan, derviş.
Evdal — Kürtlerde erkek ismi.
Evênha — Şunlar.
Evî — Bunu.
Evîn — Aşk.
Evînî — Aşkî.
Evqas — Bu kadar.
Ewrazî — Yokuş.
Ewa — Onlar.
Ewabûn — Böyle olmak.
Ewan — Onlar (fesat müsrif).
Eware — Avare.
Ewasgol — Alabalığı ile meşhur Ağrı civarında bir köy.
Ewcar — O zaman.
Ewêku — O ki.
Ewiqîn — Geç kalmak.
Ewiqandin — Geç bırakmak, gecikdirmek.
Ewjî — Oda.
Ewka — O kadar.
Ewqas — O kadar.
Ewkê — O şey (Muennes için).
Ewr — Bulut.
Ewrav — Yağış, bulutlu, sulu bulut.
Ewravî — Yağışlı hava.
Ewta — Kim o?
Axçan — Muş'ta bir köy.
Exlemur — Ihlamur.
Exte — İdiş edilmiş at (gevşek ve hantal erkeklere denir).
Exterme — Harp ganaimi, harpte ele geçen eşyalar.
Extê — Diyarbakır yakınında bir köy.
Extî — Bu köyden bir adam.
Eyar — Deri.
Eyarkirin — Ayar etmek.
Eyarşîr — Küçük tulum.

Eyd — Bayram.
Eywan — Salon.
Ez — Ben.
Ezbenî — Efendim.
Ezim — Benim.
Ezîtî — Benlik, egoizm, enaniyet.
Ezman — Gök.
Ezmanî — Göksel, semavî.
Ez-û tu — Ben ve sen.
Êl — Kabile, taife.
Êlek — Yelek.
Êlim — Kürtlerde erkek ismi.
Êm — Yem.
Êmdan — Yem vermek.
Ême — Bizimki.
Êmin — Benimki.
Êmkirin — Yem vermek.
Êmker — Yem veren (Tavlacı, hayvan bakıcısı).
Êriş — Hücum, akın.
Êrîşdan — Hücum etmek.
Êrîşî — Hücumî.
Êrîşkirin — Hücum etmek.
Êrgan — Bekâr.
Êsê — Mardin'in Kercüş kazasında bir köy.
Êsik — Kemik.
Êstilê — Mardin'in bir köyü.
Êstir — Göz yaşı, damla.
Êsturayî — Kalınlık.
Êş — Salgın hastalık.
Êş — Ağrı, sancı.
Êşandin — Acıtmak.
Êşdan — Ağrı vermek, eziyet etmek, sancı vermek.
Êşî — Hastalıklı kimse.
Êşyayî — Hastalıklı ağırmış, incinmiş.
Êvar — Akşam.
Êvarê — Akşamleyin.
Êvarî — Akşama.
Êvarkî — Akşam üzeri.
Ête — Senin.
Êwerî — Şey.
Êzik — Van - Ağrı arasında bir köy.
Êzing — Odun.
Êzingî — Odundan, ahşap.
Ezidî — Yezdanî, zerdüştü Kürdler.

F

Fal — Fal.
Fanêre — İç fanile, trikotaj, pazen.
Fanêre — Hırka.
Fargon — Vagon.
Faris — Kürtlerde erkek adı, İran'ın bir kolu.
Farisî — Farsça.
Fas — Fas.
Fason — Yünlü kumaş.
Faşîst — Faşist.
Faşîstî — Faşizm.
Fato — Kürtlerde Fatma demektir.
Fatore — Fatura.
Fatore — Manifatura.
Fayton — At arabası, payton.
Fedî — Haya, ar.
Fedîbûn — Utanma.
Fedîkirin — Utanmak.

Fedîkok — Utangaç.
Felat — Kurtuluş, Fırat nehrinin bir adı, kopup gelme.
Felat — Kürtlerde erkek adı.
Felek — Felek.
Feleneng — Danimarka, Felemeng, bir nevi elmas ve kadife.
Felît — Kürtlerde erkek adı, azade.
Fenîke — Antalya'nın bir ilçesi, Fenike.
Fenîki — Fenikyeli, Fenikye işi.
Fenîkistan — Fenikya (bugünkü Lübnan).
Feq — Aktif, faal.
Feq — İdiş edilmemiş boğa, dana v.s.
Fer — Tek.
Ferawn — Firaun.
Ferc — Süs.
Ferc — Temaşa.
Ferd — Büyük çuval.
Fransa — Fransa.
Ferensawî — Fransız, Fransızca.
Ferfûr — Fayans, porselen.
Ferfûr — Porselenden mamul.
Ferhad — Kürtlerde erkek adı.
Ferha — Kürtlerde kız adı.
Ferheng — Lugat.
Ferhengî — Lugati.
Ferho — Kürtlerde erkek adı.
Fericandin — Seyrettirmek.
Ferman — Kanun.
Fermanber — Oyalamak.
Fermaber — Emir, kanun, kürtlerde erkek adı.
Fermaberî — Memur.
Fermandar — Amir, hükümdar.
Fermandarî — Hükümdarlık
Fermanî — Kanunî, resmî.
Fermeson — Farmason.
Fermesonî — Farmasonluk.
Fermû — Buyrun.
Ferso — Kürtlerde kız ismi.
Ferûc — Piliç.
Ferzende — Kürtlerde kız ismi.
Fes — Kürtlerde kız ismi.
Fes — Fes.
Fesla — Kürtlerde bir kız ismi.
Fetiq — Çözüm.
Fetîqandin — Çözmek, söknek.
Fewtandin — Geçirmek.
Feylî — İran ve Irakta büyük bir Kürd taifesi.
Fêl — Hile, desise.
Fêlbazî — Hilebaz.
Fêlbûn — Hilelik.
Fêris — Kahraman.
Fihêt — Ar.
Fihêtî — Utanma.
Fihêtkirin — Utanmak, ar etmek.
Fik — Burkulma (Ayırma).
Fikandin — Burkutmak, ayrılmak, doğurmak.
Fikbûn — Kurtulmak, ayrılmak, doğurmak.
Fikkirin — Ayırmak, ortalıkta orta malı taksim etmek.
Fikro — Kürtlerde kız ismi.
Fiilah — Hıristiyan.
Filage — Küçük kayık.
Filankes — Filanca kimse (erkek için).
Filankesê — Filanca kimse (kadın için).
Filîbe — Yugoslavya'da bir şehir.
Filîpîn — Filipin.
Filîpîne — Filipinli.
Filîstîn — İsrael, (İsrail).
Filistini — İsrailli.
Fincan — Fincan.
Fincê — Kürtlerde kız ismi.
Findik — Mum.

Fingfing — Finge fing.
Fir — Yudum, uçuş.
Fihêtkirin — Utanmak, ar etmek.
Fik — Burkulma (Ayırma).
Fikandin — Burkutmak.
Fikbûn — Kurtulmak, ayrılmak, doğurmak.
Fikkirin — Ayırmak, ortalıkta ortak malı taksim etmek.
Frandin — Uçurtmak.
Fransa — Fransa.
Findik — Döküntü.
Firdik — Ayran, süt, peknez, gibi şeylere papara.
Firdok — Gevrek, ufalanan.
Fireh — Geniş.
Firehbûn — Genişlemek.
Firehî — Genişlik.
Firehî — Bolluk, kıtlık olmıyan zamanlar.
Firehkirin — Genişletmek.
Firehwani — Genişliğine.
Firez — Uzun tüylü bir nevi kadife.
Firêzdan — Ayrık otu.
Firêze — Ekin biçildikten sonraki yer.
Firfirok — Uçurtma.
Firidandin — Ufaltmak.
Firik — Bir yudum.
Firik — Olmamış taze meyve ve mahsul, irmik.
Firik — Uçmak.
Firk — Seyrek.
Firk — Kramp.
Firkandin — Ovalamak.
Firkbûn — Seyrekleşmek.
Firkkirin — Seyrekleştirmek.
Firnik — Yalak.
Firnikê — Dicle üzerinde bir mevki.
Firokcih — Hava alanı.
Firoke — Uçak.
Firoş — Satış.
Firoştin — Satmak.
Firşik — Peynir mayası ve doğan yavruya verilen süt.
Firşikkirin — Doğan yavruya ilk sütü vermek.
Firt — Hile.
Firtkirin — Hile etmek.
Firfûfêl — Dolandırıcılık.
Firtunek — Palavracı, hilebaz, fırtına.
Fis — Yel, osuruk.
Fisegûr — Bir nevi zehirli mantar.
Fisek — Osuruklu, fesat, iki yüzlü kimse.
Fiseki — Fesatlık, iki yüzlülük.
Fisik — Kuş ve kümes hayvanlarının cinsî münasebeti.
Fistoq — Koskoca hayvan.
Fitîl — Fitil, iplik yapmağa hazırlatılmış pamuk yün vesaire.
Fistoq — Koskoca hayvan.
Fitil — Fitil, iplik yapmağa hazırlatılmış pamuk yün vesaire.
Fitlandin — Dolaştırmak.
Fikandin — Islık çalmak.
Fil — Fil.
Fiqarosk — Bir çeşit mantar.
Fino — Fino, küçük süs köpeği.
Fişek — Mermi.
Fişkanî — Kuş sapanı.
Fit — Kocaman iri yarı (Islık).
Fitrîte — Koskocaman.
Fiqeroşk — Bir çeşit mantar.
Fote — Çarşaf, ferace.
Fûntan — Metih.
Furtandin — Meth ettirmek.
Fûrker — Meth eden.
Fûrtin — Methetmek.

G

Ga — Öküz.
Gabara — Bir Kürt aşireti.
Gabarî — Bu aşirete mensup kimse.
Gabelek — Alacalı bir kuş.
Gabelekê sersor — Bu kuşun erkeği.
Bebelekê serreş — Bu kuşun dişisi.
Gabetilî — Sığırlarda yorulmuş öküz, biçare kimse.
Gabınesk — Sığırlarda boyun altında olan bir hastalık.
Gacil — Sığır palanı.
Gaçêrîn — Öküz bakıcı, sığırtmaç, uzun kuyruklu bir kuş.
Gadan — İneği çiftleştirmek.
Gadâr — Sığır merası.
Gadêrî — Iki kulplu bir kap.
Gadiz — Öküz hırsızı.
Gaêbindorê — Harman öğütmede dip öküzü.
Gaêstünê — Göçebelerde göç esnasında en ağır yük taşıyan öküz.
Gagaûs — Hıristiyan Türkler.
Gagole — Emekliye rek yürümek.
Gakovî — Yabanî öküz, dağ öküzü.
Gahiştin — Yetişmek.
Galgal — Söz, lâf.
Galgal gotin — Söz söyleme.
Galgalkirin — Söz etmek.
Galûf — Bir ot.
Galûm — İri yarı, topuz.
Gamarî — Pejmürde.
Gamasî — Mitelojik bir öküz.
Gamêş — Manda.
Gamil — Omuzlamak.
Gan — Cinsî münasebet.
Gana — Gana (Afrika'da bir ülke).
Gander — Fahişe, orospu.
Gangilok — Yabanî bir çiçek, çiğdem.
Gap — İmece.
Gapeçênk — Bir yabanî ot.
Garan — Sığır sürüsü.
Ganing — Harman dövülürken öküzlerin pisliğini almak için kullanılan kap.
Garis — Darı.
Garisêxabûrî — Habur'da yetiştirilen bir çeşit darı.
Garisê Sipî — Ak darı.
Garisê stanbolî — Mısır darısı
Garisê Zer — Sarı darı, cin darısı.
Garisî — Darıdan.
Garisok — Darıdan yapılan bir nevi pilâv, yabanî darı.
Garnîgah — Yabanî bir ot.
Gasin — Sapan demiri.
Gaşeberd — Dağ kayası. büyük kaya.
Gav — Adım.
Gav — Lahza, an.
Gavan — Sığırtmaç.
Gavdan — Adımlamak.
Gavik — Adımcık, kısa zamanda.
Gavkadin — Demin.
Gavkirin — Adımlamak.
Gawesta — Öküzü yorulmuş manasına, Diyarbakır'da bir kürt taifesi.
Gawir — Kâfir.
Gawîr — Öküzce.

Gawîyanî — Öküzden, sığırdan mamul.
Gaz — Arşın.
Gaz — Petrol.
Gazin — Sitem.
Gazinî — Sitemkârî
Gazinkirin — Sitem etmek.
Gazinok — Sitem eden, sitemkâr.
Gazî — Çağrı.
Gazîkirin — Çağırmak.
Gazîz — İncir kurdu.
Gebir — Paçavra, örtü.
Gebardin — Sarmalamak.
Gebirîn — Sarılmak, örtünmek.
Gebirtî — Sarılı, örtülü.
Gebîse — Bir çeşit kürd yemeği.
Gebr — Paşavra.
Gedeh — Erkek çocuk, mahdum.
Gedek — Malak.
Gef — Hile, desise, korkutma, tehdit.
Geft — Kızgınlık, kin.
Geftugo — Dedikodu.
Geh — Bazen.
Geh — Yabanî hayvan yuvası, in.
Geh — Parmak mafsalı.
Gej — Açık, şen.
Gejn — Bayram.
Gejna buçûk — Şeker bayramı.
Gejna bûn — Milâdî bayram, noel.
Gejna Hêksor — Paskalya.
Gejna mezin — Kurban bayramı.
Gejna Nevrozê — Nevruz bayramı.
Gejnî — Bayramlık.
Gel — Beraber.
Gel — Millet.
Gelac — Fesat.
Gelacî — Fesatlık, fitne.
Gelacîkirin — Fesatlık yapmak.
Gelawêj — Temmuz.
Gelaz — Erik.
Gele — Çoğul, cemi.
Gelek — Çok.
Gelek — Fazla.
Gelektî — Çokluk.
Gelemş — Karışıklık.
Gelemşe — Karışmış işler, eşyalar.
Gelendor — Cudi dağı arkasında bir köy ve bir yabanî ot.
Geleş — Karışıklık.
Gelî — Ey.
Gelî — Geniş vadi.
Gelîbolû — Gelibolu.
Gellê — Hıristiyan Kürtlerinde erkek adı.
Gelmişandin — Karıştırmak.
Gelmişîn — Karışmak.
Gelo — Acaba.
Gelo — ?????
Gelt — Kürd kilimi.
Gelte — Şakalaşmak, boğuşmak.
Gelte kirin — Şakalaşmak, boğuşmak.
Gelwaz — Çok soğuk, zemherir.
Gelwaz — Dizi, üzüm, bademden yapılan sucuk.
Gelyê zîla — Hakkari, Şemdinli ve Beytuşşebaba kadar yayılmış bir Kürt aşireti.
Gem — Gem.
Gemar — Kir.
Gemar — Dabak.
Gemarî — Kirli.
Gemarîbûn — Kirlenmek.
Gemarîkirin — Kirletmek.
Gembol — Erkek köpek.
Geme — Oyun.
Gemkirin — Gemlemek.
Gemor — Acımsı.
Gemor — Bir çeşit yabanî elma.
Gemş — Avuç.
Gen — Kene.

Genim — Buğday.
Genimê Firawnî — Firavn buğday.
Genimê Floransa — Floransa buğday.
Genimê Gewre — Boz buğday.
Genimê Herama — Herema buğday.
Genimê Perêreş — Karaklıç buğday.
Genimê Rûtik — Kılçıksız buğday.
Genimê Qentrî — Kantari buğday.
Genimê Sorgul — Kırmızı buğday.
Genimê Soruk — Kırmızı buğday.
Genimê Şamî — Mısır darısı.
Genimî — Buğdaydan mamul.
Genimok — Yabanî buğday.
Genî — Fesat kimse.
Genîbûn — Kokmak.
Genîkirin — Kokutmak.
Genîn — Ceffün.
Genûş — Cicri, hasis.
Gep — Lokma.
Gepe — Aort.
Gepek — Bir lokma azıcık.
Ger — Seyr.
Ger — Eyer.
Ger — Devir.
Geran — Seyahat etmek.
Geren — Gezmek, tenezzüh.
Geran — Aramak.
Gerandin — Gezdirmek.
Gerdebil — Hortum.
Gerden — Gerdan.
Gerdenî — Gerdanlık.
Gerke — Karınca (Küçük cins karınca).
Germ — Sıcak.
Germaniya — Almanya.
Germayetî — Sıcaklık.
Germav — Ilıca, kaplıca.
Germbûn — Isınmak.
Bermayî — Sıcaklık.
Germok — Tam zamanı.
Germijan — Kışlık, şitaiye.
Germişk — Sıtıl.
Germkirin — Isıtmak.
Ger — Seyahat.
Ger — Dilenme.
Gerrandin — Seyahat ettirmek.
Gerrîn — Seyahat etmek.
Gerrok — Seyyah dilencisi.
Gerska stû — Boyun halkası.
Gerû — Boğaz, gırtlak.
Gers — Sepet.
Gerzel — Ağaç dallarından yapılmış büyükçe sepet.
Gerzik — Halka.
Geş — Açık, şen.
Geşbûn — Açılmak, şen olmak.
Geşkirin — Açmak, şenlendirmek.
Geşt — Pay, hisse (hediye) ikram hissesi.
Gever — Van'da bir ilçe.
Gever — Dağınık, taranmamış saç.
Gevez — Eşinme.
Gevizandin — Eşindirmek.
Gevizîn — Eşinmek.
Gevz — Eşinme.
Gevzek — Eşinme yeri.
Gew — Yeşil, ham, olmamış.
Gewende — Aktör, artist.
Gewende — Hafif kadın.
Gewezê — Kürtlerde kadın ismi.
Gewr — Beyaz ten.
Gewr — Boz renk.
Gewrayî — Kara parçası.
Gewrbûn — Beyazlaşmak.
Gewre — Büyük.
Gewre — Bir çeşit üzüm, bir çeşit buğday.
Gewrê — Kürdlerde kadın ismi. saç kıran.
Gewrik — Bir çeşit saç hastalığı.

Gewrik — Şafak aydınlığı, (yabanî bir ot).
Gewrik — Boz, kansız, çiğ, beyaz.
Gewrî — Boğaz.
Gewrîkê — Hıristiyan Kürtlerde erkek ismi.
Gewrkirin — Beyazlaştırmak.
Gez — Isırma.
Gez — Bir cins ağaç.
Gezgezk — Isırgan otu.
Gezik — Süpürge.
Gezî — Süpürge.
Gezî — Arşın, uzunluk ölçüsü.
Gezkirin — Isırmak.
Gezo — Kudret helvası.
Geztin — Isırmak.
Gêj — Sersem.
Gêjayî — Sersemlik.
Gêjbûn — Sersemleşmek.
Gêjik — Sersem kimse.
Gêjkirin — Sersemleştirmek, bayıltmak.
Gêr — Yan meyilli arazi.
Gêr — Düşme, devrilme.
Gêr — Yan düşme.
Gêrbûn — Devrilmek.
Gêre — Harman dövme.
Gêrekirin — Harman etmek.
Gêrik — Küçük karınca.
Gêrkirin — Yuvarlatmak.
Gêsin — Sapan demiri, pulluk.
Gêtir — Baldır.
Gêt — Dünya.
Gêtî — Dünyayı acunsal.
Gêzer — Havuç.
Gi — Şayet.
Gidî — Yahu (Erkek için).
Gidînê — Yahu (Kadın için).
Gidîno — Yahu.
Gidîş — Tarlada biçilen mahsul yığını (sap olarak).
Gidîşî — Yığın olarak.
Gidîşkirin — Yığın olmak.
Gido — Çocuk dilinde köpek.
Gift — Laf.
Gihan — Olgunlaşmak, yetişmek.
Gihandin — Yetiştirmek, vasıl etmek, olgunlaştırmak.
Gihêştin — Yetişmek.
Gihêştî — Yetişkin.
Gihîn — Yetişme, ilerleme, tekâmül.
Gij — Dağınık.
Gij — Kabarma, karşı gelme.
Gij — Rakip, cephe.
Gijbûn — Dağılmak.
Gijgij — Gidip gelme, lüzumsuz dolaşmak.
Gijîtî — Dağınıklık.
Gijole — Darmadağın.
Gijomijo — Karmakarışık.
Gil — Çamur.
Gilore — Kalın, sapa, çap.
Gilav — Necis, haram, murdar.
Gilaw — Haram, necis, murdar.
Gilyeî — Şikâyet.
Gilgil — Darı.
Gilik — Kiritaryas.
Gilîh — Şikâyet.
Gilîhkirin — Şikâyet etmek.
Gilok — Yumak.
Gilolî — Yuvarlak, topak.
Gilolîbun — Yumak olmak.
Gilolîkirin — Yuvarlatmak.
Gilaxe — Palaz.
Giloxebûn — Palazlanmak.
Giloxekirin — Palazlatmak.
Gimgimok — Kertenkele, Laza.
Gimgimoka avî — Timsah.
Gingirandin — Yuvarlatmak.
Gindirîn — Yuvarlanmak.
Gindor — Loğ, silindir.

Gindor — Kavun.
Gindorek — Yuvarlanan.
Ginginok — Burundan konuşan kimse.
Gir — Tepe.
Gir — İllet, kaşıntı, uyuz.
Gir — Kızgınlık.
Giran — Ağır.
Giran — Pahalı.
Giran — Ağırbaşlılık.
Giranbûn — Ağırlaşmak, pahalılaştırmak.
Giranî — Ağırlılık, sıklet, pahalılık, kıtlık.
Giranî — Kürtlerde bir oyun tarzı.
Girankêrî — Muktedir, pahalılaştıran.
Girankirin — Ağırlaştırmak, pahalılaştırmak, kıtlık yapmak.
Girar — Yemek.
Girar — Pilâv.
Girav — Van civarında büyük bir Kürt aşireti, bulanık.
Giraw — Rehin.
Girawdan — Rehin vermek.
Girawî — Rehin olmak.
Gird — Kalın, yuvarlak.
Girda — Mezopotamya'da bir Kürt aşireti.
Girdav — Ada.
Girde — Çoğul, cemi.
Girdê — Baş parmak.
Girdikan — Bir Kürt aşireti.
Girdikî — Bir çeşit ip örmesi.
Gire — Düğüm.
Girev — Grev.
Gireker — Grevci.
Gindayî — Bağlı.
Girêk — Düğüm.
Girêk — Ağaçta budak.
Girêk — Vücutta çıkan ur.
Girêkakor — Kör düğüm.
Girêkaxirboqî — İlmikleyerek düğümlemek.
Girêlêdan — Düğümlemek.
Girêmîra — Cizre bölgesinde bir köy.
Girêş — Uyuz hastalığı, kellik illeti.
Girêz — Salya.
Girgirk — Keten tohumu.
Girik — Höyük.
Giring — Mühim, ehemmiyetli.
Girî — Ağlama.
Girîn — Ağlamak.
Girkêamu — Silopi ilçesinin eski adı.
Girme — Gök gürültüsü.
Girnewas — Nusaybin'in yanında bir höyük (Çin padişahlarının burada oturduğuna halk inandırılmıştır).
Girnaz — Haşin, sert, kaba, şey.
Giroşk — Tıkaç.
Girover — Yuvarlak.
Giroverî — Kürrevî.
Giroverkirin — Yuvarlatmak.
Giragir — Gürleme.
Girav — Ada, çeltik değirmeni.
Girrik — Bulanık.
Girrikkirin — Bulandırmak.
Girs — İri.
Girsbûn — İrileşmek.
Girsitî — İrilik.
Girskirin — İrileştirmek.
Girş — Direk.
Girt — Kaba, iri.
Girtin — Tutmak, tevkif etmek.
Girtin — Örtmek, açık bir yeri kapatmak.
Gintî — Mevkuf.
Girtinser — Baskın yapmak.

Girûxane — Mezbaha.
Girwandin — Derisini yüzmek.
Girz — Tomruk, iri odun.
Giştî — Hepsi, umumî, genel.
Givar — Cana yakın.
Givark — Cana yakın olan.
Givaştin — Sıkmak.
Givişk — Sıkkım.
Giviştî — Sıkılmış olan .
Gizîr — Bekçi, polis, muhafız.
Gîna — Gine.
Gîr — Tutan, zapt eden.
Gîrfan — Cep.
Gîrît — Girit adası.
Gîrin — Sapan demiri, pulluk.
Gîsk — İki yaşında keçi.
Gîştî — Genel.
Gîştin — Olgunluk.
Gît — Meşum, soğuk günler.
Gîtik — Bacak.
Gîya — Ot.
Gîyan — Ruh.
Gîyanewerî — Ruhani.
Gîyanewerî — Ruhani.
Go — Top.
Go — Kürre.
Goce — Çolak.
Gogerin — Bir böcek.
Gogird — Kükürt.
Gok — Top.
Gol — Guvan, su birikintisi, damga, kumaşta puan.
Gol — Göl.
Gole — Gök gürültüsü.
Golê — Mardin'in Ömeryan bölgesinde üzümü ile meşhur güzel bir köy.
Golik — Buzağı.
Golkirin — Mayi şeyleri biriktirmek, barajlamak, göl yapmak.
Gom — Sır, muamma.
Gombûn — Muamma olmak.
Gomkirin — Kaybetmek, yok etmek, saklamak.
Gomaçima — Zîlan'da bir yayla ve bir köy.
Gomik — Büyük ve küçük Ağrı arasında bir köy.
Gon — Kan.
Gon — Fale gelme, isteğe gelme.
Gonxwarin — Hayvanlarda gebe kalanı.
Gonca — Konca.
Gondeş — Bohtan'da bir köy.
Gopal — Baston.
Gor — Merzar, nazaran, kıyasan.
Gor — Kıyas.
Goran — Alçak insan, rezil.
Goran — Meşhur bir Kürt şairinin adı.
Goran — Irak'ta bir Kürt aşireti ve o aşiretin yerleştiği bölge.
Goranî — Şarkı.
Gore — Çorap.
Gore — Ona göre.
Goristan — Mezarlık.
Gorî — Kurban hayrını.
Gorîbûn — Kurban olma.
Gorîkirin — Kurban etmek.
Gorîn — Değiştirmek, tercüme etmek.
Gorîn — Tahrif etmek, mübadele etmek.
Gorînewe — Mübadele.
Gorran — Değişmek.
Gorrîn — Değiştirmek.
Gospe — Arıza.
Goştî — Salamura et.
Goşe — Köşe.
Goşt — Et.
Goştî — Etten yapılan yemekler.
Goşe — Köşe.

Goşt — Et.
Goştpere — Etlik hayvan.
Gotgot — Çok söylemek, dırdır.
Gotar — Şarkı.
Gotarbêj — Şarkıcı, hanende, hatip.
Gotin — Söz, söylenti.
Gotî — Ata sözü.
Gotîk — Almanya'da, Almanvarî bir sanat yazısı.
Gov — Ağıl.
Govend — Sirk halayı, oyun.
Govendanîn — Halay kurmak, tertip etmek.
Govendker — Halayda en iyi oynayan oyuncu.
Govendkirin — Oynatmak.
Govkirin — Hayvanları ağıla almak.
Goyane — Kurrivi.
Goyî — Kürevi.
Goyîn — Bedbaht, mesut olmayan.
Goze — Su testisi.
Gozing — Ayak bileğindeki kabarık, kemik ayak cevizi.
Gucîle — Köpek yavrusu (enik).
Guh — Kulak.
Guhan — Hayvan memesi.
Guhar — Küpe.
Guharkirin — Küpelemek.
Guhdan — Dinlemek.
Guhdan — İtaat etmek.
Guhdar — Dinleyici.
Guhderz — Kürt tarihinde çok mühim bir kahraman.
Guhdêran — Kulak vermek, kulak kabartmak.
Guhdîk — Hassas, çabuk duyan, horoz kulaklı.
Guher — Hafif meyilli arazi.
Guher — Mübadele.
Guher — Hayvanların açık hava barınağı.
Guherandin — Değiştirmek.
Guhêskirin — Naklettirmek.
Guhêstin — Nakletme, gelini baba evinden damat evine götürmek.
Guhêz — Nakil.
Guhêzer — Nakliyeci.
Guhêzî — Nakliye.
Guhîşk — Vücuttaki vetireler.
Guhişka — Nusaybin'in Dala köyünde bir Kürt kabilesi.
Guhîş — Hezeran.
Guhmiç — Dik kulaklı. Uyanık hayvan.
Guhnedan — Dinlememe.
Guhnêr — Koyun ve keçinin birleşme mevsimi.
Guhuk — Kulakçıl, köşe.
Gul — Gül.
Gulaber beroj — Ay çiçeği, güne bakan.
Gulagenim — Buğday başağı.
Gulamilqa — Sarmaşık gülü.
Gulan — Mayıs ayı.
Gulapêçenber — Asma gülü.
Gulav — Gül suyu.
Gulavdun — Kürtlerde erkek ismi.
Gulçiçek — Bir nevi kadife çiçeği.
Gulçin — Gül toplayan, Kürtlerde kız ismi.
Guldan — Gül suyunun kabı.
Gulê — Kürtlerde kız ismi.
Gulîk — Püskül.
Gulika — Kercüş'te bir köy.
Gulistan — Gül bahçesi, kızlarda isim.
Gulistanê — Gül bahçesi, kızlarda isim.
Gulî — Saç örgüsü.

Gulîk — Eski Kürtçede cüzzam hastalığı.
Gulîzer — Zilan deresinde bir yayla.
Gulkê — Gül adlı küçük kızları çağırma.
Gulnaz — Kürtlerde kız ismi.
Gulp — Yudum.
Gulo — Kürtlerde erkek adı.
Gulşîlav — Yabanî gül.
Gumegum — Gümbürtü.
Gumgum — Uğultu.
Gumruk — Gümrük.
Guns — Hamur, çamur gibi şeyleri yoğurup koparma.
Gunsandin — Hamur, çamur gibi şeyleri yoğurup koparmak.
Gun — Yumurtalık (taşak).
Gund — Köy.
Gundik — Kürdistan'da bir çok köy adı.
Gundî — Köylü.
Gundîtî — Köylülük, komşuluk.
Guneh — Günah.
Gunehî — Günahlılık.
Gunehker — Günahkâr.
Gunehkirin — Günah işlemek.
Gunek — Fıtık.
Gunekî — Fıtık olan.
Gunekîbun — Fıtık olmak.
Gunekîrin — Fıtık etmek.
Gunkavirk — Yenen yabani bir ot.
Gunpisik — Yenen yabani bir ot.
Gur — Kurt.
Gur — Alev alev yanma.
Gur — Uçuşta hamil.
Gurandin — Hayvanı kesmek, yüzmek.
Gurc — Güzel kızlarıyle bilinen bir Kürt aşireti.
Gurcî — Bu aşirete mensup olan kimse.
Gurcî — Gürcü.
Gurcîstan — Gürcüstan.
Gurçik — Böbrek.
Gurçik — Lop, parça.
Gurçik gurçik — Lop lop.
Gurçikî — Lopımsi.
Gurçîle — Böbrek.
Gurg — Kurt.
Gurgure — Palavracı, yalancı.
Gurî — Kel, uyuz.
Gurîbûn — Kel olmak.
Gurîkirin — Kelleştirmek.
Gurz — Buket, demet.
Gurz — Topuz.
Gurz — Topluluk.
Gustêr — Yüzük.
Gustîlk — Yüzük.
Gutil — Toplu.
Gutlik — Topluluk.
Guvaştin — Sıkmak.
Guvişandin — Sıkıştırmak.
Guvişk — Sıkım.
Guweşke — Kulak.
Guwîriz — Yabanî bir ot.
Guwizan — Ustura.
Gû — İnsan pisliği (bok).
Gûkirin — Pislemek.
Guman — Şüphe.
Gûmanî — Tahmini.
Gûmanî — Şüphece.
Gûmankirin — Tahmin etmek.
Gûtar — Haber.
Guweni — Yabanî bir ot.
Gwîriz — Yabanî bir ot.
Gwîzan — Ustura.
Gyetir — Baldır.

H

Ha — Çağrıya «Ne var?» manasında cevap.
Ha — Bura.
Hac — Hac.
Hacî — Hac.
Hacî — Hicazkârî, Hicaz işi.
Hacî Leqleq — Leylek.
Hafir — Çapur.
Hal — Veba hastalığı.
Halareş — Taun hastalığı.
Halet — Kara sapan.
Haletî — Kara sapan işi.
Haletker — Kara sapancı.
Halî — Vebalı.
Halo — Böyle.
Har — Kudurma.
Har — Fırın, tandır gibi ateşli yerlerin çok sıcak oluşu.
Harbûn — Kudurmak.
Haşhaş — Haşhaş.
Haştî — Barışkınlık.
Haşkirin — Barıştırmak.
Haşuşe — Civar.
Hat — Geldi.
Hat — Bereketli.
Hatin — Gelir, varidat.
Hatin — Gelmek,
Hatinî — Geliri, varidatı.
Hatûçûn — Gelir gider.
Havi — Delice.
Havîn — Yaz mevsimi.
Havînî — Yazlık.
Havînok — Yazlıkçı.
Haw — Sükünet.
Hawar — Çağırı, feryat.
Hawar — Suriye'de uzun zaman Kürtçe intişar eden bir **mecmua.**
Hawnîştmanî — Vatanî.
Hawran — Pelerin.
Hawran — Mezopotamya'da bir ova.
Hawta — Misal.
Heban — Dabahlanmış kuru zahire tulumu.
Hebank — Debahlanmış kuru zahire tulumunun küçüğü.
Hebî — Kendir bitkisinin sapı.
Hechecîk — Kırlangıç.
Hefrîd — Dev.
Heçê — Kim ki.
Heçî — Yük ipinin ucunda tkaılan odundan parça.
Hefkwîk — Hamur açarken kullanılan un.
Hefsar — Yular.
Hefsed — Yediyüz.
Hefşî — Ağıl.
Heft — Yedi.
Heftlıezar — Yedibin.
Hefte — Hafta.
Heftem — Yedinci.
Heftê — Yetmiş.
Heftêm — Yetmişinci.
Heftik — Meyvelerin sona kalan ufak tefekleri.
Heftok — Taşla oynanan bir oyun, beştaş.
Hej — Çalı, sallama.
Hejandin — Sallamak.
Hejdeh — Onsekiz.
Hejekirin — Sevmek.

Hejhejok — Titreyen bir kimse.
Hejik — Funda.
Hejik — Çok ihtiyarlık hali.
Hejîn — Sallanmak.
Hejîr — İncir.
Hejmar — Sayı.
Hejmar — Rakam.
Hejmarî — Sayım.
Hejmartin — Saymak.
Hejmartin — Rakamlamak.
Hek — Eğer, şayet, «Şart edatı.»
Heke — Eğer ki.
Helamet — Nezle, anjin.
Helar — Alev.
Helbest — Şiir.
Helbestî — Nazım tarzı.
Helbet — Elbet, tabii.
Helbijrav — Seçilmiş.
Helçûn — Feveran, taşmak.
Hele — Yanlışlık, hata, kusur.
Helewer — Şamatacı, zevzek.
Heliz — Hayvanlara yem olan bir ot.
Helmijîn — Teneffüs, solunum.
Helsan — Kalkınak.
Helsanî — Kakımacılık.
Helûçe — Kiraz.
Helwasîn — Asmak.
Hember — Rakip, karşıt.
Hemdiz — Ufak bir cins eşek.
Hemi — Hepsi.
Hemî — Hepsini.
Hemîsan — Tekrar, yine.
Hemil — Muaşeret.
Hemo — Kürtçede Hamit demektir.
Hemûçik — Cümleten.
Henizhemzk — Su deposu.
Hemzik — Karındaş.
Henase — Nefes.
Hendef — Tümsek.
Hendi — Kadar.
Henek — Şaka.
Heng — Bal arısı.
Hengav — Adım.
Henîn — Varlık.
Heqdan — Bir kimsenin arkasından aleyhinde bulunma.
Heqdanî — Sitemkâr.
Her — Her.
Herbilandîn — Dolandırmak.
Herbilî — Dolanmış.
Herbilîn — Dolanmak.
Herçî — Olmayan, olmassa.
Herdem — Her zaman.
Herdem civan — Daima yeşil olan bir çeşit sarmaşık.
Herder — Heryer.
Herê — Evet.
Herêkirin — Muvafakat etmek, icabet etmek.
Heridan — Öğütme.
Heridîn — Öğütmek.
Herij — Helme, papa.
Herijandin — Helmeleştirmek, çok pişirmek.
Herijîn — Çok pişmek.
Herik — Akıntı, cereyan.
Herikandin — Akıtmak.
Herikîn — Akmak.
Hermel — Tütsü otu.
Hernebû — Hiç olmazsa.
Herrik — Akıntı.
Herrik — Cereyan.
Herşew — Her akşam.
Herwek — Aynen.
Hesan — Kolay.
Hesan — Biley taşı.
Hesan — Bilemek.
Hesankirin — Kolaylaştırmak.
Helmijandin — Teneffüs ettirmek.
Hesarê — Mardin'in Gercüş kazasında bir köy.

Hesenan — Van, Ağrı çevresinde yaşıyan bir Kürt aşireti.
Hesenî — Hesenan aşiretine mensup kimse.
Hesenî — Çavuş üzümüne benzeyen bir cins üzüm.
Heseno — Kürtçedeki Hasan'ın deyimi.
Hesin — Demir.
Hesincaw — Silâh.
Hesinî — Demirden.
Hesîl — Hasır.
Hesîl — Asil
Heshêsûk — Yabanî keçi boynuzu.
Hesk — Ağaçtan kepçe.
Heskîfê — Mardin'de Dicle üzerinde meşhur Hasan Keyf kalesinin eski adı Eyyubilerden kalma.
Hespêhesinî — Bisiklet.
Hest — His, duygu.
Hesp — At.
Heste — Çakmak taşına vurulup ateş elde edilen çelik parçası.
Hestî — Kemik.
Hestîf — Tandırda kullanılan ekmek küreği.
Hestyê birçî — Tibi'a kemiği, kaval kemiği.
Heş — Bulunması güç olan şey.
Heşt behişt — Tebriz'de meşhur sekiz bahçe, İdris-î Bitlis'i'nin Osmanlı tarihinin adı.
Heşt — Sekiz.
Heştem — Sekizinci.
Heştê — Seksen.
Heştheşt — Sekizer sekizer.
Heşû — Vatka pamuğu.
Hetav — Gün ışığı.
Hetavkaurd — 1910 - 1911 de Türkçe - Kürtçe olarak İstanbul'da çıkan bir mecmua.
Hetik — Rezalet, skandal.
Hetikandin — Rezil etmek.
Hetîk — Rezil olan.
Hetîwbaz — Kulampara, oğlancı.
Heval — Arkadaş.
Heval — Partizan.
Hevaltî — Arkadaşlık.
Hevbeş — Ortak, aynı paraya sahip.
Hevde — Onyedi.
Hevdemîn — Yedinci olan.
Hevdûgirtin — İttifak etmek.
Hevling — Bacanak.
Hevîr — Hamur.
Hevîrêtirş — Eski hamur.
Hevîrî — Hamur işi, pişmemiş, hamur kalmış ekmek v.s.
Hevîrkirin — Hamur yoğurmak.
Hevîrtirş — Hamru mayası.
Hevkarî — Beraber çalışın, beraber ticaret yapan.
Hernasîn — Tanışma.
Hevok — Cümle.
Hevok sazî — Dil bilgisi.
Hevrê — Yoldaş.
Hevrêşim — İpek.
Hevrêtî — Beraberlik.
Hevring — Yün kırpmaya mahsus makas.
Hevris — Ardıç ağacı.
Hevûrî — Üç yaşındaki erkek keçi, çepiç.
Hew — Bitme.
Hewa — Sakin.
Hewacewa — İlâç olan bir nevi ot.
Hewan — Sakin olmak.
Hewandan — Teskin etmek.
Hewar — İmdat, alârm, medet.
Hewarî — Acelecilik.
Hewarkirin — İmdat dileme.
Hewber — İş iadesi.

Hewber — Astar.
Hewc — İhtiyaç.
Hewce — Muhtaç.
Hewcebûn — Muhtaç olmak.
Hewcekirin — Muhtaç etmek.
Hewcetî — Lüzumûyat.
Hewdel — Tapa.
Hewdela — Lapacı.
Hewdeli — Tapamsı.
Hewedan — Diyarbakır'da bir köy.
Hewedar — İltimas.
Hewedarî — Tarafgirlik.
Dewadarîkirin — İltimas etmek.
Hewê — Kürtlerde kız ismi.
Hewî — Kumalar, aynı adamın birden fazla ortak karıları.
Hewîn — Niyaz.
Hewîtî — İyilikle.
Hewnas — Tanış.
Hewq — Sıvı maddelerin bir yerde birikmesi, göl olması.
Hewş — Avlu.
Hewş — Aile.
Hewşaheyvé — Hale, ay avlusu.
Hewz — Havuz.
Hey — Eğer.
Heydera — Van'da büyük bir Kürt aşireti.
Heyderan — Heyder aşiretinin oturduğu yer.
Heyderî — Bir çeşit küpe, Heyderan aşiretine mensup kimse.
Heyderî — Bir cins küpe, Haydaran aşiretine mensup kimse.
Heydo — Haydar'ın Kürtçe deyimi.
Heyhey — Mağara.
Heyîn — Varlık.
Heyştem — Sekizinci.
Heyşt — Sekiz.
Heyştê — Seksen.
Heyv — Ay, **kamer.**
Heyv — Bir ay, otuz gün.
Heyvalı çarde — Bedir, ayın ondördündeki hali.
Heyva kesk — Yeşil ay.
Heyvan — Maya.
Heyvankirin — Mayalamak.
Heyvasor — Kızılay.
Heyvbireş — Karanlık gece.
Heyvgirtî — Ay tutulması.
Heyvî — Kamerî.
Heywan — Ayvan.
Hez — İstek.
Hezar — Bin.
Hezarê — Kürtlerde kız ismi.
Hezhez — Güvercinlerin yuvalandığı yerler, boranhane.
Hezar hezar — Milyon.
Hezar pizrûk — İşkembede bir kısım.
Hezîran — Haziran.
Hezkirin — Sevmek.
Hezro — Diyarbakır'da bir kaza.
Hezo — Kürtlerde kız ismi.
Hêdî — Yavaş.
Hêdîka — Yavaşça.
Hêdîhêdî — Yavaş yavaş.
Hêj — Fikir.
Hêjan — Fakir.
Hêjayî — Değer.
Hêk — Yumurta.
Hêkel — Yuva, yumurtalık.
Hêkkirin — Yumurtlamak.
Hêlan — Salıncak.
Hêle — Keklik, sürek avı.
Hêlik — Husye, taşak.
Hêmîn — Cürümek, akmak.
Hêmî — Akmış, çürümüş kumaş.
Hêmîn — Çürümek, akmak.
Hênij — Uyuklama.
Hênijandin — Uyuklatmak.
Hênijîn — Uyuklamak.

Hênik — Serin.
Hênikbûn — Serinlenmek.
Hênikî — Serinlik.
Hênikkirin — Serinletmek.
Hênkayî — Serinlik.
Hêran — Öğütmek.
Hêrdar — Öğüten.
Hêrdî — Övütülmüş.
Hêrdî — Dövme buğdaydan yapılan bir nevi pilâv.
Hêrû — Hatmi çiçeği.
Hêrûn — Yağ ve ekmekten yapma bir yemek.
Hêrz — Kuvvet, hınç.
Hêrzdar — Kuvvetli, hınçlı.
Hêstir — Katır.
Hêşî — Çadır saçağı.
Hêşî — Kalın halat.
Hêşin — Mavi.
Hêştrek — Mardin'de bir köy.
Hêşyakon — Çadır saçağı.
Hêvî — Ümit.
Hêvî — İntizar, bekleyiş.
Hêvîdan — Ümit vermek.
Hêvîdar — Ümitli.
Hêvîkirin — Ümit etmek.
Hêvîkirin — Rica etmek.
Hêvîtî — Ümitçe.
Hêvîtî — Ümtlilik.
Hêwayî — Rutubet.
Hêwayî — Nemlilik.
Hêwî — Nemli.
Hêwîbûn — Nemlenmek.
Hêwîkirin — Nemlendirmek.
Hêzan — Diyarbakır'da bir köy.
Hêzdar — Hırsıl.
Hîçûpûç — Boş adam, kof.
Hilal — Kürdan.
Hilanîn — Kaldırmak.
Hildan — Yükseğe kaldırmak.
Hilgirtin — Yüklenmek, sırtlamak.
Hilî — Kaldır, çekil.
Hilkirin — Kökünden söküp çıkarma.
Hilkirî — Sökülmüş.
Hilm — Buhar.
Hilo — Ehey.
Hilû — Hey.
Hilûhılû — Hey hey.
Hilûkirin — Heyheylemek.
Hilweşandin — Sallamak.
İHlwêşandin — Çökertmek.
Himber — Rakip, denk.
Himberkirin — Denkleştirmek.
Himbertî — Karşılık.
Himbêz — Kucak.
Himbêzkirin — Kucaklamak.
Hin — Biraz.
Hina — Bazıları.
Hinav — İç, batın.
Hincan — Ağzı geniş leğen büyüklüğünde bir çeşit çömlek.
Hincas — Erik.
Hindaq — Karşı, mukabil.
Hinde — Karşı, muarız, mukabil.
Hindeko — Ancak, bu kadar.
Hindeko — Kokulu bir çeşit yonca.
Hindik — Az.
Hindikbun — Az almak.
Hindikî — Azlık, asgari.
Hindikirin — Azaltmak.
Hindî — Az evvel.
Hine — Birazı.
Hinek — Biraz.
Hiner — Hüner.
Hiner — Kuvvet, etki.
Hingil — Meme, tulumun dört kolu.

Hingime — Münakaşa, keklik dövüşü.
Hingiv — Bal.
Hingivandin — Dokunmak.
Hingivî — Baldan yapılmış.
Hingivîn — Temas etmek, dokunmak.
Hingî — O vakit.
Hingulîsk — Yüzük.
Hingustîl — Yüzük.
Hingustok — Dikiş yüzüğü.
Hinik — Biraz.
Hinkuf — Denk, ayar.
Hirç — Ayı.
Hirçê — Dişi köpek ismi.
Hirço — Erkek köpek ismi.
Hirî — Yün.
Hirîkêr — Yüncü.
Hirîyî — Yünden yapılma.
Hirmî — Armut.
Hirmo — Kürtlerde kız ismi.
Hiş — Hafıza.
Hiş — Sus hitabı.
Hişî — Hafızaca.
Hişk — Kuru.
Hişkbûn — Kurumak.
Hişketî — Kuruluk.
Hişkkirin — Kurutmak.
Hişyar — Uyanık.
Hişyar — Kürtlerde erkek adı
Hişyarbûn — Uyanmak.
Hişyarkirin — Uyandırmak.
Hîro — Hatmi çiçeği.
Hilaw — Büyük kürdolog avukat Mehmet Mihri Hilav'ın soyadı. Temiz, saf, asil maya, arı soy.
Hîn — Daha, alışma.
Hînbûn — Alışmak.
Hînçêtir — Daha iyi.
Hîneti — Alışkanlık.
Hînkirin — Alıştırmak.
Hînpîstir — Daha fena.
Hîrgan — Enstitü.
Hiş — Renkli toprak.
Hîz — Yağ koymaya mahsus dabagatsız tulum.
Hîzan — Bitlis'te bir kaza.
Hîzî — Tulum yağı.
Ho — Sebep, uslub, tabîat.
Ho — Çağrılınca verilen cevap «Ne var?»
Hodar — Müsebbih, sebep olan.
Hogiç — Koç.
Hogir — Alışma.
Hogirbûn — Alışmak.
Hogirî — Alışkanlık.
Hogirkirin — Alıştırmak.
Holik — Çardak.
Holî — Golf sopası.
Homo — Kürtlerde erkek adı «ağır başlı» demektir.
Hop — Dağ.
Hoş — Akıl, idrak.
Hoşî — Aklî.
Hot — Çukur.
Hox — Tarla.
Hozan — Bilgiç, edip.
Huqe — Okka (tartı).
Huqe — Mürekkep hokkası.
Hûr — Ufak.
Hûr — İşkembe.
Hûr bûn — Ufalmak.
Hûrde bîn — Mikroskop.
Hûrik — Ufacık.
Hûrkê biçûk — Küçük karın, göbekten aşağı.
Hûrkê birxur — Ufak bulgur, çiğ köftelik.
Hurkêmirîşka — Tavuk taşlığı.
Hûn — Siz.

İ

Î — Bazı zaman zarflarında «Bu» manasına gelir.
Îbo — Kürtçede İbrahim demektir.
Îbûdî — Rüşvet.
Îca — Ammada.
Îcar — Bu sefer.
Îdî — Başkası, o biri.
Îdî — Artık.
Îfaçê — Bohtan'da bir köy.
Îlha — Fail.
Îker — Bişeri'de bir köy.
Îlon — Eylül ayı.
Îmro — Bugün.
Îmsal — Bazı Kürt lehçelerinde «Bu sene» demektir.
În — Cuma.
Înê — Kürtlerde kadın adı.
Îran — İran.
Îraq — Irak.
Îrlanda — İrlanda.
Îro — Bugün.
Îsa — İsa.
Îsal — Bu sene.
Îsana — Nusaybin'in İstilli nahiyesine bağlı Adıh köyünde bir Kürt taifesi.
Îsanî — Bu aşirete mensup kimse
Îsewî — Hıristiyan.
Îske-îsk — Hıçkırık.
Îsot — Biber.
Îsweç — İsveç.
Îşev — Bu gece.
Îşlik — Bir nevi Kürt yeleği.

J

Jahr — Zehir.
Jahrdan — Zehirlemek.
Jahrdayî — Zehirlenmiş.
Jahrî — Mide ekşimesi.
Jahrî — Midesi gaz yapan kimse.
Jahr vexwarî — Zehir içen.
Jahrxwarî — Zehir yiyen.
Jajî — Cacık.
Jaji rûn — Cacık ve yağdan yapılan bir çeşit. yemek
Jan — Ağır hastalık.
Jana dila — Kalp hastalığı, kara sevda, aşk.
Jana Dirana — Diş ağrısı.
Jana kezebê — Ciğer ağrısı, evlât hasreti.
Jana reş — Kara sevda, kara sarılık hastalığı.
Jana seriya — Baş ağrısı.
Jana zirav — Verem, T.B.
Jandark — Fransız millî tarihinde kahramanlığın sembolü kız.

Janî — Hastalıklı, hasta uzuv.
Jankuj — Müsekkin, dindirici.
Jar — Fakir, zavallı.
Jarbûn — Fakir olmak.
Jaretî — Fakirlik.
Jarê — Acıma, şefkat nidası.
Jarik — Zavallıcık, fakircik, çelimsiz, kuvvetsiz insan.
Jarkirin — Fakirleştirmek.
Jen — Aktarma, damar atması, nabız vurması.
Jendin — Pamuk, yün gibi şeyleri attırmak ve nabızın atması.
Jendirme — Jandarma.
Jendî — İplik ve yatak yapmağa hazırlanmış yün, pamuk v.s.
Jenîn — Hallac.
Jev — Birbirinden.
Jê — Ondan.
Jêanîn — Ondan getirmek.
Jêbûn — Ondan olmak, ondan kopmak.
Jêbûyî — Kopmuş.
Jêda — Ondan.
Jêhatin — Çalışkanlık.
Jêhatin — Ondan gelmek, akıntı.
Jêhatî — Çalışkan.
Jêkirin — Kesmek, biçmek, koparmak.
Jêkirî — Koparılmış.
Jênehatî — Tembellik, elinden iş gelmez, beceriksiz.
Jêr — Aşağı.
Jêra — Onun için.
Jêrî — Aşağısı.
Jêrikirin — Aşağılamak.
Jêva — Ona.
Ji — İçin.
Jiber — Sebep.
Jiberbirin — Çocuk düşürmek.
Jiberçûn — Döl düşürmek.
Jiberkirin — Ezberlemek.
Jibervîqasî — Bundan dolayı.
Jiberwiqasî — Ondan dolayı.
Jibîrkirin — Unutmak.
Jibîrnekirin — Unutmamak.
Jibo — İçin.
Jin — Kadın.
Jinane — Kadın tabiatlı, kılıbık.
Jinap — Amca karısı.
Jinbav — Üvey anne.
Jinbir — Yenge, kardeş karısı.
Jinebî — Dul kadın.
Jinxal — Dayı karısı.
Jixwe — Zaten.
Jîh — Kiriş.
Jîho — Kirpi.
Jijo — Kirpi.
Jîkele — Körpe.
Jîn — Hayat.
Jîr — Becerikli, mahir.
Jîyan — Hayat, yaşamak, ömür.
Jiyan — Kürtlerde kız ismi.
John Kennedy — 1963 senesinde Amerika'daki ırk ayırımı taraftarları tarafından öldürülen Cumhurbaşkanı.
Jor — Yukarısı.
Jorayî — Yükseklik, yukarısı, rampa.
Jorbûn — Yükselmek.
Jorketin — Yükseğe çıkmak.
Jortir — Daha yüksek.
Jorûyor — Yukarıya doğru.
Jûr — Oda içerisi.

KH

Kha — Hani, nerede, ver.
Khabox — Su tutan kuvvetli ziraat arazisi.
Khab — Diz.
Khabreş — Kürtlerde erkek adı.
Khafir — Kâfir.
Khaxiz — Kâğıt.
Khahrebî — Lüks lâmbası.
Khahta — Bugünkü Adıyaman ili.
Khaû — Marul.
Khaîjin — Geviş.
Khaîjinkirin — Gevelemek.
Khajin — Geviş getirmek.
Khak — Yumak.
Khal — Kelek, olmamış, ham.
Khalbûn — Hamlaşmak.
Khalkirin — Hamlaştırmak.
Khaltî — Hamlık.
Khalik — Karpuz.
Khalik — Bir nevi çarık.
Khalîke — Bışeri'de bir köy.
Khalîn — İnleme, meleme.
Khalkal — Koyun sesi.
Khamar — Elek veya defin etrafındaki çenber.
Khamaş — Bir nevi fena tütün.
Khamaşî — Sert ve fena olan bu tütünden.
Khamaşqelên — İyiye kötüye bakmadan çok sigara içen kimse.
Khamax — Mahv, bozuk.
Khamaxbûn — Mahvolmak.
Khamaxkirin — Mahvetmek.
Khamaxtî — Mahfiyet.
Khambax — Berbat.
Khamûran — Mamur.
Khamûranî — Düzen.
Khar — İş.
Khar — Maden, tuz, kömür vesaire ocakları.
Khar — Kazanç.
Kharbar — Hazırlık.
Kharbarkirin — Hazırlık yapmak.
Kharger — Ticarethane.
Kharkar — Gevaş'ta bir köy.
Kharker — İşçi.
Kharkirin — İş yapmak. Başkasını iş veya sefere hazırlamak.
Kharik — Ot ve meşe yaprağı demeti.
Kharok — Demir madeni, cevheri.
Kharsaz — İş adamı.
Kharsazî — Tesis, kuruluş.
Khartik — Eye.
Khartmûk — Sarı bir çiçek (aynul bakar).
Kharûbar — Hazırlık.
Kharxane — Fabrika.
Kharxanî — Fabrikasyon.
Kharxanker — Fabrikatör.
Kharvan — İşçi, fabrika işçisi.
Kharvan — Oğlak çobanı.
Khasik — Topraktan tas.
Khaş — Yokuş.
Khaşkirin — Dağa bırakmak.
Khaşo — Jokey oyununun sopası.
Khat — Dal.
Khatar — Horoz ibiği.

Khatbeş — Mükâyit.
Khav — Eylülün sekizinci günü, (fındık toplama başlangıcı).
Khawe — Zalim Arab, Dahhak'a karşı Kürtleri koruyup Nevruz'u Kürt bayramı yapan kahramanın adı.
Kheçel — Kel.
Kheçelbûn — Kel olmak.
Kheçelî — Kellik.
Kheçelkirin — Kel etmek.
Kheçelok — Bulgur ve mercimekten yapılan bir yemek.
Kheçelok — Akbaba.
Kheçelûşağı — Dersim'in batısında bir Kürt aşireti.
Kheçêç — Eşinme yeri.
Kheçêkirin — Eşindirmek.
Khedev — Hayvanlarda bir nevi nezle.
Khedewîbûn — Hayvanın bu hastalığa yakalanması.
Khedewikirin — Bu hastalığa yakalatmak.
Khedûn — Yağ çömleği.
Khef — Köpük.
Khefadest — El ayası.
Khefdan — Köpürmek.
Khefen — Kefen.
Khefenkirin — Kefenlemek, tekfin.
Kheferzê — Mardin'in Ömeryan aşiretinde eski bir şehir harabesi.
Kheferzo — Bişeriye'de bir köy.
Khefgir — Kefkir (köpük tutan manasına).
Khefik — Palan vesaire dikenlerin, dikiş için ellerinin ortasına bağladıkları bir nevi dikiş yüzüğü.
Khefirhawarê — Midyat'ta bir köy.
Khefirzûtê — Midyat'ta bir köy.
Khefkefok — Koyunları yıkamak için kullanılan bir ot.
Khefkirin — Köpürtmek.
Khefrê — Midyat'ta bir köy.
Khefûkinc — Yara ve ağızda hasıl olan köpük.
Kheftar — Sırtlan.
Kheftûleft — Didinme.
Khefşev — Yatarken ağızdan akan küp.
Khefşîl — Geniş ağızlı bir nevi su. (salya).
Khehêl — Asil, aynı zamanda bir cins at.
Khejmêr — Saat.
Khejmêra bêrîka — Cep saati.
Khejmêradesta — Kol saati.
Khejmêra mala — Duvar saati.
Khejmêrsaz — Saatci.
Khel — Kaynama, ufuk.
Khela — Zıpzıp.
Khelagirî — Ağlama.
Khelandin — Kaynatmak.
Khelandin — Bir şeyi kuvvetlice kaldırıp vurmak.
Khelanter — Polis, zabıta.
Khelantrî — Karakol.
Khelûkela — Sonsuz ufuk.
Khelax — Leş.
Khelp — İşe yaramayan, moloz.
Khelbeş — Bir nevi diken.
Khelebab — Horoz.
Kheledoş — Kuru üzüm ve döğme buğdaydan yapılan özel bir Kürt yemeği.
Khelef — İplik çilesi.
Khelef — İri kalça.
Khelek — Çabuk kaynayan, pişen.
Khelendin — Dam üstünde biriken kar.
Khelepaçê — Paça yemeği.

Kheleser — Dazlak kafalı.
Kheleş — Efe.
Kheleş — Kürtlerde erkek adı.
Kheleşmêr — Efe.
Kheleşo — Kürtlerde erkek adı.
Kheleştî — Efelik.
Khelesderya — Korsan.
Khelîn — Pişmek.
Khelkel — Öğle sıcağı.
Khellax — Leş.
Khelmel — Öteberi, eşya.
Khelmêş — Eşşek arısı.
Khelnaş — Kuş pisliği.
Khelûgirî — Ağlamaklı.
Khelok — Pişek.
Khelpîç — Kerpiç.
Khelvaz — Çok soğuk, Zemherir.
Khelxanc — Dökümhane.
Khelyayî — Pişmiş.
Khemançe — Kemençe.
Khemax — Kalça.
Khemax — Kemah ilçesi.
Khembax — Viran.
Khembaxbûn — Viranlamak.
Khembaxî — Virane olmak.
Khembaxkirin — Viran etmek.
Khember — Kemer.
Khember — İnşaatta kemer, köprü.
Khemberazîv — Gümüş kemer.
Khember — Bir nevi yabanî asma gül.
Khemîn — Tuzak, pusu.
Khemîn — Bir mahsulün bolluk, bozumu zamanı.
Khemo — Siyaset politika.
Khemoyî — Siyasi, politika ile ilgili.
Khemtîyar — Sırtlan.
Khen — Gülme.
Khenandin — Güldürmek.
Khengî — Ne zaman?
Khenîn — Gülmek.
Khenişt — Bir nevi bal mumu.
Khenişte — Havra.
Khep — Burun.
Khepenek — Kepenek (çoban kaputu).
Khepez — Höyük.
Khepazêkîka — Suriye'de tarihî bir höyük (Kikan Kürt aşiretinin bulunduğu yerde).
Khepi — Burun.
Khepî-bilindî — Kibirli kimse. Burnu havada.
Kher — Eşşek.
Kherb — Üzüntü.
Kheribandin — Üzmek.
Khkeribîn — Üzülmek.
Kherafî — Zıkkım, zehir.
Kheranber — Kuru kenger.
Kheran — Balyoz.
Kherbeş — Bir nevi dikenli ot.
Khercosê — Mardin'in Kercüş ilçesi.
Kheretî — Eşeklik.
Kherewîz — Kereviz.
Kherh — Çirkin.
Kherehtî — Çirkinlik.
Kherehbûn — Çirkinleşmek.
Kherehkirin — Çirkinleştirmek.
Kherik — Lades kemiği, çatal ağaç.
Kherik — İç cevizin ortasındaki ahşap kısmı.
Kherkedan — Gergedan.
Kherkînê — Nusaybin'de bir köy.
Kherkûş — Erken yetişen, rakı imalâtında kullanılan bir çeşit üzüm.
Kherkûkê — Kerkük.
Kherman — İran'da bir bölge.
Khermanî — Bir nevi kılıç.

Khermanşah — İran'da bir şehir.
Kherme — Harman, yığın.
Khermêş — Eşşek arısı.
Khermêtê — Mardin'in Ömeryan aşiretinde bir köy.
Kherrane — Zengin kimse.
Khersivanê — Ömeryan aşiretinde bir köy.
Kherxin — Tiksinmek, bıkmak.
Kherîtîn — Çok yemek, tazakkum etmek
Khero — Hakaret etmek, eşşek.
Kherrafî — Afiyet olmasın manasına gelir.
Khertek — Kertek.
Khes — Kimse.
Khes — Sahip.
Khesek — Toprak keseyi ve bir kimse.
Khesat — Salamura.
Khesade — Hayvanlara yedirmek için yazdan hazırlanan ot meşe yığını.
Khesax — Budama.
Khesaxker — Budayan.
Khesaxkirin — Budamak.
Khesek — Kesek, tapak.
Kheser — İç çekmesi.
Kheserberdan — İçini çekmek.
Kheserî — Tahasuri.
Khesidandin — Salamura yapmak.
Khesk — Yeşil.
Kheskaî — Yeşillik.
Kheskbûn — Yeşillenmek.
Kheskkirin — Yeşilletmek.
Kheskûsor — Alaimi sema, gök kuşağı.
Khesmûk — Harman dövülmesinde saman haline gelmeyen kök ve mafsal saplar.
Khesrewan — Bir nevi baş örtüsü.
Khesper — Mavi gözlü.
Khespik — Nazar boncuğu, mavi boncuk.
Kheş — Çekme.
Kheşe — Papaz.
Kheşk — Bir nevi Kürt tarhanası.
Kheşkûl — Keşkül, bir nevi tatlı.
Kheşûl — Yabanî bakla.
Kheşmîr — Hindistan' da bir bölge ve bu bölgenin merkezi.
Kheşmîr — Bir nevi kumaş.
Kheşmûl — Üzüm salkımının boş hali.
Khet — Yonca.
Khetbextî — Dehalet.
Khetin — Düşmek, devrilmek, iktisaden fakirleşmek.
Khetin — Gizlice yasak bir bölge veya bağ, bahçeye girmek.
Khetinser — Üzerine abanmak, baskınla zaptetmek.
Khetinnav — Gusul.
Khetibûn — Bu hale düşmek iflâs etmek
Khetî — Tandıra, küle düşen ekmek, düşük.
Khetî — Hali vakti bozulmuş müflis kimse.
Khevî — Kar yığını.
Khevjal — Yengeç.
Khevnî — Örümcek ağı.
Kheworşk — Tavşan.
Khevz — Su yosunu.
Khewzotankî — Yosunumsu.
Khew — Dağ.
Khwandin — Dağlamak.
Khewî — Dağ .(Ateş ve ilâçla dağlamak.)
Khewî — Dağlı, yüzünde çıban, yara, bere izi olan kimse.
Khewş — Çalı, çırpı.

Khewşdirû — Çalı çırpı toplayan, biçen.
Kheyxroe — Eski Kürtlerde kral, sultan ve şah manasına gelir.
Kheya — Köy muhtarı, köy büyüğü makbul kimse.
Kheyandin — Yayıklamak.
Kheyandinî — Yayıklama.
Kheys — Fırsat.
Kheysleêanîn — Fırsat kullanmak.
Kheyslêhatin — Tavında olmak.
Kheyso — Fırsatçı adam.
Khezbeloq — Yabanî bir ot.
Khêf — Kabul, arzu.
Khêferat — Didinme, çırpınma.
Khêfkirin — Kabul etmek.
Khêfnekirin — Kabul etmemek.
Khêfxweş — Sıhhatli, neşeli.
Khêfxeşbûn — Neşelenme.
Khêfxweşî — Neşeli hal.
Khêfxweşkirin — Neşelendirmek.
Khêlan — (Kaldırarak sallayıp vurmak). Afaroz işareti.
Khêlek — Kalça, yan.
Khêlik — Adet, örf, eskisi gibi.
Khêr — Bıçak.
Khêrakî — Pazar günü.
Khêrhatibûn — Becerikli olma.
Khêrik — Çarık.
Khêran — Uzun, kalın ağaç, lata.
Khêroşk — Tavşan,
Khêşan — Taşıma.
Khêşandin — Taşımak, nakil etmek.
Khêvêr — Bohtan'da bir köy.
Khêrrûşik — Tavşan.
Khêzik — Böcek.
Khêzim — Eğri büğrü direk.
Khêzîn — Kanalizasyon.
Khêzkagûgerîn — Pislik toplayan bir böcek.
Khiçûle — Şerit için hazırlanan kendir elyafı.
Khidarik — Ağaç kütüklerinde yetişen bir cins mantar.
Khidase — Hayvan yem yığını.
Khifş — Açık belli.
Khijole — Damda toprak altına konan çalı çırpı.
Khilox — Kireç.
Khiloxî — Kireçli.
Khils — Kireç.
Khilsî — Kireçli.
Khilskhirin — Kireçlemek.
Khimber — İnşaat kemeri.
Khimber — Kemer.
Khimber — Yabanî gül.
Khinc — Giyecek.
Khindir — Kenevir, ip.
Khindirbaz — İp cambazı.
Khindirbazî — İp cambazlığı.
Khinif — Kendir bitkisinin kabuğu.
Khinoş — Cimri.
Khinoşe — Süpürge.
Khinoşker — Çöpçü.
Khinoşekirin — Süpürmek.
Khir — İnat, nispet.
Khir — Kulakları kısa bir cins keçi.
Khir — Alış.
Khirkir — Rekabet.
Khirê — Kira.
Khiredar — Kiracı.
Khirêkirin — Kiralamak.
Khirêb — Nadas.
Khirêbî — Nadaslı tarla.
Khirêbkirin — Nadas yapmak.
Khirê — Sazlık arazi.
Khirêt — Ayıp.
Khirkirin — Kısaltmak.
Khirîn — Satın alma.
Khirîv — Kirve.

Khirîvî — Kirvelik.
Khirnaz — Çiçek bozuğu yüzlü insan.
Khirek — Alıcı.
Khirtek — Kertik.
Khirt — Sıcaktan gevşeyen kar.
Khirkirik — Keten tohumu.
Khirtkirin — Kertiklemek.
Khirîvanî — Kivretik müessese.
Khiş — Tavukları kovmak için hitap.
Khiş — Satranç oyununda ihtar.
Khişan — Çekme, geriye doğru gitme ,gerileme.
Khişandin — Çekmek.
Khişandin — Gerilemeye mecbur etmek.
Khişandî — Çekilmiş.
Khişkişandin — Sürükleyerek çekmek.
Khişkirin — Sürüyü harekete getirmek için hitap.
Khiştûqal — Ziraat.
Khistûqalî — Zirai.
Khit — Tek.
Khitan — Keten, namazlık, Kürt kadınlarında namazlık olan baş örtüsü.
Khitan — Keten.
Khitan — Tülbent.
Khitanahemedanî — Hemedan keteni.
Khitana terebzûnî — Trabzon keteni.
Khitik — Kedi.
Khite — Kediyi kovmak için hitap.
Khittûk — Bayat ekmek.
Khix — Çocukları bir şeyden tiksindirmek için hitap.
Khixkix — Öküzü geriletmek için hitap.
Khizirandin — Yünlü bir şeyi tütsülemek.
Khizirk — Kuyruk yağını eritirken, erimeyen kısımlar.
Khizirî — Tütsülenmiş, yanmış mahsül ve insan.
Khî — Kim.
Khîn — Çanta, kin.
Khîs — Torba.
Khîse — Bir para ölçüsü, Osmanlı altını veya 25 mecidiye.
Khîsik — Para torbası, küçük torba.
Khîskirin — Torbalamak, kılıflamak.
Khîso — Kaplumbağa.
Khoç — Göç.
Khoç — Yüklenen ev eşyası.
Khoçer — Göçebe, Yörük..
Khoçerê — Kürtlerde kız ismi.
Khoçerîkirin — Göçebe dolaşmak.
Khoçero — Kürtlerde erkek ismi (1961 - 64 arasında Türkiye'de meşhur eşkiya).
Khoçertî — Göçebelik.
Khocgîrî — Erzincan'ın Refahiye ilçesinde bir nahiye.
Khoçgrî — Tunceli'de Şıhhasanan aşiretinin bir kolu.
Khoçk — Köşk.
Khoçmêş — Arı kovanlarının konduğu mahal.
Khoçuşağı — Tunceli'de Şıhhasanan aşiretinin bir kolu.
Khofî — Kürt kadınlarında bir başlık.
Khofîxwar — Fiyakalı kız, kadın manasında kullanılır.
Khofîxwarkirin — Başlığını yana giymek.
Khoga — Mağaza.

Khohne — Eski.
Khohneperest — Muhafazakâr, mürtcci.
Khok — Akort.
Khok — Bir çeşit tesbih ağacı (kuka).
Khokî — Öksürük.
Khokkirin — Tamir etmek, akort etmek.
Khol — Boynuzsuz keçi, öküz ve koyun, kazma.
Kholdan — Kazdırmak.
Kholan — Kazmak.
Kholan — İki omuz arası.
Kholandin — Kazmak.
Kholane — Sokak.
Kholanî — Ayni sokakta oturanlar.
Khole — Köle.
Kholek — Kazan.
Kholek — Boynuz kıran.
Kholik — Çardak.
Kholîn — Kazmak.
Kholît — Kümes, kulübe, gece kondu.
Kholoz — Keçeden bir çeşit Kürd külâhı.
Khom — Yığın.
Khom — Topluluk.
Khombûn — Toplamak.
Khomelayî — Sosyete, cemiyet.
Khomele — Cumhuriyet.
Khomelî — Sosyal.
Khomir — Kömür.
Khomirvan — Kömürcü.
Khomker — Toplayıcı.
Khomkirin — Toplamak.
Khomkom — Yığın yığın.
Khort — Çukur, çukurca.
Khortik — Hurfe, Silopi'de bir köy.
Khortik — Muhtelif sebzelerle yapılan dolmalar.
Khortkabinçenk — Koltuk altı.
Khortkastu — Ense çukuru.
Khortkabacana — Patlıcan dolması.
Khortkê kundira — Kabak dolması
Khostek — Köstek.
Khostek — Kazık.
Khoş — Bağır.
Khoş — Etek.
Khoşeş — İhtilâl.
Khoşik — Bir çeşit su testisi.
Khoşkar — Ayakkabıcı.
Khoşkê — Bohtan'da bir köy.
Khotan — Ağır pulluk.
Khotankêş — Pulluğu çeken, sürücü.
Khotayî — Nihayet, son.
Khotayî hatin — Son gelmek.
Khotek — Zor, gasp.
Khotekî — Zoraki.
Khotî — Cüzzam.
Khotikirin — Cüzzam olmak.
Khotiko — Pis herif.
Khov — Ağıl.
Khovi — Yabanî.
Khovîbûn — Yabanileşmek.
Khovîkirin — Yabanileştirmek.
Khox — Ahır.
Khoxik — Kümes.
Khoza — Mardin'de bir köy.
Khozer — İri saman.
Khozî — Yığın.
Khozîdan — Tezek yığını.
Khuxik — Öksürük.
Khuçkanî — Sapan ipi.
Khuçqulêp — Ocağı sönen, felâkete maruz kalan.
Khuçqulipî — Ocak söndüren felâkete maruz kalan.
Khudandin — Binek hayvanını hızlı hızlı sürmek.
Khufayê — Kûfe vilâyeti, Irak'ta bir il.

Khufra — Siirt'te bir köy.
Khulek — Pencere.
Khulabe — Dişlerin kökleri.
Khulabe — Okların yivleri.
Khulabe — Boyunduruktа hayvanın boynuna sarılan çubuklar.
Khulp — Obur.
Khum — Başlık külâh.
Khumêbirêşî — Püsküllü kadın başlığı.
Khumik — Mantar.
Khumê Omerî — Ömeryan aşiretinin kullandığı külâh.
Khumê Paçik — Bez külâh, takke.
Khumê pera — Kadınların paradan tepelikli fesi.
Khumê pırçadeva — Deve tüyünden külâh.
Khumê reş — Kalpak.
Khumê sor — Fes.
Khun — Delik, in.
Khun — Su koymaya mahsus tüylü tulum.
Khuncîkerk — Yabanî susam.
Khuneçiya — Tünel.
Khunegurê — Nusaybin'in Aferî köyünde bir kışlak.
Khuneşax — Tünel, dağ geçidi.
Khunnik — Küçük su tulumu.
Khur — Obur.
Khurbûn — Traş olmak.
Khurd — Kürt.
Khurdistan — Kürdistan.
Khurdî — Kürtvarî, Kürt musikisinde bir makam.
Khurdîtî — Kürtlük.
Khurdmanc — Kürtlerin bir adı.
Khurdperwer — Kürdperver.
Khurdo — Elcezire'de bir köy.
Khureyî — Oburluk.
Khursî — Kök, azı.
Khurtan — Semer, palan.
Khurtan — Ağır bir işe yaramaz insan.
Khurtanker — Semerci.
Khurtankirin — Semerlemek.
Khurtek — Şunun bunun ekmeği ile geçinen insan.
Khurtêl — Ekmek ufağı.
Khurtêla — Şunun bunun ekmeği ile geçine ninsan.
Khurtik — Kısacık.
Khurp — Küspe.
Khut — Dayak.
Khutan — Dövmek, cinsî münasebet.
Khutayi — Dövme buğdaydan yapılan bir Kürt yemeği.
Khutek — Kazık.
Khut Khutkirin — Pat pat etmek.
Khuxandin — Öksürtmek.
Khuxik — Öksürük.
Khuxîn — Öksürmek.
Khuxte Khuxte — Uhu uhu etmek.
Khûçe — Sokak.
Khûleke — Kabak.
Khuraderewa — Yalancı kimse.
Khûre — Pekmez, demirci ocağı.
Khurbûn — Derinleşmek.
Khûrbîn — Uzak görüşlük.
Khubînayî — Uzak görme.
Khûraî — Derinleşmek.
Khûrkirin — Derinleştirmek.
Kûrûdur — Derinden derine, enine boyuna.

L

Labût — Çift sürerken sapan demirini çamurdan temizlemek için sopaya geçirilmiş demir.
Lahey — Uluslararası adalet divanı kurulu.
Lahor — Hindistan'da bir şehir.
Lalorî — Bir nevi şal kumaş.
Lak — Yassı küçük bir taş ve bir taş oyunu.
Lak — Köpeğe yapılan bir çeşit lapa.
Lakin — Köpeğin içinde yediği kap, yalak.
Lal — İnci.
Lal — Dilsiz.
Lalbûn — Dilsiz olmak.
Laletî — Dilsizlik.
Lalî — Legeri, geniş pilâv tabağı.
Lalker — Dilsizlik oyunu oyunda, kim önce konuşursa dayak yer.
Lalkirin — Dilsizleştirmek.
Lame — Avurt, damak, çene arası.
Lan — Yuva.
Laq — Zayıf et.
Laper — Tırmanma.
Laperin — Tırmanmak.
Lapûşk — Pençe.
Lar — Manda ahırı.
Laşgiran — Kırgın.
Laşgiranbûn — Kırgınlaşmak, vücutta ağırlık hissetmek.
Laşgiranî — Kırgınlık.
Laşgirankirin — Rahatsız etmek.
Lat — Kaya.
Lat — Parça, kısım, dönümün dörtte biri.
Latîn — Latin.
Latînî — Latince.
Latkirin — Parçalamak, bölmek.
Lave — Yalvarma.
Lavekirin — Yalvarmak.
Lavetî — Ricaî.
Lavekar — Yalvaran.
Lavlafk — Sarmaşık.
Lavlav — Yalvarma.
Lavlavkîrin — Yalvarmak.
Law — Erkek çocuk.
Law — Genç, güzel.
Lavanî — Oğlanvarî.
Lawaz — Zayıf hayvan.
Lawik — Delikanlı.
Lawik — Melodi.
Lax — Ceset.
Laxkirin — Biçip devirmek.
Laz — Laz.
Leb — Dudak.
Lebaleb — Lebalep.
Lebat — Hareket.
Lebik — Uğraşma.
Lebkandin — Uğraştırmak.
Lebikîn — Uğraşmak.
Lebkok — Uğraşan.
Lebt — Deprenme.
Lebitandin — Depretmek.
Lebitîn — Deprenmek.
Leç — Dudak.
Lefaf — Sel.
Legan — Karavana.
Legand — Bir çeşit tabanca.
Legleg — Leylek.
Lehî — Sel.
Lehîrakirin — Sel kaldırmak.

Lehm — Hayvan ini.
Lehya sor — Kızıl sel.
Lejward — Maden.
Lejwardî — Madenî
Lem — Kavun, karpuz, gibi bitkilerin otu.
Lemelem — Şelâle sesi.
Lence — Sıntma.
Lenger — Topal.
Lenger — Vapur demiri.
Lenger berdan — Demir atmak.
Lep — Pençe.
Lepetîr — Helise yemeği.
Lepik — Eldiven.
Lepkirin — Avuçlamak.
Leplêdan — Pençe vurmak.
Leq — Oynama.
Leqandin — Yerinden oynatmak.
Leqî — Rastlama.
Leqîbûn — Rastlamak.
Legîhatin — Rastgelmek.
Leqîn — Yerinden oynamak.
Ler — Sıska.
Leri — Zaafiyet.
Lerz — Titreme.
Lerzandin — Titremek.
Lerzek — Titrek.
Lerzin — Titremek.
Leşker — Ordu.
Leşkerî — Askerî.
Lef — Kesir, parça.
Letan — Asude, sessizlik.
Letandin — Susturmak.
Letanê — Mardin - Dara arasında bir mevki ve ziyaret.
Letik — Kesir.
Leto — Kürtlerde kız, erkek ismi olarak kullanılır.
Lewt — Kir.
Lewaşe — Bir cesit ekmek.
Lewitandin — Kirletmek.
Lewitî — Kirli.
Lewîtîn — Kirlenmek.
Lewleb — Ayran tulumunun iki ucundaki ağaç.
Lewlewok — Geveze.
Lewlewokti — Gevezelik.
Lewra — Çünkü, onun için.
Leylan — Şarap, kumaşta muare.
Leymûn — Limon.
Leymûn — Maymun.
Lez — Acele.
Lezbilez — Acele acele.
Lezin — Acele etmek.
Lezkirin — Acele ettirmek.
Lezûbez — Acele, koşaraktan.
Lêanîn — Uydurmak.
Lêdan — Vurmak.
Lêdan — İsabet ettirmek.
Lêdayî — Vurulmuş.
Lêf — Kar tutmayan kışlık bölgeler.
Lêgeranî — Bir şey arama.
Lêgeranî — Bir şeye sarılma.
Lêgerîn — Aramak, sarılmak.
Lêhatin — İyi gelmek.
Lêhatin — Rastlama, tesadüf.
Lêhildan — İhbar etmek.
Lêhildayî — İhbar edilmiş.
Lêhildok — Muhbir, ajan, ispiyon.
Lêketin — Değmek.
Lêketin — Hayvanların çiftleşmesi.
Lê ketî — İsabetli.
Lêk hatin — Barışmak.
Lêkirin — İnşa etmek.
Lêkirin — Yüklemek.
Lêkirî — İnşa.
Lêlav — Aşlama su.
Lêlê — Kıza hitap — kele kız —.
Lêpok — Gülünç duruma düşen kimse.
Lêr — Ağaçlık **orman**.

Lêrahatin — Alışmak.
Lêrewar — Orman.
Lêsor — Musir, israr eden.
Lêsorbûn — Musir olmak, inat etmek.
Lêsorkirin — Tahrik etmek.
Lêv — Dudak.
Lêvik — Kenar, kenarcık.
Lêvok — Gülünç durumda olan, dudak bükülen.
Lêveger — Satın alınan şeyi iade etme, geri verme.
Lêvegerandin — Satın alınan şeyi iade etmek.
Lêvegerandin — Kutlamak.
Lêvegerok — Hazır cevap.
Lêvenerîn — Saç başta veya üstte muzır bir şeyi aramak.
Lêxistin — Vurmak, isabet ettirmek.
Lêxweşbûn — Af etmek, bağışlamak.
Lêxwya bûn — Görünmek.
Lêxwîyayi — Görünür.
Lêyz — Oyun.
Lêyzok — Oyuncu.
Lêyztin — Oynamak.
Lib — Tane.
Libik — Azıcık.
Liblibkirin — Tane tane yapmak.
Libolibo — Tane tane.
Liber — Önünde.
Liberçi — Niçin.
Liberger — Yalvarma.
Libergerandin — Yalvarmak.
Libergerîn — Yalvarış.
Liberketin — Üzülmek.
Libnan — Lübnan.
Libudî — Hallaç.
Licê — Divarbekir'in bir ilçesi.
Licî — Yerinde, Liceli.
Lidardan — Asmak, idam etmek.
Liradxistin — Tezgâh kurmak.
Lidû — Arkasında, sonunda.
Ligelwê — Beraberce (dişi için).
Ligelwî — Onunla beraber (erkek için).
Ligîs — Yapışkan.
Ligor — Ona göre, örfen, gelenek icabı.
Ligorî — Ona göre.
Liha — Burada.
Liher — Uygun düzgün, barışkın.
Liheranîn — Uygun, düzgün yapmak.
Lihevger — Yek diğerini aramak.
Lihevger — İplik gibi şeylerin dolanması, sarmaş dolaş.
Li hevgeradin — Dolaştırmak.
Li hevgerîn — Dolanmak.
Li hevhatin — Barışmak.
Li hevhatî — Uygun gelen.
Lihevketî — Yekdiğerine değmiş.
Li ku — Nerede.
Lihav — İçinde.
Ling — Ayak.
Ling — Temel.
Limêj — Namaz.
Limêj — Erken, sabah erken.
Limêji — Erkenden.
Limêjkirin — Namaz kılmak.
Limêjne — Antika, eski.
Lipaş — Geride.
Lipaşhiştin — Geri bırakmak.
Lipaşınan — Geri kalmak.
Lipaşmanîn — Geri kalmak.
Lipiş — Arkasında.
Lipişketin — Geri kalmak, geç kalmak.
Lipişt — Arkasında.
Lipiştê — Sırt üstü ardına kadar.
Liq — Kısım, şube, sınıf.

Liqat — Mahsulün sonunu toplamak.
Liqatkirin — Bu işi yapmak.
Liqatvanî — Bu işin işçisi.
Liqe — Kadar.
Liqey — Onun kadar.
Liqeys — Ölçüsünde.
Liqit — Bir çeşit dikiş.
Liqitandin — Teyellemek.
Liser — Üstünde.
Liserdanîn — Üstüne koymak.
Liserxwe — Kendinde, gürbas, kuvvetli.
Liserxwebûn — Güçlü kuvvetli olmak, kendinde olmak.
Liserxwekirin — Kendini müdafaa etmek, üstüne koymak.
Liva — Kuzu yünü.
Livandin — Depretmek.
Livayî — Kuzu tüyünden yapılan şey.
Livîn — Yatak.
Livîndanîn — Yatak sermek.
Liyekînîn — Uydurmak, bir çeşit yapmak.
Lîç — Parça, sümük.
Lîçik — Bir parça, parçacık.
Lîs — Tavuk tüneği.
Listik — Oyun.
Listin — Oynamak.
Lo — Yahu, ulan, erkeğe hitap.
Lok — Erkek deve.
Lokê êç — Kuduruk erkek deve (mecazi manada cesur erkek).
Loke qer — Kara erkek deve (mecazi manada cesur erkek).
Lolo — Ehey, yahu.
Lolo — Eski bir Kürt devletinin adı.
Lon — Şekil, suret.
Londra — Londra.
Lop — Kalın aba.
Lopare — Sahife.
Loq — Büyük lokma.
Loq — Dolma, batına.
Loqbûn — Dalmak.
Loqkirin — Daldırmak, dalmak.
Lor — Bir Kürd taifesi.
Lorik — Cacık, peynir suyundan yapılan lor.
Lorî — Ninni.
Lorîkirin — Ninni söylemek.
Lorîndin — Ninni söylemek.
Loristan — Loristan.
Lot — Yığın.
Lotik — Tekme atmak.
Lotikdan — Tekme etmek, hayvanın arka ayağını kaldırması.
Lotiklixwexistin — Sinirlenmek.
Lotkî — Sinirli.
Lozan — Lozan.
Lox — Sulu kar.
Lûblûb — Yalvarma.
Lûblûkirin — Yalvarmak.
Lûl — Sarılı şeyler, lüle, bukle.
Lûl — Sedef.
Lûrk — Zakkum ağacı.
Lûs — Tünek, zeytin ve saire gibi yağlı bitkilerin yağını almak için kullanılan tezgâh.
Lûsandin — Tünetmek.
Lûsîn — Maddeyi tezgâha koymak.
Lûtik. —
Lûtikandin — Ceviz ve badem gibi meyveyi yeşil kabuğundan ayırmak.
Lûtikî — Kabuğundan ayrılmış fındık ve ceviz gibi.

M

Ma — Mı, mi, acaba.
Macar — Macar.
Macaristan — Macaristan.
Maç — Öpüş.
Maçik — Öpücük.
Maçin — Hindiçini.
Maçkirin — Öpmek.
Maçlek — Mafsal.
Mad — Met, eski Kürtler.
Madan — Maden.
Mader — Anne.
Madik — Kundak.
Madya — Eski Kürdistan'ın adı.
Maf — Hak.
Mafhas — Hakşinas.
Fafnasetî — Hakşinaslık.
Magest — Makas.
Magesçî — Makasdar.
Manesyon — Magesyon.
Mahfur — Halı.
Mahi — Fildişi.
Mahîn — Daha mı?
Mahmo — Kürdlerde Mehmet.
Mahnekirin — Bahane etmek.
Mahne — Bahane.
Mahneyî — Bahanecilik.
Mahu — Dişi domuz.
Mahr — Nikâh.
Mahrî — Nikâhlık, başlık.
Kahrkirin — Nikâhlamak.
Maîde — Matara.
Mak — Anaç.
Makadonî — Makedonyalı.
Makadonya — Makedonya.
Maker — Dişi merkep.
Makûk — Mekik.
Mal — Ev hane.
Mal — Mal.
Mal — Süpürme.
Malava — Ev şenliği.
Malavî — Teşekkür.
Malbat — Soy, aile.
Malbatî — Soyluluk.
Malbav — Baba ocağı.
Maldar — Zengin, patron, kapitalist.
Maldarbûn — Zenginleşmek.
Maldarkirin — Zenginleştirmek.
Maldari — Zenginlik, kapitalizm.
Malave — Erkek için. yahu.
Malavê — Kadın için yahu.
Malgenî — Cimri.
Malhebûn — Varlık.
Malik — Puan, evlek, ajor.
Malikmalik — Yol yol, puan puan.
Maliştin — Süpürmek.
Mal'kar — Çöpçü.
Malkawil — Felâketzede, evi yıkılmış.
Malmîrat — Malı Mirata kalan.
Malşewitî — Evi yanası, beddua.
Malî — Aile efradı.
Malxerab — Evi yıkılası.
Malxerabûn — Beddua.
Malxerabkirin — Ev yıkmak.

Malxerabûn — Evi yıkılmış olmak.
Malxezûr — Kayınjeder evi.
Malxwê — Evin reisi, erkeği.
Malxwêtî — Ev reisliği.
Mamedlxan — Ağrı'da bir Kürt aşireti.
Mamedkî — Bu aşirete mensup.
Mam — Amca.
Mamiz — Ceylân.
Mamosta — Usta, hoca, öğretmen.
Mamostayî — Ustalık.
Man — Kalma.
Mandî — Yorgun.
Mandîkirin — Yormak.
Mandîtî — Yorgunluk.
Manegî — Eğer, bir cins asil at.
Manegîkirin — Eğerlemek.
Mang — Ay.
Manganî — Aylık maaş.
Mangeşew — Mehtap.
Mangir — Mütemerrit.
Manker — Dişi eşek.
Mar — Yılan —
Mar — Mukaddes.
Marinê — Nusaybin - Cizre arasında tarihi bir şehir harabesi.
Marmarok — Kertenkele.
Marmaroşk — Yılan yastığı, Lezar.
Maryaqub — Nusaybin.
Marmarsi — Yılan balığı.
Marami — Yılanca.
Mareyî — Ailevi.
Maristan — Karınca yuvası.
Marksîst — Marksist.
Marksîstî — Marksizm.
Masi —
Masigir — Balıkçı.
Masigirtin — Balık tutmak.
Mason — Mason.
Masoniyet — Masonluk.
Mast - Yoğurt.
Mastbir — Koyun, keçi gibi hayvanların tırnaklarında hasıl olan bir hastalık.
Masûlk — Adale.
Masûl — Fitil.
Masyê alê — Alabalığı.
Mas bizinî — İyi olmayan bir cins tatlı su balığı.
Mas Çema — Nehir.
Mas derya — Deniz balığı.
Mas Mêşînî — Makbul bir cins tatlısu balığı.
Mas sor — Kırmızı balık.
Masyêzimanî — Dil balığı.
Maşele — Kadın ve ;ocukların başlarına taktıkları altından bir süs eşyası.
Maşik — Bir nevi börülce.
Mav — Bir Kürt aşireti.
Mava — Fasıla, esnasında.
Mawzer — Mavzer.
Mavir — Fitil, kabartı.
Max — Tavandaki iki direk arası.
Mayî — Mayın.
Mazî — Bir çeşit palamut.
Mazîçin — Mazı toplayıcısı (Mardin'in Derik dolaylarında söylenen belli bir arya (Keçka mazîçin).
Me — Biz, bize.
Mecal — Mecal, kudret, fırsat.
Mecîdî — 20 gümüş kuruş değerinde bir Osmanlı parası.
Mecrefe — Çapa, kayık, sandal gibi deniz araçlarında kürek çekme.
Meçît — Mescit.
Meded — İmdat.
Medek — Mandanın dişisi.
Medreb — Sulu arazi, pirinç ekilen arazi.
Medrebaz — Madrabaz.

Medrebazkirin — Madrabazlık etmek.
Mefer — İmkân, fırsat.
Meferlêanin — Fırsattan istifade etmek.
Meferti — Fırsat, imkân.
Meh — Ay.
Meh — Ayın otuz günü.
Meha banemer — Nisan ayı.
Meha berfbaran — Aralık ayı.
Meha cehrêdan — Mayıs ayı.
Meya çiyî — Geçen ay.
Meha gelavêj — Agustos ayı.
Meha pûşper — Haziran ayı.
Meha reşeme — Şubat ayı.
Meha rezber — Eylül ayı.
Meha rêbendan — Ocak ayı.
Meha sermawes — Kasım ayı.
Meha xalelêw — Mart ayı.
Meha xermanan-bênderan — Temmuz ayı.
Me der — Şefaat.
Mehderar — Şefaatçi.
Mehderî — Şefaatçilik.
Mehderkirin — Şefaat etmek.
Mehîn — Kısrak.
Mehînî — Dişi.
Mehînka — Çekirgenin bir cinsi.
Mehîr — Ayran çorbası.
Mehîra bikereng — Kengerli ayran çorbası.
Mehlî — Ekilen tohumu iyice örtmek.
Mehmedî — Kürmanci üç şiveden biri. (Bohtî û Fehmedî û silivî. Hin lalin û hinek jî zer û zîvî. Ş.A. Xanî).
Mehr — Nikâh.
Meji — Beyin.
Mekare — Nakliye, ulaştırma.
Mekke — Mekke.
Mela — İmam.
Melazgir — Malazgirt.
Melceme — Yakı.
Mele — Yüzme.
Melekirin — Yüzmek.
Melheme — Harman, dövülmüş mahsül.
Melhêp — Harman savurmak için kullanılan parmaklı tahta, yaba.
Meletik — Bir cins elma.
Meletîkirin — Hocalık etmek, öğretmek.
Meletwê — Malatya.
Melevan — Garzan'da bir köy.
Melevanî — Yüzücülük.
Melvan — Yüzücü erkek ismi.
Meliqandin — Zorla meyvayı olgunlaştırmak.
Meliqî — Olgunlaştırılan meyva.
Meliqîn — Zorla olgunlaştırmak.
Melû — Demet.
Melûkirin — Denetlemek.
Melûl — Üzgün, üzgün olan kimse.
Melûlbûn — Üzgünlük.
Melûlkirin — Üzmek, müteessir etmek.
Melûvan — Demet yapan işçi, kız, erkek.
Meman — Hakkari'de bir bölge.
Memê — Çocuk dilinde su.
Memêalan — Kürt mitolojik edebiyatında bir kahraman ve Memozi'nin adapte edilmiş aslı.
Memo — Kürtlerde erkek ismi (Mehmet).
Memozin — Şeyh Ahmed'e hanî hz. lerinin meşhur edebî eseri.
Menceniq — Mancınık.
Mencê — Kürtlerde kız ismi.
Mencik — Bir çeşit buğday.
Mend — Cesed.

Meqes — Makas.
Meqsuk — Bir cins kuş (Arapçada Hataf kuşu).
Mer — Bel.
Meran — Sigara ağızlığı yapılan bir ağaç.
Merayî — Yaltaklanma.
Mercan — Mercan.
Mercê — Gercüş'te bir köy.
Mercik — Şirvan'da bir köy.
Merd — Mert.
Merdan — Bellemek.
Merdankirin — Belletmek.
Merdayî — Bellenmiş.
Merdî — Mertlik.
Merdî — Mertlik.
Mereg — Deppo.
Merge — Papara.
Mergonek — Log taşı, silindir.
Melek — Samanlıö.
Merename — Şartname.
Meretan — Sıyırık.
Meretandin — Sıyırmak.
Meritîn — Sıyırma.
Merix — Merih.
Mermer — Mermer.
Mero — Bizler, insan, Adem.
Merş — Çul, kilim.
Merşik — Küçük kilim, atların, öküzlerin örtüsü.
Mertal — Kalkan, siper.
Mervan — Dost, mülâyim.
Merx — Yumurta.
Merz — Müstemleke, zaptedilen yer sömürge.
Mestir — Daha büyük.
Meş — Yürüyüş.
Meşk — Tulum, tuluk.
Meşkadew — Ayran tuluğu, yayık.
Meşkahelali — Dabağatlanmış tuluk.
Meşq — Antrenman.
Meşqkirin — Tekrarlamak.
Met — Hala.
Meto — Kürtlerde erkek ismi.
Meta — Hz. İsa'nın havariyonu ve dört İncilden birinin sahibi.
Metik — Halacık.
Metran — Metrepolit.
Metranî — Metrepolitan.
Mewîj — Kuru üzüm.
Mexel — Açık ağıl.
Mexelbûn — Hayvanlarda yatmak.
Mexelhatin — Hayvanların yatması.
Mexelî — Hayvanların yatmış hali.
Mexelkirin — Hayvanı yatırmak.
Mexer — Büyük düz ova.
Mexis — Bohtan'da bir köy.
Mexrik — Düşman.
Meya — Dişi katır.
Meyan — Mayalanma.
Meyandin — Mayalatmak.
Meyin — Mayalanmak.
Meyl — Meyil.
Meyxwer — İçki içen.
Meyz — Bakış, seyr, temaşa.
Meyzdan — Bakmak.
Meyzkirin — Baktırmak.
Mezel — Kat, oda, tabaka, mezarlık.
Mezin — Büyük.
Meznayî — Büyüklük.
Mezinbûn — Büyümek.
Mezinkirin — Büyütmek.
Mezix — İtlaf.
Mezixîn — Telef olmak.
Mezreke — Tandıra ekmeği yapıştırmak için kullanılan tahta.
Mezrexalik — Sason'da bir köy.
Mê — Dişi, muennes.
Mêbaz — Zampara, kadın avcısı.
Mêhvan — Misafir.

Mêhvanxane — Misafirhane.
Mêhvantiî — Misafirlik.
Mêjandin — Emzirmek.
Mêjin — Emmek.
Mêjû — Tarih.
Mêkutûk — Kızıl hastalığı.
Mêlak — Ciğer.
Mêr — Erkek, koca.
Mêretî — Erkeklik.
Mêrani — Erkek tavırlı.
Merdinê — Mardin.
Mêretî — Kocalık .
Mêrg — Çayır.
Mêrgesor — Hakkari bölgesinde meşhur bir yayla.
Mêrî — Mert.
Mêrkirin — Evlenmek, kocaya varmak, gelin olmak.
Mêrkuj — Katil.
Merxas — Cesur.
Meş — Sinek.
Mêşagû — Pisliğe konan sinek, trahom sineği.
Mêşa haspa — At sineği.
Mêşa hingivî — Bal arısı.
Mêşa reş — Kara sinek.
Mêşa khera — Eşek arısı.
Mêşik — Üzüm ve sair mahsulü mahveden haşere.
Mêt — Emme.
Mêtin — Emmek.
Mêtî — Emilmiş.
Mêvok — Düğme.
Mêw — Asma kütüğü, üzüm kütüğü.
Mêzer — Örtü, seccade (Kürd kadınlarının süs için sırtlarına aldıkları şal).
Miç — Kapalı.
Miçbûn — Kapanmak.
Miççin — Kapanma.
Miçewr — Dinî yerlerin hizmetkârı.
Miçewrtî — Dinî hizmetkârlık, hademe-i hayrat.
Miçih — Sürat, çeviklik.
Miçilqe — Bahse girmek, toto.
Miçîn — Ciddi, zor bir iş yapmak.
Miçkirin — Kapatmak.
Miçkulî — Göz kapağı.
Miçork —
Midyade — Midyat ilçesi.
Mierriz — Kadın tellâlı.
Miftî — Müftü.
Miho — Kürtlerde erkek ismi.
Mij — Sis.
Mijandin — Emzirmek.
Mijang — Kirpik.
Mijane — Kara sapanın üç parçası.
Mijo — İstismarcı, müstemlekeci, sömürgeci.
Mijmijok — Dolmamış bal peteği ve çocukların emdiği bazı şekerli çiçekler.
Mijûl — Eğlenme, meşgale.
Mijûl — Meşguliyet.
Mijûlahi — Meşgul olmak.
Mijûlbûn — Meşgul olmak.
Mijûlkirin — Meşgul etmek.
Mil — Omuz.
Milan — Büyük bir Kürt aşireti.
Milhildan — Omuz kaldırmak.
Milhildanhev — Birlik olmak, omuz omuza vermek.
Milik — Deve hörgüçü, dik tepe.
Millî — Milan aşiretine mensup bir kimse. Kürtlerde bir giyiniş şekli.
Milkirin — Omuzlamak.
Milppêç — Atkı.
Milşikandin — Koğulmak.
Miltaf — Yorgun.
Miltafî — Yorgunluk.
Miltafîbûn — Yorulmak.

Milyaket — Melek.
Min — Ben.
Minare — Minare.
Mindal — Evlat.
Mindalbaz — Oğlancı, kulampara.
Minminîk — Kelebek.
Mintiqe — Taş kemeri bağlamak için konan son taş.
Miqewr — Bir çeşit su kabağı.
Miqor — Ağaç oymak için kalem.
Miqsi — Hıristiyan Kürtlerin Kudüs'e giden hacısı.
Mir — Acımsı.
Mira — Bana.
Miran — Ölmek.
Miradin — Öldürmek.
Mirar — Leş olmuş, kesilmeden ölen hayvan.
Mirarbûn — Mundar olmak.
Mirarkirin — Mundar etmek.
Mirwet — İnsaf.
Miraz — Murat.
Mircîyaq — Mertek.
Mirç mirçkirin — Şapırdatmak.
Mirdin — Ölüm.
Mirês — Çehre, görünüş.
Mirîgeh — Morg.
Mirin — Öliim.
Mirî — Ölü.
Mirîmewtî — Gevşek, miskin, beceriksiz, insan veya hayvan.
Mirîşk — Tavuk.
Mirîşka avî — Su tavuğu, çulluk.
Mirîşka bej — Yabanî tavuk.
Mirîşka biriştî — Izgarada pişmiş tavuk.
Mirîşka dagirtî — Tavuk dolması.
Mirîşka Qelandî — Kavrulmuş tavuk.
Mirîşka kelandi — Haşlama tavuk.
Mirîşka kürk — Kuluçka tavuk.
Mirmirk — Anafel olmayan sivrisinek.
Mirov — İnsan, akraba, dost.
Mirovî — Şahsî.
Mirovan — Garip dost.
Misab — Kalıp.
Misas — Çiftte çiftçinin elindeki asa.
Misilman — Müslüman.
Misîn — İbrik.
Misranî — Mısır işi (kırbacın ucundaki kayışın bağlandığı delik).
Misîsor — Bakır (kırmızı bakır).
Misîzer — Tunç.
Misrê — Mısır.
Mist — Avuç, yumruk.
Mistlêdan — Bahçelerde evlek.
Mişar — Kumaş v.s. dokumada yol çizgisi.
Mişarmişar — Yol, yol.
Mişarbûn — Açılmak.
Mişemri — Açık, metrûk.
Mişemirkirin — Açmak.
Mişk — Fare.
Mişlaq — Hiza, sıra, dizi.
Mişmiş — Kayısı.
Mişraq — Mihrak.
Mişt — Ağzına kadar dolu.
Miştaxe — Kuru üzüm harmanı.
Miştaxedanîn — Kuru üzüm harmanı kurmak.
Miştaxehilanîn — Kuru üzüm harmanını kaldırmak.
Miştin — Süpürmek.
Miştî — Dolu, silme, süpürülmüş.
Miştînê — Mardin'de bir köy.
Miştkirin — Silme doldurmak.
Miz — Mayhoş, ekşimsi.
Mizandin — Yapıştırmak.
Mizawir — Aksi.
Mizawirî — Aksilik.

Mizawirtîkirin — Aksilik etmek.
Mizelq — Yapışkan.
Mizeloqî — Yapışkanlık.
Mizgeft — Cami, eski Kürtlerde tapınak.
Mizgîn — Müjde.
Mizgîndan — Müjde vermek.
Mizgînî — Müjde.
Mizgînkirin — Müjdelemek.
Mizmizok — Mızmızlı kimse.
Midilli — Midilli.
Mih — Koyun.
Miheng — Ayar.
Mikut — Tokmak.
Milyon — Milyon.
Mimber — Mimber.
Mina — Mine, gibi, benzer.
Minîminîk — Kelebek.
Mîr — Bey, hükümdar.
Mîran — Bohtan'da bir Kürt aşireti.
Mîranî — Mirlik idaresi, tarzı.
Mîrat — Miras.
Miratxwer — Mirasyedi.
Miratî — Sahipsizlik, sahipsiz kalan, mal emtia.
Mîrav — Amiral.
Miretî — Resmen.
Mîrza — Prens, Kürtlerde erkek adı.
Mîrzo — Mesane, sidik torbası.
Mis — Bakır.
Miskar — Bakırcı, kalaycı.
Mişkêkor — Kör sıçan, köstebek.
Miyafarqîn — Silvan ilçesi.
Mîz — Sidik.
Mîzel — Yeteğina işiyen kimse.
Mîzkirin — İşemek.
Moçik — Bazı meyvelerin çıkık sapı, sinirli olarak sıçrama.
Moçikdan — Kızarak zıplamak.
Moçiklixwexistin — Kızmayı, münakaşayı yaratmak.
Moçikdanxwe — Kızdı, sıçradı.
Moğol — Moğol.
Moğolistan — Parmaklık.
Mor — Damga, mühür.
Morkirin — Damgalamak.
Morsele — Sapan, araba ve topta ok demir veya ağacı.
Moskova — Moskova.
Moşen — Makîne.
Moşen — Lokomotif.
Moşenci — Makineci.
Motik — Folluk.
Movik — Mafsal (parmak mafsalı).
Movik — Kertik, kamış, bambu, v. s.de boğum.
Movikkirin — Kertiklemek.
Movikmovik — Mafsal mafsal, kertik kertik.
Moxol — Moğol.
Mozasor — Eşek arısı.
Mozik — Sığır arısı.
Mozkirin — Sığırların baharda arıdan kaçması.
Mozqirtk — Bir çeşit zehirli arı.
Mû — Kıl.
Mûallim — Haham.
Mûçik — Litre.
Mûçikdan — Tepinmek.
Mûçikkirin — Tepindirmek.
Mûçing — Cımbız.
Mûdeh — Pehlivan, kahraman.
Mûfik — Mafsal.
Mûle — Çamur.
Mûlekirin — Çamurlamak.
Mûmar — Bir çeşit parmak hastalığı, dolama.

Mûmî — Erkeklerin sarık bağlama tarzı.
Mûmya — Mumya.
Mûnzir — Dersim'de bir nehir ve mevki.
Mûrî — Karınca, boncuk.
Mûshaf — Kur'an.
Mûşê — Muş ilimiz.
Mûtî — Pekmez.
Mûyî — Kıldan.
Mûzîk — İki yaşındaki dana.

N

Na— Hayır.
Nabe — Olmaz.
Nadan — Nadan, hasis, cimri.
Nag — Dişi deve.
Nahs — Haylaz.
Nahsbûn — Haylaz olmak.
Nahsî — Haylazlık.
Nahsîkirin — Haylazlık etmek.
Nahtor — Bakıcı, bekçi.
Nahtorî — Bekçilik.
Nahtorîkirin — Bekçilik etmek.
Nahtorvan — Bekçi, nöbetçi.
Nak — Nohut.
Nakokî — Anlaşmazlık, düzensizlik.
Nal — Nal.
Nalan — İnliyen.
Nalandin — İnlemek.
Nalbendî — Nalbantlık.
Nalbend — Nalband.
Nalçe — Nalça.
Nalîn — İnleme.
Name — Mektup.
Namerd — Kalleş.
Namerdî — Kalleşlik.
Namûs — Namus.
Nan — Ekmek.
Nanbirxurk — Bulgur unu ve soğandan yapılan bir ekmek çeşidi.
Nandar — Hanedan.
Nanêdezî — Küflenmiş ekmek.
Nanêhilatî — Mayalı bir saç ekmeği çeşidi.
Nanêketî — Tandıra yapışmayıp küle düşen ekmek.
Nanêlewaşe — Yuvarlak ekmek.
Nanêpahtî — Hazır ekmek.
Nanêsêlê — Saç ekmeği.
Nanêşkeva — Mayasız, yufka saç ekmeği.
Nanêşilikî — Sulu, hamurdan ve saç veya taş üstünde pişen ekmek.
Nanêtenûrê — Tandır ekmeği.
Nanêtirş — Mayalı ekmek.
Nanpêj — Ekmek pişiricisi.
Nanik — Ekmek şekline konmuş muhtelif meyv eve ezmeleri, petek.
Nangîr — Mahsüldar arazi.
Nankêçûk — Yabanî bir ot (kuş yemi).
Nankêhejira — İncir ezmesi.
Nanêketî — Tandırdan pişmeden küle düşen ekmek.
Nankêmewîja — Kuru üzümden ve ceviz ve saireden yapılmış meyva ezmesi.
Nankor — Nankör.
Nonkorbûn — Nankör olmak.

Nankorî — Nankörlük.
Nankorîkirin — Nankör etmek.
Nanxweşk — İrmik ve daha iri buğday kırmasından yapılan ekmek.
Naka — Şimdi.
Naperûşk — Tırmık, pençe.
Naperûşkdan — Tırmalamak.
Napesin — Fasik, günahkâr.
Naqos — Çan.
Nardin — Göndermek.
Narêk — Uygunsuz.
Narêki — Uygunsuzluk, ittihatsızlık.
Narincî — Portakalgiller.
Narincîyê — Kürtlerde kız ismi.
Narincok — Bomba.
Nas — Tanıdık, dost.
Nas — Bellî.
Nasbûn — Tanınmak.
Naskenan — Yağlı ve kat katlı ekşi hamurdan yapılan bir çeşit Kürt ekmeği.
Naskirin — Tanımak.
Nasetî — Dostluk.
Nasî — Tanışma.
Nasî — Dostluk.
Naskirin — Tanımak.
Nasnaw — Ünsiyet, alışkanlık.
Nasyar — Dost.
Nasyarî — Dostluk.
Naşî — Delikanlı, hayatta tecrübesiz.
Naşîtî — Tecrübesizlik.
Naşor — Bir cins kumaş.
Naşor — Tırtıl.
Naûna — Yoksa.
Nayşîyayî — Nefi.
Nav — Ad, bel, orta.
Navbend — Ara.
Navbendî — Aralık, tampon.
Navbendîkirin — Aradan ayrılma.
Navbêni — Arazi, tavassut.
Navbênayî — Aralık.
Navber — Uzun dikilen elbiseyi muvakkaten kısılmatmak için ortasından dikmek.
Navbeynî — Berzah.
Navçe — Merkez, orta.
Navçîyê — Merkezî.
Navçûn — İshal olmak.
Navdixwedan — Övünmek.
Navdest — El arasında.
Navdor — Ortadan.
Naverok — Öğle yemeği.
Navêş — Karın ağrısı.
Navik — Göbek.
Navik — Her hangi bir şeyin içi.
Navmalbatî — Soyadı, aile adı.
Navmali — Mabeyn, teklifsizce aileye girip çıkan kimse.
Navnîşan — Ünvan.
Navno — Afaroz, afaroz olan kimse, dile düşen.
Navnobûn — Dile düşmek.
Navnokirin — Dile düşürmek.
Navnoti — Dile düşme.
Navro — Körfez.
Navtenk — Binek hayvanlarının eğer, palan kemerî.
Navtêdan — Teşvik etmek.
Navûdeng — Şan, şeref.
Nawencî — İtidal.
Nawerok — Fihrist, muhteviyat, içindekiler.
Nawendî — Muaddel, eşitlik.
Naxêr — Hayır, olmaz.
Naxir — Sığır sürüsü.
Naxirqawran — Ocak ayının 12 sinden itibaren ahıra alınış.
Naxwe — Öyle ise.

Nay — Ney.
Naz — Naz.
Nazdar — Nazdar.
Nazenîn — Nazik olan.
Nazidar — Naz eden.
Nazik — Nazik olan.
Nazikî — Naziklik.
Nazkîrin — Naz etmek.
Nazmiyê — Dersim'de bir kaza.
Nazo — Kürtlerde kız ismi.
Nebûn — Olmamak, yokluk.
Necim — Aksama, hafif topallık.
Necimandin — Aksatmak.
Necimin — Aksamak.
Neclaç — Şaşkın, çaresiz.
Neçar — Naçar, çaresiz.
Neçarî — Çaresizlik.
Neçarkirin — Çaresiz bırakmak.
Neçarman — Çaresiz kalmak.
Nedan — Vermemezlik, nadan.
Nedir — Isırmayan köpek.
Nedirkirin — Kurban etmek.
Nediyariçav — Gösterişsiz.
Nefel — Yonca.
Nefelaçarpel — Uğur alâmeti sayılan dört yapraklı yonca.
Nefiram — Ordu.
Neh — Dokuz (9).
Nehberg — Dokuz taş oyunu.
Nehem — Dokuzuncu.
Nehhezar — Dokuz bin, (9 000).
Nehî — Bitlis'te bir nahiye.
Nehneh — Dokuzar, dokuzar.
Nehsed — Dokuz yüz.
Nejad — Cibiliyet.
Nekes — Hasis, cimri.
Nekesbûn — Cimri olmak.
Nekesik — Şahsiyetsiz.
Neks — Nefes darlığı, nefes tıkanıklığı, astım.
Neksibûn — Nefes darlılığı hastalığına yakalanmak, astım olmak.
Neksî — Astım olan kimse.
Nelirê — Uygunsuz, haram, bulunmuş v.s.
Nelirêbûn — Yolda olmamak, uygun olmamak, gayri meşru.
Nelirêtî — Uygunsuzluk.
Nemabûn — Tükenmek, bitmek.
Neman — Tükenme.
Nemayî — Kalmayış.
Nemêr — Hunsa, iktidarsız.
Nemerbûn — Hunsa olmak.
Nemêrî — Hunsalık.
Nemêrkirin — Hunsa etmek, cinsî münasebette bulunamaz hale sokmak, iğdiş etmek.
Nemir — Ölümsüz.
Nemiran — Hizan'da bir nahiye.
Nemrût — Nemrut, Van gölünün batı sahilinde Nemrut dağı.
Nemrût — Eski bir Kürt hükümdarı, Hazreti İbrahim'i Urfa'da ateşe atmakla meşhur.
Nenûk — Tırnak.
Nepâx — Körük.
Nepaxer — Körükçü.
Nepaxkirin — Körük yapmak.
Nepaxtî — Körükçülük.
Neperûşk — Tırnaklama.
Neperûşkdan — Tırnaklamak.
Nepişan — Şişirme.
Nepişî — Şiş, kof bir şişlik.
Nepix — Üfürmekle şişme.
Nepixandin — Şişirmek.
Nepixîn — Şişmek.
Nepoxk — Tombul.
Nepoxkî — Tombulluk.
Neq — Seçme. ayıklama.
Neqandin — Ayıklamak., seçmek.
Neqandî — Seçkin.
Neqeb — Dağın tepesi, ufuk.

Neqeb — Gedik.
Neqebî — Gedikli.
Neqebbûn — Kendisinde gedik açılan.
Neqbkirin — Gedik açmak.
Neqebkirî — Gediklî.
Neqebneqeb — Gedik gedik, yer açılmış, yıkılmış.
Neqil — Makam, beste, usul.
Neqilanîn — Makam getirmek, usulünü bulmak.
Neqir — Kertek.
Neqir — Büyük su testisi.
Neqirandin — Kerteklemek.
Neqirî — Kertekli.
Neqirok — Kertekliyen, kemirici.
Ner — Bakış.
Neran — Sigara ağızlığı yapılan bir cins ağaç.
Nerî — Temaşe.
Nerîn — Bakmak.
Nerm — Yumuşak.
Nermbûn — Yumuşamak.
Nermetî — Yumuşaklık.
Nermeyî — Yumuşakça.
Nermijandin — Limon ve sair bazı meyveleri zorla yumuşatma.
Nermijîn — Bu şekilde, yani zorla yumuşatmak.
Nermik — Yumuşakça, yumuşak tabiatlı kimse.
Nermik — Bebeklerde henüz sertleşmemiş alın kemiği.
Nermîn — Kürtlerde kız ismi.
Nermkirin — Yumuşatmak.
Nermo — Kürtlerde erkek adı.
Nerx — Fiat.
Nesax — Hasta.
Nesaxbûn — Hastalanmak.
Nesaxkirin — Hastalatmak.
Nesaxtî — Hastalık.
Nesaxxane — Hastahane.
Nesil — Sızma, suyun sızması.
Nesil — İplik çilesi.
Nesilîn — Süzülmek.
Nesilîn — Süzülmek.
Neşareza — Gebî, ebleh, ahmak.
Neşarezayî — Hamakat.
Neşat — Neşesiz.
Neşelaf — Dobra dobra adam, dalkavuk olmayan.
Neşelafî — Riyakârsızlık.
Neşêrîn — Tatsız.
Neşêrînbûn — Tatsız olmak.
Neşêrînkirin — Tatsızlaştırmak.
Neşêrînî — Tatsızlık.
Neşmetî — Titizlik.
Neşmî — Titiz, pis boğaz olmayan.
Neşmîn — Kürtlerde kız ismi.
Neşmîbûn — Titiz olmak.
Neşmîkirin — Titizleştirmek.
Neştere — Neşter, zıpkın.
Neşterkirin — Neşter vurmak, zıpkınlamak.
Neşxor — Hayvan artığı.
Netewe — Millet, ulus.
Netik — Kaldırım.
Netim — Muvakkat.
Netrik — Gümüşten bir nevi kadın başlığı.
Netu — Bir şey olmayan, kıymetsiz.
Netuhawe — Uygunsuz hareket.
Netukes — Şahsiyetsiz, kimse olmayan.
Netutişt — Bir şey olmayan.
Netuwî — Hiçlik.
Nevî — Torun.
Nevîyî — Zürriyet.
Newal — Vadi.
Newalî — Vadili olan.
Newe — Soy.
Newenger — Mebus.

Newereye — Böyle değil.
Newihayî — Böyle değil.
Newinda — Belli kimse, maruf.
Newiraya — Böyle değil.
Newisaya — Böyle değil.
Newq — Bel, batma.
Newqbûn — Batmak, dalmak.
Newqî — Batan.
Newqkirin — Batırmak, daldırmak.
Newqzirav — İnce belli.
Newroj — Nevruz.
Nex — Yünden, sici mkalınlığında ip, yün ipliği.
Nexapên — Aldatmayan kişi.
Nexş — Nakş.
Nexşe — Harita.
Nexşkirin — Nakış yapmak.
Next — Fiat, kız başlığı, drahoma.
Nexweş — Hasta.
Nexweşbûn — Hastalanmak.
Nexweşkirin — İyi etmemek.
Nexweştî — Hastalık.
Nexweşxane — Hastahane.
Neyar — Düşman.
Neyarikirin — Düşmanlık yapmak.
Neyartî — Düşmanlık.
Neynik — Ayna.
Neyûla — Kürtlerde kız ismi.
Nezan — Bilgisiz, tecrübesiz.
Nezan — Genç, toy.
Nezanî — Bilgisizlik.
Nezanîbûn — Bilgisiz olmak.
Nezanînkirin — Bilgisiz bırakmak, (cahil bırakmak).
Nêçîr — Av.
Nêçîraaska — Ceylân avı.
Nêçîrakewa — Keklik avı.
Nêçîrakhêroşka — Tavşan avı.
Nêçîraordeka — Ördek avı.
Nêçîri — Avcılık.
Nêçîrikirin — Avcılık yapmak.
Nêçîrvan — Avcı.
Nêk — Alâka, rabıta.
Nêk — Tığ ve saiir iplik işlerinde kullanılan aletin ucundaki eğik parça.
Nêka pênivîsê — Kalem ucu.
Nêkdar — Alâkalı.
Nêm — Cerahat.
Nêr — Erkek.
Nêrdewan — Merdiven.
Nêrgele — Nargile.
Nêrgiz — Nergiz çiçeği.
Nergizê — Kürdlerde kız ismi.
Nêrgizkokê — Nusaybin'de bir köy.
Nêrgizyê — Nusaybin İsitilil arasında nergiz çiçekleri ile meşhur bir bölge.
Nêrî — Tekke.
Nêrmûk — Ne erkek ne dişi anormal insan tipi.
Nêrniş — Hizan'da bir köy, meşhur «Melezade nalmilallah el havan.» adındaki Kürt lisanî üstadının köyü.
Nêrtin — Bakmak.
Nêrwan — Silop ovasında tarihi bir şehir harabesi.
Nêvayî — Yarıcılık.
Nêvcî — Yarım, natamam.
Nêvcîbûn — Yarım olmak.
Nêvcîhiştin — Yarım bırakmak.
Nêvcîkirin — Yarılamak.
Nêvcîman — Yarım kalmak.
Nêvî — Yarı dolmuş vaziyette.
Nêvî — Ortası.
Nêvîkirin — Ortalamak, yarı yarı yarıya doldurmak.
Nêz — Yakın.
Nêzîk — Yakın.
Nêzîkbûn — Yakınlaşmak, cinsî

münasebette bulunmak (mecazen).
Nêzîkbûn — Yakına gelmek.
Nezîkî — Yakınlık.
Nêzîkî — Takriben.
Nêzîkîlêanîn — Ona yaklaşmak, yetişivermek.
Niçik — Çıkık diş.
Niçikkirin — Bir şeyin etrafını süs veya icab ettiği için diş diş yapmak.
Niçikniçik — Diş diş.
Niçkoyî — Çıkık.
Nifirr — Beddua, intizar.
Nifsî — İyi cins bir kırbaç.
Nig — Ayak, tetik.
Nigik — İnşaat ve sair alet ve makinalarda ayak.
Nigik — Süs ayakçıkları.
Niha — Şimdi.
Nihaka — Şimdicik.
Niham — Tabak, (yer tabakası).
Nijde — Akıncı.
Nijdekirin — Akın yapmak, baskın yapmak.
Nijdevan — Akıncı.
Nijdeyî — Akıncılık.
Nijîn — Dolu.
Nijînandin — Doldurmak.
Nijînîn — Dolmak.
Nik — Yan, yanyana.
Nikil — Gaga.
Nikildan — Gagalamak.
Nikilok — Gagalayan.
Nikilê — Uzun burunlu, çirkin kadınlara denir.
Nikilo — Uzun burunlu, çirkin erkeklere denir.
Nikînû — Yepyenî.
Niqrî — Büyüp kulplu kazan.
Niqrîsk — Hıçkırık, içini çekme, alternatif sancı ve ağrı.
Niqrîskdan — Bir uzvun alternatif sancısı.
Niqut — Damla.
Niqutandin — Damlatmak.
Niqutik — Bir damla.
Niqutîn — Damlamak.
Niqut niqut — Damla damla.
Nirenir — Hırlama.
Nisêbînê — Nusaybin.
Nisêbînî — Nusaybinli.
Nişa — Nişasta.
Nişadir — Nişadır.
Nişdar — Operatör.
Nişk — Kriz anı, sert hareket.
Nişkêve — Anidenö
Nişmî — Titiz.
Nişmîbûn — Titizlenmek.
Nişmîkirin — Titizlemek.
Nişmîtî — Titizli.
Nişter — Zıpkın, neşter.
Nişûk — Enfiye, tütün ufağı **tozu.**
Nitir — Küfür, rezalet, kir, pislik, (durma).
Nitirî — Durgun, kirli.
Nitirîbûn — Durmak, kirlenmek.
Nitiradin — Durdurtmak, kirletmek.
Nitwane — Takatsız, zayıf, zavallı.
Nivênêr — Resul, elçi, peygamber.
Nivênêr — Haberci.
Nivênêranî — Habercilik.
Nivîsî — Yazma.
Niviştî — Üçgen şeklinde sarılmış
Nivîn — Yatak.
Nivîndanîn — Yatak sermek.
Nivinî — Yatağa ait.
Nivînker — Yorgancı.
Nivîs — Yazı.
Nivîsandin — Yazmak.

Nivîser — Yazar.
Niwênt — Film.
Niwêndingah — Sinema, stüdyo.
Nizar — Güneş görmeyen arazi.
Nizim — Alçak, engin.
Nizimbûn — Alçalmak.
Nizmetî — Alçaklık.
Nizmik — Yüksek olmayan, bodur.
Nizimkirin — Alçaltmak.
Nîhan — Cinsî münasebet, yakınlaşma.
Nihandin — Cinsî münasebette bulunmak.
Nik — Değirmen taşını indirip kaldırmak için kullanılan ağaç.
Nijtin — Defetmek.
Nîl — Nil nehri.
Nine — Yoktur.
Nînetî — Yokluk.
Nînowa — Ninova, Asurilerin başkenti, şimdiki Musul.
Nîr — Boyunduruk.
Nîro — Öğle zamanı.
Nisan — Gelincik çiçeği ve Nisan ayı.
Nis — Nis, Fransa'da meşhur bir şehir.
Nisk — Mercimek.
Nîskok — Adese.
Nîşan — Nişan.
Nîşan — Madalya.
Nîşandan — Göstermek, madalya takmak, vermek.
Nîşov — İniş, başaşağı.
Nistiman — Vatan.
Nistimanî — Vatandaşlık.
Niv — Yarım.
Nivar — Bohtan'da bir köy.
Nivdorge — Yarımada.
Nîvişk — Tereyağı.
Nîvro — Gün ortası.
Nîvroyî — Öğle yemeği.
Niye — Yok, değil.
No — Biber acısı.
Nofa — Kürtlerde kız ismi.
Nogon — Üç yaşındaki inek.
Nok — Nohut.
Noker — Hizmetkâr.
Noker — Esir, köle.
Noker — Hizmetkâr, uşak.
Nokertî — Hizmetkârlık, uşaklık.
Norweç — Norveç.
Norweçî — Norveçli.
Noş — Afiyet.
Noşîcanî — Afiyetlik.
Not — Doksan (90).
Noyîn — Acı olmak, (kanal).
Nozde — Ondokuz. (19).
Nozîn — Kedi, köpek, yavrularının üzüntülü sesleri.
Nuh — Yeni.
Nuhî — Kullanılmamış.
Nuhîtî — Yenilik.
Nuhkirin — Yenilemek, onarmak.
Nûmûne — Nümüne.
Nuxumandin — Örtmek.
Nuxumî — Örtülü.
Nuxumin — Örtünmek.
Nuxurî — İlk çocuk.
Nû — Yeni.
Nûjen — Yepyeni.
Nûra — Kürtlerde kız ismi.
Nûrenberg — Almanya'da bir şehir.
Nûrê — Kürtlerde kız ismi.
Nûro — Kürtlerde kız ismi (erkekte de olur).
Nûsa — Yapışık.

Nûsar — Mürekkep, yazı mürekkebi.
Nûsan — Yazı.
Nûsandin — Yazmak.
Nûsaf (Nûraw) — Rapor.
Nûser (Nûrawan) — Mudevvenat.

K

Ka — Saman.
Kade — Bir çeşit Kürt böreği.
Kadiz — Saman yolu, kâh Keşan.
Kadîn — Samanlık.
Kadînmêş — Bal arılarının barınağı.
Kak — Bay, ağabey.
Kaka — Çocuk lisanında yiyecek.
Kakil — Ceviz - badem içi.
Kakûçîl — Şalgam, soğan, yağ ve ceviz içi ile yapılan yemek.
Kal — İhtiyar.
Kalan — Kılıf.
Kalanî — Ekmek ve kasap bıçakları.
Kalik — Dede.
Kalimast — Harmanda zekât harici verilen hediye.
Kalko — Ruhanî reislere denir. (Hıristiyanlarda papa dendiği gibi).
Kalo — Dedeye hitap.
Kalûme — Kılıç. bıçak ve hançer eskisi.
Kam — Döğen, saman makinesi.
Kanî — Pınar, çeşme.
Kanîka — Nusaybin içinde biricik memba suyu.
Kanîya aqup pêxemeber — Ağrı dağında ziyaret sayılan Yakup peygamber çeşmesi.
Kanya-kerwana — Diyadin'de Boza köyü civarında bir çeşme.
Kanya gund — İstlil nahiyesinde bir çeşme.
Kanya qot — Ağrı'da bir köy.
Kanya şêx — Mardin'in dara vadisinde bir köy.
Kenya Dûlê — Cudi dağı tepesinde meşhur bir çeşme.
Kapan — Sarp dağ yolu.
Kapik — Kepek ve hayvanları bağlamak için ayak bağları.
Kapol — Saman tortusu.
Kapox — Ot ve saman balya yapan kimse.
Kar — Oğlak.
Karî — Yılan yatağı otu.
Karban — Kehribar.
Karçîn — Bir cins armut.
Kareç — Harman savurmak için kullanılan tahta.
Karekew — Karlı havalarda keklik avı.
Karê — Kürtlerde kız ismi.
Karik — Oğlak.
Karî — İktidar.
Karîn — Yapabilmek.
Kartol — Patates.
Karvan — Kervan.
Karvanî — Nakliyecilik.
Karvankuj — Sabah yıldızı.
Karvansaray — Kervansaray.
Kat — Vakit.

Katjimêr — Saat.
Kavir — İki yaşında koyun.
Kavil — Harabe, yıkılan bina.
Kavilbûn — Harabe olmak.
Kavlikirin — Harab olmak.
Kevanî — Ev kadını.
Keç — Kız.
Keçik — Kız.
Keçkanî — Kız modası.
Keço — Kıza hitap.
Keçxapandin — Kız iğfal etmek.
Keçxapînok — İğfal eden.
Kedî — Ehli.
Kedîbûn — Ehlileşmek.
Kedîkirin — Ehlileştirmek.
Kedîkok — Cana yakın kimse.
Kedîtî — Ehlileşme.
Kej — Tiftik, fasıl, mevsim.
Kej — Sarışın kimse.
Kejê — Kürtlerde kız ismi.
Kejî — İnsan ve hayvan vücudundaki veretler.
Kejî — İspanyol şallarına benzeyen yünlü gül desenli Kürt başörtüsü.
Kekê — Ağabey.
Kel — Bir çeşit koyun, kara gözlü.
Kele — Kale.
Kelehoşk — Tarihî kale harabesi.
Kelek — Şişirilmiş tulumlara bindirilmiş bir nevi sal.
Kelekvan — Bu salı idare eden kimse.
Kelem — Lahana.
Kelem — Ağaç budağı.
Kelembirîn — Kışın tomurcuklu ağaçları kesip hayvanlara yedirme.
Kelemok — Kapuska yemeği.
Kelê — Tuzsuz.
Kelêj — Eski çarık ayakkabı.
Kem — Kısa burunlu insan, kulaksız hayvan.
Kemêl — Koyunun kuyruk nahiyesinde kuruyarak pislik.
Kemik — Ağzı burnu kısaca kimse.
Ken — Kıl keçilerinde kıl içindeki yumuşak tiftik.
Kenik — Kel başlarındaki yara kabukları.
Kendal — Bayır. Meyilli arazi, toprak yığını.
Kenêr — Yabanî kiraz ağacı, mahlep.
Kepelek — Hayvan otlanırken ağız yolu ile beyine kadar giden ve öldüren bir kurttur.
Ker — Sağır.
Kerbiker — Parça parça.
Kerbûn — Sağırlaşmak.
Kerehû — Kuvvetli yaz fırtınası.
Kerelal — Sağır, dilsiz.
Kerelalî — Sağırlık. Dilsizlik.
Kerenzer — Yakışıklı, sarışın.
Kereng — Kenger.
Kerengo — Elcezire bölgesinde bir köy.
Kerehêr — Sağırlık, duymazlık.
Keri — Erkek eşek.
Kerî — Koyun keçi sürüsü.
Kerîk — Kuru sümük.
Kerîko — Sümüklü kimse.
Kerr — Parça.
Kerre — Çok büyük yılan.
Kerûlal —
Kevan — Yay, (okla kullanılan yay).
Kevan — Hallacın yayı.
Kevan — Keman için kullanılan yay.
Kevane — Kemer.
Kevanî — Evkadını.
Kevantî — Ev kadınlığı.

Kevanjen — Pamuk halaçlıyan kimse.
Kevaştin — Kemirmek.
Kevçing — Kevgir.
Kevçî — Kaşık.
Kevçîdank — Kaşıkları koymaya mahsus sepet ve saire.
Kevêl — Kenar, kabın üst dudağı.
Kever — Kırçıl.
Kever — Bir cins keçi.
Kevir — Taş.
Kevî — Kenar.
Kevîlok — Yampiri, eğri kenarlı, kendini kenera çeken adam.
Kevn — Eski.
Kevnayî — Eski.
Kevnar — Eskimiş.
Kevnejin — Kocakarı
Kevnaik — Eski, giyim eşyası.
Kevnîker — Atik, eski.
Kevnkê pîrê — Örümcek ağı.
Kevnkirin — Eskitmek.
Kevrêaşa — Değirmen taşı.
Kevrê siwarbûnê — Binek taşı.
Kevrê Arbeşk — Çakmak taşı.
Kevrê avanîya — İnşaat taşı.
Kevrê bûka — Gelin taşı.
Kevrê cewahir — Pılanta taşı.
Kevrê hesona — Biley taşı.
Kevrê hêtûna — Kireç taşı.
Kevrê hinguliska — Yüzük taşı.
Kevrê mermer — Mermer taşı.
Kevrê piş — Kalkerli gevşek taş.
Kevrê pêşî — İlk taş.
Kevrê Sînor — Sınır taşı.
Kevrê Şehkirî — Kesme taş.
Kevrê tirba — Mezar taşı.
Kew — Keklik.
Kewar — Zahire dolabı.
Kewçîrk — Bir nevi keklik.
Kewdan — Dağlatmak.
Kewêribat — Cesur keklik.
Kewêserdar — Genç ve tecrübesiz keklik.
Kewê — Kürtlerde kız ismi.
Kewgir — Keklik avcısı.
Kewkender — Sarımtırak renkte irice bir cins keklik.
Kewsûsk — Bir çeşit keklik.
Keyso — Fırsatçı adam.
Kezî — Saç örgüsü.
Kêç — Pire.
Kêl — Mezar taşı.
Kêl — Taştan dikilen hedef.
Kêldan — Bir çeşit dikiş.
Kêm — Eksik, kusur.
Kêmanî — Eksiklik, ar.
Kêmav — Suyu az olan bölge.
Kêmayî — Aşağılık.
Kêmber — Geniş olmayan.
Kêmber — Az meyva ve mahsül veren bitki.
Kêmbînayî — Miyop.
Kêmbîr — Hafızasız.
Kêmbûn — Azalmak.
Kêmçû — Silâh atışında kurşunun hedefe varmaması.
Kêmdenk — Kısa sesli.
Kêmdîn — Göz hastalığı.
Kêmhiş — Geri zekâlı.
Kêmxwîn — Kansız, zayıf.
Kêmxînî — Zafiyet.
Kêmî — Eksiklik.
Kêmkirin — Azaltmak.
Kêr — Tesir, (etki, yarama).
Kêrhatin — İşe yaramak.
Kêrnehatî — Yanamaz.

Kêrpêkirin — Tesir etmek.
Kêrpênekirin — Tesir etmemek.
Kêşan — Taşıma.
Kilçan — Küçük gemici feneri.
Kilor — Küçük delikli tandır ekmeği.
Kin — Kısa.
Kinik — Kısacık.
Kinkirin — Kısalmak.
Kinkirin — Kısaltmak.
Kinnî — Kısalık.
Kiras — Entari. Gömlek.
Kirde — İş, yapmak, emel.
Kirin — Etmek, yapmak.
Kirin — Evlenmek.
Kiritandin — Isırarak yemek.
Kirtirte — Kıkırdak.
Kirtnak — Oklava.
Kirot — Bir cins üzüm.
Kivi — Dar ağızlı bir çeşit küp.
Kivloşk — Kırışık.
Kivloş'kbûn — Kırışmak.
Kivloşkkirin — Kırıştırmak.
Kizin — Burçak.
Kir — Penis, erkek tenasül aleti.
Kod — Ağaçtan oyulmuş kab.
Kodalês — Çanak yalayıcı.
Kodbir — Süt ve yoğurtta kesilme.
Kodik — Hububat için bir ölçek.
Kodqelên — Uğursuz.
Kon — Çadır.
Konêreş — Kara çadır.
Konkêpire — Örümcek ağı.
Konik — Küçük çadır.
Kor — Kör.
Koraya mirnê — Ölüm körlüğü.
Korayi — Körlük.
Korbûn — Kör olma.
Korim — Ölüm.
Korkirin — Kör etmek.
Korko — İki ekimden 7 ekime kadar 5 tehlikeli gün.
Kovik — Huni.
Kovik — Dolma.
Kovik — Palamut ve mazanın kabuğu.
Kuç — Taş.
Kulek — Topal.
Kulekbûn — Topallık.
Kulekkirin — Topallaştırmak.
Kulektî — Topallamak.
Kul — Yara, keder.
Kulik — Çiçek.
Kulî — Çekirge.
Kulyêbeşik — Ziraatte musallat olan muzur çekirge.
Kulyêzer — Sarı çekirge, ağaçları mahveden bir cins.
Kulav — Keçe.
Kulbûn — Yaralanmak.
Kuldar — Kederli.
Kulek — Pencere.
Kulekbûn — Topallamak.
Kulekkirin — Topal etme.
Kulî — Yün ve pamuk fitil, çekirge.
Kulî — Büyük yağan kar parçaları.
Kulkirin — Yaralamak.
Kulmal — Felâketzede.
Kulor — Simit.
Kulzikî — Açlık.
Kunci — Susam.
Kuncikerk — Yabanî susam.
Kund — Baykuş.
Kundur — Kabak.
Kundirêmeranî — Bal kabağı.
Kurap — Amca oğlu.
Kurdûnde — Erkek evlâtsız.
Kurebeş — Bir çeşit hayvan.
Kurêkem — Matemli kadın.
Kurîk —
Kurîşk — Kıvır, lüle.

Kurîsandin — Kırpmak.
Kurîşkî — Kıvırcık.
Kurk — Kuluçka.
Kurkketin — Kuluçka yapma.
Kurkirîn — Traş etmek.
Kurkabuhurî — Nusaybin'in İstilil nahiyesinde bir köy.
Kurka çeto — Mardin'in meşhur Dara vadisinde güzel bir köy.
Kurmam — Amcaoğlu.
Kurmanc — Kürtlerin en kalabalık taifesi.
Kurmancî — Bu tarafların konuştuğu Kürt lehçesi.
Kursî — Kök, azı.
Kurm — Kurt.
Kurmêberfê — Alışkanlık huyu.
Kurmedarê — Ağaç kurdu.
Kurmik — Hıyar, kavun, karpuz ufağı, küçük.
Kurmî — Kurtlu.
Kurt — Kısa.
Kurtayî — Hülâsa, kısaca.
Kurtbûn — Kısalmak.
Kurte — Kadınların giydiği üç etek.
Kurtik — Cepken gömlek.
Kurxal — Dayı oğlu.
Kuştin — Öldürmek.
Kuştî — Maktul, öldürülen.
Kûçik — Köpek.
Kûçkayî — Köpeklik.
Kûçkêervana — Gece evlere giden hırsız köpek.
Kûçkêhar — Kuduz köpek.
Kûçkêpolisa — Polis köpeği.
Kûçkêmotka — Kümeslere gidip yumurta içen köpek.
Kûçkêşivana — Çoban köpeği.
Kûç kûç — Köpeği çağırmak.

O

Obe — Obe.
Ocax — Ocak.
Ode — Oda.
Of — Af.
Ol — Mezhep.
Olaq — Asil olmayan at.
Olçek — Bir hububat ölçüsü, (Nusaybin'de 25 kilo buğdaydır.)
Omerî — Ömeryan aşiretine mensup kimse ve bu aşiret tarzında bir kıyafet.
Omerya — Mardin, Nusaybin, Savur ve Midyat arasında büyük bir Kürt aşireti.
Onc — Kalça.
Ordek — Ördek.
Ordekabej — Yabanî ördek.
Ordekê — Kürtlerde kız adı.
Oryat — Fahişe, utanmaz.
Osê — Osman'ın Kürtçe deyimi.
Osk — Osman'ın Kürtçe deyimi.
Osmanî — Osmanlı.

P

Pa — Ama.
Pa — Ayak.
Paben — Ayak bağı.
Pac — Pencere.
Paç — Bez.
Paçê hevîr — Hamur bezi.

Paçik — Paçavra, gevşek sönük şeyler.
Paçxwir — Rüşvetçi, beleşçi.
Padişe — Padişah.
Pageh — Tavla. Ahır.
Pahn — Geniş, yassı.
Pahnayî — Yassılık.
Pahnî — Topuk.
Pahnbûn — Yassılaşmak.
Pahnkirin — Yassılaştırmak.
Paîz — Sonbahar.
Paîzok — Kürt klâsik müziğinin bir makamı.
Pakbûn — İyileşmek.
Pakêt — Paket.
Pakkirin — İyileştirmek, temizletmek.
Pal — Meyil.
Pal — Yamuç.
Pal — Yaslanma.
Palamar — Hücum.
Palamander — Hücum eden, muhacim.
Paldan — Yaslanmak.
Paldan — Uzanmak, mahsulün üst üste yaslanması.
Pale — İşçi (umumiyetle işçi).
Pale — Ziraat işçisi, biçici.
Palevan — Ziraat işçisi. Biçimi.
Palêyî — Ekin biçme.
Paleyîkirin — Ekin biçmek, hasat.
Palik — Alet ve makinalarda ek parçaları sıkıştırmak için ortaya konulan rondelâ somun v.s.
Palkahêlet — Sapanda bir destek.
Palûte — İmece.
Palûtekirin — İmece yapmak.
Palvedan — Yaslamak.
Pan — Yassı.
Panav — Yüksek yayla ve dağlar arasındaki **düzlük.**
Panayî — Genişlik.
Panbûn — Genişlemek.
Panik — Yassıca.
Panî — Topuk.
Pankirin — Yassılaştırmak.
Pap — Tortu.
Papa — Papaz.
Palo — Elâzığ'ın bir ilçesi, (tandırdan küle düşen ekmek).
Papeşk — Serpinti halinde yağmur.
Papor — Vapur.
Papor — Gaz ocağı.
Papûç — Papuç.
Paq — Baldır.
Paqij — Temiz.
Paqijbûn — Temizlenmek.
Paqijkirin — Temizlemek.
Paqijî — Temizlik.
Paqpak — Kaynayan bir şeyin çıkardığı ses.
Par — Hisse.
Par — Geçen sene.
Para — Sonra.
Paranewe — Yalvarma.
Parastin — Kurumak.
Paraman — Geri kalmak.
Parça — Parça.
Parêşa — Bohtan'da bir köy.
Parêz — Kavun, karrpuz bostanı, muhafaza.
Parêzê — Paris.
Parêzer — Avukat.
Parêzer — Hamî, muhafız.
Parêztin — Muhafaza etmek.
Parêzvan — Korucu.
Parî — Lokma.
Parkirin — Taksim etmek.
Paronek — İki yaşında dana.
Paronek — Boyunduruk ile sapanı bağlamasını temin eden bağ.
Parpar — Semiz otu.

Pars — Dinleme.
Parsek — Dilenci.
Parskirin — Dilenmek.
Parsûstûr — Kendini beğenmiş.
Parsûxwar — Zaif, dişi, fakir.
Parxwan — Döş etin kaburga kısmı.
Parxvanadagirtî — Kaburga dolması.
Paryê mîhê — Koyun lokması denen bir ot.
Parzinandin — Süzmek.
Parzûn — Süzgeç.
Parzûnkirin — Süzdürmek.
Pasaport — Pasaport.
Pasavî — Serçe kuşu.
Pasiwan — Hudut bölgelerinde halka verilen geçiş belgesi.
Paşvevegerandin — Reddetmek, iade etmek, geri göndermek.
Paşdan — Arka vermek, tedbirsizlik.
Paşdoşek — Sadrazam, başvezir.
Paşewar — Halef.
Paşî — Son.
Paşîv — Sahur, akşam yemeğinden sonra yenen aparatif.
Paşketin — Geri kalmak.
Paşkirin — Geciktirmek.
Paşmane — Geri kalma.
Paşmayî — Bakiye.
Paşe — Paşa.
Paşo — Kürtlerde erkek ismi.
Paxêl — Kızak.
Paxil — Bağır, koyun, etek.
Pay — Hisse.
Papbûn — Taksim edilmiş.
Paydan — Bölmek.
Paydar — Muvaffak olan.
Paydarî — Muvaffakiyet.
Paye — Fiyaka, derece, rütbe.
Paye — Açı, zaviye.
Payedar — Yüksek rütbeli. Muvaffak.
Payedarbûn — Muvaffak olmak.
Payîz — Sonbahar.
Payîzî — Sonbaharda yetişen meyveler.
Payîzok — Klasik Kürd müziğinde bir makam.
Paykirin — Bölmek.
Paykirî — Bölünmüş.
Paz — Koyun, keçi, küçük baş hayvan.
Pazde — (15) onbeş.
Pazdehem — Onbeşinci.
Pazkovî — Yabanî keçi, koyun, dağ keçisi, geyik.
Pehîn — Tekme.
Pehîndan — Tekme atmak.
Pehnok — Tekme atan, huysuz.
Pejin — Çalı.
Pel — Yaprak.
Pelax — Baharın kuruyan otları.
Pelendar — Cop.
Pelepel — Acelecilik.
Pelê Binerdka — Şalgam yaprağı.
Pelêçixara — Sigara yaprağı.
Pelêdara — Ağaç yaprağı.
Pelê kardîyê — Saralık, yılan otu yaprağı.
Pelê kelema — Lahana yaprağı.
Pelê reza — Bağ yaprağı.
Pelê sîra — Sarmısak yaprağı.
Pelê zer — Sararmış yaprak.
Pelxem — Balgam.
Pelik — Jilek bıçağı.
Pelik — Süs için kullanılan pullar.
Pelîk — Çelik çomaktaki çelik kısmı.
Pelk — Çay kenarında yetişen bir ağaç.
Pelûl — Lâpa.

Pelûla pestîqê — Pestil lâpası.
Pelpel — Kaynayan bir şeyin hali, yaprak yaprak.
Pelûlî — Lâpamsı olmuş yemek.
ePlweşyayî — Yaprağı dökülmüş, mecazi manada ölümü yaklaşmış.
Pembo — Pamuk.
Pena — Köşe.
Penba — Pembe.
Pence — Pençe.
Pencenar — Garzan'da bir aşiret.
Penêra — Kürtlerde kız ismi.
Peng — İpek, iplik çilesi.
Pengê — Kürtlerde kız ismi.
Pengizandin — Sıçrama.
Pengizî — Sıçradı.
Penîr — Peynir.
Penîrê kesidandî — Salamura, Edirne tipi peynir.
Penîrê helandî — Kaşar peyniri.
Penîrê meşkê — Tulum peyniri.
Penîrê Sîrik — Otlu peynir.
Pepik Keçeci.
Pepûk — Baykuş, mecazi anlamda perişan.
Pepûkê — Uğursuz şekilde kadına hitap.
Pepûktî — Pervasızlık.
Pepûle — Kelebek, pervane.
Per — Yan, taraf, cihet, kenar.
Per — Tüy.
Perawî — Defter.
Perde — Perde.
Pere — Kâğıt, yaprak, defter, evrak.
Perest — Tapmak.
Perestin — Tapınmak.
Peritandin — Tüylerini yolmak.
Perî — Tüy.
Perîşan — Perişan.
Perîşanbûn — Perişan olmak.
Perîşanê — Kürdlerde kız ismi.
Perîşankirin — Perişan etmek.
Perîşantî — Perişanlık.
Perîxan — Kürdlerde kız ismi.
Perixanê — Kürdlerde kız ismi.
Peroş — Teessüf.
Perrû — Sadaka olarak verilen elbise.
Pert — Saçma.
Pertal — Manifatura.
Pertbûn — Etrafa saçılmak.
Pertû bilav — Darma dağınık.
Perûs — Esef, teessüf.
Pesibîn — Yıkılmaya yüz tutmuş harap bina.
Pesin — Övgü.
Pesinanadin — Meth etmek, övmek.
Pesindan — Meddahlık.
Pesinatî — Reklâmcılık.
Pesinker — Meddah.
Pesîn — İlk.
Pespende — İtibarsız insan, adi insan.
Pespor — Geveze, çenesi düşük kadın.
Peşk — Hisse.
Peşk — Yağmur serpintisi, su damlaları.
Peşkavêtin — Serpmek.
Peşkbaran — Yağmur serpintisi.
Peşkdan — Hisse vermek.
Peşkxwestin — Hisse istemek.
Peşqeleh — Komik kimse.
Peşûş — Kof.
Pexşan — Kürtlerde kız ismi.
Peya — Yaya.
Peyabûn — Yaya kalmak.
Peyakirin — Bir kimseyi bindiği şeyden indirmek.
Peyatî — Yaya, piyade.
Peyda — Bulunmuş mevcut.

Peydabûn — Bulunmak.
Peyda kirin — Bulmak.
Peydok — Romork.
Peydeçûn — Tabiî.
Peyîn — Gübre.
Peyje — Merdiven.
Peyman — Andlaşma.
Peyman — Kürdlerde kız ismi.
Peymangirt — Ahde sadık, sadık.
Peymangirtin — Ahde sadık olmak, sözünde durmak.
Peyrûza — Kürdlerde kız ismi.
Peyrûze — Firuze taşı.
Peyv — Bir hastalık.
Peywend — Bağ, ayak bağı.
Peywendâ — Muvasalat, ulaştırma.
Peywendî — İrtibat alâka.
Pez — Eğnam, koyun, keçi v.s.
Pezîzonk — Kuş ve kümes hayvanlarının taşlığı.
Pê — Ayak.
Pêç — Sargı.
Pêçan — Sarma.
Pêçandin — Sarmak.
Pêçdarî — Sargılık.
Pêçek — Çocuk kundağı.
Pêçek — Paket, tomar.
Pêçin — Sarılmak.
Pêçke — Tekerlek.
Pêdaketin — Uğraşmak, alâkadar olmak.
Pêgirtin — Tâbi, mensup.
P'girtî — Malûm bir şeyi tutmak
Pêjin — Hafif ses, his.
Pêjinkirin — Ses duymak, dinlemek.
Pêknîn — Hazırlanmak.
Pêkenandin — Alay ettirmek.
Pêkenîn — Gülmek (birisine gülmek).
Pêkenok — Alay mevzuu olan kimse.
Pêkêrkirin — Müessir olmak, tesir etmek, dokunmak.
Pêket — Münasebet, yakışma.
Pêketin — İnfial, ateşin tutuşması.
Pêketin — Yakışmak.
Pêketî — İnşial eden.
Pêkeve — Beraber, bir arada olma.
Pêkhatin — İnsicam, irtibat.
Pêkhenan — Yola getirmek.
Pêkin — Pekin.
Pêl — Dalga, hayvanda kol.
Pêlav — Ayakkabı.
Pêlavker — Ayakkabıcı.
Pêldan — Dalgalanmak.
Pêle — Zaman, çağ.
Pêlekan — Merdiven.
Pêlewan — Pehlivan.
Pêlpêl — Basamak, dalga dalga.
Pên — Tekme.
Pênç — (5) beş.
Pêncem — Beşinci.
Pênchezar — (5000) beşbin.
Pênci — Elli (50).
Pêncsed — (500) beşyüz.
Pêndan — Tekmelemek.
Pênek — Tekme atan.
Pêneketin — Yakışmamak.
Pêneketî — İnşiat etmiyen, tutuşmayan.
Pênlêxistin — Tekme vurmak.
Penûs — Kalem.
Pênûsbir — Kalemtraş.
Pênûsigeç — Tebeşir.
Pênûsimiz — Kurşun kalem.
Piqazk — Kaz ayağı otu.
Pêpask — Akar suların içine geçmek için birer adım mesafe ile konan taşlar.
Pêpetî — Yalınayak.
Pêpilik — Merdiven, basamak.

Pêpileke — Merdiven basamağı.
Pêpilke — Cambaz ve çamurlu havalarda kullanılan uzun çatallı ağaçlar.
Pêra — Havi, beraber.
Pêrar — Evvelki sene.
Pêresti — Prestij.
Pêrêst — İndeks, fihrist.
Pêser — Yaka, kapının iki tarafı.
Pêpênkirin — Yamalamak.
Pêş — Ön, ileri.
Pêş — Bilgi.
Pêşabûn — Sevmek.
Pêşanıdan — Delâlet etmek, göstermek.
Pêşandar — Delil, rehber, kılavuz, önder.
Pêşber — Par.
Pêşdeçûn — İlerlemek.
Pêşdeşkirin — İlerletmek.
Pêşdestî — Mukad.
Pêşanga — Pazar, sergi.
Pêşenk — Önde giden ve baş çeken hayvan.
Pêşewar — Selef.
Pêşewa — Önder, reis.
Pêşik — Eteğin iki yanına eklenen verevler.
Pêşî — Önce, sivrisinek.
Pêşidan — Ön vermek.
Pêşiketin — Önünc düşmek, yol göstermek.
Pêşkêş — Takdim, göze batan.
Pêşkêşkirin — Takdim etmek.
Pêşkirin — Göstermek.
Pêşkirin — Dermeyan etmek.
Pêşkirî — Teşhir.
Pêşkir — Havlu, peşkir.
Pêşiwar — Önder, danışman.
Pêşma — Cibinlik.
Pêsmal — Önlük.
Pêşmalk — Önlük.
Pêşmerge — Fedayi.
Pêşkirin — Bilmek, anlamak.
Pêşraw — Önce, mukaddem.
Pêşûpaş — Ön ve arka, ileri geri.
Pêşwan — Adres.
Pêt — Ateş parçası, kıvılcım, pepe.
Pêtik — eŞlâle, kıvılcım, pepe.
Pêvdaleqandin — Asılmak.
Pêve — Onunla, bundan sonra, ile ekli.
Pêvekirin — Eklemek, takmak.
Pêvrabûn — Kıyam etmek, kalkıp tutmağa çalışmak.
Pêvrzeliqandin — Yapıştırmak.
Pêwir — Süreyya yıldızı.
Pêwirî — Ses kısıklığı hastalığı.
Pêwasti — Hakkından gelmek.
Pêwende — Ayakbağı, hayvanların bağlamak için ip, alâka.
Pêwest — Vacip.
Pêwest — Zaruret.
Pêwestî — İhtiyaç.
Pêwiist — Zaruret.
Pêwistin — Muhtaç olmak.
Pêxew — Yatak.
Pêxember — Peygamber, Resul.
Pêxistin — Yakmak.
Pêxistin — Sürtmek.
Pêxistî — Yakılmış.
Pêxwas — Yalınayak, (Mecazi anlamda yankesici).
Pêxwas — Kabadayı.
Pêy — Şirvan'da bir köy (80 000 alimin bu köyde medfun olduğu söylenir).
Pêyrew — Tüzük'
Pêzandin — Bildiri, tebliğ etmek.
Pêzeveng — Pezevenk.
Piç — Sönük.

Picbûn — Şiş olan bir şeyin sönmesi, sönmek.
Piçek — Bir parça.
Piçikî — Biraz.
Piçkirin — Söndürmek.
Piçûk — Küçük.
Piçûkbûn — Parçalamak, küçülmek.
Piçûkkirin — Küçültmek, parçalatmak, şiş bir şeyi indirmek.
Piçpiçîn — Ekşiyip kabartmak, fermantasyon, mayalanma.
Pif — Üfürük.
Pifkirin — Üfürmek.
Pijan — Pişmek.
Pijandin — Pişirmek.
Pijîn — Pişme.
Pijkoj — Düğme.
Pik — Yüz üstü, (âşık kemiğinin çukur tarafının yere gelmesi hali).
Piling — Kaplan.
Piling — Cenre.
Pilingêavê — Su cemresi.
Pilinge erdê — Toprak cemresi.
Pilingê bê — Hava cemresi.
Pilite — Fitil.
Pilopilo — Bir toprak böceği.
Pilor — Pekmez ve undan yapılan bir nevi helva.
Piloris — Bohtan'da bir köy.
Pilpilînîk — İbriğin ince ağzı ve fiskiye.
Pilpilinekamisîn — İbriğin ince ağzı.
Pilûsk — Oluk.
Pincar — Yenen bütün yabanî otlar.
Pind — Hayvanda anus, (göt).
Pindakirin — Aforoz etmek.
Pinih — Dayak.
Pinihandin — Dayak attırmak.
Pinihin — Dövmek.
Pir — Çok.
Pir — Köprü.
Pirabatmanê — Batman köprüsü.
Piramala badê — Batman köprüsü Badê (ailesinin köprüsü).
Pira reş — Diyarbakır'da meşhur kara köprü.
Pira siliva — Dicle üzerindeki Silvan köprüsü.
Pirayî — Çokluk.
Pirbûn — Çoğalmak.
Pirç — Tüy.
Pirç — Kıl.
Pirçik — İnce yumuşak tüy.
Pirçupal — Ölü hayvanların dökün-tü yün ve kılı.
Pireti — Üretim.
Pirik — Karasabanda birinci ve ikinci parçayı tutturan parçalar.
Pirik — Küçük köprü.
Pirik — Telme, tortu, çirkef, batak.
Pirî — Çokça.
Pirîsk — Kıvılcım.
Pirkirin — Üretmek, çoğaltmak.
Pirot — Protestan.
Pirot — Çömlek.
Pirpirok — Uçurtma.
Pirr — Dolu, birden, ansızın.
Pirs — Sual.
Pirsa paşî — Son söz.
Pirsa pêşiya — Atasözü.
Pirsandin — Soruşturmak.
Pirsarî — Sorgu sual.
Pirsamirêbota — Atasözü.
Pirs guher — Söz değiştiren.
Pirs guhêz — Dedikoducu.
Pirsik — Sözcülük.
Pirkirin — Sormak.
Pirsokî — Bilmece.
Pirşêng — Enstantane.

Pirta — Zirkanda bir köy.
Pirteqal — Portekiz.
Pirteqal — Portakal.
Pirteqalî — Portekizli, bir renk.
Pirtir — Daha fazla.
Pirsvekirin — Soruşturma, sual açmak.
Pirsiyan — Soruşturma.
Pirsiyar — Sorgu - sual.
Pirtîri — Daha çokça, çoklukla.
Pirtûk — Kitap.
Pirtûk — Pürüz.
Pirtûk — Hav.
Pirtûkfiroş — Kitap satan.
Pirtûkfiroşî — Kitap satıcılığı.
Pirtûkvan — Kitapçı.
Pirtûkxane — Kütüphane.
Pirûsya — Prusya.
Pirûsyayî — Prusyalı.
Pirzik — Çiban.
Pisê pismama — Amca oğlu.
Pisîk — Kedi.
Pismam — Amca oğlu.
Pismametî — Akrabalık amcazadelik.
Pispisankirin — Fısıltı yapmak.
Pispisî — Fısıldayış.
Pispisok — Fısıldayan kimse.
Pirsok — Sual soran.
Piştek — Fena, bozuk.
Pişte — Yer fıstığı.
Pışyar — Garzan'da bir köy.
Pişyar — Gevşek, kof, (Değirmende havaya savrulan un tozu.
Piş — Dalak, kof.
Pişk — Hisse, pay (Kura).
Pişkinin — Aramak, taharri etmek.
Pişko — Cemre.
Pişkul — Koyun ve deve pisliği.
Pişovik — Sabun artığı.
Pişpiş — Kediyi çağırmak için çağırı.
Pişrûk — Bulgur unu.
Pişrûkê buxur — Bulgur ufağı, çiğ köftelik.
Pişt — Bel, arka.
Pişt — Kuşak.
Piştdan — Güvenmek.
Pişte — Yer fıstığı.
Piştek — Marangozların tahtalarını tutturduğu ağaç, destek.
Piştik — Kürtlerde geniş yassı bir kemer.
Piştî — Arkalık, Kürtlerin sırtla taşıdıkları yük.
Piştî — Den sonra.
Piştdan — Güvenmek, inanmak, emniyet etmek.
Piştkoj — Kambur olmak.
Piştkojbûn — Kamburluk.
Piştkojkirin — Kamburlaştırmak.
Piştkojkirin — Muhafız.
Piştmêr — Emin olmak.
Piştkulî — Şüphe.
Piştqop — Kambur.
Piştqobkirin — Kamburlaştırmak.
Piştqopî — Kamburluk.
Piştrast — Emin olarak.
Piştrastbûn — Emin olmak.
Piştrastî — Emniyet.
Pitê — Kocanın karısına hitap şekli.
Pitik — Nokta, romatizma için vücuda yapılan döğme.
Pitir — (+) Artı işareti.
Pitirpêrar — Geçen yıl değil daha evvelki yıl.
Pitirpêr — Dün değil daha evvelsi gün değil, daha evvelsi gün.
Pitirpitir pêrar — Evvelki yıl de-

ğil, daha evvelsi yıl değil, 3 sene evvelki yıl.

Pitirpitir pêr — Dün değil, evvelki dün değil, daha evvelki gün (3 gün önce).

Pitpitok — Dırdır eden kimse.

Pizan — Doğumdan sonra gelen son

Pizik — Çıban.

Pizî — Uçkur yeri.

Pizijkî — Tıbbî.

Pizijk — Tıb.

Pizrûk — Ergenlik, çıbanları vücuttaki pişik ve saire.

Pî — Omuz.

Pî — Yunanca (P) harfi.

Pibik — Gözbebeği.

Pîç — Piç.

Pîçî — Piçlik.

Pîcî — Parmak uçları.

Pij — İnşaatta kullanılan ufak taşlar.

Pij — Taş ve ağaçların kırık parçaları.

Pijdanok — Süpürge yapılan ot:

Pijik — Kilim dokumada kullanılan sivri alet.

Pijik — Şeytan tırnağı.

Pile — Derece.

Pilik — Teyze.

Pîne — Yama.

Pînedoz — Ayakkabı eskicisi.

Pîneker — Yamacı.

Pînekirin — Yamalamak.

Pînepîne — Yama yama, lime lime.

Pip — Fıçı.

Pir — İhtiyar.

Piran — Diyarbakır'ın Dicle ilçesinin eski adı.

Pirabok — Cadı.

Pîrbûn — İhtiyarlamak.

Pireda — Annneanne, babaanne, nene.

Pîrek — Kadın.

Pîrektî — Kadınlık.

Pîrejin — İhtiyar kadın, acuze.

Pîremam — İhtiyar amca.

Pîretî — İhtiyarlık.

Pîrik — Nene.

Pîrik — Ebe.

Pîrî — İhtiyarlık.

Pîrka melekdas — Bukalemun.

Pîrkirin — İhtiyarlatmak.

Pîrkemal — Nusaybin'in Zorara köyünde bir ziyaretgâh.

Pîrûpendî — Vecize.

Pîroz — Mubarek, kutsal, Kürtlerde kız ismi.

Pîrozank — Yabanî kuşların folluğu.

Pîrozbûn — Mübarek olmak.

Pîroze — Kürtlerde kız ismi.

Pîrozê — Güvercin büyüklüğünde bir kuş.

Pîrozî — Kutsiyet.

Pîs — Pis.

Pîsbûn — Kirli olmak.

Pîsîyî — Kirlilik, suiistimal, fakirlik.

Pîskirin — Kirletmek.

Pîş — Bilgi, iş.

Pîşpêkirin — Bilmek.

Pîşo — Bez yanığı, kav.

Pît — Harf.

Pît — Alev.

Pîtnas — Okur - yazar.

Pîtnenas — Umumî.

Pîtî — Okuma.

Pît'aşnayî — Harfi tarif, artıkıl.

Pîtol — Filozof.

Pîtoli — Filozofi.

Pivan — Ölçme.
Pivandin — Ölçmek.
Pivanîkirin — Ölçtürmek.
Pivanker — Ölçücü.
Pivayî — Ölçülü.
Pivaz — Soğan.
Pivazterk — Taze soğan.
Pivok — Çiğdem.
Piyale — Kadeh.
Piyan — Piyano.
Pizijk — Doktor.
Pizpîzok — Uzun kuyruklu bir beyaz kuş.
Pizîzûn — Ekin biçildikten sonra yerde kalan artık.
Pol — Para.
Pol — Kürek kemiği.
Pol — Klas, sınıf.
Pola — Çelik.
Polê — Şirvan'da bir köy.
Polipoşman — Çok şişman olmak.
Poloni — Polonyalı.
Polonya — Polonya.
Pok — Diş eti.
Ponij — Düşünce, fikir.
Ponijandin — Düşündürmek.
Ponijîn — Düşünmek.
Por — Saç.
Porang — Sabun imalâtında kullanılan kimyevî metod.
Porçê — Peruka.
Porçêkêr — Perukacı.
Porêbi kurîşk — Kıvırcık saç.
Porêreş — Siyah saç.
Porê spi — Beyaz saç.
Porê zer — Sarı saç.
Por kurê — Kadınlara beddua babında (kesik saçlı).
Porpare — Şehriye, kılcal.
Poste — P.T.T.
Poş — Boynuz vuruşu.
Poşek — Yapağı, döküntü.
Poşek — Döğüşken boynuzlu hayvan.
Poşman — Pişman kimse..
Poşmanî — Pişmanlık.
Poşmanbûn — Pişman olmak.
Poxik — Püskül.
Poxîn — Muhtelif meyvelerden yapılan un.
Pronav — Zamir.
Poz — Bohtan'da bir köy.
Pûçetî — Feslik, mahzursuzluk.
Pûçik — Feslice.
Pûçkirin — Uğuşturmak.
Pûk — Yeni yağan kar.
Pûş — Kuru ot.
Pûşî — İpekten yapılmış bir nevi baş örtüsü.
Pûşûpelax — Meranın otlu ve bereketli oluşu.
Pûç — Mefluç kimse.
Pûç — Tahılın, başağın tanesizliği.
Pûç — Ceviz ve bademin içsiz oluşu.
Pûç Dabağlanmış deri vesaire.
Pûça — Kesik, bozuk.
Pûçabûn — Sakız v.s. yiyeceğin kesilmesi çürümesi.
Pûçik — Çekirdeksiz meyve, özsüz, gevşekçe, mefluç.
Pûçkirin — Tabağlamak, felç etmek saymamak.
Pûçetî — Gevşeklik, mefluciyet.
Pûng — Nane otu.
Pûnga bej — Susuz yetişen bir nevi nane otu.
Pût — Hayvan yemi.
Pûxt — Öz.
Pûxte — Becerikli, güzel kıyafetli.

Q

Qabale — Götürü.
Qabalekirin — Götürü almak.
Qabalê — Mardin'in yakınında büyük bir köy.
Qabaqab — Takunya.
Qabaqab — Kekliğin ötmesi.
Qabilcewz — Siason'da bir köy.
Qabûr — Kırık çömlek parçası.
Qabzûn — Kapsül.
Qaçik — Keçinin kuyruğu, kuyruk sokumu.
Qaçik — Mertek.
Qaf — Kafatası.
Qaf — Saksı.
Qafûr — Güvuris denen bir otun hamurundan yapılan kap.
Qafik — Kırık küp, testi kırığı parçaları.
Qafkilaz — Çanak, çömlek, seramik.
Qagız — Kâğıt.
Qahfûr — Güvriz denen bir ottan yapılan bir zahire kabı.
Qaîl — Razı.
Qaîlbûn — Razı olmak.
Qaîlkirin — Razı etmek.
Qaîlîtî — Razı olmak.
Qajik — Kengel sakızı.
Qajîn — İnlemek.
Qajqaj — Çağırtı.
Qal — Sıra, nöbet.
Qal — Puan, şans.
Qalaw — Şişman.
Qalawbûn — Şişmanlamak.
Qalawî — Şişmanlamak.
Qalawkirin — Şişmanlatmak.
Qalax — Tezek.
Qalen — Kız başlığı.
Qalik — Halka.
Qalik — Kabuk.
Qalişt — Buruşuk ağaç kabuğu.
Qalkirin — Bahis etmek.
Qalkirin — Gümüşü saf hale getirmek.
Qalo — Taş veya kireçten ekmek saçı.
Qalûç — Küçük orak.
Qalûbal — Şurdan burdan.
Qamçî — Kırbaç.
Qamçikirin — Kırbaçlamak.
Qamçîyê çeçanî — Çerkez tipi kırbaç.
Qame — Kaına.
Qamik — Parmak.
Qamişlokê — Nusaybin yakınında bir Suriye kazası (Kamışlı).
Qantir — Katır.
Qapan — Bir nevi terazi.
Qapan — Fiyaka.
Qapantî — Kibir.
Qaput — Palto.
Qaqereş — Siyaha yakın renkte cins kapak.
Qaqê — Küçüklerin yumurtaya verdiği isim.
Qaqilok — Yenen yabani bir ot.
Qaşişk — Siyah güvercinden küçük bir kuş.
Qar — Din talebesinin okuduğu köyden topladığı yemek, cer.
Qarag — Kenar, sahil.
Qarç — Kuyruk sokumu.
Qarç — Bir nevi ağaç.

Qarot — Bitkilerin sapı.
Qarqar — Gürültü patırtı.
Qarqarok — Gürültülü patırtılı kimse, zayıf insan.
Qarûme — Yenen yabanî bir ot.
Qarûşe — Çalı süpürgesi.
Qas — Kadar, miktar.
Qaş — Yüzük taşı.
Qaşo — Yani, güya.
Qaşim — Güzel kokulu yabanî ot.
Qatix — Sütten mamûl gıdalar.
Qawêr — Çember.
Qawêr — Elek, tef gibi şeylerin kenarı, Yezidilerin yakası.
Qawît — Kavrulmuş un, arpanın firiği.
Qaîş — Kayış.
Qayîş — İnat, aksili.
Qaymax — Kaymak.
Qaz — Yün ipliği.
Qazin — Kazık.
Qazoxkirin — Kazığa vurmak, bir idam tarzı.
Qe — Niye.
Qe — Hiç.
Qeb — Güreş.
Qebale — Götürü.
Qebd — Tutamak, kabza.
Qebalê — Mardin'de bir köy.
Qebizandin — Eğilmek, bükülmek.
Qebiz — Kambur, eğik.
Qebizin — Eğilen, bükülen.
Qed — Hiç.
Qedandin — İdare etmek, bitirmek.
Qedege — Yasak.
Qedekirin — Yasaklamak.
Qedûm — Keser.
Qel — Sudan çıkarılan şey.
Qefandin — Sudan çıkarmak, bulmak.
Qefil — Donma.
Qefilândin — Dondurmak.
Qefilin — Donmak.
Qefili — Donmuş.
Qefş — Orta düzlük.
Qeft — Sap, kabza.
Qelaç — Kıraç.
Qelaçî — Kıraç ahalisi.
Qelandin — Kavurmak.
Qelaştin — Yarmak.
Qelat — Kale.
Qelew — Şişman.
Qelendera — Bohtan'da bir köy, Mardin'de bir çay.
Qelewkirin — Şişmanlatmak.
Qeleqandin — Yerinden oynatmak.
Qelêqi — Yerinden oynamış.
Qelizin — Eğilerek gitmek.
Qelî — Kavurma.
Qêlîpîvaz — Soğan ve et kavurması.
Qelîsêl — Saç kavurması.
Qelq — Hareket, debreniş.
Qels — Zayıf.
Qelsayî — Zayıflık.
Qelsbûn — Zayıflamak.
Qelsemêr — Zebûn, korkak.
Qelsî — Zayıflık.
Qelskirin — Zayıflatmak.
Qelş — Çatlak.
Qelşok — Yarma odun.
Qelşat — Kapı ve pencere üstündeki kiriş.
Qelşqelş — Çatlak, çatlak.
Qem — Avuç.
Qemb — Yapışık, ikiz meyve.
Qeman — Korumak.
Qemçik — Saç perçemi.
Qemer — Esmer, yağız.
Qemerdîn — Kayısı pestili.
Qemîrandin — Kızartmak.
Qemitandin — Sökmek.
Qemitî — Sökülmüş.

Qemşar — Şirvan'da bir köy.
Qemtik — Ense, ipek, mendil, eşarp.
Qena — Bari, hiç olmazsa.
Qenare — Mezbaha.
Qencanî — İyilikli.
Qençbûn — İyi olmak.
Qencê — İyi olan dişi (kız adı).
Qencî — İyilik.
Qencîker — İyilik seven.
Qenckirin — İyileştirmek, iyi etmek.
Qenctir — Daha iyi.
Qenctirkirin — Daha iyi etmek.
Qenco — Kürtlerde erkek ismi.
Qend — Nebatî şeker.
Qenda — Onun kadar.
Qendeharî — Bir çeşit buğday, (erken yetişip bol nişastalıdır).
Qene — Bari.
Qenqeneskê — Garzan'da bir köy.
Qeram — Derman, enerji kuvvet.
Qeram — Kuvvet.
qeran — Kral.
Qeraş — Değirmenci.
Qereçî — Kıpti, çingene.
Qereçî — Pakistan'da büyük şehir, (başkent).
Qerf — Saka, alay.
Qerf — Mizah.
Qeresi — Kıraliyet. Kiraz.
Qerfavêtin — Alay etmek, takılmak.
Qerfkirin — Şaka etmek.
Qerfok — Şakacı, mizahçı.
Qerfok — Gevrek.
Qerfok — Gevrek bir cins üzüm.
Qerimadin — Uyuşturmak.
Qerîm — Uyuşma.
Qerimîn — Uyuşmak.
Qermok — Uyuşuk.
Qermiçandin — Buruşturmak, bükmek.
Qermiçî — Büzülmüş.
Qermiçandin — Büzmek.
Qermiçok — Büzgü.
Qermo — Büyümemiş kimse.
Qerisandin — Soğutmak.
Qerisî — Soğumuş.
Qerpal — Paçavra.
Qerpîn — Şıngırtı, patırtı.
Qersûn — Bir nevi testi.
Qertaf — Arı kovanının en son beyaz taze peteği.
Qertek — Hububatı savurarak temizleme.
Qergeşûn — Eğlence, hengâme.
Qesar — Kumaşı beyazlatmak rengini açmak.
Qesarî — Bu ameliyeyi yapma.
Qesarkirin — Bu ameliyeyi yapmak.
Qesel — Döğülmemiş sap.
Qesidandin — Hazırlatmak.
Qesid — Hazır.
Qesidîn — Hazır olmak, muhtaç olmak.
Qesif — Eti parçalamak.
Qesifandin — Parçalamak.
Qesifîn — Parçalamak.
Qesifîn — Parçalanmak.
Qesifyê — Beddua olarak kızlara, parçalanasın manasına gelir.
Qesifyo — Beddua olarak erkeklere parçalanasın manasına gelir.
Qesîrandin — Beyazlaştırmak.
Qesp — Sert, kurumuş.
Qesra Ahmedêxêro — Mardin'de bir köy.
Qesra Hisênê Qenco — Derik'te meşhur Hısene Kenco'nun köşkük ve ona izafe edilen köy. Kasının kapısı yekpare taştandır.
Qesra Qelendera — Mardin yakınında bir nahiye.

Qesra sireşkan — Nusaybin yakınında bir köy ve tren istasyonu.
Qeşa — Buz.
Qeşagirtin — Buz tutmak.
Qeşartin — Soymak.
Qeşem — Aşk, hasret.
Qeşemadila — Kalb hasreti.
Qeşemî — Kürdlerde kız adı.
Qeşitandin — Sıyırmek, kabuğundan çıkarmak.
Qeşitîn — Defolma.
Qeşmer — Keşmer.
Qeşmerok — Güldürücü, komik.
Qeşmertî — Soytarılık.
Qet — Katiyen, parça.
Qetan — Yırtılma.
Qetandin — Yırtmak.
Qetik — Küçük yük ipi.
Qetyayî — Yırtık.
Qevz — Adım atlama.
Qevzdan — Atlamak, sıçramak.
Qewaf — Testici, çömlekçi.
Qewal — Yezidi Kürtlerin ruhanî lideri, önder.
Qewan — Tezgâh.
Qewarûk — Gramofon plâğı.
Qewaman — Sasan ahalisi, bir Kürt aşireti.
Qewmik — Sason'da bir köy.
Qewer — Kuğan.
Qewirandin — Koğmak.
Qewrî — Koğulan.
Qewî — Niye— Neden?
Qewîtî — Tembih.
Qewlik — Bez çanta.
Qework — Taze ceviz, badem, fındık içi.
Qewre — Eğe.
Qey — Neden? Niçin?
Qeyar — Hat karar, yapıştırıcı madde.
Qeynter — Köprü.
Qeyseri — Kapalı çarşı, kıral çarşısı.
Qeysî — Kadar.
Qeytan — Şerit, kordon.
Qeytankirin — Kordonlamak.
Qews — Eğri.
Qewsbûn — Eğrilen.
Qewskirin — Eğriltmek.
Qewsî —
Qez — İpek, bir nevi ipekten mamûl.
Qezaz — İpekçi.
Qezazî — İpekçilik, ipekten mamul kemer kaytan yapan kimse.
Qibrîs — Kıbrıs.
Qiç — Şehla, şaşı.
Qiçqiç — Yağın kızarması.
Qiçqiçandin — Kızartmak.
Qiçomiço — Paramparça.
Qiçomiçokirin — Parçalamak.
Qidîk — Karın ağrısı.
Qidoş — Uğursuz.
Qidoşî — Uğursuzluk.
Qijak — Karga.
Qijandin — Yağı kızartmak.
Qijik — Dağınık saç.
Qijik — Karga.
Qijilandin — Büzerek dikmek, büzüştürmek.
Qijimgal — Bir oyun.
Qijmûk — Kabuk.
Qijûl — Çalı çırpı.
Qijnik — Bir cins kene.
Qijnika — Nusaybin civarında eski bir şehir harabesi.
Qilix — Üst baş, kıyafet.
Qilizîn — Bükülerek saklanmak, eğilerek.
Qiliç — Serçe parmağı.

Qilîlk — Ağaçtan kapı kilidi ve anahtarı.
Qilozan — Tepe taklak.
Qilozanî — Palende atılarak oynanan oyun.
Qin — Ceviz, badem içi.
Qinare — Mezbaha, et yeri.
Qinêber — Baharda yetişen ve pilâvla pişirilen bir ot.
Qinik — Kümes.
Qinyat — Kanaat.
Qir — Zemheri, soğuk.
Qirak — Bir nevi kartal.
Qirax — Kenar, sahil.
Qireqir — Gürültü, patırtı, münakaşa.
Qiriqir — Bağırıp çağırma, gürültü.
Qirêj — Kir.
Qirêjahî — Kirlilik.
Qirêjbûn — Kirlenmek.
Qirêji — Kirli.
Qirik — Boğaz.
Qirik — Karga.
Qirkaqirikbiqul — Boğazının delik olduğu ve beddua ile yiyeceğin ancak 1/7 si kursağına gittiği inanılan kuş.
Qirqirin — Bağırıp, çağırmak, gürültü.
Qirnî — Bir nevi kene.
Qirok — Hasis, pinti.
Qiroko — Erkeğe pinti diye hitap.
Qirşik — Çöp.
Qitik — Küçük çöp.
Qitomito — Parça parça.
Qirtan — Katran.
Qitûti — Tutumluluk.
Qîç — Azıcık.
Qîç — Gebeş.
Qîjqîj — Ağaç kakan kuş.
Qîm — Arzu, kabul, istek.
Qîmhatin — Arzulamak.
Qîmnehatin — Arzulamamak.
Qîmi — Arzudur, istektir.
Qîz — Kız.
Qîzanî — Kızlık, kızvarî.
Qîzap — Amca kızı.
Qîrqîr — Gürültü.
Qirledan — Seslenmek.
Qiqî — Ağaç kakan kuş.
Qiqî — Horozun ötmesi.
Qîqnêrîn — Dikdik bakmak.
Qîr — Zift, kara sakız, Nara.
Qirdan — Sayiha, çağırma.
Qire — Siyah, zift rengi gibi kara, (çağrı).
Qîrûvur — Bağırıp çağırma.
Qit — Koyun ve keçileri muayyen bir yağ karşılığında kiraya verme.
Qitik — Bacak kemiği, paça kemiği.
Qîvar — Mantar ve yenen bazı otların sapları.
Qoç — Boynuz.
Qoç — Av hayvanlarına kurulan tuzak.
Qoçan — Makbuz, tapu senedi.
Qoçbendir — Müshil bir ot.
Qof — Dış bükey, muaddep.
Qok — Kafatası.
Qok — İplik yumağı.
Qol — Köle.
Qolçî — Bekçi, gümrük memuru.
Qolek — Mardin'in Kersifanê köyünde bir mevki ve ziyaretgâh.
Qolêreş — Mardin'in Kersifane köyünde bir mevki ve ziyaret.
Qontax — Yamaç, yayla.

Qof — Parmaksız el (Erzurum - Trabzon arasında bir dağ).
Qor — Zayıf, iç bükey, mukaar.
Qorbûn — Zayıflamak.
Qorê — Kore.
Qorç — Yudum.
Qoreqor — Büyük baş hayvanların böğürmesi.
Qorik — Bacakla belin birleştiği nahiye.
Qorzî — Köşe.
Qorzîbir — Köşe taşı.
Qoş — Palanın arka kemeri.
Qoza — İpek kozası.
Qozan — Kafkan'da bir köy ve Adana nın bir kazası.
Qozax — Şuh, dilber.
Qozî — Şerafet, şuhluk.
Qub — Kubbe.
Quba — İltifat babında söylenen bir söz (ekşime yoğurdun ekşişimesi.)
Qubale — Kötürü iş.
Qubalê — Mardin civarında bir köy.
Qublî — Cenup rüzgârı.
Quç — Taşı dikme, hedef.
Qul — Delik.
Qulaç — İki elin açılabildiği kadar olan mesafe, kulaç.
Qulap — Dönme.
Qulbûn — Delinmek.
Qûlêr — Delik.
Quleti — Delilik.
Quleti — Deliklilik.
Qull — Delik.
Quling — Turna.
Qulingê deşta muşê — Muş yaylasının turnası.
Qulingo — Kürtçe meşhur bir muhaceret ağıtı.
Qulkirin — Delmek.
Qulle — Sarıya çalar kırmızı at rengi.
Qulpê — Diyarbakır'ın bir ilçesi.
Qulpik — İlik.
Qulpik — Kulp.
Qulpikxirimî — Kulpu kopmuş.
Qulqul — Delik deşik.
Qultik — Bitlis yakınında bir köy.
Qumbere — Bomba.
Qûmbil — Sune haşeresi, kımıl.
Qumrî — Kürtlerde kız ismi.
Qundire — Kundura, ayakkabı.
Qunêr — Çıban.
Qupçe — Düğme.
Quraf — Bağ bozumu.
Quraftin — Gevrek bir şeyi bükerek koparmak.
Qurçik — Evlerde köşe.
Qurdîsê — Mardin'e bağlı Darnin şimalinde bir köy.
Qurmiçî — Kökü yerde kalıp kopma.
Qurf — Tiksinme, Ediyosen kirazı.
Qurifî — Bükerek koparılmış.
Qurix — Sabah yıldızı.
Qurifîn — Tiksinmek.
Qûrîncek — Cimdik, bazı dikenli bitki tohumu.
Qurmiz — Kırmızı bir nevi boya.
Qurmiçandin — Kökünü almamak üzere koparmak.
Qurmiçî — Kökünden olmayarak kopan şey.
Qurre — Ukalâ, koruk suyunun kaynamışı.
Qurs — Damga, yuvarlak, bir bitkinin kökten filiz vermesi.
Qursandin — Kökünden kemirmek.
Qursdan — Bitkinin dibinden filizlenmesi.

Qursik — Yağda kızarthan bir hamur işi ve kurabiye.
Qursqurs — Yer yer, semt semt.
Qurt — Yudum.
Qurtik — Kürt kadınlarının giydiği bir nevi üç etek.
Qurûş — Kuruş.
Qusandin — Makasla bir şey kesmek, biçmek.
Qusîn — Kesmek, biçmek.
Qusquskî — Kesik, kesik.
Qûsyayî — Sütün kesilmesi ve yalın ayak yürüyenlerin ayaklarında olan cerahatlar.
Qut — Kısa kuyruk.
Qutabî — Talebe.
Qutabxane — Okul.
Qutabxana bazirganî — Ticaret okulu.
Qutabxana dadka — Hukuk Fakültesi.
Qutabxana Endezyarî — Teknik Üniversite.
Qutabxana Malat — Baytar mektebi (Veteriner).
Qutabxana Nawendî — Orta okul.
Qutabxana peşewmêhr — İlk okul.
Qutabxana pêşezayî — Ana okulu.
Qutabxana pizîjkî — Tıb fakültesi.
Qutabxana qiştûqalî — Ziraat fakültesi.
Qutabxana sertay — İlk okul.
Qutabxana şerî — Harb okulu.
Qut — Kuyruksuz hayvan, kısa, yalnız.
Qutan — Dövmek, vurmak.
Qutbirîn — Kesin, kat'î olarak.
Qutik — Kürtlere mahsus bir nevi gömlek.
Qutîk — Kutu.
Qutkirin — Kesmek, kısaltmak.
Quta — Kürtlerde erkek adı.
Qutamita — Parça parça, kesik, kesik.
Qûl — Köle.
Qûletî — Kölelik.
Qûn — Göt, büzük.
Qûndax — Kundak.
Qûnde — Homoseksüel.
Qûnderz — Bir çeşit dikiş.
Qûnek — Homoseksüel.
Qûngiran — Ağır iş yapan kimse, çevik olmayan.
Qûnkişkê — Kıç üstü sürünme.
Qûnşil — Kurulu, kuşkulu.
Qût — Nafaka.
Qûtbûn — Beslenmek.
Qûtênemir — Ölmeyecek kadar idare, gelir.
Qûtkirin — Nafaka almak, besleme, yedirmek.
Qûz — Sansar.
Qûzo — Nusaybinde bir köy.

R

Ra — Oy.
Rabat — Fas'ın başkenti.
Raber — Boyu kadar olmak, karşılayan.
Raberayetî — Karşılık, karşılamak.
Raberbûn — Karşı gelmek, karşılamak.
Rabezandin — Çatıştırmak, tecavüz ettirmek.
Rabezîn — Çatışmak, tecavüz.
Rabirdû — Geçmiş, sabık.
Rabûn — Kalkmak.
Rabûn — Sökülmek.
Rabûrî — Örf, adet.
Rabwerde — Eğlence, vakit geçirmek.
Rabwerdin — Eğlenmek, vakit geçirmek.
Raçav — Seçme, gözde.
Raçavi — Gösterişli.
Raçavkirin — Seçmek.
Radan — Herhangi bir sanatkâra, bir şeyi sipariş vermek.
Radan — Uzatmak.
Radar — Radar.
Radio — Radyo.
Radî — Spesiyal, ismarlanmış.
Radyûm — Radium.
Ragirtin — Tutmak, tevkif etmek. durdurmak.
Ragirtî — Durgun, sağlamca mevkuf.
Rahatin — Alışmak.
Rahiştin — Ele almak.
Rahşan — Yol gösteren, önder, nur. ateş. Kürtlerde kız adı.
Raketin — **Uzanmak.**
Rakirin — Kaldırmak.
Rakirî — Kalkmış.
Rakirî — Sürülmüş.
Rakişan — Uzanmak.
Rakişandin — Kaçırmak, zorla alıp götürmek, kız kaçırması.
Ramîsan — Öpücük.
Ran — Bud.
Raperişandin — Budamak, yontmak.
Rapêçî — Tırnak, tırnakla bir yeri tahriş.
Rapêçan — Sarmak, sarmalamak.
Rapêçandin — Sardırmak.
Rapêçî — Sarılı.
Rast — Düz doğru, dürüst.
Rast — Sağ cihet.
Rastbûn — Doğrulamak, tasdikname.
Raste — Doğru.
Rastek — Cetvel.
Ratkine — Hakikat.
Rastgo — Doğru söyleyen.
Rastik — Saha, alan.
Rastî — Doğruluk, dürüstlük.
Rasti — İstikamet, teyit.
Rastkirin — Düzeltmek.
Rastkirin — Tashih etmek.
Rastûçep — Sağ, sol.
Rastûrast — Doğrudan doğruya.
Rav — Ar, hamile kadınlarda varis.
Rave — Tefsir.
Ravekirin — Tefsir etmek.
Rewestan — Durmak, yorulmak.
Rawist — Durma, yorulma, sekte.
Rawistin — **Durmak, yorulmak.**

Rawistî — Durmuş, yorulmuş kimse.
Raxistin — Sermek.
Raxistî — Serili, mefruş.
Rayat — Irak'ta İsviçre ayarında sayfiyelik meşhur nahiye.
Rayî — Emin olma.
Rayn — Ren nehri.
Razan — Uzanmak.
Razan — Uyumak, süs.
Razan — Kürtlerde kız adı.
Razandin — Uyutmak.
Razav — Süslü, müzeyyen.
Razayî — Uyuyan.
Reben — Bekâr, zavallı, kimsesiz, rahibe.
Rebeno — Erkek için zavallı manasına.
Rebenokê — Kimsesiz kalan zavallı kız, kadın, Bohtan'da bir köy.
Rebet — Soson'da bir köy.
Rebît — Gürbüz.
Rebîtbûn — Gürbüz olmak.
Rebîtî — Gürbüzlük.
Rebîtkirin — Gürbüzleştirmek.
Rêçik — Patika.
Reçête — Reçete.
Reddan — Ayağı takılmak.
Redemandin — Bir kabı doldurmak.
Redkan — Kars, Ağrı, Muş ve Geliyi Beraza'ya yayılmış bir Kürt aşireti.
Ref — Raf.
Refik — Kümes hayvanlarının ve kuşlarının sürüsü.
Reftar — Küçük raf.
Reftar — Ahlâk, adet.
Reg — Kök.
Regtar — Karakter.
Reg — Ter.
Regez — Asil, ırk, mezhep.
Reh — Kök.
Reh — Damar.
Rehel — Kadının gelinlik cehizi.
Rehetî — Huni.
Rehjan — Nabız.
Rehwe — Bitlis ve Nemr.
Rehwan — Binek hayvanlarının sıçramadan süratle yürüyüşü, tırıs.
Rej — Dik, sert, kalkık.
Rejbûn — Dikleşmek.
Rejge — Şelâle.
Rejî — Kömür.
Rêjnav — Bohtan'da bir köy.
Rejiberg — Taş kömürü.
Rejkirin — Dikleştirmek.
Rek — Harç.
Reman — Siirt - Diyarbakır arasında petrol bölgesi ve bir Kürt aşireti.
Remik — Tuluktan yapılan bir nevi çanta.
Remka — Ağrı'da bir köy.
Remo — Kürtlerde erkek ismi.
Reng — Renk.
Renga-reng — Rengârenk.
Rengda — Renk veren, solan.
Rengdar — Renkli.
Rengc — Belki, ihtimal.
Rengin — Canlı, renkli.
Rengkirin — Boyamak.
Rengperîw — Soluk renk.
Rep — Dik, kalkık.
Raparep — Dimdik.
Reparepa — Kaskatı.
Repbûn — Kalkmak, dikilmek.
Repin — Çim, yeşillik.
Repindan — Çimlenmek.
Repî — Kalkık, para adı.
Repkirin — Kaldırmak, dikmek.

Reprep — Birşeye vurunca çıkan ses.
Repûblîk — Cumhuriyet.
Req — Su kurbağası.
Req — Sert, zayıf, kadid, kola.
Reqandin — Sertleştirmek, kolalamak.
Reqandî — Kolalı, çirişli, yıkanmamış kumaş.
Reqreq — Sert bir şeyin çıkardığı ses, gök gürültüsü, silâh sesi.
Reqreqok — Zayıf, verimsiz, kıraç arası.
Resim — Örf, adet.
Reş — Siyah, kara, zenci.
Reşa — İslâhiye civarında bir Kürt aşireti.
Reşan — Serpmek.
Reşan — Siirt yakınında bir nahiye.
Reşandin — Serpiştirmek.
Reşayî — Kara.
Reşbelek — Mektup, yazı, matbua.
Reşbûn — Kararmak.
Reşeba — Sert güney doğu rüzgârı.
Reşemar — Siyah yılan.
Reşemeh — Şubat ayı.
Reşê — Kürtlerde kız ismi.
Reşêle — Eti yenen güvercin bü-
Reşêş — Serpinti.
yüklüğünde yabani bir kuş.
Reşgirêdan — Matem karasını bağlamak.
Reşik — Çörek otu, Kürtlere mahsus kıldan örme bir ayakkabı.
Reşik — Anason otu.
Reşikê — Beşiri'de bir köy.
Reşî — Karartı.
Reşine — Bohtan'da bir köy,
Reşkaçava — Gözün siyahlığı.
Reşke — — Saman çuvalı.
Feşke û peşke — Şaşı.
Reşkirin — Karartmak.
Reşkotan — Siirt'te büyük bir Kürt aşireti (Beşiri'de).
Reşkotî — Bu aşirete mensup kimse.
Reşmîz — Koyunların sidikten bacaklarının kararması.
Reşreşok — Otomatik silâhlar.
Reşûtarî — Kap karanlık.
Reşyayî — Serpilmiş, dağılmış.
Retan — Koşu.
Retandin — Atlatmak, yarışta diğerini geride bırakmak.
Rete — Silkme.
Retimîn — Tıkınmak, dolmak.
Rev — Kaçma.
Revan — Kaçmak.
Revandin — Kaçırmak.
Revaştin — Kemirmek.
Revde — Kurt, köpek sürüsü.
Reveşk — Tahta kaşıkları yapmak için eğik hususi bir bıçak.
Revêtin — Yontmak.
Reviştî — Yontulmuş.
Revo — Kaçan kimse.
Revyayî — Kaçan, kaçmış olan.
Rewake — Revnak, ayvan.
Rewake — Biçilen ekinin tarladaki yığını.
Rewan — Mülâyimet.
Rewan — Tekrarlıyarak öğrenmek. Erivan.
Rewandiz — Irak'ta yüksek yayları ve soğuk suyuyla meşhur Erbile bağlı bir kaza.
Rewe — Kurt sürüsü.
Rewend — Göçebe.
Rewengî — Göçebelik, muhaceret, göç.
Rewêtang — Yeni yuva.

Rehwan — İyi at yürüyüşü, rahvan.
Rewişt — Ahlâk.
Rewiştî — Ahlâkî.
Rewînewe — Ürkmek.
Rewneq — Işıltı, parlaklık.
Rewrewk — Serap.
Rewş — Süs.
Rewşanê — Kürtlerde kız adı.
Rewşen — Aydın.
Rewşê — Kürtlerde kız ismi.
Rewt — Uzun asa.
Rewtik — Küçük asa.
Rex — Yan, kenar satrançta kale.
Rexînê — Bohtan'da bir köy.
Rexne — Tenkit, yanlışlık gevşeklik, rehavet.
Rexnekirin — Tenkit etmek.
Raxş — Süslü eğer takımı.
Rext — Fişeklik.
Rextdar — Tütün tüccarı.
Rez — Bağ.
Rezber — Eylûl ayı, bağ bozumu.
Rezdan — Öğreten, öğretmen.
Rezge — Sıra.
Rezîl — Cimri.
Rezkirin — Öğretmek.
Rezrezok — Taze iken yenen yabanî bir sarmaşık.
Rezvan — Bağcı.
Reyîn — Havlamak.
Rê — Yol.
Rêbarî — Yürüyüş, şöyle geçmek.
Rêbendan — Ocak ayı.
Rêber — Rehber, yol gösteren.
Rêber — Önder.
Rêbir — Yol kesen, kestirme yol.
Rêbirin — Yol kesme.
Rêbirok — Yol kesen.
Rêç — Dağ yolu.
Rêçik — Keçi yolu, patika.
Rêçik — Dağ yolu.
Reçkirin — Ağıl ve ahırın süpürülmesi.
Rêga — Geniş yol.
Rêjne baran — Sağnak halinde yağan yağmur.
Rêkan — Irak'ta bir köy aşireti.
Rêkirin — Yollamak.
Rêkupêk — Muntazam, düzgün.
Rekxistin — Tanzim etmek, düzgün hale sokmak.
Rês — Yün ipliği.
Rêsan — Eğirmek.
Rêsî — Kuru ot, kahverengi.
Rêstin — Eğirmek.
Rêstî — Eğrilmiş.
Reşî — Saçak, püskül.
Rêşikirin — Saçaklamak, püskül takmak.
Rêyahesin — Demiryolu.
Rêz — Sıra, akıntılı.
Rêzan — Yol gösteren, müşavir.
Rêzetî — Tasnif.
Ribase — Araziyi ekin için sulayıp hazırlamak.
Ribat — Av kekliğinin tecrübelisi, cesuru.
Ribat — Sürü hayvanlarının açık hava ağılı.
Ribat — Mecazi olarak cesur erkek.
Ribatî — Cesaret.
Ribês — İlk baharda karlı yaylalarda yetişen ekşimsi, yenen, güzel bir ot.
Ricifandin — Titretmek.
Ricricandin — Morartmak.
Ricricîn — Vücudun dayaktan renk değiştirmesi.
Ridê — Dokumada atkı.
Ridên — Sakal.

Revandin — Alıp götürmek, kaçırmak.
Rih — Sakal.
Rihberdan — Sakal bırakmak.
Rihsipî — Ak sakallı, büyük, senatör.
Rij — Yağsız, yavan.
Rijan — Dökülme.
Rijandin — Dökmek.
Rijav — Mansap, nehrin denize döküldüğü yer.
Rijî — Yağsızlık, katıksızlık.
Rijî — Kömür.
Rijîbûn — Yağsız kalmak.
Rijîman — Yağsız kalmak.
Rijîn — Dökülmek.
Rijyayi — Dökülmüş.
Rikh — Zıt, inat.
Rikhatî — Aksilik.
Rikew — Keklik kafesi.
Rikhîn — Aksi.
Rikhayî — İnatçı.
Rim — Mızrak.
Riman — Yıkılmak.
Rimbaz — Mızrakçı, silâhşör.
Rimbeşik — Kulplu bir nevi güveç kabı.
Rimbêz — Dağlarda yetişen ekşimsi bir ot.
Rind — İyi.
Rindê — Kürtlerde kız adı.
Riq — Antipati.
Risil — Gömme dolap.
Risinê — Savur'da bir köy.
Rist — Dizi. kolye.
Ristandin — Dizmek, eğirmek.
Ristik — Küçük kolye.
Riswa — Perişan, çürtik, mahvolma. rezil.
Riswabûn — Perişan olmak.
Riswakirin — Perişan etmek.
Riswatî — Perişanlık.
Rişk — Bit yumurtası, sirke.
Rişme — Binek hayvanlarının yuları.
Rişmilê — Mardin yakınında büyük bir köy.
Rişta — Erişte.
Rişwanê — Nusaybin'in Ziving ile Şabani köyleri arasında bir mevki ve kışlak.
Rişwanê — Savur'da bir köy.
Ritil — Batman.
Ritimandin — Doldurmak, tıkamak.
Ritimandin — Dikte etmek.
Rivîn — Alev.
Rivîndan — Alevlenmek.
Rîyad — Hicazın başkenti.
Rizaîye — Eski Urmiye şehri (İran'da).
Rizandin — Çürütmek.
Rizde — Dağlarda haşin kayalık.
Rizde — Menteşe, kapı tokmağı.
Rizgar — Basamak, silsile, kurtulmuş.
Rizgarî — Kurtuluş.
Rizgar ker — Kurtarıcı.
Rizgarkirin — Kurtarmak.
Rizîn — Ezilmek.
Rizîn — Çürümek.
Rizyanik — Bir yabanî ot.
Rizyayi — Çürümüş.
Aizyayî — Ezilmiş.
Rîçal — Reçel, uzun uzun kıyılmış tütün v.s. gibi.
Rîp — Hile, sahtekârlık.
Rîpoq — Göz kapağı.
Rîş — Sakal.
Rîş — Yıl çıbanı, şark çıbanı, koyunlarda bir nevi tırnak hastalığı.

rîtin — Defi hacet.
Rîşê — Midyat'ta büyük bir köy.
Rîx — Büyük baş hayvan pisliği.
Rixelokî barik — Bağırsak.
Rixelokî kore — Kör bağırsak.
Rixelokî estûr — Kalın bağırsak.
Rîxkirin — Pislemek (hayvanın).
Rixne — Çapak.
Rîxrîxok — Yemek borusu.
Rîz — Sıra.
Rîzê — Rize vilâyetimiz.
Rîzge — Dağ silsilesi.
Ro — Güneş, çay, küçük akarsu, teessür nidası.
Rohatin — Ecelin gelmesi, günün gelmesi.
Rohni — Aydın, münevver.
Roj — Gün.
Roj — Güneş.
Rojane — Günlük.
Rojava — Batı.
Rojavabûn — Gün batması.
Rojbaş — Günaydın.
Rojgîran — Güneş tutulması.
Rajhilat — Doğu, şark.
Rojhilatin — Güneş doğması.
Rojik — Adese, mercek.
Rojin — Baca.
Rojî — Oruç.
Rojî — Yevmiye, gündelik.
Rojîgirtin — Oruç tutmak.
Rojkan — Bitlis'te bir ilçe ve aşiret.
Rojken — Rontgen.
Rojkender — Rontkenci, rontgen mütehassısı.
Rojkî — Rojka aşireti mensubu.
Rojname — Gazete.
Rojname — Takvim.
Rokuj — Bohtanda bir ırmak.
Role — Evlât.
Roma — Roma.
Romanî — Roma tarzı mimarîsi v.s.
Romanya — Romanya.
Romanyayî — Romanyalı.
Rombîl — Oto.
Romi — Frenk.
Ron — Saf, berrak, şaibesiz.
Ronayî — Saflık, berraklık, aydınlık.
Ronak — Işık, aydın, Kürtlerde kız ismi.
Ronakî — Aydınlık.
Ronakîmag — Mehtap.
Ronîn — Bakmak.
Roniyî — Aydınlık.
Rov — Etek, haram kıllar.
Rovî — Bağırsak, tilki.
Ruyn — İki yüzlü, kırmızı keçi.
Rucuf — Titreme.
Rucufandin — Titretmek.
Rucufîn — Titremek.
Rucufkok — Titrek.
Ruhnbûn — Sulamak.
Ruhnik — Bir çeşit üzüm, şeffaf.
Ruhnik — Aydınlık.
Ruhnikî — Şeffaflık, parlaklık.
Ruhnî — Aydın.
Ruhnkirin — Sulandırmak.
Ruhnkayî — Karanlık olmadan, aydınlıkta.
Rû — Yüz, çehre.
Rûbar — Nehir.
Rûbar — Yüzyüze gelme, bir Kürt aşireti.
Rûbarî — Yüzyüze, mülâki olma.
Rûbend — Yatak örtüsü.
Rûdan — Yüz vermek, vuku bulmak.
Rûgirt — Abus, asık suratlı.
Rûgirtî — Yüz geçirilmiş şey.
Rûhn — Sıvı, sulu, cılk.

Rûkar — Düzey, cephe.
Rûkirin — Sofrada servis yapmak.
Rûkirin — Bir şeye yüz çekmek, astarlamak.
Rûkirin — Tercih etmek, yön vermek.
Rûl — Bir cins sarmaşık.
Rûmet — Yüz akı, yanak, şeref.
Rûn — Yağ.
Rûnêdewivandî — Erimiş yağ.
Rûnê zeytê — Zeytin yağı.
Rûnik — Yağımsı, margarin.
Rûnitandin — Oturtmak.
Rûniştî — Oturmuş.
Rûniştî — Düz, akıntısız oturmuş arazi.
Rûnkirin — Yağlamak.
Rûnkirî — Yağlanmış.
Rûnxane — Yağ istihsal eden fabrika.
Rûpêk — Altı gitmiş eski çorap.
Rût — Çıplak.
Rûtbûn — Çıplak olmak.
Rûtirş — Ekşi yüzlü.
Rûtî — Çıplaklık.
Rûtkirin — Soymak.
Rûto — Kürtlerde erkek adı veya sıfatı.
Rûxan — Yıkılış, kireç taşı, yumuşak taş.
Rûxandin — Yıkmak.
Rûxar — Satıh, yüz.

S

Sa — Köpek.
Sabad — Çardak, gölgelik.
Sablax — Mahabadin eski adı.
Sabûn — Sabun.
Sabûnabezi — İç yağı sabunu.
Sabûna bibêhn — Kokulu sabun.
Sabûna kurkirnê — Traş sabunu.
Sabûna gelgêlê — Çay kenarında bir ot.
Sabûna reqî — Çamaşır.
Sabûna şînoka — Menengiç ve Kızyandan yapılan bir nevi sabun.
Sabxor — İnkibaz, peklik.
Sad — Yüz, bir arap harfinin okunuşu.
Sada — Asır, yüz yıl.
Safo — Büyük süzgeç.
Safo — Büyük süzgeç.
Safo — Kürtlerde kız ismi.
Safok — Küçük süzgeç.
Sakol — Züğürt.
Saksonya — Saksonya.
sal — Yıl.
Salayîne — Gelecek yıl.
Salaçûyî — Geçen yıl.
Salahatî — Senelerce, gelecek yıl.
Salane — Senevi, yıllık.
Salapêşde — Önümüzdeki yıl.
Salar — Erkek adı.
Salaton — Silopi'de tarihi harabeleriyle meşhur bir köy.
Salbisal — Yıl yıl, her sene.
Saldi — Bir daha seneye.
Salix — Tarif, haber.
Salî — Yıllık.
Saloxhilanîn — Haber almak.
Salor — Akıllı, terbiyeli, uslu.
Salor — Kürtlerde erkek ismi.
Salos — Muraî, dalkavuk, yağcı, Şirvan'da bir köy.

Salox — Adres.
Salyan — Yıllık vergi.
Sam — Kürtlerde erkek ismi.
Samal — Kürtlerde kız ismi.
Saman — Mal.
Samanetî — Maliye.
Samangir — Marşandiz, yüz vasıtası, mal taşıyan.
Samanî — Mali.
Samîr — Darı.
Samîtil — Boyunduruk ipleri.
Samson — Samsun vilâyetimiz.
Sano — Bohtan'da bir köy.
Sapik — Sapık.
Sapok — Çizme.
Sap — Ekin biçildikten sonraki hal.
Saq — Yünden mamul bir nevi çizme.
Sar — Soğuk.
Sara — Kürtlerde kız ismi.
Sarê — Kürtlerde kız ismi.
Sarınç — Sarnıç.
Sarıncê — Mardin - Nusaybin arasında bir köy.
Sarme — Soğukluk.
Sarûgerm — Sıcak, soğuk, ılık, üşütme.
Sas — Saz.
Sasbend — Saz çalan.
Sason — Muş'ta bir kaşa ve bölge.
Satandin — Çeltiği kabuğundan ayırmak.
Satên — Floş.
Sator — İşsiz, güçsüz, serseri.
Satoretî — İşsizlik.
Satranç — Satranç, yüz yol, yüz usul, yüz oyun.
Savar — Bulgur.
Savêr — Köpek yalağı, haval hayalet.
Saw — Korku.
Sawa — Yavru.
Sawêr — Hayal.
Sawkirin — Bilmek, korkutmak.
Sax — Canlı.
Saxbûn — Canlanmak.
Saxeti — Canlılık.
Saxkirin — Canlandırmak, iyileştirmek.
Saxlem — Sağlam.
Saz — Akort, düzgün.
Sazkirin — Akort etmek, düzeltmek.
Se — Köpek, it.
Seb — Zemmetmek.
Sebaçi — Ne için.
Sebet — Sandık.
Seboz — Bir cins köpek.
Sed — Yüz.
Sed — Dönüm.
Sede — Asır.
Sedef — Sedef.
Sedekan — Yüzler hanesi.
Sedeha — Yüzlerce.
Sedem — Yüzüncü.
Sedsed — Yüzer, yüzer.
Seêhar — Kuduz köpek.
Sefik — Küçük sundurma, **ayvan.**
Sefîn — Irak'ta daimî karları ile meşhur bir sayfiye yeri.
Segav — Su köpeği, çakal.
Sehol — Buz.
Sel — Geniş, loş.
Selahattîn — Kürtlerde erkek ismi, meşhur Selâhaddini **Eyyubi'nin** küçük adı.
Selemaş — İran Şirvanında bir köy.
Selanîk — Selânik.
Selate — Salata.
Selaxê — Mardin'de ziraati meşhur bir ova köyü.
Selav — Selam.

Selbend — Kaya parçası.
Selbend — Su başı, baraj, şükür.
Selçûk — Selçuk.
Selçûkî — Selçukilere ait tarz.
Selegoşt — Üstünde et döğülen düzgün taş.
Selende — Ayvan.
Semawer — Semaver.
Semax — Tahammül, cevher.
Semax — Demire verilen tav, su.
Semaxkirin — Tahammül etmek, demire su vermek.
Semendok — Ayakları bağlayıp boynuna atmak.
Semerqend — Semerkand.
Semerşax — Rojkan'da bir köy.
Semşîre — Üzüm sıkıldıktan sonra kalan curuf.
Semûr — Sam yeli.
Sendîyar — Ahize.
Senger — Siper.
Sengesar — Eziyet.
Sengeser — İrak, İran hududunda bir kasaba.
Seqandin — Bilemek, ata binmek, perdahlamak.
Seqem — Keskin soğuk.
Seqemî — At nezlesi.
Seqitandin — Gebertmek.
Seqitîn — Gebermek.
Seqyayî — Soğuktan donmuş, bozulmuş meyva ve sebze.
Ser — Baş.
Ser — Üst.
Sera — Saray.
Serad — İri delikli elek.
Serapa — Baştan ayağa kadar.
Seraser — Baştan başa.
Serav — Yağmur yağdıktan sonra geç ekilen ekin, su üstü.
Seravde — Tenkit, taan, kötüleme.
Serban — Teras.
Serbaz — Asker.
Serbêrî — Bir köyde sağıma giden kız ve kadınların başı.
Serbest — Hür, başı boş, bağlı olmayarak.
Serbestî — Hürriyet.
Serbestîyet — Bağımsızlık.
Serjêr — Baş aşağı.
Serbîlind — Başı yukarıda, alnı açık, mağrur.
Serbiser — Başabaş.
Serbixwe — Kendi kendine.
Serbîyan — Başkan, cumhurbaşkanı.
Serbiziwî — İsyan, mukavemet, karşı gelme.
Sercal — Müşterek sürülerini otlatanlardan en büyük hissedar.
Sercil — Sütun başlığı.
Serçimk — Bahar otunun filiz başları, iyi kısımları.
Serçok — Çömelme.
Serçavahatin — Hoşgelmek, sefa gelmek, teşrif etmek.
Serçav — Göz üstü, hayhay.
Serçiner — Süleymaniye yakınında güzel bir mesire yeri.
Serçog — Diz üstü.
Serdab — Bodrum kat, mahzen, buzhane, peron, tünel.
Serdagirtin — Üstünü doldurmak, ikmal yapmak.
Serdankirin — Yavruyu memeye alıştırmak.
Serdar — Kumandan, Kürtlerde erkek adı.
Serdar — Avda ağacın tepesine konan keklik ve bölünen ağacın uc kısmı.
Serdartî — Kumandanlık.

Serdest — Serbest, alışkın, eli yatık.
Serdeşt — Dağla ovanın birleştiği yer.
Sere — Fidye.
Sere — Yaşlı.
Serenc — Macera.
Sereta — Mukaddime, önsöz, başlangıç.
Seretî — Yaşlılık.
Serêdanî — Başvurma, ziyaret etme.
Serêkanyê — Ceylân pınarın eski adı, çeşme başı.
Serêkanyê — Nusaybin'in Ziving köyünde maruf çeşmeler.
Serêkanyêşabanê — Nusaybin'in Şabanê köyünde maruf çeşmeler.
Serêş — Başağrısı. Uğraşma.
Serêşandin — Baş ağrıtmak, uğraştırmak.
Serfînaz — Kürtlerde kız ismi.
Serfinaz — Bahtiyar, mesut, mutlu.
Sergo — Çöplük.
Serger — Baş dönmesi, (baş yazar).
Serger — Ak baba, dağ tepesindeki düzlükler.
Sergirani — Ağır başlılık, naz.
Sergovend — Oyunda baş çeken, halay başı.
Sergul — Kürtlerde kız adı.
Serhad — Hudut bovu, Kürtlerde erkek adı.
Serheng — Mümessil.
Serhevrazan — Üstüste yatmak.
Serhişk — Dik kafalı, inatçı.
Serik — Başkan.
Serik — Pipo başlığı.
Serik — Selektör, elek üstü.
Serinc — Mülâhaza, dikkat.
Serinc — Not.
Serincdan — Dikkat etmek, mülâhaza etmek, not yazmak.
Serî — Baş, uc.
Serîberdî — Ravanduz civarında meşhur bir dağ.
Serîdan — Baş vermek, başak vermek, çıbanın olgunlaşması.
Serîn — Yastık.
Seringah — Yastık.
Serjêrek — Baş aşağı.
Serjinik — Kılıbık, kadın tabiatlı erkek.
Serkanetî — Başkanlık.
Serkanî — Çeşme başı (başkanlık).
Serkar — Amele başı, iş kontrolcusu.
Serkepkan — Irak'ta Raniye ilçesinde meyveleriyle meşhur bir köy.
Serkewt — Muvaffak, Kürtlerde erkek ismi.
Serkewtin — Muvaffak olmak.
Serkewtî — Muvaffakiyet.
Serkêş — Baş çeken, serkeş.
Serkil — Eşeğin pisliği.
Serkomer — Reisi cumhur.
Serkomel — Cemiyet başkanı.
Serleşker — Ordu kumandanı.
Serlêdan — Uğramak, ziyaret etmek.
Serlâdan — Uğramak, ziyaret etmek.
Sermavêj — Kasım.
Sermêz — Masa örtüsü.
Sermil — Omuz atkısı, etol.
Sermiyan — Bir aile veya topluluğun başkanı, reisi.
Sermiyan — Sermaye, kapital.
Sernerm — Uysal, yumuşak tabiatlı kimse.

Sernewq — Aşağılık, alçaklık.
Serpil — Tümen, fırka.
Serperişt — Ayak üstü.
Serpê — Ayak üstü, canlı.
Serpêhat — Macera.
Serpêhatin — Maceraya girişmek.
Serpêhatî — Macera perest.
Serpişt — Sırt üstü.
Serpûş — Başlık, kapak.
Serqot — Başı çıplak.
Serrax — Örtü.
Serreş — Kara başlı.
Serrê — Güzergâh, uğrak, yol üstü.
Sersaxî — Baş sağlığı.
Serseng — Irak'ta Musul'un şimalindeki kralların maruf sayfiye nahiyesi.
Sersal — Yıl başı.
Sersing — Hazır, amade, bağlı kısrak veya at.
Sersera — Başüstüne temenna.
Serserî — Kendi başına kimseyi dinlemeyen, serseri.
Serserîtî — Serserilik.
Sersipî — Ak başlı.
Sersêl — Saç üstü, taze ekmek anlamına.
Sersor — Kızıl baş.
Sersot — Ucu ateşli odun.
Sersûrman — Hayret etmek.
Sersûrman — Baş dönmesi, dehşet.
Serşivan — Çoban başı.
Serşok — Banyo, hamam.
Serşuştin — Banyo almak, yıkanmak.
Serûsikhût — Üst baş, kıyafet.
Serûpê — Kelle paça.
Serûgûh — Çoban, deve çobanı.
Serxweş — Sehaş, keyifli, başıboş.
Serxveşbûn — **Serhoş.**
Serxveştî — Sarhoşluk.
Serxweşkirin — Sarhoş etmek.
Serza — İlk doğuran koyun veya keçi.
Serzemîn — Dünya yüzü, yer yüzü.
Sevî — Büyük sepet.
Sewdaser — Baş dönmesi.
Sewere — Yonca bitkisi.
Sewîl — Testi.
Sewsbûn — Sersemleşmek, âşık olmak.
Sewskirin — Sersemleştirmek.
Sewseti — Sersemlik aşıklık.
Sewz — Yeşil.
Sewzewat — Yeşillik, sebze.
Sextekar — Sahtekâr.
Sextekarî — Sahtekârlık.
Seyand — Sıva.
Seyandin — Sıvamak.
Seyandî — Sıvanmış.
Seyda — Hoca, üstad.
Seyêgure — Kurt boğan iyi köpek.
Seyid — Seyit, Hz. Muhammed'in soyundan gelenler.
Seylan — Seylan.
Seyr — Temaşa.
Seyr — Acayip, hayret uyandırıcı.
Seyran — Piknik.
Seyrkirin — Temaşa etmek.
Sêbaz — Üç adım atlama oyunu.
Sêbendik — Üç bağlı bir nevi Kürd gocuğu.
Sêberg — Üç taş oyunu.
Sê — Üç.
Sêçik — Üçken.
Sêçmax — Yenen yabanî bir ot.
Sêdare — İdam sehpası.
Sêgah — Üçlü bir musiki makamı.
Sêgeh — Harmanda kullanılan 3 çatallı ağaç.
Sêgulîk — Harman işlerinde kulla-

nılan 3 çatallı ağaç.
Sêk — Sirke.
Sêkevir — Üç taş, boşanmada kullanılan üç taş.
Sêkuşke — Üç taştan ibaret ocak.
Sel — Madenî saç, ekmek saçı.
Sêlax — Kum.
Sêlxêre — Beşeri'de bir köy.
Sêlm — Hayvan memesi.
Sêlmî — Peynir helvası.
Sêlxan — Kumluk.
Sênc — Avlu etrafındaki çalı çırpı, odun, çit.
Sênc — Sükûnet, sıcaklık.
Sêncirandin — Pişirmek, ısıtmak.
Sênckirin — Etrafını çevirmek.
Sênckirî — Etrafı çevrili, surlu.
Sêng — Göğüs.
Sênî — Tepsi.
Sêpê — Üç ayak denen Kürd oyunu.
Sêpî — Sehpa.
Spik — Sehpa.
Sêqok — Sason'un Kabulcaz köyünde meşhur bir çeşme.
Sêrbend — Süslü at koşumu.
Sêrîya — Zerkan'da bir köy.
Sêrtê — Siirt vilâyeti.
Sêsbê — Yarın değil, daha evvelki gün.
Sêsê — Üçer.
Sêta — Üç kat.
Sêv — Elma.
Sêvagemor — Yaban elması.
Sêvahêzeranî — Haziran elması.
Sêvasor — Kırmızı elma.
Sêvaxelatî — Ahlat elması.
Sêvê — Kürtlerde kız ismi.
Sêvkar — Sıpayırt nahiyesinde ebir köy.
Sêvtalk — Acı elma.
Sêvtirşk — Ekşi elma.
Sêw — Büyük eşek arısı.
Sêwasê — Sıvas vilâyetimiz.
Sêwik — Garzan'da meşhur **âlim** Mella Ali'nin köyü.
Sêwî — Öksüz.
Sêwîbûn — Öksüz kalmak.
Sêwîkirin — Öksüz bırakma.
Sêwîman — Öksüz kalmak.
Sêwîtî — Öksüzlük.
Sêyem — Üçüncü.
Sêysaaq — Süleymaniye'de **Halebce** bölgesinde tarihî bir bölge.
Sibande — Saçak, sundurma.
Sibê — Sabahleyin, yarın.
Sifnik — Temel.
Siftobûn — Bozulmak.
Siftok — Kokmuş yemek.
Sigorta — Sigorta.
Sihir — Sirke.
Sihr — Meyve vermiyen ağaç.
Sihrik — Tüfekte arpacık deliği.
Sihûn — Çamurdan yapılan leğen.
Sike — Demirden kazık, para, darp.
Sikexane — Darphane.
Silav — Selam.
Sîlêmanyê — Irak'ın Süleymaniye vilâyeti.
Silîva — Diyarbakır'ın Silvan kazası (Merwanoğulları Kürd devletini kuran Bad'ın başkenti).
Silk — Pancar.
Silkesor — Kırmızı pancar.
Silo — Kürtlerde erkek adı (Süleyman).
Silopyê — Mardin'in bir ilçesi.
Siltanê — Kürtlerde isim.
Silto — Kürtlerde kız ismi.
Sim — Hayvan tırnağı.
Simandin — Delip geçmek.

Simaq — Bir bitkinin tohumu, sümmak.
Simaqpalan — Süzgeç.
Simaqyê — Diyarbakır'da tarihi bir köy, (meşhur tarihçi Maryeşna bu köylüdür).
Simbêl — Bıyık.
Simbêlboq — Gür bıyık.
Simbil — Başak.
Simbilek — Bir cins balık.
Simirmir — Sürü hayatını yaşayan ve hiç doymadığı söylenen muzır bir kuş.
Simîn — Delmek.
Simko — Erkek adı.
Simkok — Kırmızı bir tohum.
Simkord — Yuvarlak tırnakla hayvan.
Simkirin — Delip geçmek.
Simoqyê — Sincar'da bir köy ve bölge.
Simore — Sincap.
Simreşî — Hayvanların bir tırnak hastalığı.
Simsik — Nefissiz, pisboğaz, şurda burda otlanan kimse.
Simterâş — Nalbant aleti ve tırnak keseceği.
Simt — Mecazi olarak kaba et.
Sinc — İğde ağacı.
Sincak — Kadınların taktığı iğne. broş.
Sincêri — Bir cins üzüm.
Sincik — Topraktan çocuk oturağı.
Cinciramdin — Toprak eşyayı pişirmek.
Sincirî — Pişmiş, ısınmış.
Sincirîn — Pişmek, ısınmak.
Sincaq — Kalın bağırsak, sucuk.
Sindan — Örs.
Sindan — Bitlis'te bir köy.
Sindoq — Sandık.
Sine — Irak, İran hududunda bir bölge.
Sing — Kazık, mil, şiş.
Singêdolabê — Çıkrık mili.
Singêkon — Çadır kazığı.
Singik — Çocuklarda çıkan bir sivilce.
Singik — Örgü şişi.
Singo — Süngü.
Sinopê — Sinop vilâyetimiz.
Sintir — Yetîm, kimsesiz.
Sipartin — Teslim etmek.
Spartî — Teslim edilmiş olan.
Sipas — Teşekkür.
Sipasî — Şükran.
Sipaskirin — Teşekkür etmek.
Sipil — Dalak.
Sipilak — Akciğer.
Sipî — Beyaz.
Sipî — Bit.
Sipîbûn — Beyazlaşmak.
Sipîçolk — Soluk.
Sipîkirin — Beyazlaştırmak.
Sipîkirin — Badana yapmak.
Sipîman — Beyaz kalmak, dona kalmak.
Sipîpank — Ambiti.
Sipyagenim — Buğday biti.
Sipyamirîşka — Tavuk biti.
Sipyakinca — Çamaşır biti.
Sipyaniska — Mercimek ve tahıl biti.
Sipyaserya — Baş biti.
Siqêf — Küfür.
Siqêfkirin — Küfretmek.
Sir — Uyuşma.
Sirbistan — Sırbistan.
Sirbûn — Uyuşmak.
Sirim — İplik haline getirilmiş deri.

Sirîn — Temizlemek.
Sirkirin — Temizletmek.
Sirnî — Kağnı arabasındaki dingil (iki tekerleği bir birine bağlayan ağaç).
Sirnîyê erebê — Araba dingili.
Sirp — Sırp.
Sirsirk — Kara fatma böceği.
Sirsûm — Yayık, büyük şarap küpü.
Sist — Gevşek.
Sitavk — Güneş hüzmeleri.
Sistbûn — Gevşemek.
Sistî — Gevşeklik.
Sistkirin — Gevşetmek.
Sisto pisto — Derbeder kimse.
Sivik — Hafif.
Sivkayî — Hafiflik çabukluk.
Sivikbûn — Çabuk olmak, çevik olmak.
Sivikî — Çabukluk, acele.
Sivikkirin — Hafifletmek.
Siwaretûkê — Dihok'ta bir yayla.
Siyare — Kapının iki yanı.
Siyare — Bir cins buğday.
Sî — Gölge.
Sîbirya — Sibirya.
Sîdekan — Erbil yakınında bir nahiye, (bu eseri hazırlamada değerli yardımcım Cemal Alemdar'ın doğum yeridir).
Sîh — Otuz.
Sîhem — Otuzuncu.
Sîkalkagurî — Akbaba.
Sîm — Sırma.
Sîmaw — Meşhur Türk filozofu, Şeyh Bedrettin'in memleketi.
Sîmir — Kürt mitolojisinde dev bir kuş.
Sîna — Sina.
Sînanê — Diyarbakır'da bir nahiye ve bir istasyon.
Sînemê — Kürtlerde kız ismi.
Sîng — Göğüs, mecazi olarak kadın memesi.
Sîngapor — Singapur.
Sîno — Kürtlerde erkek adı.
Sînor — Hudut.
Sînordanîn — Hudut kurmak.
Sînordaş — Hudutdaş, komşu.
Sînorkirin — Hudutlandırmak, tahdit.
Sîpan — Yığın.
Sîpanêxelatê — Süphan dağı.
Sîpêl — Şelâle.
Sîpkan — Ağrı'da büyük bir Kürt aşireti.
Sîpkî — Sipkan aşiretine mensup kimse.
Sîqal — Cilalı, at ismi.
Sîqalî — Cilalı.
Sîqalkirin — Cilalamak.
Sîr — Sarmısak.
Sîrava — Sarmısak, yağ, yumurta ve ekmekten yapılan yemek.
Sîramara — Zehirli yabanî bir nevi sarmısak.
Sîrdim — Bir nevi yabanî sarmısak, (peynire konan ot).
Sîrik — Yabanî bir cins sarmısak, ince kalkan, zayıf.
Sîrkutk — Sarmısağın döğülmesine mahsus ağaçtan havan kolu.
Sîrox — Yenen yabanî bir ot.
Sîrwan — Diyale nehrinin ilk kolu.
Sîs — Sıyah - mor arası bir renk.

Sîsawa — Erbil'de pirinci ile meşhur bir köy.
Sîser — Şirvan'da bir dağ, (Güya uzaktan dahi bu dağı göreni akrep sokmazmış).
Sîtem — Sitem, gölgelemek, zulüm.
Sîtemkar — Sitem eden, zalim.
Sîtê — Midyat'ta bir köy.
Sîtil — Bakraç.
Sîvle — Tarla faresi.
Sîwan — Şemsiye.
Sîx — Keskin uçlu sert diken.
Sîx — Diken.
Sîxur — Büyük cins bir kirpi.
Sîyabend — Kürtlerde erkek ismi ve Kürtçede meşhur Siyabende Silivi hikâyesinin kahramanı.
Sîyadara — Ağaç gölgesi.
Sîyam — Siyam.
Sîyannûmamesenî — Musul - Erbil arasında yaşayan bir Kürt aşireti.
Sîyamansijr — Kerkük'ün cenubunda bir Kürt aşireti.
Sîyan — Pis çamur, çirkef, kanal, lâğım akıntısı.
So — Yabanî bir ot.
Sobahi — Yüzme.
Sobahîker — Yüzücü.
Sobanek — Yüzücü.
Sobe — Soba, yayan, hayvansız olarak yolculuk.
Sobedadan — Soba yakmak.
Sobehîkirin — Yüzmek.
Sohtin — Yakmak, dağlamak.
Sohtî — Yanmış, dağlanmış.
Sojin — Çuvaldız.
Sol — Ayakkabı, yemeni.
Soldirû — Yemenici.
Sone — Ördek.
Sor — Kırmızı.
Sora — Kızılca.
Soranî — Kürtçede bir lehçe. kimse.
Soranî — Bir çeşit hançer.
Soravik — Allık, ruj.
Sorboz — Pembe renk.
Sorbûn — Kızarmak.
Sorêtarî — Koyu kırmızı.
Sorêvekirî — Açık kırmızı al.
Sorgul — Kırmızı gül, bir çeşit buğday.
Sorik — Kızamık hastalığı, bir çeşit buğday.
Soring — Kırmızı toprak boya.
Soriçik — Yemek borusu.
Sorkan — Derik'te bir Kürt aşireti.
Sorkayî — Kızıllık.
Sorkê sorava — Bir çeşit üzüm.
Sorkirin — Kırmızıya boyamak, kızartmak.
Soro — Erkek ismi.
Sorsork — Süpürgelik ot, yemek borusu.
Sosin — Zerin çiçeği.
Sosinê — Kürtlerde kız ismi.
Sorûsipîyov — Makyaj.
Sov — Kıtlık.
Sowê — Zerkan'da bir köy.
Soxî — Ne yapalım? Naçar, netice.
Sozî — Yarın.
Spartin — Teslim etmek.
Spartî — Emanet, dayalı.
Spehî — Güzel.
Spehîbûn — Güzelleşmek.
Spêhîdar — Kavak.
Spehîkirin — Güzelleştirmek.
Spehîkirin — Güzellik.
Spehîtî — Yemlik otu.
Sping — Yemlik otu, çiğ yenen bir ot.
Spîçke — Kibrit.

Spîdar — Kavak.
Spîkahêkê — Yumurta akı.
Spîndar — Kavak ağacı.
Stendin — Almak, satın almak.
Stewandin — Olgunlaştırmak.
Stewin — Olgunlaşmak.
Stewir — Gebe olmayan hayvanlar.
Setwirhiştin — Sahibi tarafından çektirilmeyen hayvan.
Stewirman — Hayvanın geye kalmaması
Stewrê — Mardin'in Saur kazasının adı.
Stewrê — Savrlu kimse, gebe olmama hali
Stêr — Yıldız.
Stêra berheyvê — Aya bitişik yıldız.
Stêra haftawanê — Büyükayı yıldızı.
Stêra quruxî — Sabah yıldızı.
Stêra nîvê ezmên — Kutup yıldızı.
Stêra sibehê — Sabah yıldızı.
Stilîlê — Nusaybin'i İstilil nahiyesinin asıl adı.
Stilîlî — İstililli kimse.
Stiran — Şarkı.
Stiranî — Müzikal.
Stiranvan — Şarkıcı, muganni.
Stirî — Diken.
Stirîzerk — Yabani bir ot.
Stirînişk — Sıçan dikeni.
Stûr — Kalın.
Stûrbûn — Kalınlaşmak.
Stûrkirin — Kalınlaştırmak.
Stûrtî — Kalınlık.
Swîr — Sarmısak acısı.
Sûç — Suç.
Sûçe — Dış köşe.
Sûçeber — Köşe taşı, uzun büyük taş.
Susî — Kenger tohumu, (kavrulup yenir).
Sûd — Fayda, menfata, tatlı, marreng.
Sûddar — Faydalı, menfaatler.
Sûdferest — Menfaatperest.
Sûlaf — Musul'un şimalinde meşhur bir sayfiye.
Sûle — Darının sapı, kasal, kamış.
Sûnd — Yemin, and.
Sûnddan — Yemin ettirmek.
Sûndxwarin — Yemin etmek.
Sûr — Hayret, sur.
Sûrcî — Rawandizda bir Kürd aşireti.
Sûrdim — Yabanî çarmısak.
Sûrevêlk — Gagası kırmızı güzel tüylü bir kuş.
Sûrgicî — Mardin'de bir Kürt aşireti.
Sûrkan — Ağrı'da Türk İran transit yolu üstünde bir köy.
Sûrikandin — Süratle sıvıştırıp, koşturmak, sürtüştürmek.
Sûrikîn — Sıvışıp koşmak.
Sûravk — Tuzlu su.
Sûs — Miyan, miyan kökü.
Sûtin — Yakmak, bilemek (mahrukat yakacak).
Sûsik — Bir cins keklik.
Sûwender — Ayran.
Sûxar — Bir cins ot.
Sûzenek — Bel soğukluğu hastalığı.
Swar — Süvari.
Swarbûn — Binmek.
Swarkirin — bindirmek.
Swartî — Süvarilik.
Swêrek — Siverek ilçesi.
Swêrekî — Siverekli.

Ş

Şaban — Arapça bir ayın ismi.
Şabanê — Nusaybin'de bir köy.
Şabaş — Bahşiş.
Şabaş — Meth, övgü.
Şabaşbûn — Methedilmek.
Şabaşî — Methiye.
Şabaşkirin — Methetmek.
Şabaz — Kürdlerde erkek adı.
Şabelot — Kestane.
Şabender — Konsolos, resmi temsilci.
Şabûn — Sevinmek.
Şadbûn — Sevinçli.
Şadilî — Dersim'de bir aşiret.
Şadî — Sevinç.
Şadkirin — Sevindirmek, neşelendirmek.
Şagirt — Çırak.
Şah — Padişah.
Şahane — Şahane.
Şahêşahan — Şahinşah, başbuğ.
Şahîne — Kıraliçe.
Şahînet — Alem yapmak, eğlenmek.
Şahne — Arazi sahibi namına köylü ekinini gözeten bekçi.
Şehreza — Zeki, bilgili.
Şahrezayî — Zekavet, bilgiçlik.
Şaht — Mefluç, dağınık.
Şaht — Beceriksiz erkeğe denir.
Şahtbûn — Felç olmak.
Şahtê — Beceriksiz kadına denir.
Şahtkirin — Felç etmek.
Şajin — Kraliçe.
Şal — Kürtlere mahsus geniş paçalı pantalon.
Şal — Bir nevi ince yün kumaş ve kuşak.
Şalik — İnce kumaş ve maşlah, nohut mercimek ve baklanın yeşil iken yenen hali.
Şalûl — Güvercin büyüklüğünde renkli bir kuş.
Şalyar — Bakan.
Şalyarî — Bakanlık.
Şalyarê abûrî — İktisat bakanı.
Şalyarê avedanî — İmar bakanı.
Şalyarê dadga — Adalet bakanı.
Şelyarê dere — Dışişleri bakanı.
Şalyarê hatûçûn (Gihîstin) — Ulaştırma bakanı.
Şalyarê kar — Çalışma bakanı.
Şalyarêk hiştûkal — Ziraat bakanı.
Şalyarê khomelayeti — Sosyal işler bakanı.
Şalyarê navxwe — İçişleri bakanı.
Salyarê neft — Petrol bakanı.
Şalyarê Şarewanî — Belediyeler bakanı.
Şalyarê şer — Millî Savunma bakanı.
Şalyarê tendurustî — Sıhhat bakanı.
Şalyarê zanistî — Maarif bakanı.
Şalyarî — Bakanlık.
Şam — Şam.
Şamar — Kırk ayak.
Şamayî — Şam işi, Şamlı, bir cins tütün.
Şamborek — Bir nevi börek (Kürt böreği).
Şamderzî — Bir cins çelik.
Şamê — Şam.

Şamımisrî — Bir nevi kılıç çeliği.
Şamû — Kıl tarağı.
Şan — Bal, bal peteği, omuz.
Şanaz — İftihar, Kürtlerde kız ismi.
Şanazkirin — İftihar etmek.
Şander — Garzan'da bir köy.
Şandin — Göndermek.
Şanghay — Şanghay.
Şandî — Gönderilmiş.
Şanîdan — Göstermek.
Şanîn — Tetkik.
Şanîşê — Nusaybin'de cakcak suyunun tevzi edildiği yerde bir köy.
Şap — Kürd cepkeni.
Şapat — Mevsim, çağ.
Şape — Çığ.
Şaper — Kuştan bir tüy.
Şapik — Kürtlere mahsus bir nevi cepken.
Şaqla — Mertek.
Şaqûl — Kuşları tutmak için bir nevi tuzak.
Şar — Şehir.
Şar — Kadın başlarına bağladıkları siyah simli bir başlık.
Şaran — Kereste.
Şarbanê — Kürtlerde kız adı.
Şareban — Irak'ta bilhassa narları ile meşhur Divolağa bağlı bir kaza.
Şardin — Saklamak, gömmek.
Şarewan — Belediye reisi.
Şarezûr — Irak'ta Medlerden kalma tarihî bir şehir, Kerkük civarında.
Şarêz — Diş etleri hastalığı.
Şeristan — Medenî, şehirli.
Şaristanî — Medeniyet.
Şarax — Acur.
Şaş — Sarık, seyrek.
Şaşbûn — Şaşırmak.
Şaşîtî — Şaşkınlık.
Şaşkirin — Şaşırtmak.
Şaşxapên — Sahte sarıklı, sahte âlim.
Şawegs — Kürtlerde erkek ismi.
Şawir — Düdük.
Şawirê — Bohtan'da bir köy.
Şax — Dağ.
Şax — Dal.
Şax — Boynuz.
Saxewan — Kürtlerde erkek ismi.
Şaxê — Cizre'de eski Bohtan beylerinin menşei.
Şaxî Dağlı.
Şaxqutkirin — Dal kesmek, alâka kesmek.
Şayî — Düğün, dernek, eğlence.
Şayetî — Kraliyet.
Şayetî — Kraliyet.
Şayîze — Kürtlerde kız ismi.
Şazde — Onaltı.
Şazhem — Onaltıncı.
Şeb — Saf.
Şebak — Şafak.
Şebak — Tasma.
Şebot — Bir cins balık.
Şefqe — Şapka.
Şetî — Yıkık, çökük.
Şeh — Tarak.
Şehbaz — Kürtlerde erkek adı, çalışkan.
Şehêbeqs — Bir nevi ağaç tarak.
Şehêmû — Kıl tarağı.
Şehêcûmkê — Dokuma tarağı.
Şehêserya — Kıl tarağı.
Şehik — Baş tarağı.
Şehin — Süs tarağı.
Şehîn — Terazi.
Şehkirin — Taramak.
Şehkirî — Taranmış.

Şekir — Şeker.
Şekirê elbika — Bonbon şekeri.
Şekirê hindê — Bir nevi Hint şekeri.
Şekirê hûr — Toz şeker.
Şekirê kabik — Kesme şeker.
Şekirê qend — Kelle şekeri.
Şekirê serya — Kelle şekeri.
Şekirî sipî — Beyaz şeker.
Şekirî — Şekerden mamul.
Şekiro — Kürtlerde erkek ismi.
Şekirok — Bir cins kavun ve yabanî enginar otu.
Şekal — Eski ayakkabı.
Şel — Gülleyi havadan atma.
Şelaf — Dalkavuk, yaltakçı.
Şelafkirin — Dalkavukluk yapmak.
Şelifîn — Ayağın taşa takılması.
Şelik — Bezden süzgeç.
Şellêq — Çapak.
Şelliqandin — Yürüterek yormak, bir işi baştan savarak yapmak.
Şelliqîn — Yorulmak, bacak aralarının yürüyüşten kızarması.
Şellte — Büyük çuval.
Şelokirin — Bulandırmak, korkutmak.
Şelûf — Çıplak, küçük piliç.
Şelwar — Şalvar.
Şemal — Esinti, meltem, Kürtlerde erkek adı, güzellik.
Şematok — Kaygan, kaypak.
Şematok — Mecazi olarak ele avuca sığmaz, afacan.
Şembelik — Yabanî karanfil.
Şemçe — Kibrit.
Şeme — Cumartesi, zilan deresinde bir köy.
Şemendefer — Tren.
Şemadan — Yağmurluk, muşamba.
Şemetî — Kayma.
Şemetîn — Kaymak (kayak yapma).
Şemirandin — Bırakmak, koyu vermek.
Şemirî — Bırakılmış, terkedilmiş, açıkta kalmış.
Şemitandin — Kaydırmak.
Şemitxaltîk — Bir nevi yapışkan mantar.
Şemî — Cumartesi.
Şemkan — Kars'ta bir Kürt aşireti.
Şemrex — Mardin'de bir köy, (şimdiki Mazi dağ kazası).
Şemsê — Kürtlerde kız adı.
Şemt — Kayma.
Şemûz — Huysuz, huysuz katır.
Şene — Tırpan, harmanı savuran alet.
Şenekirin — Tırpan etmek.
Şepel — Şuh, rind, dilber.
Şepane — Ekin ekildikten sonra tohumun iyice gömülmesi için gezdirilen şey.
Şepol — Dalga.
Şeq — Taraf, parça, kısım.
Şeq — Bacak, taraf.
Şeqam — Mecazi olarak zaman.
Şeqamlêdan — Tokatlamak.
Şeqil — Harmanda kullanılan büyük ağaçtan mühür.
Şeqilkirin — Harmanı bu mühürle mühürlemek, işaretlemek.
Şeqilkirî — Bu şekilde işaretlenmiş harman.
Şeqlawa — Erbil'e bağlı bir kaza merkezi ve sayfiye yeri.
Şeqleqtêzî — Bişerî'de bir köy.
Şeqitandin — Sıyırmak.
Şeqitî — Sıyrılmış.
Şelqoq — Yabanî meyva.
Şer — Harp.

Şeranî — Harbi, harba ait.
Şerevan — Belediye.
Şerkirin — Harb etmek.
Şerm — Ayıp, haya, utanç.
Şermbûn — Ayıplamak.
Şermî — Hicap.
Şermîn — Kürtlerde kız ismi.
Şermkirin — Utanmak.
Şermût — Dikiş ipliği yumağı ve bir cins dut.
Şernex — Siirt'in Şirnak ilçesi.
Şerpa — Eşarp.
Şerrawestan — Mütareke.
Şerwan — Savaşçı, muhabir.
Şestebaran — Nisan ayı.
Şeşagir — Altılı toplu silâh ve olabacı.
Şeşderb — Altılı toplu tabanca.
Şeşek — Sevap sayılan ve müslümanların oruç tuttuğu 6 gün.
Şeşem — Altıncı.
Şeşxane Altı yivli çakmaklı tüfek ve tabanca.
Şeşyêk — Altıda bir.
Şet — Deli, manyak.
Şetkirin — Deli etmek.
Şetwan — Gevaş'ta bir köy.
Şev — Gece.
Şevbaş — İyi geceler.
Şevaberatê — Beraat gecesi (27 ramazan gecesi).
Şevder — Gece dışarıda kalan kimse veya şey.
Şevger — Gece cesaretle dolaşan.
Şevin — Gece sürüyü mehtapta otlatmak.
Şevkor — Gece körlüğü (homorolabi).
Şevlideryan — Gece dolaşan.
Şevreş — Karanlık gece.
Şevreşk — Gece karanlığında peydalı olan hayal ve korku.
Şevreşkî — Tavuk karası.
Şevrevînik — Yarasa.
Şewal — Arapça bir ay ismi.
Şeware — Çocuk doğmasının ilk haftası.
Şewat — Yanıcı.
Şewb — Bulaşıcı hastalık.
Şewibîn — Susuzluktan kavrulan yeşillik.
Şewibîn — Yeni testi ve küplerin artık soğutmaması.
Şewişandin — Şaşırtmak, sersem etmek.
Şewişî — Şaşkın.
Şewişî — Şaşkın, sersem.
Şewişîn — Şaşırmak.
Şewitandin — Yakmak.
Şewitî — Yanmış.
Şewitîn — Yanmak.
Şewl — Dağlar arasındaki düz.tarlalar.
Şewît — Bir nevi dere otu.
Şewq — Işık.
Şewqdan — Işık vermek.
Şawt — Yanık.
Şexif — Damın üstündeki kireç - toprak v.s.
Şexifkirin — Damı sıvamak.
Şexte — Kırağı.
Şeytanok — Sümüklü böcek.
Şeylileh — Hiçbir şey.
Şê — Alnı ve üç ayağı beyaz bir at.
Sêandin — At kişnetmek.
Şêl — Teğel, büyük çim parçaları.
Şêlandin — Teğellemek.
Şêlandî — Teğellenmiş.
Şêlav — Sel.
Şêlavbûn — Coşmak.

Şêlavkirin — Coşturmak.
Şêlo — Bulanık.
Şelo — Korkak, dona kalma.
Şêlobûn — Bulanmak.
Şêlobûn — Korkmak.
Şêlokirin — Bulandırmak, korkutmak.
Şêloî — Bulantı, korkaklık.
Şêlan — Çiğnemek, ezmek, ovmak.
Şêlavebûn — Sel kalkması, coşma.
Şêlim — Şalgam.
Şêmî — Bir nevi siyah ekşi dut.
Şên — Neşeli, canlı, güzel.
Şênâyî — Yeşillik.
Şêr — Aslan.
Şêrî — Bir Kürt aşireti.
Şêrî — Aslanca.
Şêrîn — Tatlı.
Şêrînbûn — Tatlılaştırmak.
Şêrînê — Kürtlerde kız adı.
Şêrînî — Tatlılık.
Şêrînkirin — Tatlılaştırmak.
Şêrwanî — Irak'ta bir Kürt aşireti.
Şêrzad — Kürtlerde erkek adı.
Şêst — Altmış.
Şêt — Deli, çit.
Şêtayetî — Delilik.
Şêtbûn — Delirmek.
Şêtkirin — Deli etmek.
Şêwan — Şaşmak.
Şêwandin — Şaşırmak.
Şêwî — Şaşkın.
Şêxan — Mardin - Diyarbakır arasında bir mevki, yatır.
Şêxbizinî — İslâhiye bölgesinde bir Kürt aşireti.
Şêz — Keçi kenesi.
Şibêbi — Aşitan'da bir köy.
Şifre — Domuzun iki dişi.
Şiftî — Karpuz.
Şiftîk — Bağ budamada elde edilen çubuklar.
Şihhesananlı — Tunceli ve Erzincan bölgesinde bir Kürt aşireti.
Şiandin — Kişnemek.
Şiîn — Kişneme.
Şikakan — Hakkari bölgesinde bir Kürt aşireti.
Şikakî — Şikaki aşiretine mensup bir kimse ve bir tarz kadın baş bağlaması.
Şikan — Hezimet, mağlûbiyet, kırılma.
Şikarte — Ziraat işçilerine ekilen küçük ekin parçaları.
Şikber — Harçsız örülen duvar.
Şikev — Ağaçtan tekne.
Şikestin — Kırılmak.
Şiekstî — Az kırılmış, çatlak.
Şil — Islak.
Şilbûn — Islanmak, rutubetli olmak.
Şilbûn — Korkmak, dona kalmak.
Şile — Yağmurlu hava.
Şiletî — Rutubetli.
Şilesavar — Bulgur lâpası.
Şileûcewte — Maskaralık, taklit, komiklik.
Şilêl — Alâka.
Şilêr — Koyunun arkasında kuruyan pislik.
Şilêl — İpek yumağı ve Kürtlerde kız ismi.
Şilf — Süngü.
Şilîtî — Islaklık.
Şilqandin — Çalkalanmak.
Şilî — Yağmurlu hava.
Şilkirin — Islatmak.
Şillok — Suluca.
Şillikî — Bir çeşit saç ekmeği.
Şilor — Bir nevi erik.

Şima — Bal mumu.
Şimamok — Süslü kokulu bir nevi süs kavunu.
Şimaq — Tokat.
Şimarûn — Balmumundan yapılmış bir nevi muşamba, ağrıyan yerin üzerine konulur.
Şimik — Terlik.
Şimşal — Kaval.
Şimşatî — Biçimli.
Şimşile — Ağaçtan kilit ve anahtar.
Şingal — Sincar.
Şingalî — Sincarlı.
Şino — İranda bir şehir.
Şiqapî — Aksayan, topallayan.
Şirenqe — Enjeksiyon.
Şirim — Domuzun iki köpek dişi.
Şirînek — Oluk.
Şirtên — Ilık.
Şirrik — Oluk.
Şirr — Ezik, yırtık.
Şirşir — Su sesi.
Şirtik — Sepet imalinde kullanılan bir agaç.
Şirtînî — Düz, kıvırcık olmayarak.
Şit — Nesne.
Şiv — Asa.
Şivan — Çoban.
Şivanetî — Çobanlık
Şivanê khurd — Bir Kürd yazarın lâkabı.
Şivik — Küçük asa.
Şivîle — Küçük patika yol.
Şivterk — Yaş asa.
Şixab — İstek.
Şixre — Ekini sap olarak tarladan harman.
Şixrevan — Ekini tarladan taşıyan, mana taşımak için ağaçtan kullanılan alet.
Şiyare — Yere gömülen ekinin çürümesi.
Şiyandin — Göndermek.
Şiko — Cehalet, azamet.
Şikago — Şikago.
Şikar — Av.
Şilan — Yaban gülü.
Şilav — Kalın bağırsak.
Şîn — Mavi.
Şin — Matem.
Şinbûn — Yeşermek.
Şinezik — Obur, midesine düşkün kimse.
Şinok — Bıtımın yabanisi.
Şip — Şelâle.
Şipane — Kapı önü, eşik.
Şiqên — Feryat.
Şir — Süt.
Şire — Üzüm suyu.
Şiret — Nasihat.
Şirêter — Doğumdan üç dört gün sonraki süt.
Şiretkirin — Nasihat etmek.
Şirêxerabe — Bozuk süt.
Şirêz — Çiriş.
Şirheram — Haram sütlü, fena kimse.
Şirik — Bazı nebatlardan çıkan süt.
Şirîkî — Mor, menekşe rengi.
Şirîn — Tatlı, Kürtlerde de kız adı.
Sîrko — Dağ Arslanı, Kürdlerde erkek adı.
Şirmeyandin — Sütü mayalamak.
Şirqussandin — Sütü peynir mayası ile mayalamak.
Şirtûk — Süt kaymağı.
Şirwan — İran, Irak ve Türkiye'de birer bölge adı ve Siirt'te bir kaza.
Şişan — Güzel kokulu sarı bir çiçek.

Şiş — Şiş.
Şişik — Kebap.
Şîv — Akşam yemeği.
Şiv — Ziyafet.
Şiw — Vadi.
Şiwe — Lehçe.
Şiwen — Matem.
Şiwet — Telâffuz.
Şkef — Ağaçtan yontulmuş tekne.
Şkeft — Mağara.
Şkeftan — Siirt'te mağaradan ibaret köy ve adı.
Şkeftik — Küçük mağara ve koltuk altı.
Şkefti — Mağaralı.
Şkestin — Kırılmak.
Şkestî — Kırık.
Şkev — Ağaçtan oyulmuş tekne.
Şkeva — Mayasız hamur ve yufka.
Şkevtin — ???
Şkenandin — Kırdırmak.
Şkêr — Taş yığını.
Şkêrçûn — Hayvanın bıçağa yetişmeden haram ölmesi.
Şkêrkirin — Yığmak, hayvanı munder etmek.
Şofar — Hafiye, gizli polis.
Şofêr — Şoför.
Şoqil — Bezelye.
Şolik — Bir nevi bezelye.
Şop — İz.
Şopgerîn — İzci.
Şophiştin — İz bırakmak.
Şopik — İzcık.
Soqil — Bakla.
Şor — Tuzlu, histerik, sarkık.
Şorav — Tuzlu su.
Şorayî — Tuzluluk.
Şorbabirincê — Pirinç çorbası.
Şorbaniskê — Mercimek çorbası.
Şorbe — Çorba.
Şorbeşîr — Sütlâç.
Şorbûn — Tuzlamak.
Şorbûn — Sarkmak.
Şore — Tuzluca, beyaz barut.
Şorebî — Salkım söğüt.
Şorek — Çorak, tuzlu arazi.
Şoriş — İhtilâl, ayaklanma.
Şorizbah — Midyat'ta büyük bir köy.
Şorkirin — Tuzlandırmak, sarkıtmak.
Şortir — Daha tuzlu.
Şoz — Bohtan'da bir köy.
Şûjin — Çuvaldız.
Şûkirin — Evlenmek.
Şûnde — Sonra.
Şûngir — Veliaht, halef, izci takip eden.
Şûr — Kılıç.
Şûşe — Şişe.
Şûştin — Yıkanmak.
Şûştî — Yıkanmış.
Şût — Sivri çıplak.
Şûtbûn — Soyulmak, sivrilmek.
Şûtkirin — Soymak.
Şûtik — Sivilce.
Sûtî — Çıplaklık.
Şûn — Yer, hacim.
Şûnik — Tokmak.
Şûr — Kılıç.
Şûrê — Mardin'de bir köy.
Şûv — Nadas.
Şûvrakirin — Nadas kaldırmak.
Şûvan — Bohtan'da bir köy.
Şwan — Irak'ta bir Kürt aşireti.
Şyar — Uyanık.
Şyarî — Uyanıklık, nöbet.
Şyarbûn — Uyanmak.
Şyarkirin — Uyandırmak.

T

Ta — İp, sıtma.
Taa — Sıra denk, uygun.
Taban — Silindir.
Tababûn — Silindirleşmek.
Tabanî — Silindirik.
Tabankirin — Silindirlemek.
Tabeşîr — Sütü mayaladıktan sonra üzerine örtülen örtü.
Tabir — Hurafecilerin sıtma kesen ipleri.
Taç — Taç.
Tadar — Okaliptüs ağacı.
Taê badayî — Merserize iplik.
Taê dezîya — Dikiş ipliği.
Taê giloka — Yumak ipliği.
Taê hevrêşim — İpek ipliği.
Taê penga — Kelef ipliği.
Taê qoqa — Kuka ipliği.
Taê sofîka — Çile ipliği.
Taêşermûta — Çıkrık ipliği.
Taê textka — Makara ipliği.
Tâê xav — Ham iplik.
Tagirêdan — Sıtmaya bağlamak.
Ta girtin — Sıtmaya yakalanmak.
Tahirê — Kürtlerde erkek adı.
Tahiro — Kürtlerde erkek adı.
Tahran — Tahran.
Taht — Kaya.
Tahlik — Kavun.
Tajî — Tazı.
Tal — Acı.
Talan — Orman, talan etmek.
Talanbûn — Soyulmak.
Talanî — Soygun.
Talankirin — Soymak.
Talatê — Nusaybin'de bir köy.
Talbûn — Acılık.
Talde — Siper, mania.
Telesêv — Yabanî elma.
Taleşîr — Sütü acı bir ot.
Talê — Kürtlerde kız adı.
Talik — Acılık.
Talîşk — Düşünülen en acı şey.
Talî — Kekliklerin sevdiği bir ot (acı bir ot).
Talî — Netice, son.
Talkirin — Acılaştırmak.
Talo — Kürtlerde erkek adı.
Talyakewa — Kekliklerin sevdiği yabanî bir ot.
Talyamirnê — Ölüm acısı.
Tam — Lezzet.
Tamandin — Ağacı aşılamak.
Tamandin — Tadına bakmak.
Tamik — Tuzağa konan yiyecek.
Tamişkî — Alışma, tadını alma.
Tamşikîbûn — Alışmak, tadını almak.
Tamişkîrin — Tatlılaştırmak, tadını almak.
Tamxweş — Leziz.
Tamnexweşî — Tatsızlık, bozuk lezzetli.
Tamsar — Tatsız.
Tamsarî — Tatsızlık.
Tamtîtik — Lezzetli şeyler.
Tan — Kafes, tahta perde.
Tank — Tank.

Tanar — Kitabın cildine tespit edilen ara iplik.
Tangar — Mahsus, hususî.
Tap — Bulunma.
Tapkirin — Bulmak.
Tapo — Topu.
Taq — Pencere, mazgal.
Taqê — Mardin'de bir köy.
Taqîmane — İmtihan.
Tar — Tef, elek, gibi şeylerin kenarı.
Targon — Yabanî buğday.
Tarî — Koyu renk, karanlık.
Tarîbûn — Koyulaşmak.
Tarîkirin — Koyulaştırmak.
Taronî — Bohtan'da bir köy.
Taştê — Kahve altı.
Taştêxwarin — Kahve altı yapmak.
Taştyamîranî — Kahve altı zamanı (saat 10 sıraları).
Taştyapala — İşçi kahvealtısı (sabah erken saatlerde).
Tat — Raiye, aşirete mensup olmayan kimse.
Tata — Raiyelik bölge.
Tav — Gün ışığı.
Tavdan — Güneşlendirmek.
Taw — Hamle.
Tawa — Erime.
Tawan — Erimek.
Tawan — Suç, kabahat.
Tawandar — Suçlu, kabahatli.
Tawandar — Suçlu.
Tawanî — Suçluluk.
Tawiz — Tavus kuşu.
Tawî — Sıtmalı.
Tawtawetî — Züppelik.
Tawtaw — Züppe.
Tax — Mahalle.
Taxe — Tütün demeti.
Taxe — Demet.
Taxekirin — Demetlemek.
Taxetaxe — Demet, demêt.
Taxê — Muş'ta bir köy.
Taxim — Takım.
Taxî — Muhallebi, (Bitlis'te meşhur Tahi şeyhi).
Taxnîk — Küçük tütün tepsisi, kahve tepsisi.
Taxt — Tahta karyola.
Taxtik — Tahta.
Taxtirewan — Tahterevan.
Taxûk — Kızak.
Taybetîkirin — Tahsis edilmiş.
Taze — Taze.
Tazetî — Tazelik.
Tazî — Çıplak.
Tazîbûn — Soyulmak.
Tazîkirin — Soymak.
Tebane — Silindir.
Tebat — Durma, şeker.
Tebai — İttifak.
Tebatî — Tahammül.
Tebatkirin — Tahammül etmek.
Tebatnekirin — Tahammül edememek.
Tebax — Ağustos.
Tebayî — İttifak, birlik.
Tebeq — Bir nevi hayvan tırnak hastalığı.
Tedarik — Hazırlık.
Tedarikî — Hazırlık.
Tedarikkirin — Hazırlamak.
Tebeş — Bir hastalık.
Tebûr — Melheb dedikleri harman savurmak için alet.
Tefar — Şirvan'da bir köy.
Tehnûsik — Bademcik hastalığı.
Tej — Uzun dar kilim, kara çadırın bir parçası.
Tejik — Küçük kilim.
Tejik — Bir kilim.

Telalo — Diyarbakır'da bir köy.
Telan — Garzan'da bir köy.
Telaş — Filka, parça, dilim.
Telaşok — Yarma, yarma odun.
Telefon — Telefon.
Telgraf — Telgraf.
Telgrafxane — P.T.T.
Telîs — Çuval.
Tem — Arzu, istek, ümit, iştiha, sis.
Tema — Arzu, istek, ümit.
Temar — Mahmurluk.
Temaramirinê — Ölüm uykusu, mahmurluğu.
Temaşa — Seyir.
Temaşaker — Seyirci.
Temaşkirin — Seyretmek.
Temaşxane — Opera.
Temberî — Erkek saçı.
Tembekî — Nargile için hazırlanan tütün.
Temçuser — Arzu etmek, istemek, arzulama.
Temezî — Bir nevi kadın başlığı, Kofi.
Temirandin — Söndürmek, gömmek.
Temirîn — Sönmek, gömülmek.
Tena — Ayakta durma.
Tena — Yalnız.
Tenakirês — Tek entari giymek.
Tenatena — Adım, adım, aheste aheste.
Tenba — Ayakta durmak, bir nevi kene.
Teneke — Teneke.
Tenê — Yalnız.
Tenêkirin — Yalnız bırakmak.
Tenêman — Yalnız kalmak.
Teng — Dar.
Teng — Çarh kayışı, pervane kayışı.
Tengbûn — Daralmak.
Tengal — Yan, yamaç.
Tengav — Sıkışma, binek, hayvanların eğer kolanı.
Tengayî — Sıkışıklık.
Tengî — Darlık.
Tengkirin — Daraltmak.
Tengijîn — Dalmak, patlak, yağar vaziyete gelmek.
Tenik — İnce, sığ.
Teniştdan — Yan vermek.
Tenişder — Kapı pervazı.
Tenişt — Yan.
Tenî — Tencere etrafına yapışan duman, is.
Tenîkirin — İslemek, karartmak.
Tenîkirî — İslendirilmiş.
Tenûr — Tandır.
Tenûrî — Tandıra ait.
Tenze — Bohtan'da bir köy.
Tep — Elle vurma, yumruk.
Tep — Hile.
Tep — Kurnazlık.
Tepan — Tokmak.
Teparik — Kubbe, tümsek.
Tepek — Kurnaz.
Tepeş — Yer, mevki, etraf, muhit, civar.
Tepê — Diyarbakır'da bir nahiye (Silvan'da).
Tepik — Tezek.
Tepik — Hamur, çamur toprağı.
Tepik — Bir nevi kuş tuzağı.
Teplik — Trampet.
Teplêdan — Yumruk vurmak.
Teprep — Elcezire'de bir tepe ve vurunca çıkan ses.
Tepreş — Hilekâr.
Teputor — Desise, dolandırıcılık.

Teputor — Örümcek ağı.
Teq — Taplama.
Teqakirin — Ukalâlık etmek.
Teqan — Batak.
Teqandin — Patlatmak.
Teqindin — Batağa saplanmak, batmak.
Teqîn — Patlayış.
Teqteqoq — Çocuk tabancaları ve içi oyulmuş ağaçtan oyuncak.
Ter — Yaş, yaş ağaç ve meyve.
Terabûn — Düşmek.
Terad — Müsabaka.
Teradkirin — Müsabakaya sokmak, yarışa sokmak.
Teraki — Nusaybinde yetişen güzel bir cins şeftali.
Terane — Usul, kaide, oyun, eğlence.
Teraş — Yontma, Şason'da bir köy.
Teraşbûn — Yontulmak.
Teraşkirin — Yontmak.
Teraştî — Yontmacılık.
Terekya — Trakya, Rumeli.
Terempe — Mübadele.
Teres — Teres.
Terfik — Örülmüş yünden ip.
Terh — Filiz.
Terhî — Kürdlerde erkek adı. Kürt kadın başlığı.
Terifandin — Budamak.
Terifî — Budanmış olan. sadme ile incinmesi.
Terik — Yaş odun ve erkek tenasül aleti (argo).
Terikandin — Çatlatmak.
Teriki — Çatlak olan.
Terikin — Çatlamak.
Teriqandin — Uzatmak.
Teri — Kuvruk.
Terifîn — Budamak.
Terifîn — Gözün dumandan veya
Terîş — Uzun kesilmiş bez, sargı.
Terk — Çatlak.
Terko merko — Çatlak, patlak.
Terlan — Centilmen, yiğit, (Kürtlerde erkek adı).
Term — Ceset, cenaze.
Termal — Bel boşluğu.
Termal — Yamaç.
Terş — Ağnam, sürü.
Tertik — Kesek.
Terwende — Nadir, aziz.
Terz — Şekil.
Terz — Uslûb, poz.
Tes — Öküzü geriye çekmek için hitap.
Teşî — İplik bükme eğeri.
Teşiba — Urartu Kürtlerinde rüzgâr, fırtına ilahı.
Teşîlok — Bir cins kuş.
Teşîrês — İplik büken, bir cins kuş.
Teşk — Bacak.
Teşqele — Dalavera.
Teşqelekirin — Dalavera yapmak.
Teşqeletî — Dalaveracılık.
Teşt — Test, leğen.
Teştadimsê — Pekmek yapma, testi.
Teşta hevîr — Hamur teknesi, leğeni.
Teştamohtî — Pekmek yapmağa mahsus teşt.
Teva — Külliyyen, toptan.
Tetik — Eldiven.
Teû — Dağdağan.
Tevdan — Karıştırmak.
Tevdanî — Karıştırma.
Tevde — Beraber hepsi.
Tevger — Maya tutma.
Tevger — Kaynaşma, sosyal kaynaşma.

Tevger — Kuliş.
Teving — Silâh.
Tevingberdan — Silâh atmak.
Tevir — Kazma, çapa.
Tevirdan — Çapalamak.
Tevn — Dokuma tezgâhı.
Tevnik — Küf, örümcek ağı.
Tevnî — El dokuması mamulü.
Tevnkapîrê — Örümcek ağı.
Tevnkirin — Dokunmak.
Tevlêbûn — Karışmak, eklenmek.
Tevlihev — Karışık.
Tevtevik — Keman, kemençe.
Tevşo — Keser.
Tevtî — Nişasta.
Tew — Aha, amada.
Tew — Biri şarkı söylerken takdir babında söylenir.
Tewandin — Biri şarkı söylerken takdir etmek.
Tewaş — Yağ ve yağlı maddeler.
Tewere — Toplu halde yaşayan bir nevi tırtıl.
Tewere — Mihver.
Tewapêşî — İlk kat, ilk sıra.
Tewereyzevî — Arzın mihveri.
Tewêçara Dördüncü.
Tewerê — Halen de, daha da, katiyen.
Tewênavê — Orta kat, sıra.
Tewîn — Bükülmek.
Tewyayî — Bükülmüş, bükük.
Tewrat — Tevrat.
Tewtewe — Züppece.
Tewteweti — Züppelik.
Text — Tahta, ağaç karyola.
Textirme — Turfanda kaldırılan harman.
Tey — Bir arap aşireti.
Teyan — Bohtan'da bir aşiret.
Teybetî — **Hususî**
Teyrok — Dolu, dolu.
Tezan — Donmak.
Tezandin — Dondurmak.
Teze — Taze.
Tezebûn — Tazeleşmek.
Tezekirin — Tazeleştirmek.
Tezetî — Tazelik.
Tezîn — Donma.
Tezre — Dolu.
Teztezok — Bir cins kuş.
Tezyayî — Donmuş, uyuşmuş.
Têbûr — Af.
Têbûrîn — Affetmek.
Têçû — Aldanma.
Têda — Mahsuben.
Têderxistin — Bilmek.
Têgeyan — Anlatma.
Têgeyandin — Anlatmak.
Têgeyîştin — Anlamak.
Têgotin — Deyim, istilah.
Têhn — Hararetli.
Têhnî — Hararetli.
Têkçû — Bozuk.
Têkdan — Bozmak, dağıtmak.
Têkdar — Fesat.
Têkdarî — Fesatlık.
Têlatelefone — Telefon teli.
Tên — Kuvvet, dayanıklık.
Tên — Hararet, ısı.
Tênpênanîn — Isıtmak.
Tênpêhatin — Isınmak.
Têr — Tok.
Têrbûn — Doymak.
Têretî — Tokluk.
Têrkirin — Doyurmak.
Têşk — Işın, şua.
Têxistin — Koymak.
Têz — Bir atımlık barut.
Tif — Tükürük.
Tifik — Ocak.
Tifkirin — Tükürmek.

Tiftifandin — Düzeltivermek, çeki düzen vermek.
Tifû — Tükürmeden tükürür gibi yapmak.
Tixirik — Erkek çocuk doğunca dağıtılan yemiş.
Tihnayî — Susuzluk.
Tihnbûn — Susamak.
Tihnetî — Susuzluk.
Tihnkirin — Susatmak.
Tijetî — Doluluk.
Tijî — Dolu.
Tijîbûn — Dolmak.
Tijîkirin — Doldurmak.
Tika — Rica.
Tikaker — Ricacı yalvaran.
Tikarikin — Rica etmek.
Tikaye — Birşey değil, estağfurullah.
Tilalok — Pirinç kırığı, şeker ve yumurtadan mamul yemek.
Tilar — Tembel.
Tilartî — Tembellik.
Tilik — Höyük.
Tilîlî — Düğünlerde.
Tillo — Siirt'e dört kilometre mesafede bir nahiye.
Tilmiş — Beşiri'de bir köy.
Tim — Daima.
Timûtim — Daima, her zaman.
Timok — Sason'da bir köy.
Timeyî — Mütemadi.
Tinatê — Nusaybin'de bir köy.
Tinaz — Şaka, alay.
Tinazî — Alaylı.
Tinazkirin — Alay etmek.
Tinoke — Damla.
Tiqal — Kabuk.
Tiqalk — Daire, kurs.
Tiqalêdara — Ağaç kabuğu.
Tiqalkêkîso — Kaplumbağa kabuğu.
Tir — Yel, osuruk.
Tiraf — Kül, sıcak kül, ince.
Tirandin — Büyük bir kabı doldurmak.
Tiraş — Yontma.
Tirb — Mezar.
Tiredîn — Manyak, delice.
Tirek — Osuruklu, yalancı.
Tircinî — Delice, manyak, serseri.
Tirek — Kalleş.
Tirekkirin — Döverek, perişan etmek.
Tirgel — Yürüyemeyen kimse, kötürümlük.
Tirimpe — Tulumba.
Tirimpe — Enjeksiyon yapmak.
Tirimpekirin — Tulumba çekmek.
Tirimpêl — Taksi.
Tirî — Üzüm.
Tirjêberdan — Hakkından gelmek.
Tirk — Türk.
Tirkan — Türkler.
Tirkanî — Vücudu titreterek oynanan bir oyun.
Tirkamanî — Türkmen işi.
Tirkistan — Türkistan.
Tirkiya — Türkiye, kızlarda isim.
Tirkî — Türkçe.
Tirkîtî — Türklük.
Tirkiyê — Türkiye.
Tirkperest — Türkçü.
Tirkperestî — Türkçülük.
Tirozî — Bir nevi hıyar, acur.
Tirs — Korku.
Tirs — Korku.
Tirsan — Korkmak.
Tirsandin — Korkutmak.
Tirsîn — Korkma.
Tirsok — Korkak.

Tirşok — Ekşi bir ot.
Tirş — **Marmelad.**
Tirş — Ekşi.
Tirşo — Turşu.
Tirşo — Yenen ekşi, yabanî bir ot.
Tirşahinara — Nar ekşisi.
Tirşaleymûnê — Limon ekşisi.
Tirşa simaqê — Sumak.
Tirşbûn — Ekşimek.
Tirşkirin — Ekşitmek.
Tirşotal — Ekşimsi acımsı meyva.
Tirşî — Ekşilik.
Tirşik — Türlü yemeği.
Tirtire — Kocaman şey. Kimse.
Tirtirok — Yemek borusu.
Tiryêhêdendik — Çekirdekli üzüm.
Tiryêdêwani — Devan üzümü.
Tiryêdirêjik — Uzunca bir cins üzüm.
Tiryêetfî — Yediveren üzümü.
Tiryêgewre — Beyaz bir cins üzüm.
Tiryêheseni — Hasan üzümü (Çavuşa benzer).
Tiryêhiqeyb — Güzel kokulu bir cins üzüm.
Tiryêkerkuj — Rakı imalinde kullanılan bir cins üzüm.
Tiryêkirot — Kütür kütür bir cins üzüm.
Tiryêkumkulav — Tepesi geniş, kulağa benzeyen üzüm.
Tiryêmerzone — Yapıncak üzümü.
Tiryêmikebs — Sıkışık salkımlı üzüm.
Tiryêmisebix — Çok erken yetişen üzüm.
Tiryêpîre — Ufak taneli üzüm.
Tiryêqirfok — Gevrek taneli üzüm.
Tiryêrêşkê bajarî — Papaz karası üzümü.
Tiryê reşkê miştaxê — Kuru üzüm yapılan cins.
Tiryê ruhnuk — Şeffaf üzüm.
Tiryê teyfî — Uzun - kalın taneli üzüm.
Tiryê werdan — Gül pembesi renkte üzüm.
Tişt — Şey, eşya.
Tixirik — Erkek çocuk doğunca dağıtılan yemiş ve hediyeler.
Ti — Susuz, susamış.
Tibet — Tibet.
Tibûn — Susamak.
Tihn — Susuz.
Tihnû — Daima susayan şeker hastası.
Tik — Etek.
Tikirin — Susatmak.
Tîfik — Kürt elbisesinin yan yırtmaçları.
Tilim — Mostra, nümune örnek.
Timar — Tedavi.
Timarker — Tedavi eden.
Timarkirin — Tedavi etmek.
Timarxane — Hastahane (Türkçede akıl hastası olmuş).
Tin — Tam vakti, zamanı.
Tîp — Takım.
Tîpîdartaşî — Marangoz takımı.
Tîpîmûslq — Müzik takımı (saz heyeti), orkestra.
Tîr — Ok.
Tîr — Koyu kıvamlı.
Tîrbûn — Koyulaşmak.
Tire — Çanakkale'nin bir ilçesi.
Tîretî — Koyuluk.
Tîrêj — Güneş hüzmesi.

Tirik — Mertek.
Tirvan — Okçu.
Tirvan — Kürtlerde erkek adı.
Tîs — Dağ.
Tiy — Kadın için kayın birader.
To — Aman, tohum .
Tobe — Tövbe.
Tobekirin — Tövbe ettirmek.
Tof — Sık, seyrek olmayan.
Tol — Genç oğlan, delikanlı.
Tolaz — Çapkın.
Tolazî — Çapkınlık.
Tolazîkirin — Çapkınlık etmek.
Tole — Genç kız, delikanlı kız, intikam.
Toledan — Cezalandırmak.
Tolik — Ebegümeci otu.
Tom — Siirt'e yakın bir köy.
Tomanî — Bir cins armut.
Top — Top.
Topandin — Gebertmek.
Topên — Top oyunu.
Topîn — Gebermek.
Tor — Kepaze, Mardin'de Midyet bölgesi.
Toramasya — Balık ağı.
Torani — Tor bölgesi tarzı sahibinin evine gitmeyen köpek.
Tore — Eziyet, zahmet, ceza.
Toretêkirin — Eziyet vermek.
Torîk — Bir cins deniz balığı, Bohtan'da bir köy.
Torî — Çakal.
Torkirin — Cezalandırmak.
Toros — Toros, Ermenilerde erkek ismi.
Tortor — Bir cins üzüm (siyah).
Tortore — İşsiz, güçsüz takımı.
Totik — Külâh.
Totik — Bir cins kuş.
Tosil — Ağaç kabuğu.
Totilme — Sancı.
Toto — Aman, aman, of, of.
Tov — Tohum.
Tovî — Tohumluk.
Toz — Toz.
Tunebûn — Yokluk, yokolmak.
Tunekirin — Yok etmek.
Tineyî — Yokluk.
Tuneyîn — İtlaf.
Turme — Başa sarılan ipek örtü.
Tuştîr — 3 yaşındaki keçi.
Tuxûb — Hudud, Mardin'de bir köy.
Tuxum — Soy, cins.
Tû — Kaymak, dut.
Tûj — Keskin biber acısı.
Tûjbûn — Keskinleştirmek.
Tûjik — Sivrice bir şey.
Tûjkirin — Bilemek, keskinleştirmek.
Tûk — İnce kıl.
Tûk — İnce kaymak tabaka.
Tûkmê — Sağlam.
Tûle — Bir nevi av köpeği.
Tûm — Kök.
Tûmik — Kökcük, yığıncık.
Tûman — Don, komik.
Tûmanî — Komiklik.
Tûmik — Çali, maki.
Tûrçink — Perçem.
Tûr — Büyük çanta, torba.
Tûre — Serseri.
Tûrebûn — Kızmak.
Tûrekirin — Kızdırmak.
Tûreyî — Kızgınlık.
Tûreşk — Böğürtlen.
Tûs — Rastlama, karşılama.
Tûsbûn — Rastlamak.
Tûskirin — Rastlaşmak.
Tûzik — İnce bir tabaka, bir tutam.

Tiyen — Hacim.
Tiy — Susuz, kayın birader (kadının).
Tûtî — Çok, Papağan.
Tûtya — Çinko.
Tûxmîn — Çok yemeden mütevellit bir hastalık.

V

Va — Bunlar.
Vaj — Eğri, sakat.
Vajavaja — Apaş, apaş, yampiri, yampiri.
Vajîkirîn — Eğmek.
Vajîbûn — Kalmak, eğilmek.
Vala — Boş, işsiz kalma, beyhude.
Valabûn — Boş kalmak, işsiz kalmak
Valakirîn — Boşaltmak, işsiz kalmak.
Valayî — Boşluk.
Vala — Boş.
Valakirîn — Boşaltmak.
Van — İstemek.
Van — Bunlar.
Varik — Yarka, piliç.
Varpêtên — Ermeni din büyüğü.
Vebirîn — Kestirmek, pazarlıkta anlaşmak.
Vebûn — Açılmak.
Veciniqandin — Çözülmek.
Veciniqin — Ürkmek.
Vedan — Dolınuş bir çukuru boşaltmak, tuzak kurmak.
Veger — Azamet, geri gelme.
Deger — Çiftleştirilen bir hayvanın gebelikten dönüşü.
Veger — Satılan bir şeyin geri verilmesi.
Veger — Dönüş, iade, ricat.
Vegerandin — Döndürmek, çevirmek, iade etmek.
Vegerandin — Cevap vermek.
Vegerandin — Döndürmek.
Vegerî — Çevirmek.
Vegerîn — Dönmüş olan.
Vegertin — Dönme.
Vegertin — Cevap.
Vegertîn — İade.
Vegirtin — Bulaşmak, hastalığa bulaşmak.
Vegirtin — Bir kabı doldurmak için açmak.
Veketandin — Pusuya sokmak.
Veketin — Pusuya girmek.
Veketî — Pusuda.
Vekirin — Açmak.
Vekirî — Açık.
Vemirandin — Söndürmek.
Vemirî — Sönük.
Vemirîn — Sönmek.
Veqetandin — Ayırmak.
Vereşan — Sökme.
Verşandin — Kusmak, gasyan etmek.
Vereşandin — Çorab ve saireyi sökmek, örgü sökmek.
Vereşandin — Dikişi sökmek.
Vergirtin — İstiab.

Verik — Kıldan örme ayakkabı.
Verşîr — Sır, esrar.
Veraştin — Saklanmak.
Veşartî — Saklı, gizli, esrarengiz.
Veşîrtî — Mahrem.
Veşartî — Mahrem olan, saklı.
Veşart — Mahremane.
Veşartok — Saklanbaç.
Vexarin — İçmek.
Vexwarin — İçmek.
Vexwarin — İçki, içecek.
Vêgdan — Toplanmak.
Vêketin — Dokunmak, yakılmak, iştial etmek.
Vêl — Derin olmayan kap, engin, sığ.
Vêva — Beraber.
Vêxistin — Yakmak, çakmak, sürtmek.
Vir — Burası.
Virdoveda — Şöyle, böyle.
Virçavirç — Sulu bir şeyi yerken ağız şapırdatma.
Virçık — Vagina.
Virik — Sulu pislik.
Vir — Yalan, kumar oyununda, Kürtlerde meşhur bir kaçırma adeti.
Virtaqî — Yabancı, alçak kimse.
Vîalî — Bu yana.
Vîjik — Çok sulu insan ve hayvan pisliği.
Vîzar — Feryat.

W

Waha — Böyle nah, işte.
Wan — Onlar.
Wane — İşte, ders.
Wanek — Şey, nesne.
Wanexane — Dershane.
Wanehâ — İşte onlar, şunlar.
Wanê — Van ili.
Waq — Beyin, akıl.
Waqwirman — Baş dönmesi.
War — Yerleşilen yer, erkek evlât, obanın konulduğu yer.
Wax — Vay, eyvah.
Way — Hayret, mübalâğayı göstermek için bir deyim.
Waz — Cayma.
Waz — Bırakma.
Wazhênan — Bırakmak.
Wazhênan — Caymak, vazgeçmek.
Wazî — Oyun.
Wazîker — Oyuncu.
Wazîkirin — Oynamak.
Wazlêhênraw — Metruk.
We — Li, lu.
We — Siz.
Wechê — Gerçek.
Weg — Çağ.
Weh — Taaccüp nidası.
Wehayî — Hakiki, doğrusu.
Welat — Vatan, memleket.
Welat — Kürtlerde erkek adı.
Welatî — Vatandaşlık.
Welê — Kadınların yekdiğerine arkadaş diye kullandığı söz.
Welêweha — Fakat, böyle.
Wek — Gibi.

Wekceran — Evvelki gibi, geçenlerdeki gibi.
Wekberê — Eskisi gibi.
Wekêgi — Vakta ki, o vakit ki.
Wekher — Eşik.
Wekhev — Benzer, yekdiğeri gibi.
Wekhev — Benzer.
Wekhevpare — Sosyal adalet.
Wekhevî — Eşitlik.
Wekîdî — Başka türlü.
Wekû — Aynen gibi.
Weram — Cevap.
Werampêdan — Cevap vermek.
Were — Böyle.
Were — Gel.
Wereye — Böyledir.
Werger — Demirci.
Wergeran — taklip, dönme.
Wergeran — Tercüme.
Wergerandin — Çevirmek, dönürmek.
Wergere — Devrim.
Wergı — Olmıya ki.
Wergirtin — Giyinmek.
Wergirtin — Önünü tutmak.
Wergirtin — Almak, iktisap etmek.
Wergîraw — İktisap edilmiş, alınmış.
Werimî — Şişmiş.
Werîn — Dökülme (çiçek v.s.) getir.
Werîne — Getir.
Werm — Şiş.
We mandin — Şişirmek.
Werz — Kavun karpuz bostanı.
Werze — Matematik, riyaziye.
Werzek — Matematikçi.
Werziş — Spor, olimpiyat.
Werrîn — Havlamak.
Werîs — Uzun yük ipi (kıl veya yünden mamûl).
West — Yorgunluk.
Westa — Usta.
Westan — Durmak.
Westan — Muattal kalmak.
Westan — Yorulmak, Siirt - Hakkari arasında bir yayla.
Westandin — Yormak, durdurmak.
Westav — Durma.
Westitî — Durmuş.
Westiyayî — Durmuş.
Westgah — Durak.
Westîtî — Durgunluk.
Weş — Eşeği kovmak için sesleniş.
Weş — Durum, vaziyet.
Weş — Sallantı.
Weşan — Sallanmak.
Weşandin — Sallamak.
Weşek — Döküntü.
Weşt — Güney.
Weynek — Rolcü, Artist, aktör.
Weywey — Taaccüp, aman aman.
Wezîr — Vezir.
Wezîrî — Bakanlık, bir cins incir.
Wezrînê — Hasankeyf nahiyesinde bir köy.
Wezû — Vezüv yanardağı.
Wêcarê — O sefer, o defa.
Wêderê — Orası.
Wêje — Edebiyat.
Wê ne — Resim, hayal.
Wêngir — Fotoğrafçı.
Wêneker — Ressam.
Wêran — Harap.
Wêranbûn — Harap olmak.
Wêrankirin — Bozmak, yıkmak.
Wêranşarê — Viranşehir.
Wêrîn — Cesaret etmek.
Wiha — Böyle.
Wilo — Böyle.
Winda — Kayıp.

Windabûn — Kaybolmak.
Windakirin — Kaybetmek.
Wirêne — Sayıklamak.
Wisa — Böyle.
Wişiker — Ekin biçme sahasında yerde kalan başakları toplayan kimseler.
Wişik — Çocuklara «cık cık» deme.
Wişş — Taaccüp edatı, hayret etmek.
Wîstin — İstemek.
Wîstî — İstek.
Wistraw — Matlup, istenen.
Wunda — Kayıp.
Wundabûn — Kaybolmak.
Wundakirin — Kaybetmek.
Wurd — Ufak, küçük, kırık, parça.
Wurda — Öteye.
Wuşk — Kuru.
Wuşkbûn — Kurumak.
Wuşkî — Kuruluk.
Wuşkkirin — Kurutmak.
Wurdbûnewe — Kayıp.
Wurde — Kayıp olmak.
Wurdewale — Kayıp etmek.
Wurdkirin — Ufak, küçük, kırık parça.
Wurmê — Ufalmak, bozulmak, (para).
Wurr — Bozuk.
Wutar — Cümle, deyim.
Wute — Kelime.
Wutin — Söylemek, demek.
Wutû — Söyleyen.
Wus — Susma.
Wusa — Hırdavat.
Wusbûn — Susmak.
Wuskirin — Susturmak.
Wuşe — Kelime, sözcük.

X

Xa — Yumurta (Kürtçenin feyli lehçesiyle).
Xaç — Haç.
Xaço — Hıristiyan Kürtlerde erkek adı.
Xaçırgan — Üç ayaklı, saç ayağı.
Xaçperest — İsevi, Hıristiyan.
Xaçûka — Bitlis yakınında bir köy.
Xak — Yer, zemin.
Xal — Dayı.
Xal — Yüzdeki, ben, nokta.
Xaldan — Noktalamak.
Xalq — Ahali.
Xaltîk — Teyze.
Xan — Han, bey, Hakkari'de meşhur bir köy.
Xan — Muare, kumaş.
Xana çengelî — Iğdır yakınında Çarşal dağı mevkiinde bir kervansaray.
Xanadelal — Erzurum'un Horasan kazasına bağlı ayni adlı köyde tarihî bir han.
Xanedan — Hanedan.
Xanedanî — Hanedanlık.
Xandok — Yenen bir yabanî ot.
Xanerzî — Kürtlerde kız adı.
Xanê — Kürtlerde kız adı.
Xangar — Yerden yüksek olmayan bitkiler.
Xanik — Mardin - Diyarbakır ara-

sında bir köy.
Xanik — Büyük bir nevi sepet.
Xanim — Hanım.
Xanko — Kürtlerde kız adı.
Xanî — Büyük Kürt şair ve filozofu Ahmede Xanî hz. (Hakkari'de bir köy).
Xanî — Ev, ikametgâh.
Xapandî — Aldanmış, aldatılmış.
Xanûman — Parıltı.
Xaanzad — Prenses, Kürtlerde kız adı.
Xanzade — Asil, soy.
Xapandin — Kandırmak, aldatmak.
Xarîz — Dolandırıcılık.
Xarsik — Un ve yağdan yapılan bir yemek.
Xaruf — Büyük, yuvarlak şey, somun, kurs.
Xaruk — Çömlek, kıldan yapılmış ayakkabı.
Xas — İyi.
Xatûr — Hanım
Xatûnê — Kürtlerde kız adı.
Xatûnk — Bir cins kuş.
Xav — Çiğ.
Xavik — Namazlık.
Xavik — Kaşık.
Xavir — Basur, (Hemoroit)e iyi gelen bir ot.
Xavbûn — Çiğleşmek, hamlaşmak.
Xawen — Nazik, temiz.
Xawenşiko — Ekselâns, majeste.
Xawê — Temiz, arı.
Xawin — Sahib.
Xebat — Çalışma, iş, mücadele.
Xebat — Irak'ta intişar eden bir gazete.
Xebatker — İşçi.
Xebatîn — Çalışmak.
Xebatî — Çalışma.
Xebat kirin — Çalışmak.
Xecê — Kürdlerde kız adı ve Kürtçe bir hikâyenin kadın kahramanı.
Xeçîcûk — Kırmızı çiçekli yenen bir ot.
Xefet — Üzüntü, gam.
Xefet — Hüzün.
Xefetdar — Üzüntü veren, üzen.
Xefetgir — Alıngan, çabuk üzülen.
Xefetîn — Dertli.
Xefik — Tuzak.
Xeftan — Üç etek denen elbise.
Xela — Kıtlık.
Xelat — Hediye, ikram, mükâfat.
Xelatê — Ahlat ilçesi.
Xelatkirin — Mükâfatlandırmak.
Xelek — Halka.
Xelifan — Cizre'de Şaha yakın bir köy.
Xelîlan — Şahta bir kabile ve Aşitan'da bir köy.
Xelîlbegi — Midyat'ta mahallî bir partinin adı.
Xelîtk — Kürtlerin, İskoçlar gibi bellerine bağladıkları çanta.
Xelsik — Salkımdan bir parça üzüm.
Xem — Kader, üzüntü, düşünce, umur.
Xemê — Kürtlerde kız adı.
Xemçûr — Hayvan vergisi.
Xemgin — Üzüntülü, kederli, Kürtlerde erkek ismi.
Xemilandin — Süslemek.
Xemilîn — Süslenmek.
Xemilî — Süslü.
Xemil — Süs.
Xemrî — Mor menekşe rengi.

Xemsarî — İhmal.
Xemûr — Yüzünde renginden başka renkte iki çizgi olan keçi.
Xemxwar — Üzüntülü kimse, yufka yürekli.
Xencer — Hançer.
Xencelis — Yenen bir çeşit ot.
Xenê — Rızvan'da bir köy.
Xenêbûn — Mesut olmak.
Xenêke — Kil.
Xenêkirin — Mesud etmek.
Xensê — Kürtlerde kız adı.
Xepar — Nadas.
Xepirandin — Yeri deşmek, kabartmak.
Xer — Eşek (feyli lehçesinde).
Xerabî — Kötülük.
Xerat — Marangoz.
Xerati — Marangozluk.
Xerç — Sarf.
Xerçkirin — Sarf etmek.
Xerêb — Nusaybin'in İstilil nahiyesinde bir köy.
Xergele — Hergele, eşek çobanı.
Xeritandin — Yontmak.
Xeritandine werz — Bostan bozumu.
Xeritandina reza — Bağ bozumu.
Xerîk — Meşgul.
Xerikbûn — Meşgul olmak.
Xerîkî — Meşguliyet.
Xerîtok — Kazan dibi, yonga.
Xermanan — Temmuz ayı.
Xernûf — Keçi boynuzu ve bir diken.
Xernûfî — Bir cins kavun.
Xerûze — Kavun (feyli lehçesinde).
Xesandin — İğdiş etmek.
Xesî — İdiş kimse, tekme.
Xesîlêdan — Tekmelemek.
Xesîs — Hasis.
Xesîstî — Hasislik.
Xesok — Hadımlaştıran.
Xesraw — Yağmur, bereket, Kürtlerde erkek adı.
Xesû — Kayınvalide.
Xesya — Bir nevi tekme oyunu.
Xesyayî — Hadım kimse veya hayvan.
Xeşim — Toy, acemi.
Xeşime — Dehliz, gizli yol.
Xeşîne — Sürükleme izi.
Xew — Uyku.
Xewar — Uykulu.
Xewgiran — Ağır uykulu.
Xewir — Alttan alta yanma hareket.
Xewirî — Alttan alta tutuşmuş.
Xewle — Tenha.
Xewlekirin — Birini çekip, gizlice konuşmak.
Xevletî — Tenhalık, İnziva.
Xewletî — Fiskos, kulis.
Xewlekirin — Gizlice bir tarafa çekmek, tenhalaştırmak.
Xewlexane — Manastır.
Xewn — Rüya.
Xeyar — Hıyar.
Xeyd — Dargınlık.
Xeydandin — Darıltan.
Xeydok — Çabuk darılan. alıngan.
Xeyidîn — Darılmak.
Xezal — Ceylân.
Xezalê — Kürtlerde kız adı.
Xezalok — Saklambaçlı bir oyun.
Xezan — Fakir, eli dar.
Xezanbûn — Fakirleşmek.
Xeanî — Fakirlik.
Xezanîbûn — Fakir olmak.
Xezanîkirin — Fakirleştirmek.
Xezanman — Fakir kalmak.

Xezîmok — Çeviz şalgam ve yağdan yapılan bir Kürt yemeği.
Xezûr — Kayın peder.
Xezxîr — Eski Beravari devletinin merkezi, şimdi Bohtan'da bir köy.
Xê — Kürt alfabesinin bir harfi.
Xêlî — Gelin getirmek için gidenler.
Xêra — Ekspres, sür'at.
Xêrbazî — Çocukluk, çocuklaşma.
Xêre — Hayırdır, ne var?
Xêrte — Sürülmemiş yer.
Xêrtê — Bohtan'da bir köy.
Xêvet — Çadır.
Xêz — Daire.
Xêzan — Aile.
Xêzk — Çizgi.
Xêzkkirin — Çizmek.
Xiç — Doğumdan sonra ilk süt ağız.
Xidûk — Kızgınlık.
Xilan — Bükülme, salma, büzüşme.
Xilandin — Saldırmak, büzüştürmek.
Xilç — Ucu sivriltilmiş sopa.
Xileport — Kargaşalık.
Xilindor (firo) — Yabanî dikenli bir ot ve ilk sağılan ağızlık süt.
Xilinzer — Gelincik.
Xilmet — Giyilmiş kullanılmış şey, eski.
Xilmetkirin — Eskitmek.
Xilmetî — Eskilik.
Xilok — Yenen bir nevi yabani ot.
Xilolik — Sulu sepken.
Xilomilo — Dağınık, karışık, sarkık.
Xilopilo — Lâpa, gevşek kimse.
Xilq — Kilit.
Xilq — Yezidi Kürtlerde devrik, atlet yaka.
Xilqandin — Kilitlemek.
Xilt — Tarla faresi, tortu.
Xiltêkor — Köstebek.
Xilûs — Bohtan'da bir dağ.
Xilyayî — Salmış, büzüşmüş, boynunu bükmüş.
Ximuq — Bohtan'da bir köy.
Xinamî — Sihrî akrabalık.
Xinawke — Kolye.
Xine — Kına, (feyli lehçesinde).
Xineqotk — Boğucu, olmamış, ham yabanî.
Xineqotk — Boğmaca hastalığı.
Xiplak — Eski doğrama eşya.
Xir — Taze iken yenen bir nevi yabanî havuç.
Xir — Erkek tenasül uzvu.
Xirar — Büyük çuval.
Xirbe — Harabe bina.
Xirbê Ahmedê Hema — Nusaybin'de bir köy.
Xirbê qeplo — Mardin'de bir köy.
Xirbê zinzinya — Nusaybin'de bir köy.
Xircir — Çekişme.
Xircirî — Çekişme.
Xirbêtiû — Midyat'ta bir köy.
Xirbêzil — Nusaybin'de bir köy.
Xirek — Laçka, bol.
Xirindol — Yabanî bir ot, diken.
Xiriqandin — Sürüklemek.
Xiriqî — Sürüklenmiş.
Xiriqîn — Sürüklenmek.
Xirmûşek — Tırnaklama.
Xirneq — Tavşan yavrusu.
Xirnûk — Harnup.
Xirpin — Tombul.
Xirtik — Dolmalık kabak.
Xîrtol — Kabalık.
Xirwe — Külde pişirilen bir nevi ekmek.

Xirwebez — Menfaat, çıkar.
Xirxir — Taktuk.
Xilmet — Müstahmel.
Xilmetbûn — Eskimek.
Xilmetî — Eskilik.
Xilmetkirin — Eskitmek, kullanmak.
Xişandin — Sürtmek.
Xişin — Hışırtı, sürtme.
Xişir — Kadının hilliyatı, mücevherâtı.
Xişkxişk — Madenî pul.
Xişruk — Bebeklerin bir nevi saç, baş hastalığı.
Xişt — Rufailerin karınlarına batırdıkları ucu topuzlu şiş.
Xişûş — Şüphe.
Xişxiş — Kuru maden sesi.
Xizêm — Burna takılan klips.
Xizim — Akraba.
Xizne — Hazine.
Xizxizok — Ufak taneli dolu.
Xiç — Ucu sivriltilmiş bazı yenen kökleri çıkarmak için kullanılan sopa.
Xiç — Oyunda puanları takas.
Xîçik — Çakıl taşı.
Xiçkirin — Çıkartmak.
Xilok — Yenen bir ot (ilkbaharda).
Xim — Büyük taş.
Xişkirin — Sürüklenmek, eda etmek.
Xişok — Kızak.
Xişt — Büyük testere.
Xiz — Kum.
Xizar — Büyük testere.
Xo — Yahu, ya, ki.
Xol — Toprak.
Xopan — Harap, yıkık.
Xopanî — Harabiyet.
Xopankirin — Yıkmak.
Xopanî — Harabiyet.
Xort — Genç.
Xortayî — Gençlik.
Xortbûn — Gençleşmek.
Xortkirin — Gençleştirmek.
Xos — Sepet yapmak için kullanılan bir çeşit söğüt.
Xoşav — Hoşaf, üzümden komposto.
Xoşewîst — Aziz, sevgili, (Kürtlerde erkek adı).
Xoşkêş — İyi çeken hayvan.
Xortanî — Gençlik.
Xovîs — Tükenmez kalem.
Xox — Şeftali.
Xuda — Tanrı, Allah.
Xudahafiz — Allaha emanet, Allaha ısmarladık.
Xudawen — İlâhe, tanrıça.
Xudawen — Kürtlerde ad (hem kız hem erkek adı).
Xuh — Bacı, kız kardeş.
Xulam — Uşak.
Xulamtî — Uşaklık.
Xulamtîkirin — Uşaklık etmek.
Xulamok — Uşak.
Xulamî — Uşaklık.
Xumaç — Bitlis yakınında bir köy.
Xumar — Mahmur.
Xumartin — Ateşi saklamak, söndürmek, küllemek.
Xumarî — Mahmurluk.
Xumirîn — Ateşin küllenmesi, sönmeye yüz tutması.
Xummîn — Yağmurun şiddetli yağışı.
Xunav — Serpinti yağmur, Kürtlerde kız adı.
Xunçe — Gonca.
Xunîs — Hınıs kazası.
Xunkar — Hükümdar.

Xınkarî — Hükümdarlık.
Xur — Kaşıntı.
Xurandin — Kaşımak.
Xurandin — Aşınmak.
Xurc — Heybe.
Xurcezîn — Eğer heybesi.
Xurcik — Küçük heybe.
Xure — Olur.
Xurêc — Beze.
Xurimandin — Delikli bir şeyin deliğini yırtmak.
Xurimî — Delik, yırtık.
Xurişk — Tabiat.
Xuriskî — Tabii.
Xurme — Hurma.
Xurşît — Kürtlerde erkek ismi.
Xurî — Çiçek hastalığı, yün sapı.
Xurt — Kuvvetli.
Xurtbûn — Kuvvetlenmek.
Xurtî — Zorbalık.
Xurtkirin — Kuvvetlendirmek.
Xusar — Çığ.
Xuşk — Sütleğen otu.
Xuşk — Bacı.
Xuşok — Sahife.
Xuşxuş Su sesi.
Xya — Ayan, görülen, ileri giden.
Xuyabûn — Görülmek.
Xuyakirin — Göstermek, meydana getirmek.
Xuyakirin — Görülmek.
Xuyayî — Aleniyet, malûm olan, gözüken, maruf.
Xuzar — Meyve.
Xû — Tavır, ahlâk, örf, adet.
Xûgirtin — Huylanmak.
Xûk — Haraç.
Xûlke — Makara.
Xûz — Kambur.
Xûşk — Kardeş.
Xûzbûn — Kamburlaşmak.
Xûzkirin — Kamburlaştırmak.
Xûzî — Kamburluk.
Xwar — Eğri.
Xwar — Yedi, aşağı.
Xwarbûn — Eğilmek.
Xwarbûn — İnhiraf etmek.
Xwarik — Hayvanlarda süt dişi.
Xwarik — Eğik, zikzak, zikzaklı bir çeşit dikiş.
Xwarikrastkirin — Sığır cinsi hayvanların süt dişinden kesilmesi.
Xwarin — Yemek yiyecek.
Xwarî — Yenmiş.
Xwarî — Eğrilik.
Xwarkirin — Eğmek.
Xwarkirin — İnhiraf ettirmek.
Xwaromaro — Eğri büğrü.
Xwarûxêç — Eğri büğrü.
Xwarzê — Yeğen, kız kardeşin çocuğu.
Xwazgênî — Gelini götürmeğe gelenler.
Xwe — Kendi.
Xwe avêtinpişt — Yalvarmak, delâlet etmek.
Xwe avêtinser — Arkasına düşmek.
Xwe bixwe — Kendi kendilerine.
Xwebîn — Mağrur, kendini beğenme.
Xwebînîn — Mağrurluk, kendini beğenmek.
Xwadeyî — Allah vergisi.
Xweda — Allah verdi, Kürtlerde erkek ismi.
Xwedê — Allah, Tanrı.
Xwedî — Sahib.
Xwedîn — Kendini bulmak, toparlamak.
Xwedîtî — Akrabalık.
Xwegir — Tahammül.
Xwegirtin — Tahammül etmek.

Xweh — Kendi.
Xwehdan — Terlemek, tuz vermek.
Xwekuştin — İntihar.
Xwelî — Kül.
Xwelîser — Kül başlı.
Xwemalî — Kendinden.
Xwende — Okur.
Xwendevar — Okuyucu, karî.
Xwendevarî — Tahsil, okuma.
Xwendin — Okumak.
Xwenkar — Talebe.
Xwepêxweşikkirin — Yaltaklanmak.
Xwespartin — Teslim olmak, dayanmak, güvenmek.
Xwest — İstek, dua.
Xwestek — İsteyen, dilenci.
Xwestik — İstenen.
Xwestin — İstemek.
Xwestin — Arzulamak.
Xwestin — Kız istemek, kızın nişanlanması.
Xwestî — İstenmiş olan, sözlü, nişanlı.
Xwestok — Her şeyi isteyen.
Xweş — Hoş.
Xweşuştin — Yıkanmak.
Xweş — Hoş, leziz.
Xweşbextî — Saadet.
Xweşbûn — Hoşlanmak, leziz olmak.
Xweşehkirin — Taranmak.
Xweşik — Güzel.
Xweşikî — Güzellik.
Xweşî — Bolluk, hoşluk.
Xweşî — Havanın, güzel gitmesi.
Xweşkayi — İyilik.
Xweşkirin — Hoşlaştırmak, palavra atmak.
Xweşkirin — Helâl etmek.
Xweşkok — Güzelleştiren.
Xweşmer — Cesur, merd erkek.
Xweweşandin — Silkinmek.
Xweyan — Görülen, maruf.
Xwezî — Keşke.
Xwezî — Tükürük.
Xwezîbipar — Ah, geçen sene...
Xwezka — Keşke.
Xweziwakirin — Kendini kurulamak.
Xwê — Tuz.
Xwêdanpêxiştin — Terletmek.
Xwêdani — Sürüye tuz verildiği yer.
Xwêsî — Kırağı.
Xwêsîketin — Kırağı düşmesi.
Xwîn — Kan.
Xwînî — Katil.
Xwînpare — Bomba.
Xwînrej — Seffah, kan döken, cani.
Xwînşêrin — Sevimli, sempatik.
Xwîntal — Sevimsiz, antipatik.

Y

Ya — Ey, nida.
Ya — Nın.
Yad — Hatır, düşünce.
Yadeti — Hatırlama.
Yadigar — Hatıra, yadigâr.
Yadkirin — Hatırlamak.
Yahê — Eyvallah, teşekkür, mersi.
Yan — Ya, yoksa, veya.
Yan — Divan.
Yar — Dost.

Yarî — Dostluk.
Yarî — Bir oyun.
Yawer — Arkadaş, beraber olan kimse, yaver.
Yax — Eksik, sakat, kusurlu.
Yazdeh — Onbir.
Yek — Bir.
Yazdehem — Onbirinci.
Yekane — Birim, vahid, erkek domuz.
Yakem — Birinci.
Yekgirtin — Birleşmek, birlik kurmak.
Yekgirtî — Birleşmiş, birlik, kurul.
Yekpare — Bir parça.
Yekşem — Pazar günü.
Yeketî — Birlik.
Yeman — İmdat.
Yext — Yat, özel vapur.
Yezdan — Allah, yaratan, tanrı.
Yezdanî — Tanrısal, (Kürtlerin İslâmiyetten önceki kendi dinleri).
Yezîdî — Yezit, Yezdaniler.

Z

Za — Doğum.
Zac — Siyah boya tozu.
Zad — Ekin, tahıl, zahire.
Zahf — Çak.
Zahfazahfa — Çokça, ekseriya.
Zahfbûn — Çoğalmak.
Zahferan — Daha çok.
Zahfî — Çokluk.
Zahfkirin — Çoğaltmak.
Zahftir — Daha çok.
Zahr — Ağız.
Zahrûziman — Lehçe, (ağız ve dil).
Zal — Musallat, muhacim.
Zal — Kürtlerde erkek adı.
Zale — Kız.
Zaletî — Tasallut, tahaccüm.
Zan — Doğum.
Zana — Alim.
Zanayî — Dirayet.
Zandor — Kar saklama kuyusu.
Zandin — Doğurtmak.
Zane — Vakıf, bilen.
Zanek — Velût doğurucu.
Zanestî — Maarif, eğitim.
Zaneti — Bilginlik.
Zanist — İlim.
Zanîngeh — Fakülte.
Zanîbûn — Bilmek.
Zanîn — Malûmat, bilgi.
Zanyar — Bilgin.
Zanyarî — Marifet, bilginlik, ilim.
Zanyareti — İlmi.
Zape — Van gölü civarında bir köy.
Zapê biçûk — Küçük Zap suyu.
Zapê mezin — Büyük zap suyu.
Zarezar — Feryadı figan.
Zaro — Çocuk.
Zarokti — Çocukluk.
Zatik — Hıristiyan, Kürtlerin bayramı.
Zava — Damat, enişte.
Zavanî — Zifaf.
Zavatî — Damatlık.
Zawar — Gaddar.
Zawarî — Gaddarlık.
Zawarkirin — Gadır etmek.

Zawartî — Gadır.
Zawuzê — Tenasül.
Zawîte — Musul kuzeyinde meşhur bir sayfiye.
Zax — Hat, çizgi.
Zaxo — Irak'ın şimalinde bir kaza.
Zaxokî — Zahalo ve Zahoda'da dokunan ince bir tiftik kumaş.
Zaxor — Sarp ve tenha yerlerdeki inziva hücresi.
Zaxovan — Aşita'da bir köy.
Zaye — Doğuran, velut.
Zayend — Yavru.
Zayî — Doğmuş olan.
Zayîn — Doğmak.
Zaz — Zayi.
Zazan — Bir kürt aşireti.
Ze — Bir harfin okunuşu.
Zeb — Sert.
Zeber — Kerre, alt takı.
Zebeş — Karpuz.
Zebûn — Köle, fakir, zavallı, korkak.
Zebûr — Hazreti Davud'un kitabı mukaddesi.
Zefîr — Merserize ve bir cins kumaş.
Zeft — Tutma.
Zeftbûn — Tutulmak.
Zeftî — Tutuk.
Zeftkirin — Tutturmak.
Zelal — Şeffaf, Kürtlerde kız adı.
Zeleta bacana — Domates salatası.
Zelete — Salata.
Zelete çêkirin — Salata yapmak.
Zeleta germ — Sıcak salata.
Zeliqandin — Yapıştırmak.
Zelalbûn — Durulmak, berraklaşmak.
Zelali — Berraklık.
Zelalkirin — Berraklaştırmak.
Zeliqandin — Yapıştırmak.
Zeliqîn — Yapışmak.
Zeliqî — Yapışkanlık.
Zeloq — Yapışkan.
Zelq — Kümes hayvanları ve kuş pisliği.
Zelqî — İshal (hayvanlar ve kuşlarda).
Zelû — Haşare.
Zelûl — Meyus.
Zelûlbûn — Meyus olmak.
Zelûlkirin — Meyus etmek.
Zelûltî — Meyusluk.
Zemberek — Zemberek.
Zembîl — Bir nevi sepet.
Zembîlfiroş — Sepetçi ve Silvan'da cereyan ettiği söylenen bir vak'anın kahramanı, (Çîroka zembîl firoş).
Zemkirin — Tutmak, zaptetmek.
Zen — Çene, şüphe.
Zencîr — Zencir.
Zencire — Müsteselsil.
Zend — Sürgü, kol.
Zendaî — Sürgülü.
Zende — Kapı kolu.
Zendlêdan — Sürgülemek.
Zendedar — Bilek kalınlığında kesilmiş ağaç.
Zendeq — Öd, safra.
Zendik — Elbise kolu.
Zendik — Kolluk.
Zendîk — Hayvan yemeği.
Zeng — Pas, küf.
Zengan — Aşita'da bir köy.
Zengarî — Paslı.
Zengerin — Gebermek.
Zengelok — Gırtlak.
Zengezink — Çançan.

Zengil — Çıngırak.
Zengine — Kerkük, Süleymaniye arasında büyük bir Kürt aşireti.
Zengêxwarî — Pas yemiş.
Zengo — Üzengi.
Zengokirin — Üzengilemek.
Zegolêdan — Üzengi vumak.
Zegozêrîn — Altın üzengili (Kürtlerde lâkab).
Zengule — Pas tutmak.
Zepkirin — Tutmak, teshir etmek.
Zeqif — Kapı eşiği.
Zeqifkirin — Eşiklemek.
Zeqnebût — Zıkkım.
Zer — Sarı.
Zeraq — Mazgal, küçük pencere.
Zerav — İnce.
Zerawî — Sarılık.
Zerayî — Sarılık.
Zerbûn — Sararmak.
Zercil — Beşiri'de bir köy.
Zercil — Sarı libas.
Zerde — Pirinç ve şekerden mamul zerde tatlısı.
Zerdele — Kaysı.
Zerdelekenî — Gülümseme.
Zerdeşt — Kürd asıllı Zerdüşt peygamber.
Zerdik — Sarılık hastalığı.
Zerdka hêka — Yurumta sarısı.
Zere — Sarımtırak.
Zerebî — Bir nevi söğüt.
Zerek — Çekim, cazibe.
Zereket — Çayır otu.
Zerekew — Sarımtırak, bir cins keklik.
Zerg — Okun sivri ucu.
Zerga — Kürtlerde kız adı.
Zerik — Su tası.
Zeriqandin — Parlamak.
Zeriqîn — Parlayış.
Zerî — Sarışın kız, güzel kız.
Zerîle — Kanarya kuşu.
Zerînkaş — Kavaş'ta bir köy.
Zerk — Atılma.
Zerkkirin — Fırlatmak, atmak.
Zerkirin — Sararmak.
Zero — Kürtlerde kız ismi.
Zerole — Saka kuşu.
Zerpîçî — Sarı benizli, hasta kimse.
Zerzîhezarmêr — Süleymaniye'de pîrê meğrûn dağında tarihî bir mağara.
Zeryê — Sarışın kıza hitap.
Zerzûr — Sürü hayatı yaşayan muzip bir kuş.
Zevik — Garzan'da bir köy.
Zevisk — Kabuğundan ilâç yapılan bir ağaç.
Zevî — Dünya, yer, yenmez bir cins kuş.
Zevî — Tarla.
Zevînas — Coğrafyacı.
Zevinasî — Coğrafya.
Zevzik — Siirt'in İşirvan ilçesinde Narları ile meşhur bir köy.
Zewar — Müstebit, diktatör.
Zewî — Şirvan'da bir köy.
Zewî — Yer, tarla.
Zewt — Angarya.
Zexim — Cerahat, irin.
Zexîre — Yiyecek, zahire.
Zexmik — Eğerin kemeri.
Zext — Ucu sivri, hayvanları sürmek için kullanılan sopa.
Zexdan — Hayvanları çivili sopayla sürmek.
Zextî — Sığır kesilirken, arkasında dürtüldüğü için sağlamlaşan kısmın derisi.

Zeyîstan — Losa, kırk.
Zeyno — Kürtlerde kız adı.
Zeytûn — Zeytin.
Zeytûna — Mardin'de bir köy.
Zeytûnî — Bir renk. zeytinleri.
Zê — Nehir.
Zê — Doğuran.
Zêbarî — Şimali Irak'ta bir Kürt aşireti.
Zêhnî — Mardin'in Ömeryan bölgesinde üzümü ile meşhur bir köy.
Zêndî — Sağ, canlı, ölü olmayan.
Zêqîf — Dik.
Zêqîfbûn — Dikleşmek.
Zêqîftî — Diklilik.
Zêrin — Altından mamul.
Zêrkirin — Tezhip, altınla işlemek.
Zêwî — Hayal.
Zêwî — Şenlik, piknik, festival.
Zibara — İmece.
Zigsûtan — Kızdırmak, iç yakmak, cvlât acısı.
Zigurt — Fakir, meteliksiz, müflis, bekâr.
Zigurdbûn — Fakirleşmek.
Zigurdkirin — Fakirleştirmek.
Ziha — Ejderha.
Zik — Karın.
Zikêşî — İshal, karın ağrısı.
Zikiwa — Kupkuru.
Zikmakî — Anadan doğma.
Zikonî — Obur, pisboğaz, mendebur.
Zikreş — Hain, düşman.
Zikreşî — Hainlik, düşmanlık.
Zilam — Erkek, adam.
Zilamtî — Erkeklik.
Zil — Kamış.
Zille — Tokat.
Zilli — Kamıştan.
Zilûke — Kibrit, kibrit çöpü.
Zilx — Zırh, çelikten elbise, kabuk.
Ziman — Dil.
Zimandirêj — Ukalâ, geveze.
Zimandirêjî — Gevezelik.
Zimanêkhurdî — Kürtçe lisanı.
Zimanê Tirkî — Türkçe lisanı.
Zimrût — Kıymetli yeşil renkte mücevherat taşı.
Zin — Kadın.
Zincîr — Zincir.
Zincîra dewlê — Kova zinciri.
Zincîra dorê — Etrafındaki zincir.
Zinar — Kemer, ruhanî kuşak.
Zinar — Güneş görmeyen dağ.
Zindan — Zindan.
Zindîbûn — Yaşamak, dirilmek.
Zinxf — Dişlerdeki sarılık.
Zinê — Zina.
Zingar — Pas.
Zingarî — Paslı.
Zingarîbûn — Paslanmak.
Zingarîkirin — Paslatmak.
Zingezing — Uğultu, çınlamak
Zingêrîn — Çınlatmak.
Zînêkar — Zina eden.
Zinêkarî — Zina etmek.
Zinêkirin — Zina etmek.
Zintol — Müheykel, cüsseli adam.
Zipik — Sivilce.
Zir — Her şeyin büyüğü, azman, yabanî, üvey.
Zirav — İnce.
Zirav — Safra.
Zirav — Cesaret.
Ziravbûn — İncelmek.
Ziravî — İncelmek, incelik.
Ziravkirin — İnceltmek.
Ziravtir — Daha ince.
Ziravzirav — İnce ince.
Zirda — Üvey anne.

Zirdayîk — Üvey anne.
Zirdoq — Frapa, parlak, dik, açık.
Zireng — Dinç.
Zirezir — Zırlama.
Zirê — Zırh.
Zirgwîz — Yabanî ceviz.
Zirikan — Siirt'in İŞrvan ilçesinde bir nahiye.
Zirîn — Zırlamak.
Zirkeç — Üvey kız.
Zirkur — Üvey evlât, oğlan.
Zirnaziq — Tahtaravalli.
Ziranziq — Tahtaravalli.
Zirne — Zurna.
Zirnevan — Zurna çalan.
Zirpîvaz — Yabanî soğan, pırasa.
Zirqitik — İri bıldırcın.
Zirt — Palavra.
Zirtek — Palavracı.
Zirtezir — Zartzurt.
Zirtilî — Altıncı parmak (bazı insanlarda).
Zirtkirin — Palavra atmak.
Zirxesu — Üvey kayın valide.
Ziryan — Poyraz.
Zirz — Acabî.
Zirzbûn — Asabileşmek.
Zirzdarî — Asabiyet.
Zirzî — Asabilik.
Zirkirin — Sinirlendirmek, kızdırmak.
Zistan — Kış.
Zivir — Sert, yumuşak olmayan.
Ziving — Kışlak.
Ziwinga haci elya — Mardin'de bir köy adı.
Zivinga şikaka — Mardin'de bir köy adı.
Zivinga temika — Nusaybin'in İstiklil nahiyesine bağlı ve ayni zamanda Musa Anter'in doğduğu köy.
Zivinga hebizbinya — Gercüş'e bağlı bir köy.
Zivistan — Kış.
Zivistanê — Kışın.
Zivistanî — Kışlık.
Ziyan — Zarar.
Ziyan — Noksan.
Ziyandan — Zarar vermek.
Ziyanî — Noksanlık.
Ziyankirin — Zarar etmek.
Ziyanok — Zarar veren kimse.
Ziyan pêkirin — Bir şeye zarar vermek.
Zîh — Hayvanlarda dış rahim.
Zîn — İpliği masuraya veya yumağa sarmak.
Zîk — Mumlanmış iplik.
Zîkık — Bir yumaklık iplik.
Zîl — Çim, filiz.
Zîldan — Çimlemek.
Zîlan — Van'ın Erdiş kazasında meşhur bir bölge ve Roşkan'da bir Kürt aşireti.
Zîlan — Zıvana.
Zîlanaderî — Kapı zıvanası.
Zîldayî — Çimlenmiş, filiz vermiş bitki.
Zîle — Tokat'a bağlı bir ilçe.
Zîlik — Orta, merkez.
Zîlik — Clitoris.
Zin — At eğeri.
Zîn — Kürtlerde kız ismi ve (Mem-u-zînin kız kahramanı).
Zindewar — Haşarat.
Zînê — Kürtlerde kız adı.
Zînî — Yüksek yer.
Zinker — Sarraç.
Zinkirin — Eğerlemek.

Zino — Kürtlerde kız adı ve (Birînareş adlı Kürtçe piyesin kadın kahramanının adı).
Zip — Sivri, keskin, sert.
Zipik — Kış aylarında bazı soğuk ve meşum günler.
Zipik — Dolu.
Zipkê çêle — Kışta muayyen bir kaç gün.
Zipkê sibatê — Şubatta altı soğuk gün.
Ziranî — Tecessüs.
Ziranikirin — Tecessüs etmek.
Zirç — Kuş ve kümes hayvanlarının pisliği.
Zirek — Çalışkan, çevik, atik.
Zirekî — Çalışkanlık, çeviklik, atiklik, faaliyet.
Zirewa — Mütecessis.
Zirewan — Casus.
Zirewanî — Casusluk, jurnalcilik.
Ziro — Suluk.
Ziv — Gümüş.
Zivirandin — Çevirmek.
Zivirî — Çevrilmiş, dönmüş.
Zivirîn — Dönmek.
Zivî — Gümüşten, gümüşi.
Zivker — Gümüşçü ve Zilan deresinde bir köy ve mevki.
Ziwan — Buğday, pirinç azması.
Ziwer — Kürtlerde erkek adı, gümüşlü.
Zix — Kum, ağaç dikeni.
Zixet — Kumsal.
Ziyandar — Zarar veren.
Ziyanpêkirin — Zarar vermek.
Zız — Küskün.
Ziz — Titrek.
Zizbûn — Titremek, küsmek.
Zizetî — Küskünlük, titreyiş.
Zizikandin — Çevirmek, döndürmek.
Zizîk — Titrek, dargın, sessiz.
Zizkirin — Küstürmek, titretmek.
Zo — Çift.
Zol — Piç, kademe.
Zolkirin — Seki, seki yapmak.
Zolzol — Seki, seki, kademe kademe.
Zonguldak — Zonguldak vilâyetimiz.
Zope — Soba.
Zoqan — Bohtan'da bir köy.
Zoqê — Garzan'da bir köy.
Zor — Zor.
Zor — Çok.
Zoran — Güreş.
Zoranê — Güreş tutma.
Zorangirtin — Güreş tutmak, güreşmek.
Zorava — Mardin, Nusaybin arasında bir köy.
Zordar — Zalim, gasıp.
Zordar — Diktatör.
Zordarî — Zalimlik, istibdat, gasp.
Zordarî — Gaddarlık.
Zordarî — Diktatörlük.
Zorwer — Geveze, çok konuşan.
Zorwerî — Gevezelik.
Zorzan — Çok bilen, bilgin, kurnaz.
Zorzanî — Kurnazlık.
Zotik — Zayıflarda dışarıya çıkan kalın bağırsağın sonu.
Zov — Bir çeşit kırkayak.
Zozan — Kürtlerde kız adı, yayla, yazlık.
Zû — Çabuk.
Zûxûr — Çakıl, küçük taş parçası.
Zûxal — Mahrukat, yakıt.

Zuhimı — Yağ.
Zûlêkirin — Bir şeye acele etmek.
Zûkirin — Acele etmek.
Zûr — Kıraç, zayıf arazi.
Zûrandin — Ulutmak.
Zûrezûr — Uluma.
Zûrezurkirin — Ulumak.
Zûrik — Küçük çim.
Zûrî — Suluk.
Zûrîn — Yaranın sancıması, ulumak.
Zûtir — Daha erken.
Zûtî — Erkenlik, çabukluk.
Zûxal — Yakacak.
Zûxur — Çakıl.
Zûyetî — Erkenlik, çabukluk.
Zwa — Kuru.
Zwabûn — Kurumak.
Zwakirin — Kurutmak.
Zwayî — Kuruluk.
Zwîv — Tenya, bağırsak paraziti.

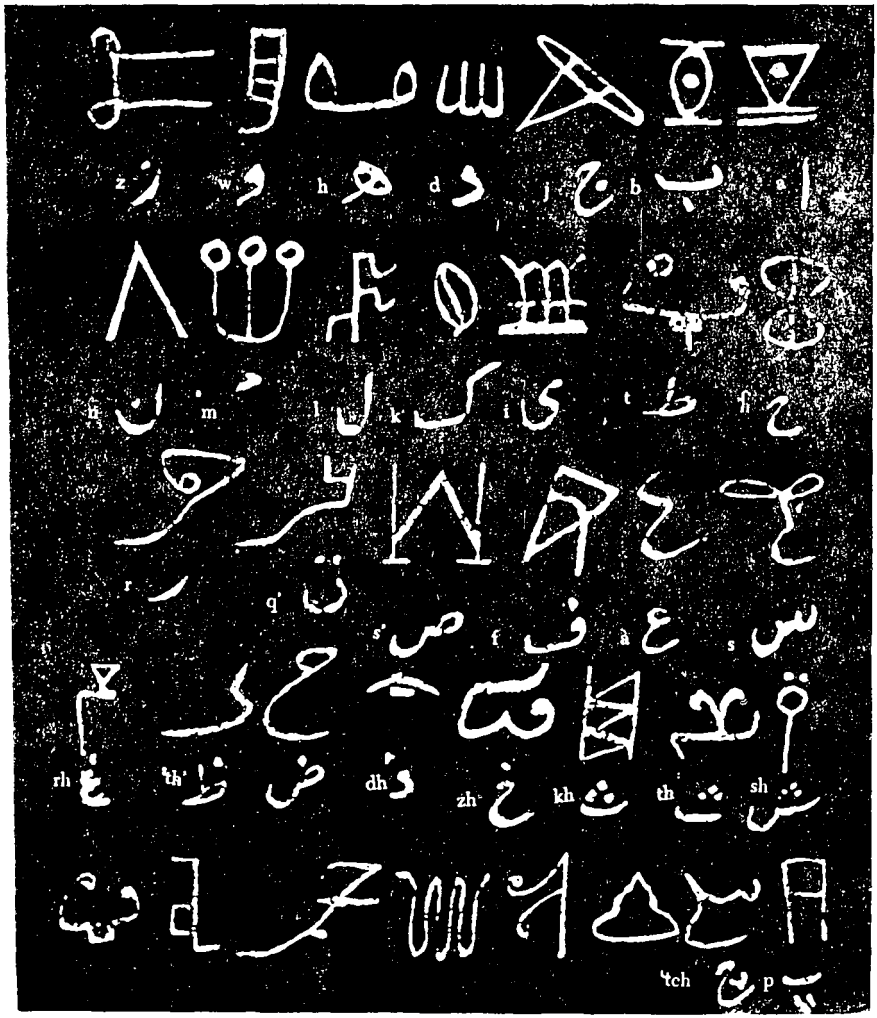

DÎMEN — TABLO: I

Di mêjûye da khurda sê elîfbê girtine.

1 — Ber islamê: Elîfbêva xwe.
2 — Piştî islamê: Elîfbêya ereba.
3 — Di sedaha (Qirnê) Bîstanda jî elîfbêya latînî girtine.
Hûn li jor van hersî elîfbêyan li gel hev di bênin.
Tarihte Kürtler 3 alfabe kullanmışlardır.
1 — İslâmiyetten önce kendi alfabelerini.
2 — İslâmiyetten sonra arap alfabesini.
3 — 20 nci yüzyılda da lâtin alfabesini almışlardır.
Yukarda bu her üç alfabeyi bir arada görüyorsunuz.

DENGAN

Me di zarê Khurdî (Kurmanci) da 34 (deng - pît) qefandin. Lê niha ji wan me 32 deng stand elîfba xwe. Her dû dengêd din, me bi pîted denged nêzîkî wan va girê dan.

Erê me ji ev ne birê ya zanatyê dît, le pişin ne di dest me da em bi ve riyêda şandin.

Hema ku ev her dû pît bi hatna standin. Ji alîkî va di çapxane û makhnê nivîsandinê da zorayî heye û ji rexê din va jî khomelaya me % 90 î xwendexane ne dî ne, ji vî hawayî ji elîfbê kî pît pir, piçkoki ji mere dibe bar girani. Peşda hey wê ev her dû deng ji bi pîtêd xwe seri xwe bên şandan.

Ma ne beri niha nje dengê nav bêna (K - Q) ji di nivîsandinêd xwe da ne standi bû elîfbêya xve. Belê ji her go me di vî dengî da nezîkî 600 peyvî zapkır, ji ne çarî pîtek nú î Hevedûdani (Kh) me stand elîfbêya xwe. Li péş di derheqê vé pîtê da wê zanîn bedan.

Her dû dengêd din ji pek navbêna (B — P) yi, nêzîkî ,Ph) û yan (Bh) ye. Erê bi vî dengî di Kurmanci da pir xeber ninin. Lê dîsa jî go bi pîtek xweser bé standin, hîn çêtire. Ev deng di van pırsan de çetir tê hinkirin. Pik, piling, pizan, pirs, pitik.

Qenc bê mijûlkirin, wê bé dîtin ku bi dizî pîta (h) van pîta nêzîkî hev dî ke.

Dengê dudwa jî dî neqeba (C - Ç) da ye. Li viraji (H) kî bi dizî heye û (C), nêziki (Ç) dike; di be wek (Çh) yan (Ch). Wek: Çiya, çir, çik, çikçikand, çileg û êd.

PARVEBÛNA PÎTAN

Li gora vê yeké elifbêya Khurdi — Latnî dibe (32) pît. Ji van pîtan: I — 8 pitêd bi dengin (İLALİN) harfed bi deng evin:

A, e, ê, i, î, o, u, û.

Hejmar û pêpêl kan van pîtan, de Dîmen II. da hatîye şanîdan.

II — Pîtêd bê deng jî, (24) in. Ji xwe ji van herçar pîtêd nav neynukda û pêva, (20) pîtêd mayî î din, di elifbêya meyî Tirkî — Latînî ji da hene.

Deng, xwendin û hawetiya pîtêd bé deng ji de Dîmen ya III. da hatîye şanîdan (Peşkirin).

III — Ji bon hinbûn xendina pîtan, çend pirsed vekirî khu bi van pîta despê di kin, li jêr me nivîsin û bi Tirkî mukayesekirin.

— S E S L E R —

Kürtçe dilinin Kürdmanci (Kürmanci) şivesinde 34 ses - harf tespit ettik. Ancak şimdilik 32 tanesini alfabeye aldık. Öteki iki sesini, bu seslere yakın olan seslerle ortak harfla ifade ettik.

Gerçi bu şekilde hasıl olan ilmî mahzuru biz de gördük, fakat bazı zaruretler bizi bu yola sevk etti. İlerde her iki sesi de müstakil harflerle ifade etme imkânımız olacaktır.

Meselâ, bugün bu harfler alfabeye alınsalar bile, matbaa ve daktilolarda zorlukla karşılanılacağı gibi, % 90'ı okul görmemiş bir kitle için harf çokluğu da bir külfettir.

Nitekim şimdiye kadarki yazılarımızda (K — Q) arası bir sesi de alfabeye almıyorduk, fakat bu harfle başlayan 600'e yaklaşık kelime tespit ettiğimizden, her şeye rağmen bu sesi mürekkep (bileşik) bir harf olan (Kh) ile ifade ettik. İlerde bu harf hakkında ayrıca bilgi verilecektir.

Öteki iki sese gelince, biri, (B — P) arası, (Ph)'ye yakın bir sestir. Gerçi bu sesle başlayan çokça kelime yoktur, fakat yine de bir harfle ifade edilse iyi olacaktır. Bu ses aşağıdaki kelimelerin okunmasıyle daha iyi anlaşılıyor: Pik, Piling, Pizan, Pirs gibi. Dikkat edilirse bu ve buna benzer kelimelerde (P)'yi, (B)'ye yaklaştıran adeta gizli bir (H) sesi vardır.

Öteki ses de (C — Ç) arasıdır. Burada da gizli bir (H) harfi ile (C), (Ç)'ye yaklaşır ve (Çh) gibi bir ses verir. Meselâ: Çiya, Çir, Çik, Çil kelimelerinde olduğu gibi.

— HARFLERİN BÖLÜŞÜMÜ —

Bu duruma göre Kürt — Latin alfabesinde (32) harf tespit edilmiş oluyor.

Bu harflerden:

I — 8 tanesi sesli (Harfi i'lal) harftir. Sesli harfler şunlardır:

A — e — ê — i — î — o — u — û.

Bu harflerin telâffuz ve ses tonları iki numaralı tabloda gösterilmiştir.

II — Sesiz harfler de (24) tanedir. Esasen bu harflerden, kere içinde (Kh — Q — W — X) hariç diğerleri, bizim Türk — Latin alfabesinin yaklaşık olarak aynısıdır.

Sessiz harflerden de telâffuz ve ses tonları, üç nolu tabloda gösterilmiştir.

III — Harflerin okunuş tarzını kavramak için her harfle başlayan ve (Semai - kulaktan dolma) bilinen örneklerle Türkçe karşılaştırmalar aşağıdadır.

Khurdî Kürdçe	Tirkî Türkçe	Xwendinî Okunuşu	WEK MİSALLER
A	A	A	Agir, Arî, Aş, Ard, Ax, Axî
B	B	BE	Berx, Bej, Ber, Ben, Beroş.
C	C	CE	Ceh, Car, Cembelî, Cûdî.
Ç	Ç	ÇE	Çar, Çiya, Çav, Çûn, Çem, Çek.
D	D	DE	Das, Dar, Dor, Dil, Diz, Dîk, Dîn.
E	E	E	Ez, Ewr, Ereb, Em, Erzan.
Ê	—	Ê	êzing, êş, êvar, êrîş, êm.
F	F	FE	Fireh, Fîstan, Fermû, Ferman, Fato.
G	G	GE	Gelî, Genim, Gezo, Gel, Gelek, Ga.
—	Ğ	—	.....
H	H	HE	Heyv, Hejmai, Heval, Hîn, Hiş.
İ	I	I	Kürtçede (i) ile başlayan kelime yoktur.
Î	İ	İ	Îro, Îsal, Îca, În.
J	J	Je	jar, jan, jajî, jîr, jor, jêr.
Kh	K	ke	Khurd, Khar, Khef, Khes, Khew, Khî.
L	L	Le	Law, Lolo, Lor, Lastîk Lem, Lek.
m	m	me	Memo, Mar, Mam, Mal, Meh, Mûsil, Mûşê
N	N	Ne	Nan, Nas, Nafk, Navk, Newal, Nêr.
K	K	Ke	Kew, Kem, Kevn, Kelem, Ker.
O	O	O	Ol, Ordek, Omerya, Osman.
P	P	Pe	Por, Pez, Pîrç, Pî, Pişt, Piling.
Q	Q	Q	Qiram, Qurm, Qut, qet, qaz.
R	R	Re	Reş, Rûn, Rez, Rêz, Rêzan, Rês.
S	S	Se	Sar, Sêrtê, Sliva, Sibeh, Sal.
Ş	Ş	Şe	Şeş, Şev, Şerm, Şer, Şem, Şewt.
T	T	Te	Tirs, Tiving, Tenik, Tas, Tevşo.
U	Ü	Ü	Kürdçede «U» ile başlayan kelime yoktur.
Û	U	U	Kürdçede «U» ile başlayan kelime yoktur.
V	V	Ve	Vaj, Vala, Vir, Veşartin, Verşandin.
W	—	We	wer, werîs, wuha, welat, wan.
X	—	Xe	Xebat, Xeml, xelat, xanî, xav.
Y	Y	Ye	Yar, Yarî, Yadîgar, Yad.
Z	Z	Ze	Zer Zêr, Ziman, Zane, Zend, zengil.

SESLİ HARFLER TABLOSU

Derenca der ketine Çıkış Derecesi	Hejmar Sayı		
	Pêş Ön	Navî Orta	Talî Son
Bilind Yüksek	î		û
Navî Orta	ê	i, u	o
Nizim, Bin Alçak, Alt	e		a

DİMEN — TABLO: II

SESSİZ HARFLER TABLOSU

		Gotina bi Lêva Dudak ile Telafuz-		Bi sere zimên -Dil ucu-	Dev vekirî Ağız açık olarak-	Bi Şkhevtka dev -Damak-		Zengelork Hançere	
		Bi du Lêva İki dudakla	Lêv û diran Dudak, Diş-			Bi nava zimên -Dil ortası ile Telafuz-	Bi talya zimên -Dil arkası ile Telafuz-	Zengelorka Nizim Alçak hançere	Zengelorka Bilind Yüksek hançere
Bê Lêxistin -Vurgusuz-	Ziman na aliqi -Dil Takılmadan-	b		d		g	q		
	Ziman di aliqi -Dil Takılarak-	p		t		Kh	K		
				cç					
		m		n					
Lêxistin -Vurgu-			fv	Sz Şj			x	h	
		w		L	y				
Bi Ricuf -Titrek-				R					

DİMEN — TABLO: III

AZİZ OKURLARIMIZ!

İyi niyetimize rağmen başlangıçta yine de yanlış anlaşıldık. Ve maalesef kitabımız (BİRÎNA REŞ — KARA YARA) toplattırıldı. Fakat bilginlerimiz ve âdil hâkimlerimiz, haklı olduğumuzu tesbit ederek kitabımızın iadesini ve serbestçe satılmasını temin ettiler. Bu hususta ki Bilirkişi Raporu ve Mahkeme Beraat Kararı aşağıda sunulmuştur.

M. ANTER

İSTANBUL TOPLU BASIN ASLİYE CEZA MAHKEMESİ REİSLİĞİNE

Dosya No.: 1965/139.

Musa Anter tarafından kaleme alınmış olan Türkçe ve Kürdçe İstanbul 1965 «Kara Yara» isimli piyesin incelenerek bunun T.C.K. 142. maddesinin 3. bendini ihlâl edecek nitelikte millî duyguları yok edici veya zayıflatıcı propaganda mahiyeti arzedip etmediğini tesbit için bilirkişi seçildiğimizden, gerekli incelemeler yapıldı.

Piyes, Diyarbakır vilâyetinde yaşayan ve bir köyde bulunan bir ailenin hayatından bazı safhalar anlatılmağa çalışılmaktadır. Muhtelif muhavereler içinde, bu ailenin sefaletinden, köyleri idare eden beylerden, bu beylerin siyasî partilerle daima muvazi olarak hareket ttiklerinden bahsedilmekte ve esas itibarı ile köy halkının sefaleti, cehaleti ve onların bu hallerinden faydalanmak istiyenlerin tutumları anlatılmaktadır.

Yukardaki şekilde özetlenebilecek olan bu piyeste, millî duyguları zayıflatıcı veya yok edici nitelik görülmemiştir.

Irki menşeleri itibariyle Kürd olan bir kısım Türk vatandaşlariyle mezkûr bir köydeki hayatı ele almak suretiyle bunu Kürdçe ve Türkçe yazılmış bir kitap içinde ve bir hayli mübalâğalandırarak yazmak suretiyle muharririn subjektif yönden dolaylı bir maksadı güdüp gütmediği hususunda, heyetimizce bir mütalâa dermeyanı mümkün olmamıştır. Ancak objektif olarak yazı incelendiğinde, bunda 142. maddenin 3 üncü bendini ihlâl eder nitelik bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Keyfiyet oy birliği ile saygıyla arz olunur.

Bilirkişi
Ord. Prof. Sulhi Dönmezer

Bilirkişi
Prof. Vahid Turan

Bilirkişi
Cevat Fehmi Başkut

T.C.

DİYARBAKIR SULH C.HAKİMLİĞİ

Sayı: 965/25

Hakim: Hüseyin Arslan (1230)
Kâtip: Yüksel Erol.

C.Savcılığının 16/2/1965 gün ve 2471 sayılı yazısına ilişik olarak, gönderilen ve yazarı Musa Anter olan BİRİNA REŞ (Kara Yara) isimli olup konusu 4 perdeden ibaret piyes halindeki kitabın 6187 sayılı kanun hükümlerine aykırı olduğundan bahisle toplatılmasına karar verilmesi istenilmiş olmakla kitap okunup incelendikten sonra:

Gereği Düşünüldü: 6187 sayılı kanun münhasıran siyasî ve şahsî nüfuz veya menfaat temini maksadiyle dinin veya dini hislerin ve dince mukaddes kitapların ve benzeri eşyaların istismarını yasaklamıştır.

Halbuki toplatılması talep edilen kitap muhteva itibariyle böyle bir maksat taşımamaktadır. Din ile ilgili bir tarafı yoktur. Sadece doğunun iktisadî ve kültürel geriliğini, perişanlığını ortaya koyup izah etmektedir. Bu pedişanlığın bilhassa köylerde bir realite olduğu aşikârdır.

Binaenaleyh bir gerçeğin ifade edilip yazılmasında ve yayılmasında suç unsurları görülmemiştir. Kitabın kısmen Kürtçe yazılmış olması da suç vasfı taşımamaktadır. Çünkü Anayasa sadece resmî dilin Türkçe olduğunu kabul ve emretmiştir. Bunu dışında hususî münasebetlerde ve işlerde Türkçe dışında herhangi bir dil ile konşup anlaşmakta her vatandaş mutlak bir serbestliğe sahip olup bunun aksi kanun hükümleriyle müeyyide altına alınmış değildir. Hal böyle olunca ve hususî hayatta Türkçe dışında şifahi konuşmalar suç olmadığına göre o şekilde bir kitabın yazılması da suç vasfı taşımamaktadır. Bu itibarla bahis konusu kitabın toplattırılması için kanunî ve hukukî bir neden ve zaruret görülmediğinden C.Savcılığının talebinin REDDİNE, ve bahis konusu kitabın iadesine, itirazı kabil olmak üzere 16/2/1965 tarihinde karar verildi. 16/2/1965

Kâtip — Aslının Aynıdır. — Hâkim 12300
Hüseyin Arslan

XWENDEVARÊD MEYÎN XOŞEVÎST

Piştî mebesa meyî rind jî disa em çewt hatin zanîn û pêşî pirtûka me (Birna Rêş) dan hev, lê zana û dadpirsên menîd rast mafîtya me bici kirin, pirtûka me li me vegerandin û firotina wê serbest kirin. De wê taybetê da Nusrawa Kesêzana û Bînyata dadge hê li jêr hatiye pêşkêş kirin.

M. A.

JÎ SEREKÊ DADGEHA NEJADÎ (ASLÎYE) Î ÇAPA BÎ KOM, A STAMBOLÊ RA.

DANHEVOK No: 1965/139

Ji bon pirtûka Mûsa Anter i bi Tirkî û Khurdi (Birîna Rêş — Kara Yara) çapa Stambolê 1965, Bê ma çewti madda T.C.K. 142 benda 3. a, bi propaganda hesta neteweyî levaz dike yan na, ku em bigrin (tesbitbikin), em kesê zana hatine neqandin, me ji li pirtûkê hûr û kûr meyze kir.

Dilok safhan ji jîna khufletê ahlê gunde ki Dîyarbekrê di de zanîn. Di nav Bersivanda ji jarya malkê, ji begêt xwedî gundan, ev begêd khu jin nêjiki bendêt siyasini û evêd khu nezanî jarti û perişanya gundya divên û têda vanin, dide zann.

Di ve diloka khu li jor bi Kurti hat gotin, tiştki khu hesta netewêyî levaz bike yan nin bike, té de ne hatiye ditin.

Gundê khu nivîsêr jîna wi standîye pirtûka xwe, gundê kî Dîyarbekrê ve, bi asil welatyên Tirkîyeyî Khurdin, pirtûk bi Khurdi û Tirkî hatiye nivîsin. Lê pistî wi qasiji bi civata me tu nêta nîvîsêr î bi dizi ne hatiye zap kirin (girtin).

Lê go nivîs ji derva va bê meyze kirin, tê da tisteki çewtî M.142. B. 3. ne hat ditin.

Hawe bi raya tebayî û rêz pêş keş dibit.

Kesêzana	Kesêzana	Kesêzana
Ord. Prof. Sulhi Dönmezer	**Prof Vahid Turan**	**Cevat Fehmi Başkurt**

T.C.

DÎYARBEKÎR DADIGAHA HAŞTÎ TOLEYÊ

Hejmar: 965/25
Dadpirs: Hisên Arslan
Nivîsar: Yuksel Erol

Dadestê khomerê, 16/2/1965 roj û hejmar 2471 nivîsa wînî va, pirtuka ku nivîserê wê Mûsa Anter'e, û 4 perde bi dîlokin, li gel nivîsa hatiya khu ev pirtûk çewtî destûra bi hejmara 6187 a ye, qena di der heqê danhewa wê pirtûkê da biryar bê standin. Ji ber vê yekê piştî khu pirtûk hat xwendin paşe:

Pêwîstî hete pojinandin: Destûra hejmara 6187, tenê, khu ji bon sûda xwe istismara hest, pirtûk û tiştêd din î dinî qedex dike.

Lê tişte kî wiha di vê pirtûka khu dan heva wê tê xwestin nîne. Tu nêk û şelêla wê bi dîn va tunneye.

Tenê jartî, belengazî û nezan ya rojhilatê dide zanîn.

Tewer li gundan, ev perîşantî rastik eşkere ye.

Ji ber vê yekê kerestêd tavani di gotin û nivîsandina rastyê da ne hatiye dîtin. Ji ber khu hin ji pirtûkê bi Khurdî hatiye nivîsandin jî, dîsa pesnê tavanî na kişêne; çima, destûra himî zarê dîwanî, Tirkî Erêkir û ferman kirîye.

Derî wê, welatîn, di pîş û hevkaryéd xwe yî taybetî da, ji xeynî zarê Tirkî kîjan zarê khu bi xwezin, karim pe bi peyivin û lihev bên.

Derî vê, destûran tiştkîdin ferman ne kirine.

Khu hava wiha bû û di jîna taybetî da derî Tirkî zarê din tên peyîvandin û ne tavane, bi van zara nivîsandina pirtûka jî ne tavane.

Ji ber vê yekê tu naçarya dan heva vê pirtûkê bi destûrî nîne, **xwestoka** danistên ê komeryê hat vegerandin û pirtûka gotê gotin li **xwedî vegerîn,** bersiv serbest. Di 16/2/1965 da biryar hat dan.

16/2/1965

Nivîsar Vek nejada xweyi

Dadpirs

Hisên Arslan

JÎ XWENDEWARA TÎKA ME

Di ferhanga me da kémanî pir hene, ez tika û hêvî dikim ku pirsin bún jane hebin, ji mere bîden hev û rêkin.

Ji nihave spaz dikim.

M. A.

OKURLARIMIZDAN RİCAMIZ

Sözlüğümüzde çok eksikler vardır. Ümit ve rica ediyoruz ki sözlükte olmayıp bildiğiniz kelimeler olursa toplayıp bize yollayınız.

Şimdiden teşekkür ederiz.

M. A.

INSTITUT KURDE DE PARIS
ENTRÉE N° 778

Exemplaire n° 2

Pirtûkêd Nivisêrî çapkirî :

1 - Bêçemkan.
2 - Qimil
3 - Birina reş.

Pirtûkêd Nivisêrî ku wê bên çapkirin:

1 - Ferhenga Tirkî - Khurdî.
2 - Gramatîko Zimanê Khurdî.
3 - Kunca 38.

Yazarın Basılan kitapları :

1 - Yarasalar
2 - Kımıl
3 - Kara yara

Yazarın Basılacak kitapları.

1 - Türkçe - Kürdçe Sözlük.
2 - Kürt dil bilgisi.
3 - 38 Nolu Hücre.

SALOX—Adres : Eminâli Paşa cad. No. 10/1 Suadiye - İstanbul

Buha - Fiatı 10 Lira

I.P.M.